

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Aarhus Theaters Venner
tilegnet.

AARHUS THEATER

DETS TILBLIVELSE OG DETS ARBEJDE

AF

ALBERT BAYER

UDGIVET SOM FESTSKRIFT AF
AKTIESELSKABET AARHUS THEATER I ANLEDNING
AF 25-AARSDAGEN FOR THEATRETS AABNING

DEN 15. SEPTEMBER 1925

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK
FORLAG - KJØBENHAVN - MDCCCXXV

AARHUUS STIFTSBOGTRYKKERIE

Forord.

Enhver, der har haft den Lykke at samarbejde med den Mand, hvis Værk er indeholdt i disse Blade, véd, at det ikke er Mundsvejr, naar han i den Efterskrift, som ved Skæbnens Vilje er bleven Bogens virkelige Forord, beder Læseren om Undskyldning, fordi han i sin Fremstilling af og til har maattet tale om sig selv. Albert Bayer var en beskeden Mand, mistroisk overfor den store Gestus, fjendtlig overfor al uægte Posering. Det var ikke Lysten til at spille en Rolle, til at gøre sig gældende, komme i første Række, der drev ham frem. Den skarpe kritiske Sans, han sad inde med overfor andre Mennesker, og som sjældent saa fejl, havde sin dybeste Rod i hans egen altid aarvaagne Selvkritik. Han overvandt denne Selvkritik, sikkert ikke uden Tvivl og Kamp, da han begyndte sit Arbejde for Aarhus Theater, fordi hans Sjæl ogsaa rummede den dybe Skønhedsglæde, som betinger Kærligheden til Kunstens hellige Land, og efterhaanden som Aarene gik, blev han sikrere og sikrere paa sig selv, mere og mere tillidsfuld overfor sit Kald, mere og mere klar paa, at her var den Opgave, han burde vie sit Liv, fordi han havde Betingelser som ingen anden for at løse den.

Albert Bayer hørte ikke til dem, hvem de overvundne Vanskeligheder gjorde selvfølende og stor overfor sine Medarbejdere og Omgivelser — som den Aandens sande Adelsmand han var fyldte Medgangen ham kun med en dyb Tak-

nemmelighed og en stedse stærkere Pligtfølelse overfor hans Gerning. Men idet han saaledes satte sig stadig større Maal og dog aldrig saa store, at de laa over hans Evners Rækkevidde, blev han en lykkelig Mand. I sin efterhaanden urokke og urokkelige Autoritet som Aarhus Theaters økonomiske Leder, hvis Dom og Mening ingen kunde og ingen søgte at komme uden om, heller ikke naar det gjaldt at pege paa de kunstneriske Veje, ad hvilken Udviklingen skulde gaa — i den Autoritet nød han, ikke sig selv, men Glæden over, at den Skønhedsverden, der fyldte ham selv og gjorde ham rig, ogsaa oplodes for andre, for hans Medarbejdere og for de Tusinder, som Aften efter Aften søgte Theatret og gjordes delagtig i dets Kunst.

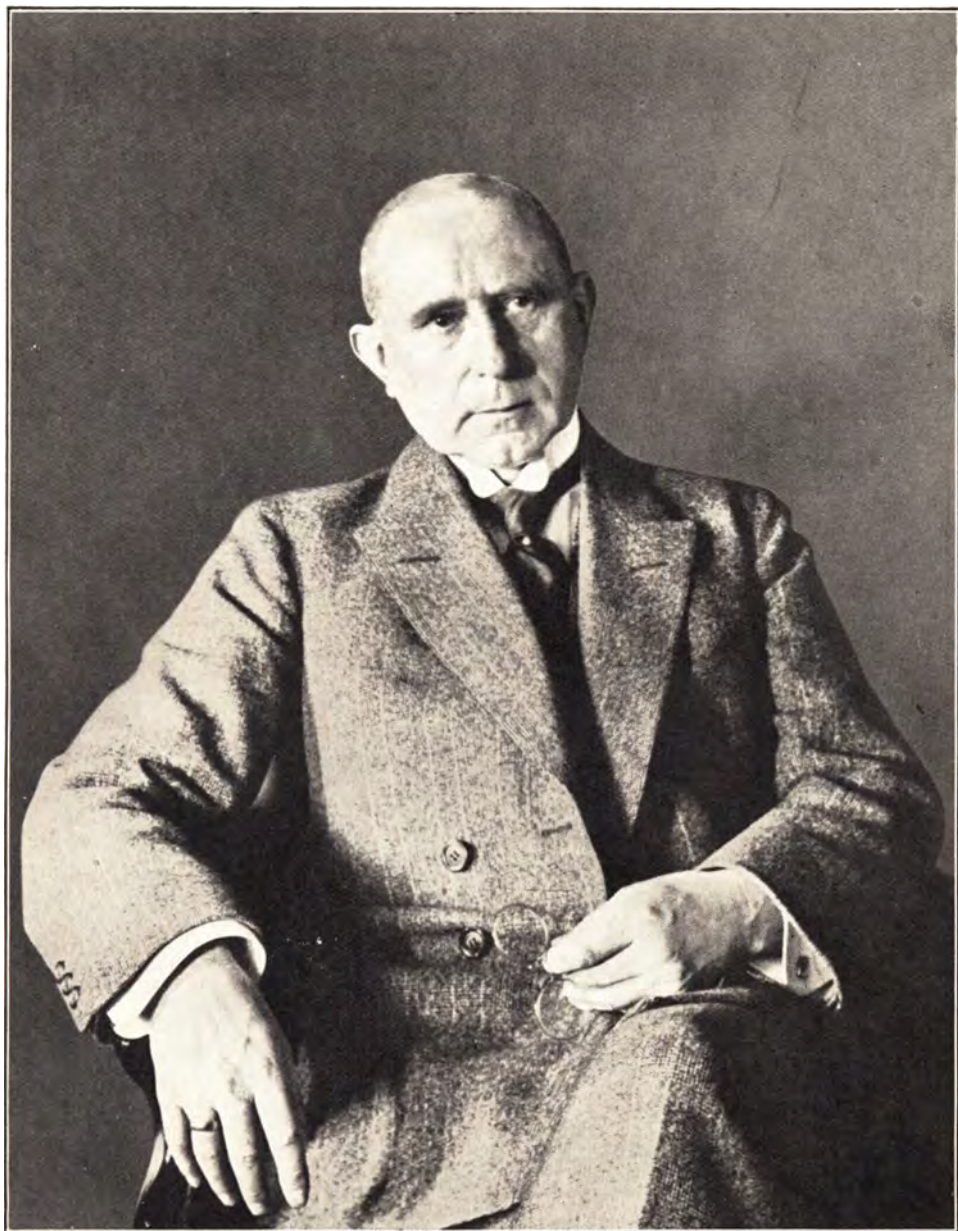
I denne sin dybe Uselviskhed overfor de æstetiske Værdier, han utrættelig søgte at samle, kun for at øse dem med fulde Hænder ud over den By, hvis Theater han havde været med til at skabe, og hvis kulturelle Udvikling laa ham saa levende paa Sinde, var Albert Bayer i al den nøgterne Forstandsklarhed, hvormed han maatte varetage og var i Stand til at varetage sit Ansvar for Theatrets økonomiske Velfærd, en ægte Idealist. Man søgte ikke hans Raad uden at beundre den Træfsikkerhed, hvormed han næsten uden at betænke sig kunde finde netop det rette Ord i den rette Stund. — Man nød ikke hans vennesele Selskab uden at føle sig tiltrukket af hans Menneskekundskab, hans omfattende Viden, hans fine og dybe Kultur — men ingen som kun kendte Økonomen, Raadgiveren, Selskabs- og Verdensmanden Albert Bayer har kendt ham til Bunds.

Grundtonen i hans Sjæl var ikke Klogskaben, Talrækkerne, den klare Forstaaelse af Maal og Midler det var netop hans skønne ideelle Tro paa, at Verden kunde gøres større, lysere, renere, ædlere ved at saa mange som mulig fik Del i de bedste aandelige Værdier, han evnede at skaffe til Veje.

Det var det opløftende ved den Tid, da Aarhus Theater blev til, at saa mange andre uegennyttige Mænd besjæledes af den samme Tro, den samme Idealitet. Albert Bayer blev den sidste overlevende af dem alle, og mellem utallige økonomiske Skær søgte han stedse, saavidt det stod i hans Magt, støt at styre den Kurs, Theatrets oprindelige Bygmestre havde sat. Det blev hans Lykke gennem 25 Aar at kunne føre ud i Gerning, hvad hine Grundlæggere i Plan og Tanke havde tilstræbt.

Maatte den Aand, der besjælede ham, stedse lyse over Aarhus Theater.

Aug. Goll.

Albert Bayle

Efterskrift.

De første femogtyve Aar af Aarhus Theaters Levetid, som denne Bog fortæller om, er lige saamange begivenhedsrige Aar af mit Liv. I den Tid har jeg været knyttet til Theatret, og jeg er nu den eneste af de Mænd, der var med i Arbejdet for det, den Gang det endnu kun var en Tanke.

Det er derfor ganske naturligt, at det blev mig, der kom til at skrive denne Beretning — der findes nemlig ikke andre, der har oplevet det hele.

Jeg har haft det store Held at arbejde sammen med fire udmærkede Direktører, som alle blev mine Venner. Og, hvad der er endnu bedre, Venskabet har vedvaret gennem Tiderne. Som nøje knyttet til disse fire Mænd og til Theatrets Repræsentantskab har jeg ikke kunnet undgaa at deltage i hele det store Arbejde, der har været grundlæggende for Theatret, og i hver eneste af de kunstneriske og økonomiske Dispositioner, der i den lange Tid er trufne, og det er de herved indvundne Erfaringer, der har muliggjort denne Bogs Tilblivelse.

Det har ikke været let for mig at samle og skrive den, og jeg gik til Arbejdet med store Betænkeligheder; men disse overvandt jeg ved Tanken paa alle de uselviske Mænd, som for c. 27 Aar siden, med beundringsværdigt Mod og Energi kastede sig ind i Arbejdet for Aarhus Theaters Rejsning og førte denne Sag til et saa smukt Resultat.

Hvad disse Mænd har haft at kæmpe med, og hvor godt de arbejdede, skulde min Bog gærne give Læserne et klart Indtryk af; og jeg haaber, at Mindet om *deres* store Interesse for den dramatiske Kunsts Kaar i Aarhus maa leve ogsaa ved den, og jeg skal ikke forlange mere.

Naturligvis vilde det være mig en stor Tilfredsstillelse, om Bogen kunde give dem, der staar kølige og mindre forstaaende overfor Theatrets Arbejde og kunstneriske Resultater, en Følelse af, at Aarhus Theater er et sjældent smukt Borgerforetagende, et Eksempel til Efterfølgelse paa andre Omraader, en Kulturfaktor, om hvilke alle gode Aarhusborgere bør slaa Kreds og støtte, for at det kan blive, hvad dets Skabere har tilsigtet, et Hjemsted for den bedste dramatiske Kunst.

Jeg har søgt i min Bog saa vidt muligt at holde mig selv udenfor; men mit Samarbejde med Skuespil-Direktørerne blev efterhaanden saa intimt, at jeg, for at være korrekt, af og til har maattet tale om mig selv. Dette maa jeg bede Læserne undskylde.

Jeg takker Aarhus Theaters Repræsentantskab, fordi det fandt Anledning til at lade Aktieselskabet udgive denne Bog, og — ikke mindst — fordi det uden Forbehold lagde dens Fremstilling i mine Hænder.

Aarhus, i April 1925.

Albert Bayer.

FØRSTE DEL:
TILBLIVELSEN

MAN maa gaa tilbage til sidst i Middelalderen, naar man vil efterspore Skuespillets Opstaaen i Danmark. De første utvivlsomt sikre Beviser for dets Fremførelse er fra det 16. Aarhundredes Begyndelse, og man ved, at der fandt Forestillinger Sted i Aarhus i 1501 under Ledelse af den berømte Rektor *Morten Børup*. Aarhus maa saaledes betragtes som et af de første Steder i Danmark, hvor der har været opført Skuespil, og hvor Interessen for dramatisk Kunst vakttes.

Og denne Interesse har altid været levende i Aarhus; den dyrkedes gennem Tiderne — med forskelligt Held — i Hjemmene og Foreningerne, længe før Byen ejede et rigtigt Theater.

For at finde Motiverne og Trangen til Rejsningen af det nuværende Aarhus Theater gaar vi tilbage til det

Det gamle Løve-Apothek.

19. Aarhundredes første Dage. Da stiftedes — i 1800 — en Klub under Navn Det dramatiske Selskab med det Formaal at underholde sine Medlemmer med Opførelse af danske og fremmede dramatiske Arbejder. Det var Foreningens egne Medlemmer, der optraadte som Skuespillere, og Kunsten udøvedes paa et lille Theater, der var

En Festforestilling paa Theatret paa »Apothekerens Loft« for de i Anledning af Krigen 1807 indkaldte Officerer.

Efter Maleri af Rasm. Christiansen. Tilhører Aarhus Theater.

Det gamle Theaters Facade.
Efter Maleri af Rasm, Christiansen. Tilhører Aarhus Theater.

indrettet paa Løveapothekets Loft. Ved disse Dilettantforestillinger optraadte den senere saa bekendte Skuespiller *Chr. Rosenkilde*, som her vandt sine første dramatiske Sejre.

Det dramatiske Selskab bestod i 15 Aar jævnsides med en anden Forening *Kronprinsens Klub*, og da de begge havde svære pecuniære Vanskeligheder at kæmpe med, sluttede sig sammen og antog Navnet Selskabet *Polyhymnia*.

Af denne Sammenslutning opstod det gamle Theater paa Kannikegade. Det byggedes af Selskabet *Polyhymnia* paa dettes Grund og kostede 42000 Rbd. at opføre, medens det kun var kalkuleret til Halvdelen.

Dette Aarhus Bys første Theater aabnedes 17. Januar 1816 med en Festforestilling, ved hvilken opførtes Kotzebues »Skumleren«. Adjunkerne *Blache* og *Hertel* havde skrevet henholdsvis en Prolog og en Kantate.

Redaktør
A. F. Elmquist.

Fra Tilskuerpladsen i det gamle Theater.
Efter Maleri af Rasm. Christiansen. Tilhører Aarhus Theater.

Den ledende Aand indenfor Polyhymnia i alle Theater-sager var Aarhus Stiftstidendes Redaktør *A. F. Elmquist*, og han og hans Familie var blandt de ypperste af de optrædende.

Theatret udlejedes ogsaa til rejsende Selskaber og til Koncerter, og den højeste Leje, der betaltes, var 12 Rbd. for en Forestilling og 6 Rbd. for en Koncert.

Kannikegade
før det gamle Theater opførtes.

Paa Grund af svigtende Interesse for Dilettantkomedie og de stadige økonomiske Vanskeligheder maatte Polyhymnia i 1852 afhænde Theatret. Det solgtes for 7300 Rbd. med alt Tilbehør til Theaterdirektør *Miller*. Han drev det til sin Død, der indtraf i

Halvfjerdserne, og han havde da testamenteret det til en af sine forhenværende Skuespillere, *Parma Petersen*; men da denne drev en Papirforretning i København, overdrog han Theatret til *Sophus Birck*, som ogsaa havde været Skuespiller hos *Miller*.

Sophus Birck blev ikke Theaterdirektør i Aarhus; han udlejede Theatret til de rejsende Selskaber, blandt hvilke de bedst kendte var *Poul Friis'*, *Vilh. Petersens*, *August Rasmussens*, *Cortes'* og *Albert Helsingreens*.

Sophus Birck ejede Theatret, til han i 1900 — efter at det nye Theater var fuldført og havde givet Forestillinger nogen Tid — afleverede det til Staten til Nedrivning; paa dets Grund opførtes den nye Post- og Telegrafbygning.

Aarhusianerne har — hvad Kunsten angaar — haft mange gode Aftener i det gamle Theater; men det var en Pine at opholde sig der, Ventilationen var meget slet, og man maatte gennemgaa en ulidelig Svedekur i de 3 á 4 Timer, Forestillingerne i Reglen varede.

Det gamle Theater.

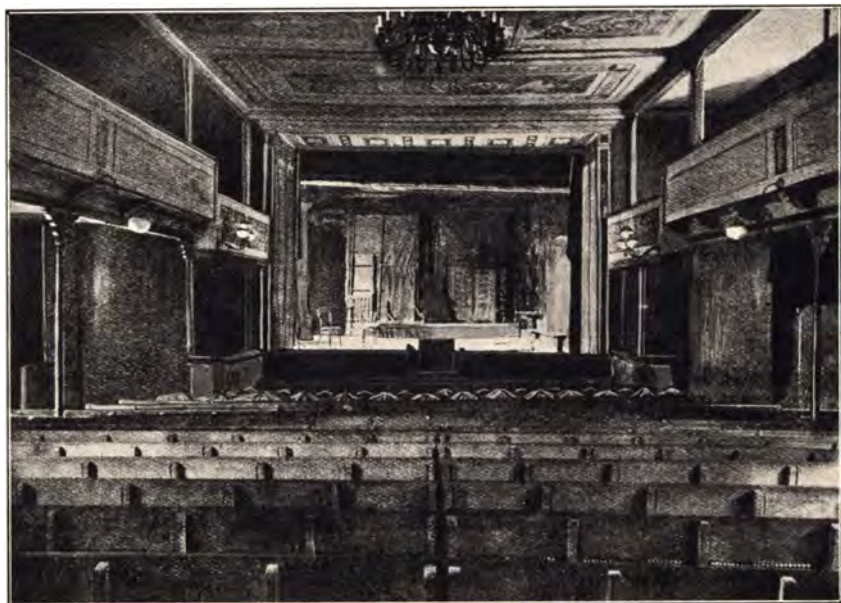
Det gamle Theater moderniseret med Trappegavl.

I deres Agitation for Rejsningen af et nyt Teater tog Bladene Gang paa Gang til Orde mod alle Theatrets Mangler. Saaledes slutter »Aarhus Stiftstidende« en Anmeldelse af »En Skærsommernatsdrøm« med følgende Klageskrig: »Theatret satte i Aftes en Record med Hensyn til Hede og ilde Lugt,

som vistnok Lastrummet i et Slaveskib vilde have ondt ved at stikke. For Fakirer og selvpinende Dervischer, der vilde døde

deres Kød, maa Theatret være fortræffeligt, men man skulde virkelig tro, at Aarhusianerne snart for Alvor rejste sig mod en saadan fortsat »Nyden gennem Lidelse«.«

I Maanedsskriftet *Jylland* skrev Theaterdirektør *Poul Friis* i 1892 i en Opsats om danske Provinstheatre bl. a. : »Men værst af dem alle er dog Theatret i Aarhus. Paaklædnings-

Det gamle Theaters Indre.

værelserne ligger oppe paa Loftet bag Sofitterne. I Ildebrandstilfælde synes Skuespillerne redningsløst fortabt. Der er rigtignok anskaffet et Knudetov, ved Hjælp af hvilket de under en paakommende Ildebrand skal entre fra Loftet ned paa Gaden. Under mit sidste Ophold i Aarhus spurgte jeg en Dag, hvor da dette mærkelige Tov fandtes. Ingen anede, hvor det var. Langt om længe fandt vi det da nede i Kælderen mellem en stor Del andet Skrammel. Som bekendt er det jo ved Theaterbrande Sofitterne og Snoreloftet, der først maa holde for. Hvad skal saa Skuespillerne gribe

til, naar Redningsknudetovet ligger forsvarlig gemt i Kælderen? Og saa Scenen! Ingen Plads mellem Kulisserne — gamle, udslidte Dekorationer. Der er heller ikke nogen Foyer — kort sagt: ikke Spor af Hygge. Publikum har fra 1. Parket og Logen det mest uhindrede Indblik i Kulisserne.»

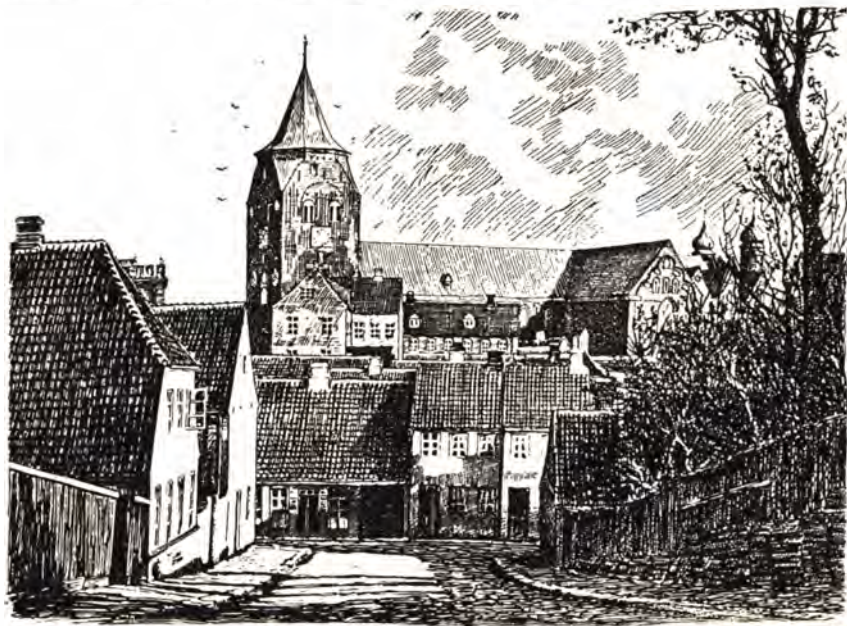
Det var derfor intet Under, at eftersom Aarene gik, og Aarhus voksede, vaagnede ogsaa Trangen til et større og mere tidssvarende Theater. Allerede i Halvfjerdserne var der Planer fremme i denne Retning, og det var saa gode Navne som *Hans Broge* og *Otto Mønsted*, der stod bag dem, og den unge, energiske Provinsdirektør *August Rasmussen* var udset til Raadgiver.

Tiden var dog endnu langt fra moden til Udførelsen af en saadan Kongstanke; men Interessen for Theatersagen holdt sig som en ulmende Ild i Borgerskabet for nu og da at blusse op og atter synke ned, indtil den, da den rette Tid var inde, og de rette Mænd forstod at se dette og udnytte den, slog ud i lys Lue; men inden dette Baal tændtes, skulde der hengaa en Snes Aar.

I Begyndelsen af Firserne fuldendtes et Størværk i Aarhus, muliggjort ved Borgernes Samdrægtighed. Dette Størværk var St. Clemens Broen, hvis Opførelse skabte en hel ny Færdselsaare og som forbandt den nordlige og den sydlige Del af Byen med hinanden i en bred og moderne Gade, der snart skulde udvikle sig til Byens fornemste Strøggade.

Denne enorme Forskydning af Byens Centrum og Opstaaen af en hel ny Forbindelseslinie nødvendiggjorde, at Torvehandelen paa det gamle Kødtorv, som St. Clemensstorv dengang kaldtes, maatte henlægges til et andet Sted, og allerede fra 1881 havde Byraadet da ogsaa beskæftiget sig med at finde et saadant. Lykkeligvis sejrede den Tanke at afkøbe Staten den gamle Bispegaard sammen med nogle Privatbygninger, der laa lige op ad Domkirken, og som med Gaarde og Haver bredte sig over det meste af det nuværende Bispe-

torv. Herved opnaaedes først og fremmest den store Fordel at faa den ærværdige Domkirke frilagt mod Syd, saa at den endelig kunde komme til at præsentere sig i hele sin imponerende Skønhed. Men ogsaa det, at Byen fik et mægtigt Torv, skulde faa sin Betydning, ikke alene for Torvehandelen, men for hele Byens Fysiognomi — og for Theater-

Søndergades nordlige Del før St. Clemensbroen opførtes.
Tegning af J. Ølsgaard.

sagen. Her kom jo *Kampmanns* Theater til at ligge 17 Aar senere. Men allerede nu, da det nye Torv skabtes, gav dette Anledning til forskellige Forslag til dets Regulering og Bebyggelse, og saa levende var Theatertrangen, at et Theater altid toges med i Betragtning, naar man tænkte sig Bispetorvet i dets endelige Form.

Vistnok uden Initiativ fra Byraadets Side fremkom forskellige Planer til Torvets Udnyttelse, og af disse maa særlig nævnes Professor *Dahlerups* og Arkitekt *Müllertz's*, som begge interesserede Byrådet meget, men dog ikke fik prak-

St. Clemensbroen i dens oprindelige Skikkelse.

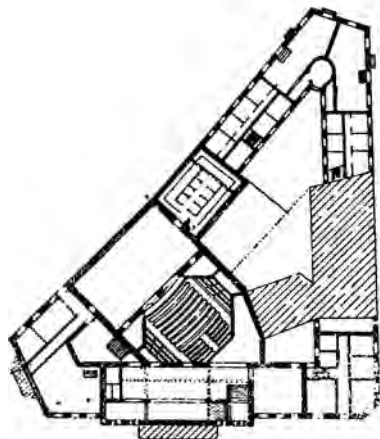
tisk Betydning, idet Byraadet paa sit Møde d. 6. Decbr. 1883 vedtog at udtale, »at Raadet maatte være enig med Udvalget i, at der foreløbig ikke skulde foretages noget til videre Bearbejdelse af disse Planer, idet man, forinden dette sker, maatte ønske ad Erfaringens Vej at vinde Kendskab til, hvor stor en Del af Pladsen der behøvedes til Torvebrug, og hvormeget der som Følge deraf kunde raades over i andet Øjemed.«

Af nævnte 2 Planer er Professor *Dahlerups* absolut den interessanteste, hvorfor den hidsættes her. Som det vil ses, har han anbragt et nyt Theater omtrent paa det nu-rendes Plads med Scenens Bagfacade ud mod Skolegade.

Det gamle Købtov.
Tegning af J. Ølsgaard.

Arkitekt *Müllertz'* Forslag gik ud paa at lægge et mægtigt Raadhus paa det nuværende Theaters Plads og at nedbryde det smukke, gamle Raadhus til Fordel for et lille moderne Theater.

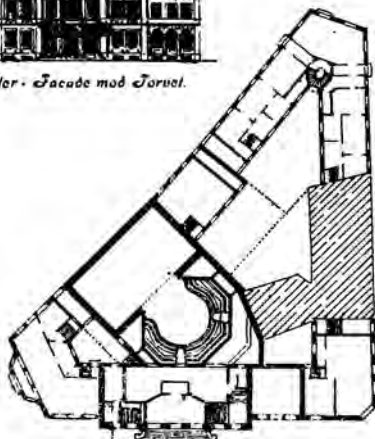
Kelder.

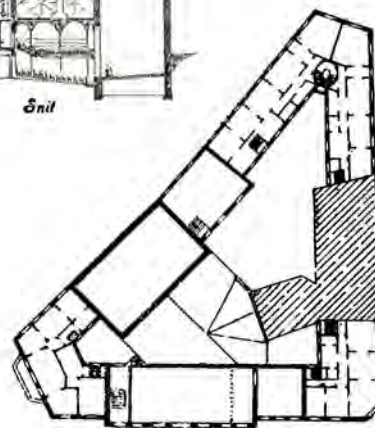
Theater - Facade mod Torvet.

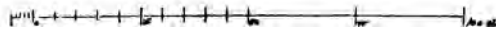
Snit

Stuo.

1ste Sal.

Arkitekt Dahlerups Theaterplaner.

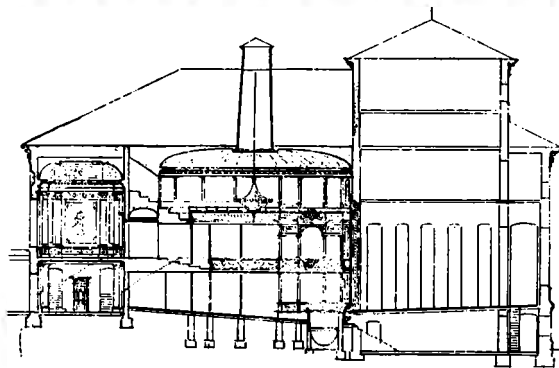
Professor Dahlerups Forslag til Bispetorvets Bebyggelse
(til venstre det nye Theater).

Saa skete der i 1885 det mærkelige, at en theaterinteresseret Mand udenfor Aarhus fik den Tanke, at bygge Aarhusianerne et stort, moderne Theater.

Denne dristige Mand var exam. polyt. *F. V. Christensen* i København. Under 27. April indsender han til Aarhus Byraad et Andragende, om Kommunen kunde være villig til at afstaa 1500 Kvadratalen Grund af den sydøstre Del af det nye Bispetorv til en Theaterbygning, »som agtedes op-

ført af et eventuelt Aktieselskab.«

Byraadet, som nu maatte have høstet sine Erfaringer med Hensyn til Torvepladsen, stillede sig yderst velvilligt overfor dette Andragende og tilbød paa nærmere Betingelser at tilskøde Aktieselska-

Professor Dahlerups Forslag til et nyt Theater.
(Snit).

bet en saadan Grund for 25000 Kr. — ja, gik endog senere med til at udvide den til 1770 Kvadratalen af Hensyn til Theatrets Størrelse. For Grunden skulde gives 1. Prioritet i Bygning og Grund, og Kapitalen skulde være rentefri og uopsigelig, saalænge Etablissementet benyttedes som offentlig Theater.

Christensen lod udarbejde Planer og Snit til det projecterede Theater, der skulde rumme 1000 siddende Tilskuere. Men det hele løb ud i Sandet.

Den 21. December 1885 meddeler *Christensen*, at han paa Grund af den i de økonomiske Forhold indtraadte ugunstige Vending, der blandt andet har medført, at det københavnske Pengeinstitut, der havde givet ham Tilsagn om at støtte Udførelsen af hans Plan, har trukket sig tilbage, ser sig nødsaget til, i det mindste foreløbig, at opgive Planen. Men han udtaler samtidig det Ønske, at der, hvis Spørgsmaalet om et nyt Theater i Aarhus skulde fremkomme fra anden Side, maa blive givet ham Lejlighed til at deltage i Konkurrencen, idet han mener, at han har forskellige Betingelser for at bringe dette ikke lette Foretagende i Stand som maaske ikke andre.

Hvis en Sag af saa stor Betydning var behandlet i Byraadet i vore Dage, vilde alle Byens Blade have kappedes om at vise den deres Interesse gennem lange og indgaaende Artikler — men i 1885 skænkede Aarhus' ledende Dagblad, »Aarhus Stiftstidende«, hvis Redaktør, Konsul *Mørch*, endog sad i Byraadet, Sagen knap en halv Snes Linier og kun som Referat.

Men selv om Sagen dengang gik upaaagtet hen, fik den dog sin Betydning senere; thi de Mænd, som 10 Aar efter formaaede at tale til Borgerne saa indtrængende, at de satte Skulder mod Skulder og »løftede i Flok«, kunde med Rette gøre gældende overfor Byraadet, at den Velvilje, det havde vist en fremmed, ikke kunde unddrages Byens Borgere, naar de, som nu, formaaede at føre Tanken ud i Livet.

I 1889 skiftede »Aarhus Stiftstidende« Redaktør. Konsul *Mørch* fratraadte, og Ejerinden, Fru *K. Elmquist*, betroede Bladets Ledelse til den unge og energiske cand. polit. *Th. J. Funch Thomsen*, som havde tjent sine journalistiske Sporer i Kampaarene ved »Jyllandsposten« og »Horsens Avis«.

Funch Thomsen kom tilbage til Aarhus med den faste Beslutning at slaa det ret forældede og kedelige Blad op, og dette i Forening med hans glødende Kærlighed til Aarhus og den deraf flydende Interesse for Byens Trivsel og Udvikling i materiel og aandelig Henseende gjorde, at han med stor Grundighed kastede sig over enhver Sag, der havde Betydning for Byen. Og Theatersagen havde hans særlige Interesse og laa lige for. Gennem de kommende Aar

Redaktør

Th. J. Funch Thomsen.

bankede han gennem velskrevne og forstandige Artikler ind i Borgernes Bevidsthed, at det gamle Theater havde overlevet sig selv, og at Byen ikke længere kunde være det bekendt samtidig med, at han fremhævede den Betydning, et nyt og tidssvarende Theater vilde faa ikke alene for Aarhus, men for hele Omegnen — ja, maaske for hele Jylland. »Den jyske Nationalscene« var en Betegnelse, der fødtes af denne ihærdige Agitation, og som man læste for første Gang i »Aarhus Stiftstidende«s Spalter; men een Gang nævnt levede den og blev et vægtigt Slagord i den paafølgende Borgeragitation.

Blandt de Mænd, der straks flammede op for Theatersagen, og som mødtes paa *Funch Thomsens* Kontor for at drøfte den, var den stærkt theaterinteresserede Sagfører

Niels Knudsen og Fabrikant *Christian Lottrup*. *Niels Knudsen*, der var stærkt litterært interesseret, havde fra sin tidligste Ungdom elsket Theatret og dets Kunst, og han var gennem sin Familie kommen i nær Berøring med det. Han havde stadig indenfor sin Kreds søgt at rejse Stemning for Opret-

Sagfører
Niels Knudsen.

Fabrikant
Chr. Lottrup.

telsen af et nyt Theater i Aarhus, men først nu, da han kom i Forbindelse med øvrige ligesindede, satte han sin Energi og sit Arbejde ind paa Sagen. Han blev i de kommende Aar en af Theatersagens ivrigste Forkæmpere og Agitatorer og gjorde i mange Aar et godt, uegennyttigt Arbejde som Udvalgsformand og Theatrets juridiske Konsulent.

Det lykkedes disse tre Mænd at gøre en Del andre ansete Borgere interesserede i den, og i Slutningen af 1895 besluttede de at skride til Handling, og denne Beslutning resulterede i, at der den 28. Januar 1896 afholdtes et Møde i Handels- og Kontoristforeningens Lokaler af den Komité, de havde faaet dannet for at arbejde hen til Tilvejebringelsen af en ny Theaterbygning i Aarhus.

Frimodt Clausens Facade-Tegning.

Paa dette Møde blev følgende ført til Protocols: »Som Indledning bemærkes, at en Kreds af Mænd efter Initiativ af Sparekassedirektør *Koppel* var traadt sammen og havde haft tre tidligere Møder angaaende Sagen. Disse Mænd var foruden Hr. *Koppel*: Bankdirektør *Fr. Nørgaard*, Fabrikant *Chr. Lottrup*, Redaktør *Funch Thomsen*, Købmand *Chr. Filtenborg*, Fabrikant *Th. Christiansen*, Murermester *Alfred Petersen* og Sagfører *N. Knudsen*.

Nørgaard havde paa Grund af Sygdom kun kunnet deltage i det første Møde.

Der var rettet Henvendelse til Arkitekt *Frimodt Clausen*, som var tilkaldt, og som havde udarbejdet Projekt med Altonaer Stadtteater som Mønster.

Efter forskellige Overvejelser og under Hensyn til, at Byraadet næppe vilde være i Stand til at anvise en passende og centralt beliggende Grund, var man foreløbig enedes om at basere Planen paa Erhvervelse af Klubben Polyhymnias Ejendom, det gamle Theater og nogle Ejendomme i Aagade; dog at Erhvervelsen af det gamle Theater alene var paa-tænkt under Forudsætning af, at et rimeligt Køb og Arrangement i saa Henseende var opnaaeligt.

Arkitekt
Frimodt Clausen.

I Dag var mødt *Koppel, Lottrup, Funch Thomsen, Christiansen og Knudsen.*

Der forelaa Planer og Tegninger af Arkitekt *Clausen* og fremlagdes en foreforeløbig Kalkule, der udviste følgende:

1. Erhvervelse af Grundene	Kr. 200000,00
2. Bekostning ved Forbygning	- 250000,00
3. do. ved Theaterbygning	- 250000,00

som anslaaes tilvejebragt ved

1. Prioritet	Kr. 250000,00
2. do.	- 100000,00
3. do. Partialobligationslaan	- 150000,00
Aktietegning	- 200000,00

Kr. 700000,00 Kr. 700000,00

Overslag over Udgifter og Indtægter.

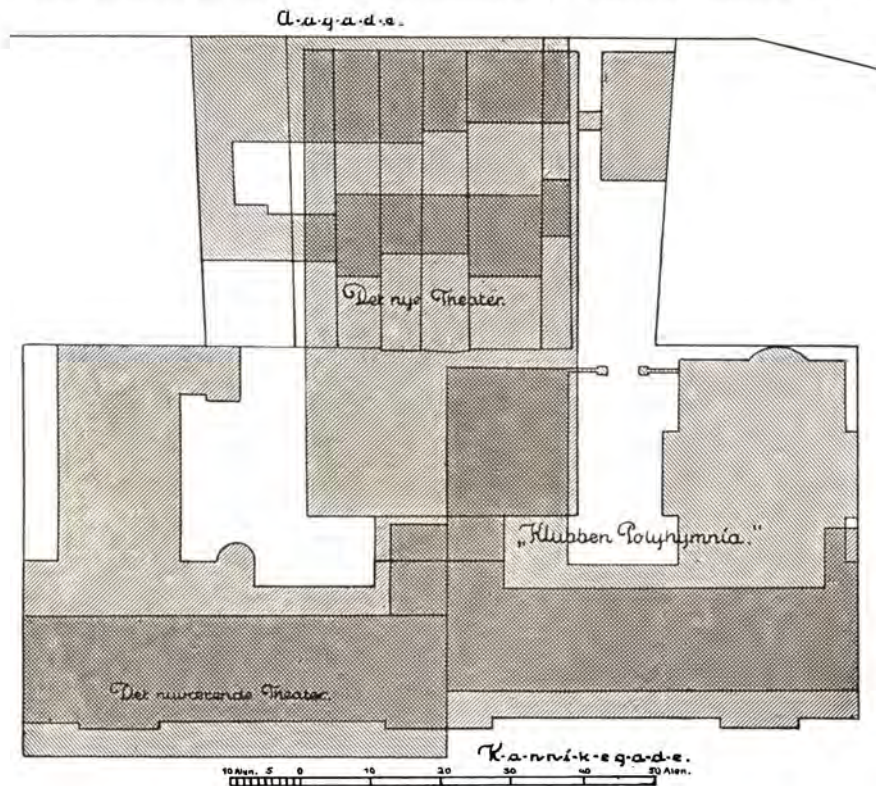
4 % af 1. Prioritet	Kr. 10000,00
4½ % af 2. do.	- 4500,00
4 % af 3. do.	- 6000,00
4 % af Aktiekapitalen	- 8000,00
Skatter, Vedligeholdelse, Assurance	- 7000,00
Belysning og Varme i Theatret	- 4500,00
180 ord. Forestillinger, aftl. Leje	Kr. 18000,00
20 extraord. do.	- 1000,00
Leje af Foreningslokaler i Forbygningen	- 5500,00
(Plads for 3 Foreninger m. Festlokaler.)	
Leje af Restaurations- og Kafélokale med	
Buffet i Theatret	- 10000,00
Leje af Garderober	- 2500,00
Leje af Facadebutikker	- 3000,00

Kr. 40000,00 Kr. 40000,00

Komitéens Medlemmer havde underhaanden talt med forskellige Mænd i Byen, ligesom *Funch Thomsen* havde talt

med Lovgivningsfaktorer og kommunale Autoriteter. Fra alle Sider var udtalt Sympati for Sagen.

Det vedtoges at lade Arkitekt *Clausens* Tegninger cirkulere blandt Komitéens Medlemmer og derefter holde et nyt

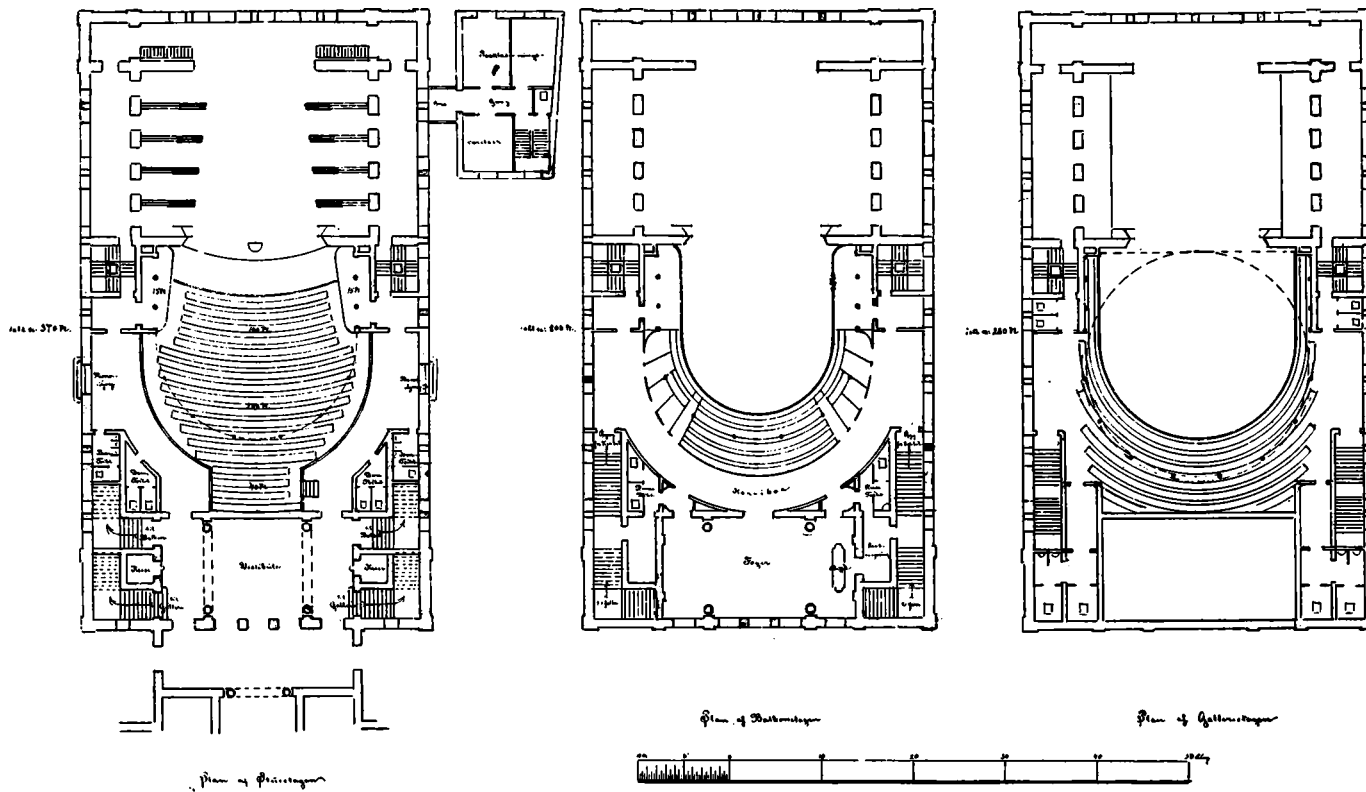

Frimodt Clausens Grundrids til et nyt Theater paa Kannikegade.

Møde Mandagen den 10. Febr. d. A. Kl. 5 her for at forhandle om Udsendelse af Indbydelser til et større privat Møde og forberede Forhandlingerne paa dette.«

Det ovennævnte Møde afholdtes først den 11. Februar, og de samme fem Komitémedlemmer var mødte.

Det besluttedes at udsende Indbydelse til 84 ansete Borgere til et Møde den 15. Februar og at lade Direktør *Koppel* indlede Mødet og være Komitéens Ordfører.

Arkitekt Frimodt Clausens Planer til Theatrets Indre.

Paa dette Møde, der holdtes paa Raadhuset, kom c. 60 af de indbudte tilstede. Den fremlagte Plan blev Genstand for livlig Forhandling. Fra enkelt Side fremkom et helt nyt Forslag, om hvilket der dog ikke kunde forhandles, da man paa dette Møde kun skulde beskæftige sig med Drøftelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt man skulde arbejde videre paa Rejsningen af et nyt Theater eller ej.

Sparekassedirektør
M. Koppel.

Det var naturligvis vanskeligt at tage Stilling til en saa stor og indviklet Sag, og der stredes stærkt om Kalkulens Holdbarhed og meget andet; men om ét var alle enige, nemlig at Tanken var god, og at

den burde realiseres, da Tidspunktet uden Tvivl nu var gunstigt herfor.

Fra forskellige Sider fremhævedes, at den valgte Grund ikke var saa heldig som ønskeligt, og man henstillede til Komitéen at tage under Overvejelse, om et andet Sted ikke var at foretrække.

Købmand *M. Nielsen* udtalte da som sin Mening, at Bispetorvets sydøstlige Del maatte være den ideale Plads for et nyt Theater, ikke alene hvad Beliggenhed angik, men ogsaa fordi der her i høj Grad tiltrængtes en Regulering og Forskønnelse af Kvarteret. Denne Tanke vakte straks Tilslutning og blev

Købmand
M. Nielsen.

den bærende, og *M. Nielsen* maa derfor tilkendes en stor Del af Æren for, at Theatret kom til at ligge paa Bispetorvet.

Allerede paa dette Møde fremkom Forslag om at søge Stats-tilskud — til den lejende Direktør; men den tilstedeværende Folketingsmand *Wistoft* advarede stærkt mod at nære Illusioner i denne Retning.

Mødet vedtog enstemmigt at arbejde videre paa Sagen med

Læge
P. Ørum.

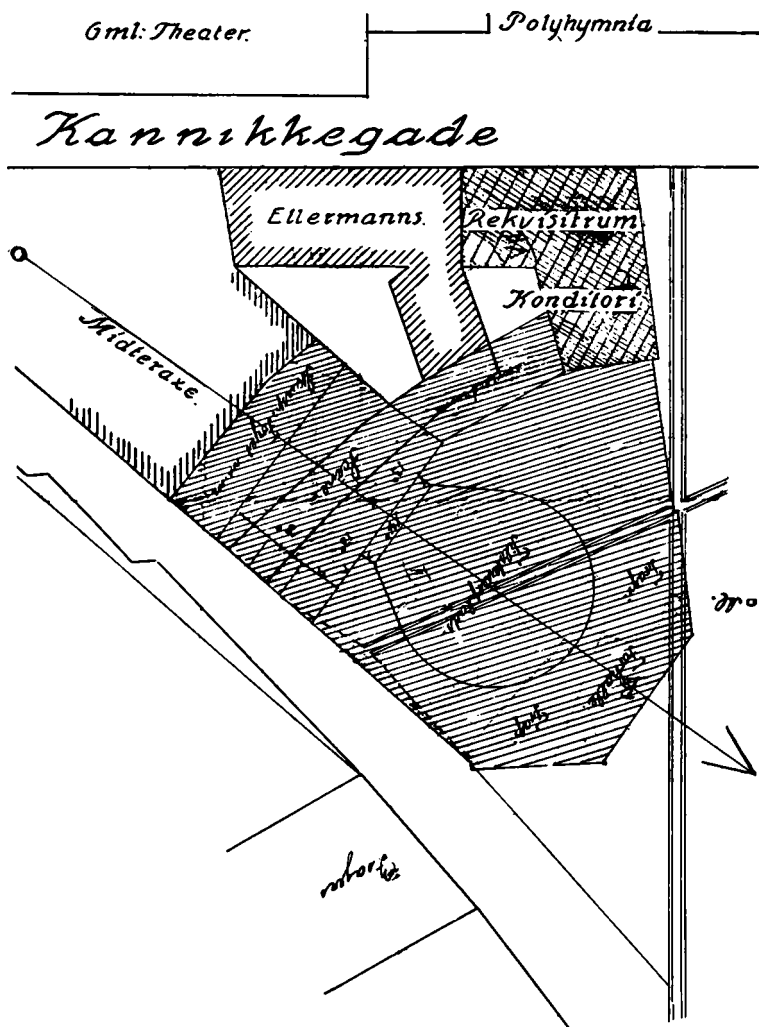
Justitsraad, Apoteker
A. Meyer.

Supplering af Medlemmer valgte af de Tilstedeværende, men paa Forslag af Otto Mønsted ændredes denne Bestemmelse derhen, at det overlodes Komitéen selv at supplere sig med 7 Medlemmer.

Paa et Udvalgmøde vedtoges senere foreløbig at vælge Justitsraad *Meyer*, Fabrikant *J. Wied* og Læge *Ørum*. Senere tiltraadte Kaptajn *Springborg*, Købmand *Hans Schourup*, Købmand *M. Nielsen* og Købmand *Matth. M. Andersen*, saa at Komitéen nu bestod af 15 Medlemmer.

Tanken om at lægge Theatret paa Polyhymnias og det gamle Theaters Grund blev nu helt opgivet, og Forhandlin-

gerne, der navnlig for det gamle Theaters Vedkommende var meget vanskelige, da Prisen holdtes oppe i en ganske

Arkitekt Kampmanns første Grundrids.

urimelig Højde, afbrudte; alle Kræfter skulde nu sættes ind paa at erhverve en Plads paa Bispetorvet.

Foranlediget af Købmand *Chr. Lottrup* meldte kgl. Bygningsinspektør Arkitekt *H. Kampmann* sig da til Tjeneste,

og han udarbejdede, med denne Beliggenhed for Øje, en Grundplan, som af Komitéen sendtes Byraadet med følgende Skrivelse:

»Til Aarhus Byraad!

Efter Indbydelse af en Komité, der traadte sammen i Januar d. A. for at arbejde hen til Tilvejebringelsen af et nyt Theater i Aarhus, afholdtes d. 15. f. M. et Møde paa Raadhuset angaaende denne Sag, hvor, efter privat Indbydelse, var mødt et Antal af c. 60 af Byens Borgere.

Paa dette Møde discuteredes Sagen navnlig paa Grundlag af et af Komitéen tilvejebragt foreløbigt Projekt, gaaende ud paa Erhvervelsen af det gamle Theater, Klubben Polyhymnia og nogle tilstødende Ejendomme mod Aagade, saaledes som paa vedlagte Grundrids angivet, og for hvilket Anlæg var opstillet den paa Bagsiden af Grundplanen trykte Kalkule.

Medens det under Diskussionen fra alle Sider fremhævedes som i højeste Grad ønskeligt at faa et nyt Theater opført her i Byen og nærværende Tidspunkt ogsaa ansaaes heldigt for Sagens Realisation, var der forskellige Meninger om, hvorvidt Planen, som af Komitéen under særligt Hensyn til Rentabilitetsudsigten projekteret, skulde omfatte et Bygningskomplex, der rummede Lokaler ogsaa til andet Brug, eller om den skulde indskrænkes til et Theater alene. Derhos fremhævedes det fra flere Sider som ønskeligt gennem Henvendelse til Byraadet at søge at formaa dette til hertil at give en anden Byggeplads og da særlig en Grund paa Bispetorvet.

Resultatet af Mødet blev en enstemmig vedtaget Opfordring til Komitéen om at arbejde videre paa Sagens Gennemførelse, idet den bemyndigedes til selv at supplere sig med syv Mænd.

Dette er nu sket, og den saaledes supplerede Komité

bestaar herefter af os Undertegnede, dog at d'Hrr. Justitsraad *A. Meyer*, *Læge P. Ørum* og *Købmand H. Schourup* tillige er Medlemmer af Komitéen, men grundet paa deres Stilling som Byraadsmedlemmer have anset det rettest ikke at medunderskrive nærværende Henvendelse til Byraadet.

Ifølge de paa det forannævnte Møde faldne Udtalelser og henset til det ærede Byraads Stilling til Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af et nyt Theater, naar Forslag herom fra anden Side ved tidligere Lejligheder har været fremme (jfr. f. Ex. Byraadets Beslutning i Mødet d. 21. Maj 1885), tillade vi os ærbødigst at forespørge, om det ærede Byraad kan og vil vederlagsfrit overlade os en her i Byen centralt beliggende Grund til derpaa at opføre et Theater, eller om det, i Fald det ikke mener at have saadan Grund til Raadighed, da paa anden Maade ved et Tilskud i Penge, en Rentegaranti eller lignende vil støtte Sagens videre Fremme.

Under Hensyn til de paa Raadhusmødet faldne Udtalelser har Komitéen ladet udarbejde et Grundrids af Bispetorvet med tilgrænsende Grunde, hvorpaa er indlagt Projekt til et eventuelt Theater med Udbygning, hvilket Rids vi tillade os at vedlægge til Brug under Forhandlingerne om Sagen.

A a r h u s, d. 23. Marts 1896.

Ærbødigst

M. R. Koppel. *Christian Lottrup.* *N. Knudsen.*
Funch Thomsen. *Chr. Filtenborg.* *J. Wied.*
M. Nielsen. *Mathias M. Andersen.* *Fr. Nørgaard.*
Th. Christiansen. *A. J. Petersen.*

P. S.

Hr. Kaptain *Springborg*, der ogsaa er Medlem af Komitéen, har paa Grund af sin Stilling som Bygningsinspektør anset det for rettest ikke at underskrive nærværende Henvendelse.«

Paa dette Andragende svarede Byraadet den 6. Juni bl. a.:

». . . at Byraadet efter at have modtaget Betænkning fra et angaaende denne Sag nedsat Udvalg, i sit Møde af 4. d. M. overensstemmende med dette Udvalgs Indstilling, er kommet til det Resultat, at man af Hensyn til Torvehandelen ikke vilde kunne afse den Grund paa Bispetorvet, som vilde være nødvendig for at gennemføre den paa vedlagte Rids viste Byggeplan, derimod kunde der, hvis Byggeplanen kunde ændres, mulig være Tale om, at der i det omhandlede Øjemed under Forbehold af Indenrigsministeriets Sanktion kunde afstaaes en Del af det til Bispetorvet hørende Areal, der ligger Øst for Fliserækken langs Beplantningen. Snarere kunde Byraadet imidlertid være mere tilbøjelig til paa derom nærmere fremsat Andragende at drøfte Muligheden af at tilvejebringe Byggeplads for et nyt Theater ved Afstaaelse af en Grund paa Bispetoften, eller ogsaa at bidrage til Sagens Fremme ved Ydelse af Tilskud i rede Penge.«

Dette ret opmuntrende Svar foranledigede, at Komitéen sammenkaldte et Møde den 9. Juni 1896 for at drøfte, hvad der nu vilde være at foretage til Sagens Fremme. Man enedes om at nedsætte et Udvalg paa fem Medlemmer til som Byggeudvalg at søge hensigtssvarende Grund og fremkomme med Forslag til Erhvervelse af en saadan samt til at lade Planer udarbejde, i hvilken Henseende Udvalget bemyndigedes til om fornødent at antage Assistance.

Til Medlemmer af Byggeudvalget valgtes *Springborg, Alfr. Petersen, Wied, M. Nielsen og Lottrup*.

Desuden nedsattes:

et Forretningsudvalg bestaaende af Formanden: *Koppel*, Næstformanden: *Lottrup* og Secretæren: *Knudsen*.

et Udvalg for Laan og Pengemidlers Tilvejebringelse bestaaende af *Nørgaard, Filtenborg og Math. M. Andersen* og et Agitationsudvalg bestaaende af *Funch Thomsen, Ørum, Meyer, Schourup og Christiansen*.

Paa Foranledning af Byggeudvalget vedtoges d. 5. Aug. at indsende et nyt Andragende til Byraadet om at faa overladt Grund paa Bispetervet, som ansaas for at være den bedste Plads for et Theater i Forbindelse med nogle Ejendomme paa Skolegade og eventuelt den Ellermanske Ejendom paa Kannikegade — og den 18. Aug. afsendte Forretningsudvalget følgende Skrivelse:

»Til Aarhus Byraad!

Som Forretningsudvalg for den til Tilvejebringelse af et nyt Theater i Aarhus sammentraadte Komité tillade vi os, næst at frembære Komitéens Tak for det ærede Byraads Skrivelse af 6. Juni d. A. og Byraadets deri tilkendegivne Interesse for Sagen, at meddele, at Byggeplanen, efter paany at have været under Overvejelse, nu formenes at kunne omændres overensstemmende med det i det ærede Byraads fornævnte Skrivelse angivne Tanke, saaledes at Komitéen til Planens Gennemførelse, paa en Ubetydelighed nær, kan nøjes med at erholde overdraget en Del af det til Bispetervet hørende Areal, der ligger øst for Fliserækken langs Beplantningen.

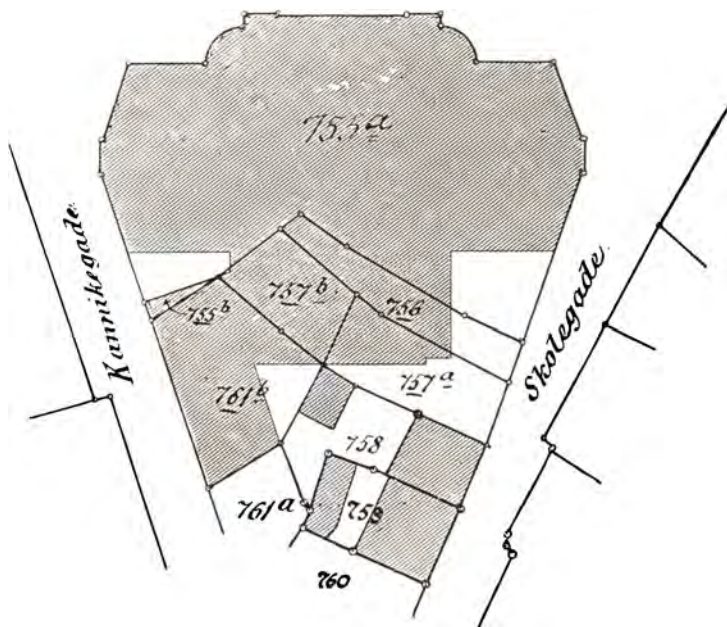
Vi tillade os hoslagt at fremsende et Grundrids af D. D. udvisende en Byggeplan afpasset herefter, hvilket dog mulig vil nødvendiggøre Erhvervelsen af en eller to syd for Arealet liggende Privatejendomme.

Vort ærbødige Andragende gaar herefter ud paa, at det ærede Byraad vil tilsige Komitéen vederlagsfri Overdragelse af det paa denne Plads angivne Areal til Sagens Gennemførelse.

Til Efterretning vedlægges det Grundrids, der ledsagede Komitéens Skrivelse af 23. Marts d. A.

A a r h u s, den 18. August 1896.

M. R. Koppel. Christian Lottrup. N. Knudsen.
Bispetorvet.

Arkitekt Kampmanns endelig Forslag til Aarhus ny Theaters
Beliggenhed paa Bispetorvet.

Herpaa indløb følgende Svar fra Aarhus Byraad dateret
5. September 1896:

»I Besvarelse af Udvalgets behagelige Skrivelse af 18. f. M. skal man i Overensstemmelse med Byraadets Beslutning i Mødet den 3. d. M. ikke undlade herved at meddele, at Raadet, forinden det nærmere bestemmer sig med Hensyn til den af Udvalget attraaede Erhvervelse af en Del af Bispetorvet til Opførelse af et Theater, maa ønske at blive bekendt med en gennearbejdet Plan saavel for Indretningen af den paatænkte Theaterbygning som for

dennes Ydre, men at man, naar tilfredsstillende Oplysninger i nysnævnte Henseende foreligge Byraadet, forøvrigt ikke skulde være utilbøjelig til — dog under Forbehold af fornøden ministeriel Approbation og paa visse nærmere bestemte Vilkaar — at afstaa en Plads som den attraaede paa Bispetorvet til Anvendelse i det omhandlede Øjemed.«

I Henhold til denne Skrivelse besluttede Komitéen at henvende sig til en indenbyes Arkitekt og at lade ham udarbejde Projekt og Overslag over Opførelse af en Theaterbygning, og efter Byggeudvalgets Indstilling vedtog man i November at henvende sig alene til Arkitekt *Kampmann*, hvis Vederlag repareres paa Komitéens enkelte Medlemmer i Forhold til Aarets Skatteligning. For det Tilfælde, at Arkitekt *Kampmann* ikke kunde eller vilde paatage sig Arbejdet, bemyndigedes Forretningsudvalget til at udbyde Arbejdet til offentlig Konkurrence.

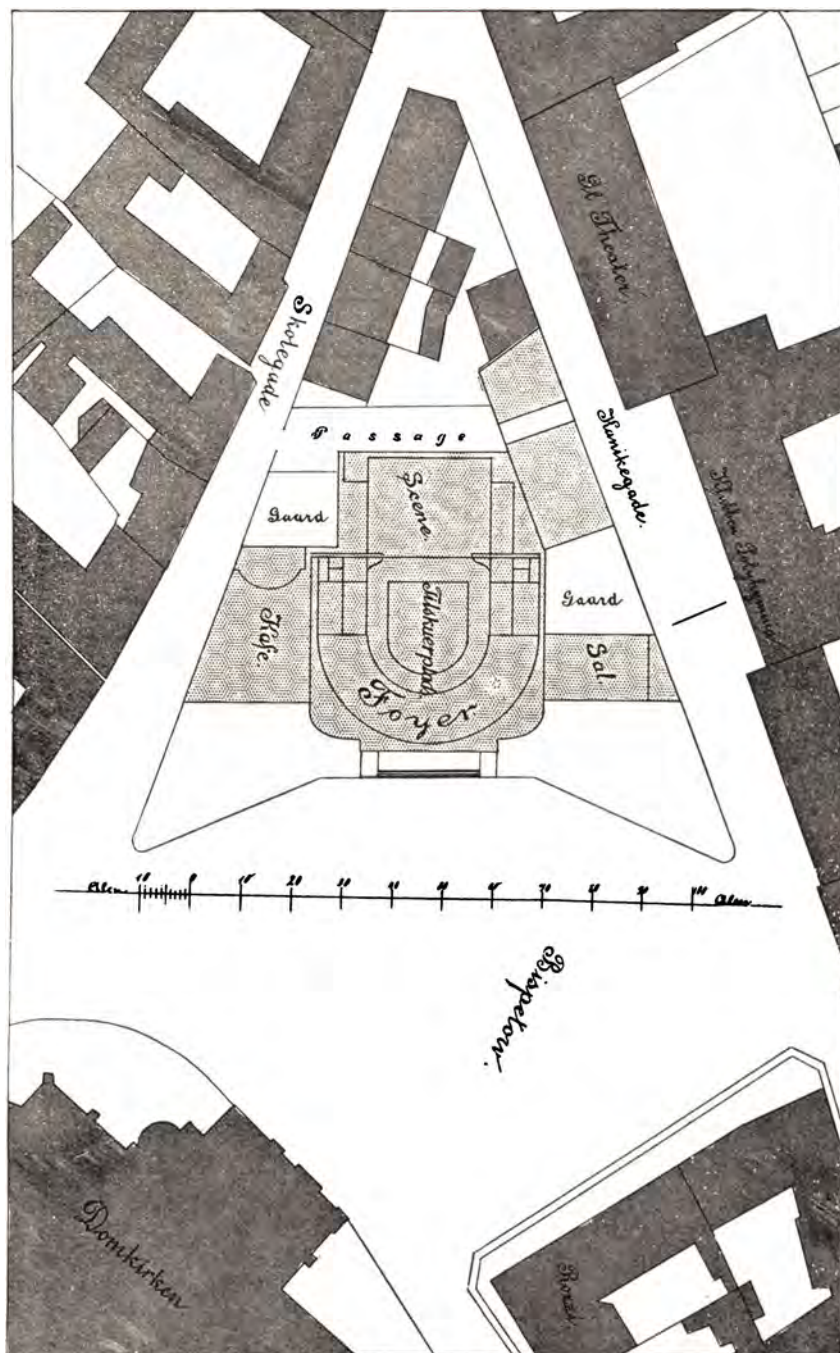

Arkitekt
H. Kampmann.

Forretningsudvalget henvendte sig derefter til Arkitekt *Kampmann*, der modtog Tilbudet, og den 20. Februar 1897 indløb der følgende Skrivelse fra ham:

»Efter i længere Tid at have haft under Overvejelse paa hvilken Maade en Theaterbygning bedst kunde lægges paa den opgivne Grund paa Bispetorvet, skal jeg herved efter Løfte sende Udvalget et Planudkast.

Som det fremgaar deraf, er Bygningen lagt med sin Midtaxe i en Linie, der halverer Vinkelen mellem Kannekigade og Skolegade og med Facaden ud mod Torvet.

Arkitekt Kampmanns Planudkast.

Ved Bebyggelsen efter dette Udkast bedes bemærket, at det ikke har været muligt at holde sig helt inden for den opgivne Grundgrænse (Fliserækken) mod Torvet. Den sydvestre Halvdel af Facaden gaar noget uden for ovennævnte Grænse, medens den nordøstre ikke fuldt optager det givne Areal. Der er gjort, hvad der kunde gøres, for at indskrænke Overskridelsen af Grænselinien til det mindst mulige, idet f. Ex. Foyer og Theateromgang er forenede i eet Rum o. s. v.

Det er min Overbevisning, at en Theaterbygning paa dette Grundstykke bør lægges som her fremstillet, men forinden der arbejdes videre, vil det være nødvendigt at erhverve Tilladelse til, at Facadelinien ændres i Overensstemmelse hermed.

Bygningens heldige Beliggenhed paa Grundstykket og rette Harmoni med Omgivelserne forekommer mig af saa stor Vigtighed, at et Fejlgreb paa dette Punkt vil være ødelæggende for et godt Resultat, og jeg tillægger det væsentlig Betydning, at der ikke sker nogen Førrykning i de her angivne Hovedlinier.

A a r h u s, den 20. Februar 1897.

Ærbødigst

Kampmann.«

Arkitekt *Kampmann* kom samme Dag tilstede i et Komité-møde og forelagde det af ham udarbejdede Projekt, der foruden nævnte Udvidelse af Grunden paa Bispetorvet nødvendiggjorde Erhvervelsen af 2 smaa Ejendomme paa Skolegade, nemlig Nr. 10 og 12, og muligt Smed Jedsteds Ejendom, da denne rimeligvis ogsaa maatte inddrages under Projektet.

Planen vandt Komitéens almindelige Anerkendelse, og skønt Arkitekten paa dette Tidspunkt ikke ønskede at udtale

sig om Udgifterne ved dens Realisation, vedtog Komitéen at bemyndige Forretningsudvalget til paa Grundlag af den at indgaa til Byraadet med Andragende om den dertil nødvendige Grund.

Skolegade Nr. 10—12.

Man besluttede samtidig at arbejde videre paa Basis af samme Plan og paa Tegning af Aktiebeløb underhaanden, forinden et større Borgermøde indkaldtes; men allerede nu kunde *Funch Thomsen* meddele, at han havde opnaaet bindende Tilsagn fra Etatsraad *Meulengracht* og *Otto Mønsted* om Tegning af 20,000 Kr. Aktier af hver —

en Meddelelse, der modtoges med megen Anerkendelse af Komitéen, idet det herved var lykkedes *Funch Thomsen* at fastslaa en Norm for Aktietegningen hos de Højstbeskattede.

Den 23. Februar 1897 sendte Forretningsudvalget følgende Skrivelse til Byraadet:

»Som Forretningsudvalg for Komitéen til Tilvejebringelse af et nyt Theater i Aarhus tillade vi os, næst at meddele, at Komitéen siden Modtagelsen af det ærede Byraads Skrivelse af 5. Septbr. f. A. og foranlediget ved denne Skrivelses Indhold, har formaaet kgl. Bygningsinspektør Arkitekt *Kampmann* til at udarbejde Plan til den paa-tænkte Theaterbygning, at fremsende denne Plan tilligemed den samme ledsagende Skrivelse af 20. f. M. fra Arkitekt *Kampmann* og at gentage vort tidligere ærbødige Andragende af 18. August f. A. paa Grundlag af det hermed fremsendte.

M. R. Koppel. Chr. Lottrup. N. Knudsen.«

Paa denne Henvendelse svarer Byraadet den 20. Marts:

»Efter Modtagelsen af den ærede Komité's behagelige Skrivelse af 23. f. M. fremsendte Skrivelse fra kgl. Bygningsinspektør *Kampmann* skal man herved tillade sig at meddele, at Byraadet i Møde af 18. ds. har vedtaget under Forbehold af Indenrigsministeriets Samtykke at overlade Komitéen den Plads paa Bispetorvet, som i saa Henseende er bleven udpeget under den mellem Byraadets Torveudvalg og Komitéen førte Forhandlinger og i det væsentlige i den Form, som er antydnet paa den Byraadet forelagte af Bygningsinspektør *Kampmann* senest skitserede Grundplan, til Opførelse af et nyt Theater paa Vilkaar:

1. at det af Kommunen saaledes afstaaede Areal ikke maa overskride en Størrelse af 2850 Kvadratalen, og at Grænsen mod Skolegade drages i en ret Linie fra den nærmeste Bygning i denne Gade, saaledes at Gadebredden ved Snedker Isagers Ejendom bliver mindst 16 Alen;
2. at Grunden kun maa benyttes til Bygning af et Theater, med hvad dertil hører, og falder tilbage til Kommunen, naar Bygningen ikke vedblivende benyttes som Theater;
3. at det indenfor et Aar fra den 18. d. M. at regne maa godtgøres for Byraadet, at den fornødne Kapital til Theatrets Opførelse er sikret, da Løftet om Grundens Afgivelse i modsat Fald bortfalder;
4. at Kommunen forbeholdes Repræsentation i Theatrets Bestyrelse, og

Det gamle Bispetov
med Skolegade-Ejendommene.

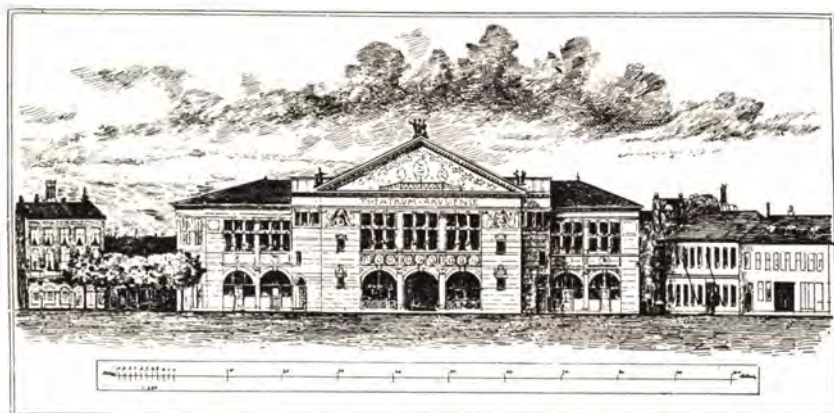
5. at Byraadet forbeholder sig Ret til at approbere saavel Facade- som Detailtegninger, idet Raadet forventer, at der tages saadanne Skønhedshensyn ved Fremstillingen af Planen i det hele taget, som svarer til det Offer, Kommunen bringer.

Ved at meddele foranstaaende udbeder man sig Komitéens Yttringer, om samme vil indgaa paa de her fremsatte Vilkaar samt forpligte sig til at udrede de Bekostninger, som den ved Theatrets Opførelse nødvendiggjorte Omlægning af Stenbroen paa Bispetorvet medfører.«

Allerede den 3. Maj kunde Forretningsudvalget svare:

»I Anledning af det ærede Byraads Skrivelse af 20. Marts d. A. tillader undertegnede Forretningsudvalg for Komitéen for det nye Theater i Aarhus sig efter Komitéens Bemyndigelse idet hoslagt fremsendes nogle Exemplarer for det projekterede Theater samt Overslag betræffende dets Opførelse og Drift, at meddele, at Komitéen med Tak modtager det ærede Byraads i bemeldte Skrivelse givne Tilsagn om Byggeplads paa Bispetorvet, idet Komitéen dog nærer det Haab, at det af Byraadet antydede Forhold med Hensyn til Pladsens vedvarende Benyttelse til Theater ikke skal kunne præjudicere Optagelse af en Prioritet i Ejendommen.«

Imidlertid havde Komitéens Medlemmer gjort et stort Arbejde blandt de højstbeskattede Borgere, saaledes at der allerede i Begyndelsen af Maj var tegnet Aktier for 132,000 Kr., og man besluttede nu at foretage en almindelig Gadeagitation gennem det nedsatte Agitationsudvalg, som bemyndigedes til at antage enhver formaalstjenlig Assistance. Udvalget havde undergaaet et Medlemsskifte og bestod nu af *Funch Thomsen*, *Ørum*, *Frimodt Clausen*, *Springborg* og *Lottrup*. Aktierne maatte ikke være under 100 Kr., og de skulde indbetales i fire Rater gennem Aarhus Privatbank.

Arkitekt Kampmanns Forslag til Facade.

Kalkulatorisk Overslag over Omkostningerne ved Opførelsen af den nye Theaterbygning i Aarhus efter den foreliggende Plan.

Selve Theaterbygningen	Kr. 250000,00
Theater-Kaféen og Theatersalen	- 60000,00
Køkkenbygning m. m.	- 10000,00
Køb af Naboejendomme	- 80000,00
	<hr/>
Summa...	Kr. 400000,00

Aarhus, den 5. April 1897.

Kampmann.

R. Frimodt Clausen.

Kalkulerede Udgifter ved Theatrets Drift.

4 % Rente af et event. i. Prioritetslaan paa 150000 Kr....	Kr. 6000,00
Skatter, Assurance, Vedligeholdelse etc.	- 7000,00
Belysning, Varme, Administration etc.	- 7000,00
Under Forudsætning af, at Theatret opføres for ovennævnte Sum:	
4 % af Aktiekapital Kr. 250000	- 10000,00
Til Reservefond henlægges	- 2000,00
	<hr/>
Ialt Udgift...	Kr. 32000,00

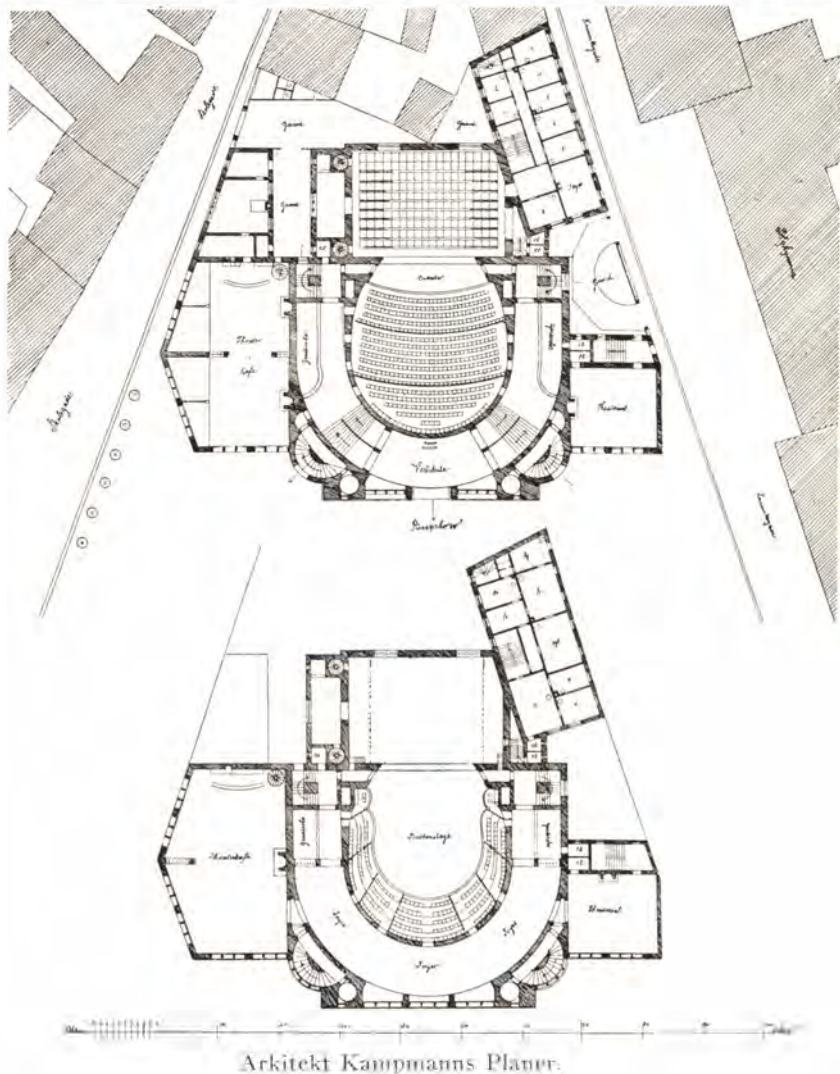
Kalkulerede Indtægter.

180 Spilleaftener, hvoraf 160 i Sæsonen, à 100 Kr.	Kr. 18000,00
Leie af Kaféer, Restaurant, Konditorier etc.	- 7500,00
Leie af Garderober	- 2500,00
Indtægt ved Programsalg	- 1000,00
Leie af Butikker	- 3000,00
	<hr/>
Ialt Indtægt...	Kr. 32000,00

Aarhus, i Marts 1897.

Forretningsudvalget.

Agitationsudvalget, der konstituerede sig med *Funch Thomsen* som Formand, supplerede sig med Købmand *Mikael Johansen* og kastede sig ind i Arbejdet for Aktieteg-

ningen med en saadan Energi, at det paa et Møde den 5. Juni kunde fremlægge bindende Tegning af ialt 210,852 Kroner. Paa Grundlag af dette gode Resultat vedtog Komitéen at

købe Ejendommene Skolegade 10 og 12 for henholdsvis 15000 og 9000 Kr. samt Ejendommen Kannikegade 17 for 45000 Kr.

Tiden var nu kommen til at give Aktionærerne Lejlighed til at tage Stilling til Komitéens Handlinger og faa Aktieselskabet lovfæstet, og den 13. Juli 1897 afholdtes — efter forudgaaende Bekendtgørelse i alle Byens Dagblade og Indvarsling ved Brevkort til hver enkelt Aktionær — en konstituerende Generalforsamling. Her bød Forretningsudvalgets Formand, *Koppel*, velkommen, og Kammerraad *Esmann* dirigerede.

Efter at *Koppel* havde refereret alt, hvad Komitéen havde foretaget sig, fastslog Dirigenten, at det, hvis ingen Modsigelse skete derimod, maatte anses for givet, at Forsamlingen sanktionerede de af Komitéen truffne Foranstaltninger, navnlig:

- a t Komitéen ved en Skrivelse af 3. Maj 1897 har paa den anførte Maade accepteret Byraadets Tilbud om Afgivelse af Grund til Theatret paa Bispetervet i dets Skrivelse af 20. Marts 1897 paa deri anførte Vilkaar, og
- a t Komitéen har købt Ejendommene Kannikegade Nr. 17 og Skolegade Nr. 10 og 12 for respektive 45000 Kr., 15000 Kr. og 9000 Kr.

Disse Punkter fastsloges som uimodsagt sanktionerede.

Derefter forelagdes Komitéens Forslag til Love for Aktieselskabet og disse vedtoges enstemmig i følgende Skikkelse, efter at Generalforsamlingen havde vedtaget, at Aktieselskabets Navn skulde være »A a r h u s n y e T h e a t e r«.

LOVE FOR AKTIESELSKABET AARHUS NYE THEATER

Vedtagne paa den konstituerende Generalforsamling den 13de Juli 1897.

I.

Selskabet, hvis Navn er Aarhus nye Theater, og hvis Hjemsted er Aarhus, har til *Formaal* at opføre og opretholde et Theater i Aarhus og at

drive dette i Forbindelse med Restaurations-, Café- og andre Lokaler i Bygningskomplekset, fortrinsvis ved Bortforpagtning og Udleje til andre.

2.

Aktiekapitalen er 250,000 Kr. Aktierne udstedes paa Ihænde­haver i Stkr. à 100 Kr., 200 Kr., 500 Kr. og 1000 Kr. De kunne transporteres paa Navn og noteres.

3.

Selskabets Interesser og Anliggender varetages af *Generalforsamlingen*, et *Repræsentantskab* og en *Bestyrelse*.

4.

Generalforsamlingen er Selskabets højeste Myndighed.

Ordinær Generalforsamling afholdes i hvert Aars Oktober Maaned, første Gang i 1897. Den indvarsles af Repræsentantskabets Formand med 8 Dages forudgaaende Varsel i Dagbladene i Aarhus med følgende Dagsorden:

- a. Beretning om Selskabets Virksomhed, det forløbne Aars Regnskab samt Status.
- b. Valg af Medlemmer til Repræsentantskabet.
- c. De af Bestyrelsen, Repræsentantskabet eller enkelte Aktionærer forebragte Sager.

Enhver stemmeberettiget Aktionær kan paa Generalforsamlingen forebringe enhver Sag Selskabet vedrørende, men for at Beslutning skal kunne tages, maa skriftlig Anmeldelse om Sagen være indgivet til Repræsentantskabets Formand i det mindste 3 Uger forud.

5.

Ekstraordinær Generalforsamling afholdes enten naar Bestyrelsen, mindst 5 Repræsentanter eller 25 forskellige, stemmeberettigede Aktionærer frem­sende skriftlig Begæring derom til Repræsentantskabets Formand, der bestemmer Varslet — mindst 3 Dage — for Indkaldelsen af en saadan Generalforsamling, men dog er pligtig at lade den afholde inden 14 Dage efter at Begæringen om dens Afholdelse bevislig er indsendt.

6.

Stemmeberettiget paa en Generalforsamling er enhver Aktionær, hvis Aktie mindst 3 Uger før Generalforsamlingens Afholdelse er bleven noteret paa Navn i Selskabets Bøger.

Mod behørig Legitimation udleveres Adgangskort, paa hvilke Stem­mentallet er givet.

1— 4	Aktier à 100 Kr.	give 1	Stemme
5— 9	— — —	2	Stemmer
10—14	— — —	3	—
15—19	— — —	4	—
20	— — —	5	—

og fremdeles hver 5 Aktier een Stemme indtil 10 Stemmer.

En Aktionær kan ifølge skriftlig Fuldmagt stemme for andre Aktionærer, dog kan ingen for sig selv og andre afgive mere end 15 Stemmer.

I almindelige Sager foretages Afstemningen paa den Maade, Forsamlingen paa Forslag af Dirigenten vedtager. Naar mindst 10 Aktionærer forlange det, skal der foretages skriftlig Afstemning efter foranstaaende Skala.

7.

Repræsentantskabet, der bestaar af 12 Medlemmer, vælges af Generalforsamlingen blandt Aktionærene. Tre Medlemmer afgaa aarligt; første Gang 1899 og efter Lodtrækning. Gjenvælg kan finde Sted.

Repræsentantskabet vælger selv sin Formand og Næstformand. I Tilfælde af Stemmeligbed gør Formandens Stemme Udslaget.

Repræsentantskabet holder Møde, saa ofte Formanden finder det fornødent og skal sammenkaldes senest 4 Dage efter at Bestyrelsen eller mindst 5 Repræsentanter have indgivet skriftlig Begæring derom til Formanden.

Repræsentantskabet kontrollerer Bestyrelsens Virksomhed, godkjenner dens Budget og Aarsregnskabet og fastsætter Aarsudbyttet til Aktionærene i Henhold til § 12.

I Tilfælde af Vacance mellem de ordinære Generalforsamlinger, supplerer Repræsentantskabet sig selv, men saadan Supplering er kun gyldig til første derefter følgende ordinære Generalforsamling.

8.

Bestyrelsen bestaar af fem Medlemmer, der vælges af Repræsentantskabet. Et Medlem afaar hvert Aar, første Gang 1899 ved Lodtrækning. Gjenvælg kan finde Sted.

Bestyrelsen vælger selv sin Formand og fordeler Forretningerne imellem sig.

Den er berettiget til at handle og optræde paa Selskabets Vegne med forbindende Virkning, og Underskrift af tre af dens Medlemmer forpligter Selskabet.

Til Pantsættelse, Køb og Afhændelse af faste Ejendomme udfordres dog Repræsentantskabets Samtykke (jfr. § 13).

Bestyrelsen antager den fornødne Hjælp, eventuelt en Forretningsfører.

9.

Fra det Tidspunkt, Theatret er opført og dettes Drift paabegyndt, forbeholdes Aarhus Byraad Ret til at lade sig repræsentere i Selskabets Ledelse ved et Medlem.

10.

Repræsentantskabet vælger paa 2 Aar ad Gangen en lønnet *Revisor*, der kan gjenvælges.

11.

Regnskabet regnes fra 1. Juli til 30. Juni. Første Regnskabsaar afsluttes den første 30. Juni efter at Theatret har været i Drift i mindst 3 Maaneder.

Regnskabet skal inden 1. August være afgivet af Bestyrelsen til Revisor og af denne med Erklæring til Repræsentantskabets Formand inden 1. September. Det skal derefter behandles paa det ordinære aarlige Repræsentantskabsmøde, der skal afholdes i hvert Aars September Maaned.

12.

Det aarlige *Nettooverskud* fremkommer efter at samtlige Udgifter og de fornødne Beløb til Vedligeholdelse af Bygninger og Inventar ere afholdte, samt efter at de 2 % af Aktiekapitalen er bleven henlagt til et Reservefond.

Af Nettooverskudet faa Aktionærerne først indtil 4 % af Aktiekapitalen, hvorefter Reservefondet godskrives indtil 2 % af Kapitalen. Resten udbetales til Aktionærerne, dog ikke i mindre end halve Kroner pr. Aktie à 100 Kr.

Coupons, som ikke ere krævede betalte inden 4 Aar fra Forfaldsdagene, tabe deres Gyldighed og Beløbet tilfalder Selskabet.

13.

Udvidelse af Aktiekapitalen, Forandring af Lovene, Opløsning af Selskabet og Likvidation af dettes Ejendomme kan kun vedtages paa en hertil særlig indkaldt Generalforsamling, hvor Halvdelen af Aktiekapitalen er repræsenteret og $\frac{2}{3}$ af de afgivne Stemmer efter den i § 6 nævnte Skala stemme for Forslaget.

Er Halvdelen af Aktiekapitalen ikke repræsenteret paa en saadan Generalforsamling, indkaldes med mindst 8 Dages Varsel en ny Generalforsamling, der da uden Hensyn til Antallet af de mødende eller det Aktiebeløb, de repræsentere, kan tage gyldig Beslutning med $\frac{2}{3}$ af de afgivne Stemmer.

Midlertidige Bestemmelser.

Aktiekapitalen opkræves i mindst 4 Rater i Løbet af to Aar. For Indbetalingerne udstedes Interimsbeviser, lydende paa Navn, der, saa snart den sidste Indbetaling er præsteret, ombyttes med Aktier, forsynede med Coupons.

Disse Interimsbeviser have midlertidigt samme Rettigheder som Aktierne.

Sker Indbetalingerne paa Aktierne ikke i Løbet af en Maaned efter Indvarslingens Udløb og direkte Paakrav, hjemfalder de allerede indbetalte Beløb til Selskabet.

Repræsentantskabet nedsætter et midlertidigt Byggeudvalg, bestaaende af Bestyrelsen og 4 Repræsentanter.

Paa den konstituerende Generalforsamling vælges 17 Aktionærer, hvilke blandt sig selv vælge 5 Bestyrelsesmedlemmer, medens de øvrige 12 ere første Repræsentantskab.

Der fremkom paa Generalforsamlingen fra flere Sider Beklagelse over, at Komitéen havde bundet sig til Arkitekt *Kampmann* i Stedet for at udbyde Arbejdet til fri Konkurrence; men *Koppel* erklærede, at der intet var at gøre ved den Sag og henstillede til Generalforsamlingen at sanktionere Komitéens Aftaler ogsaa i denne Henseende, hvilket ogsaa skete — dog først efter en lang Discussion og under Reservation af Bestyrelsens, Repræsentantskabets og Byggeudvalgets Kritik.

Generalforsamlingen skred derefter til skriftligt Valg af 17 Aktionærer til Repræsentantskabet; hver Aktie paa 100 Kr. gav en Stemme. Følgende Aktionærer valgtes:

1. Grosserer <i>Joh. Baune</i>	med 63	Stemmer	
2. Læge <i>P. Ørum</i>	- 56	—	
3. Arkitekt <i>Frimodt Clausen</i>	- 54	—	
4. Sagfører <i>N. Knudsen</i>	- 52	—	
5. Grosserer <i>Chr. Filtenborg</i>	- 51	—	
6. Købmand <i>M. Nielsen</i>	- 49	—	
7. Justitsraad <i>A. Meyer</i>	- 47	—	
8. Redaktør <i>Funch Thomsen</i>	- 47	—	
9. Direktør <i>R. M. Koppel</i>	- 44	—	
10. Købmand <i>H. Soelberg</i>	- 42	—	
11. Murermester <i>Magnus Nielsen</i> ..	- 42	—	
12. Overbanemester <i>N. P. Jensen</i> ..	- 41	—	
13. Købmand <i>Hans Schourup</i>	- 41	—	
14. Murermester <i>A. Thomsen</i>	- 39	—	

15. Fabrikant *Th. Christiansen* med 36 Stemmer
 16. Tømrermester *A. K. Sørensen* .. - 36 —
 17. Købmand *Chr. Lottrup* - 36 —

derefter havde *Math. M. Andersen* 35 St., Boghandler *Thru*
 35 St., Skorstensfejermester *Hansen* 30 St., Apotheker *Rei-*

Murermester
 Magnus Nielsen.

mers 28 St., Købmand *Mikael Johansen* 26 St., Forretningsfører *Jakob Jensen* 24 St., Købmand *Harald Jørgensen* 22 St. og desuden var der afgivet en Del spredte Stemmer.

De valgte 17 Repræsentanter holdt derefter et konstituerende Møde og valgte *Koppel* til Formand og *Baune* til Næstformand.

Til Medlemmer af Bestyrelsen valgtes *Meyer*, *Ørum*, *Knudsen*, *Lottrup* og *Magnus Nielsen* og til Byggeudvalget: *Frimodt Clausen*, *M. Nielsen A. Thomsen* og *A. K. Sørensen*.

Bestyrelsen konstituerede sig med *Meyer* som Formand og *Knudsen* som Sekretær.

Paa dette Møde fremkom atter en stærk Kritik af de bindende Aftaler, der var truffet med Arkitekt *Kampmann* og fra enkelt Side (*A. Thomsen*) henstilledes, at man i Mindelighed skulde søge at blive løst fra dem. Overfor dette Forslag tog *Meyer* stærkt til orde og beklagede meget, at der rejstes Discussion om *Kampmanns* Ledelse af Theatrets Opførelse; han ansaa det for urigtigt at forandre Komitéens Beslutning i saa Henseende og anbefalede, at man tværtimod skulde henvende sig til *Kampmann* om Fremme af Tegningerne og hertil sluttede Forsamlingen sig.

Fra Købmand *Soelberg* indløb Meddelelse om, at han ikke

kunde modtage Valg til Repræsentantskabet, hvorfor dette supplerede sig med Boghandler *Thrue*.

Sommeren gik nu med ihærdigt Arbejde for den gode Sag baade fra Arkitektens og Bestyrelsens Side. Første Rate af den tegnede Aktiekapital indkaldtes og de tidligere nævnte 3 Ejendomme købtes. Man havde drøftet Muligheden af at opnaa Statstilskud og var blevet enige om at søge et saadant sammen med Odense Theater, men efter at *Meyer* havde talt om denne Sag med Kultusministeren og Købmand *Holbæk* i Odense som Medlem af Bestyrelsen for Odense Theater, enedes man om at udsætte en Fælleshenvendelse til Regeringen indtil videre.

Af Hensyn til Grundarbejderne og Bortlicitering af Arbejdet gjaldt det nu om, at faa Sagen med Byraadet angaaende Grundens Overdragelse i Orden, hvorfor Bestyrelsen under 30. Septbr. 1897 tilskrev Byraadet saaledes:

»I Kontinuation af tidligere Korrespondance, særlig det ærede Byraads Skrivelse af 20. Marts d. A. og Theaterkomitéens Svarskrivelse herpaa af 3. Maj d. A., tillader undertegnede valgte Bestyrelse for Aktieselskabet Aarhus nye Theater sig, idet vi hermed fremsende Exemplarer af de for nævnte Aktieselskab paa en konstituerende Generalforsamling d. 13. Juli d. A. vedtagne Love, ærbødigst at andrage det ærede Byraad om nu at indhente Indenrigsministeriets Samtykke til at overlade Aktieselskabet den til det nye Theater i Byraadets fornævnte Skrivelse af 20. Marts d. A. tilsagte og i Skrivelsens Post 1 nærmere angivne Plads paa Bispetorvet her i Byen, saa at Tilskødning til Aktieselskabet nu kan ske.

Med Hensyn til nævnte Skrivelses Punkt 2 tillade vi os at bemærke, at hvorvel det ikke af Skrivelsen fremgaar, om det der tagne Forbehold skal være af en anden end en

ren personlig Art, ville vi dog, hvis Byraadet maatte ønske saadant, kunne gaa med til ogsaa at lade dette Forbehold som reel Servitut tinglæse paa Grunden samtidig med Skødningen under Forudsætning af, at saadan Servitut staar tilbage for og altsaa ikke præjudicerer Optagelse af Prioritetslaan paa en eller flere Prioriteter bl. a. ogsaa til forhøjet Rente og eventuelt med statutmæssige Forpligtelser for indtil 200,000 Kroner.

Vi skønne ikke, at Kommunen herved løber nogen Risiko, idet dens servitutlige betingede Tilbagetagelsesret kan komme til at hvile ej alene paa det Areal Kommunen afgiver, men tillige paa 3 tilgrænsende Ejendomme Selskabet køber for ialt 69000 Kroner med det Bygningskomplex, der agtes opført paa det samlede Areal.

Under denne Forudsætning, hvor der kan opnaas Prioritetslaan for indtil 200,000 Kroner, vil den tidligere kalkulerede Anlægs kapital 400,000 Kroner, da der er tegnet en Aktiekapital paa c. 200,000 Kroner, være tilstede og Punkt 3 i Skrivelse af 20. Marts d. A. vil saaledes være fyldestgjort.

Betræffende det i samme Skrivelses Punkt 4 tagne Forbehold formenes Lovens § 9 at ville tilfredsstille Byraadet og med Hensyn til det i Punkt 5 tagne Forbehold erklærer Bestyrelsen sig villig til, naar Detailtegninger foreligge, at indsende disse til det ærede Byraads Approbation.«

Der kom derefter en Forhandling i Stand mellem Byraadets Budgetudvalg og Bestyrelsen, der resulterede i følgende Skrivelse af 4. December 1897 fra Byraadet:

»Forinden Byraadet, som af den ærede Bestyrelse i behagelig Skrivelse af 30. Septbr. d. A. andraget, indgaar til Indenrigsministeriet med Indstilling om, at det i Raadets Skrivelse af 20. Marts d. A. omhandlede Areal paa Bispetorvet uden Vederlag afstaas til Opførelse af et nyt Theater paa de i nysnævnte Skrivelse nærmere omhand-

lede Vilkaar, skal man, under Henvisning til de imellem Raadets Budgetudvalg og Bestyrelse i saa Henseende førte Forhandlinger, herved tillade sig at meddele, at Raadet i sit Møde af 25 f. M. har vedtaget at imødekomme det ligeledes i Bestyrelsens ovennævnte Skrivelse udtalte Ønske saaledes, at naar Overladelsen af Grunden ophører at være gratis, nemlig i Tilfælde af, at Theatret benyttes til andet end Fremstilling af Skuespil (Opera, Ballet), f. Ex. til Varietéforestillinger eller benyttes eller omdannes til hvilket som helst andet Øjemed, Kommunen da skal have et Vederlag af 75000 Kroner, hvilken Bekræftelse, der bliver at tinglæse paa hele den til Theatret benyttede Grund, dog maa staa tilbage for en Prioritetsgæld paa 175000 Kroner, der dog ikke maa fordeles paa mere end paa 2 Prioriteter, men have Oprykningsret efterhaanden som nogen Del af denne Prioritetsgæld afdrages.

Man tillader sig at anmode om en behagelig Udtalelse fra den ærede Bestyrelse, om samme indgaar paa denne Ordning af det omhandlede Punkt.«

Bestyrelsen vedtog at svare bekræftende paa denne Skrivelse og at fremsende et Rids over Arealet til nærmere Præcisering af dettes Omfang. Med dette Svar fulgte en Opfordring til Byraadet om snarest at træffe Foranstaltning til Arealets Udstykning og Ministeriets Approbation paa dets Overdragelse til Aktieselskabet, og allerede den 22. Januar 1898 forelaa fra Aarhus Stiftamt Meddelelse om, at Ministeriet havde givet sit Samtykke.

Et godt Stykke af Forberedelsernes trange Vej var herved tilbagelagt, og Bestyrelsen kunde arbejde videre under den Forvisning, at Teatrets Rejsning nu var en Kendsgerning.

Og der var mange vigtige Spørgsmaal, som ventede paa Løsning — f. Eks. Varmespørgsmaalet. Arkitekt *Kampmann* havde henvendt sig til Ingeniør *Ramsing* i København

og anmodet ham om at projektere Varme- og Ventilationsanlægget, skønt det herværende Ingeniørfirma *Bruun & Sørensen* havde tilbudt at gøre dette gratis. Dette Arkitektens Skridt affødte megen Misfornøjelse i Byggeudvalget og medførte endog, at hele Byggesagen paa Forslag af *N. Knudsen* underkastedes en ny Behandling, og at det overdroges Arkitekt *Frimodt Clausen* og *Meyer*. at forhandle med *Bruun & Sørensen* angaaende Varme- og Ventilationsspørgsmaalet, der senere ordnedes saaledes, at Arbejdet overdroges *Bruun & Sørensen* med Ingeniør *Ramsing* som teknisk Konsulent.

Dernæst var der Spørgsmaalet om Scenens Størrelse og Indretning. Dens Dybde var projekteret til 18 Alen, men Bestyrelsen kunde ønske den udvidet til 20 Alen, hvilket kunde ske enten ved at borttage 2 Rækker Stole paa Tilskuerpladsen eller ved at købe Ejendommen Skolegade Nr. 14.

Spørgsmaalet blev forelagt den første ordinære Generalforsamling, der — lidt forsinket — afholdtes d. 24. Januar 1898; men Generalforsamlingen vilde ikke tage Bestemmelse i denne Sag og overlod det til Bestyrelse og Byggeudvalg, som senere æskede Repræsentantskabets Beslutning. Dette vedtog under Hensyn til, at det for Tiden ansaas umuligt at tilvejebringe 20000 Kr. til Køb af Skolegade Nr. 14 at bibeholde den engang fastsatte Dybde af Scenen, 18 Alen, og c. 1000 Siddepladser paa Tilskuerpladsen, da, som kraftigt fremhævet af *Funch Thomsen*, en Indskrænkning af Tilskuerpladsen næppe senere lod sig redressere, medens den projekterede Udvidelse af Scenens Dybde ved Køb af den tilstødende Ejendom altid i Fremtiden kunde ske. Man henstillede derefter til Arkitekten ved Opførelsen af Scenens Ydermur at tage Hensyn til en eventuel senere Udvidelse af Scenen.

Den 8. Februar 1898 kunde Formanden forelægge til Byggeudvalgets Sanktion »Beskrivelse og særlige Betingel-

ser« for Jordarbejder samt for Indhegning af Byggepladsen« og »almindelige Betingelser for Arbejder og Leverancer« for Aarhus nye Theater«. Samtidig antoges Arkitekt *Thorkel Møller* som Bygningskonduktør ved Foretagendet.

Jordudgravningen overdroges til *F. C. Jespersen* for Kr. 4,90 pr. Kubikfod og Indhegningen af Byggepladsen til Tømrermester *H. Bjerregaard* for 815 Kr. Støbningen af Betonfundament overtog *B. Thomsen & Søn* for 45 Øre pr. Kubikfod. Seneere accepteredes Murermester *Rasmus Nielsens* Tilbud paa Murer- og Stenhuggerarbejdet, stort Kr. 118999,00, og Tømrermester *J. P. Jørgensens* Tilbud, Kr. 36097,00, paa Tømrerarbejdet.

Hermed var alle i den nærmeste Fremtid forefaldende Arbejder bortliciterede.

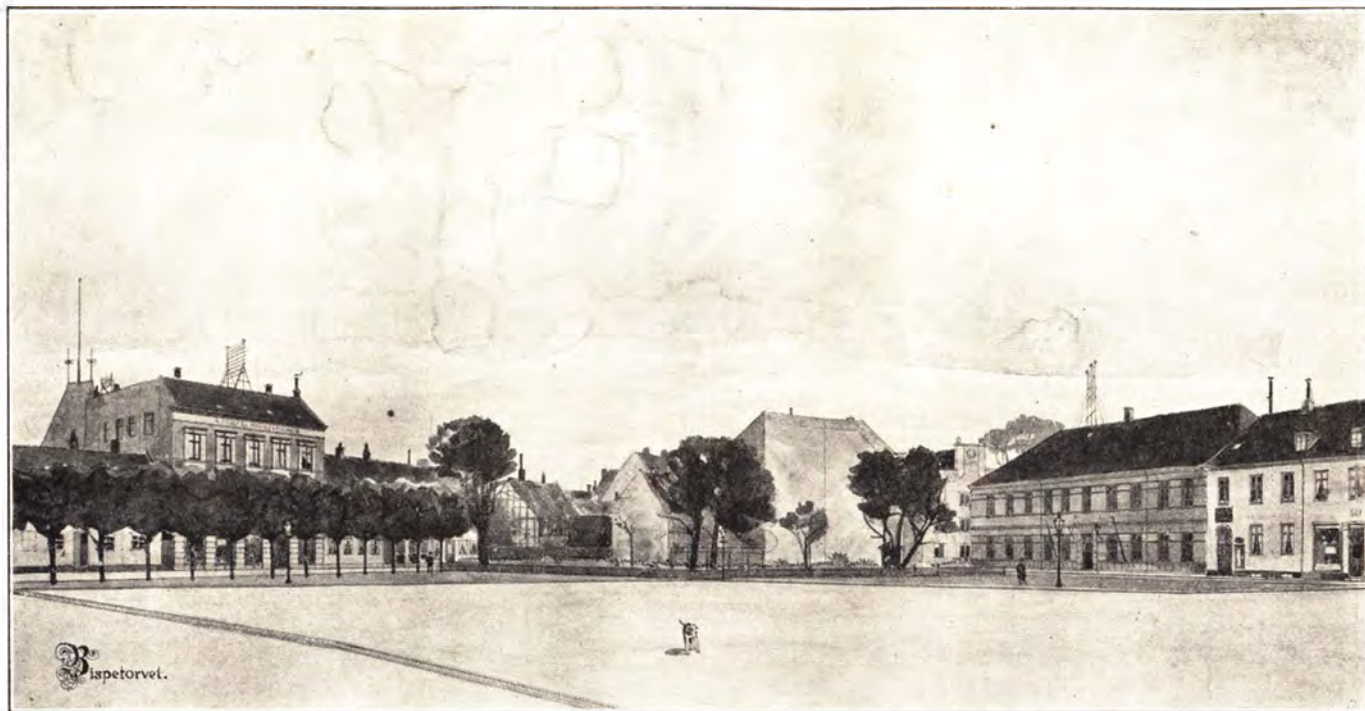
Grundarbejderne var allerede langt fremskredne, og den 12. August Kl. 5½ Eftm. nedlagde Bestyrelsens Formand Grundstenen. Samtidig indmuredes i Grundmuren mellem de to Hovedindgange en Blykapsel, der omsluttede et Dokument af følgende Indhold:

»Aar 1898 den 12. August i Kong Christian den Niendes 35. Regeringsaar nedlagdes her Grundstenen til Aarhus nye Theater af Formanden for Byggeudvalget, Hr. Justitsraad, Apotheker *Meyer*, R. af D.

Til at overvære denne Handling vare indbudte: Formanden for Repræsentantskabet, Hr. Sparekassedirektør *Koppel*, R. af D., Byggeudvalgets Medlemmer, d'Herrer Arkitekt *Frimodt Clausen*, Sagfører *N. Knudsen*, Fabrikant *Chr. Lottrup*, Købmand *M. Nielsen*, Murermester

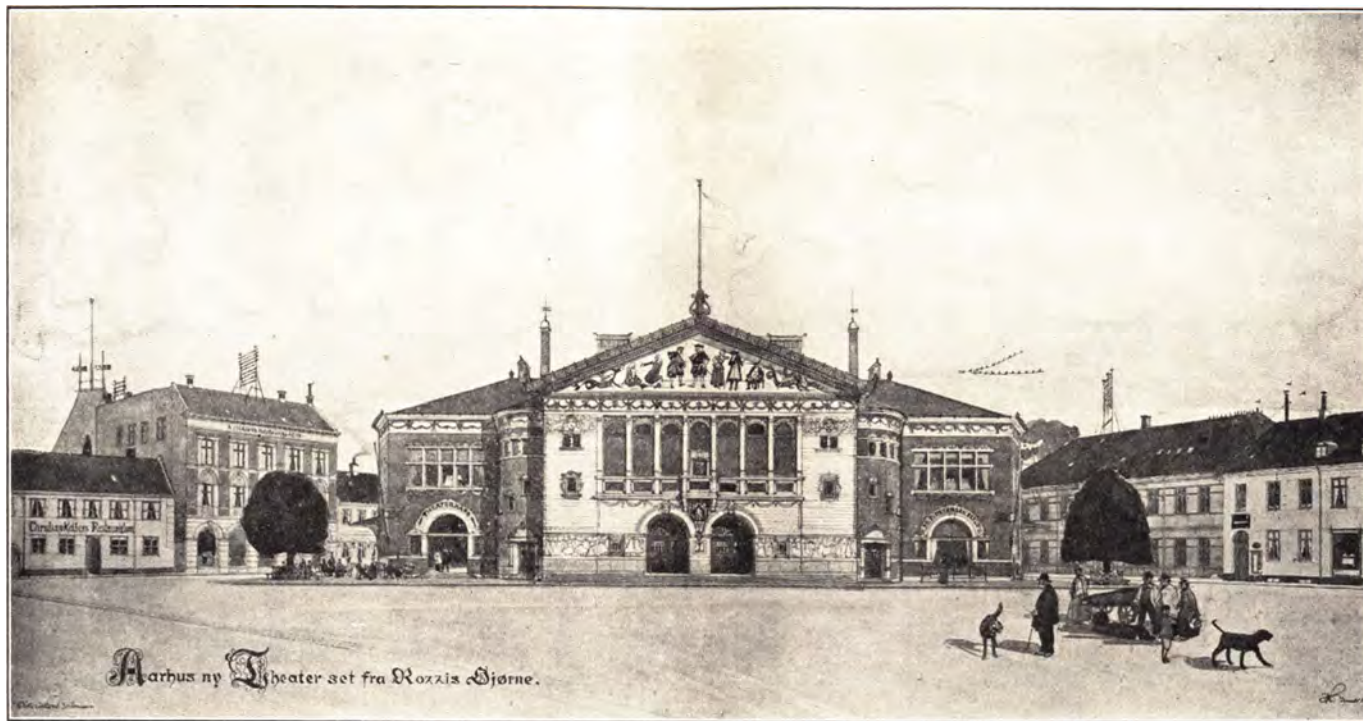

Arkitekt
Thorkel Møller.

Bispetervet før Theatrets Opførelse.

Tegning af H. Kampmann.

Aarhus nye Theater set fra Rozz's Dørne.

Det projecterede Aarhus nye Theater.

Tegning af H. Kampmann.

M. Nielsen, Tømrermester *A. K. Sørensen*, Murermester *A. Thomsen* og Læge *P. Ørum*, endvidere Arkitekten for Theatret, Hr. Bygningsinspektør *Hack Kampmann*, R. af D., Konduktøren, Hr. Arkitekt *Thorkel Møller*, Byggeudvalgets Secretær, Hr. *Th. Knudsen*, Murermester for Arbejdet, Hr. *R. Nielsen*, dennes Formand, Hr. *Mikkel Andersen* samt de ved Arbejdet den ovennævnte Dag beskæftigede Svende og Arbejdere.

Samtidig med Grundstenen nedlagdes en Beholder af Bly indeholdende dette Dokument og nogle Mønter fra Kong Christian den 9.s Regeringstid, med Ønsket og Haabet om, at dette Foretagende maatte blive til Gavn og Glæde for By og Land.«

Det affødte en Del Misfornøjelse, som kom til Orde i Dagbladene, at der ikke var givet Aktionærerne og Repræsentanterne Lejlighed til at deltage i denne Højtidelighed.

Hidtil havde det været den almindelige Mening, at Theatrets kunstneriske Drift skulde lægges i Hænderne paa en enkelt Direktør som Lejer af Theatret gennem hele Sæsonen eller, hvis dette ikke kunde arrangeres, at fortsætte den gamle Tradition at udleje Theatret til de rejsende Selskaber; men indenfor Repræsentantskabet fødtes hos enkelte Medlemmer efterhaanden den Tanke, at det store Arbejde, der var gjort, og det smukke Resultat, som man allerede nu kunde se, man vilde naa, vilde være til ingen Nytte, hvis ikke den Kunst, der skulde leve paa Scenen, hævedes op i et højere Plan end den, der i Almindelighed præsteredes af Tournéerne — og denne Forbedring af den sceniske Kunst kunde kun opnaas gennem Selvdrift.

Den 15. September 1898 fremsatte derfor *Funch Thomsen* i et Bestyrelsesmøde det Forslag, at man skulde henvende sig til Kultusministeren med Andragende om Statstilskud

under statskontrolleret Drift af Theatret for Aktieselskabets Regning og med en kvalificeret Theatermand som artistisk Leder.

Dette Forslag indankedes for Repræsentantskabet, der biligede det og bemyndigede *Meyer* og *Lottrup* til at søge Audiens hos Kirke- og Undervisningsministeren og forelægge ham et motiveret Andragende om Statstilskud. Dette skete ogsaa, men uden Resultat, idet Ministeren erklærede ikke at kunne tage Initiativet til Forelæggelse af Andragendet i Rigsdagen.

Man besluttede da at lade Andragendet trykke og at indsende det til Folketinget og Landstinget med Bemærkning om, at det havde været forebragt Kultusministeren.

Den 28. Oktober 1898 indbragtes Andragendet i Folketinget af Folketingsmanden for Aarhus Amts 2. Valgkreds, *Høegh-Guldberg*, i følgende Form:

»Den sceniske Kunst præsenteres for Tiden i Provinsen i en Skikkelse, der almindeligvis er mindre tilfredsstillende og ikke kan siges at virke til den aandelige Forædling, der er Kunstens Maal og Opgave. Denne Kendsgerning har i de senere Aar modnet en Beslutning hos Borgerne i Aarhus om at gøre en Kraftanstrengelse for at faa tilvejebragt en Forandring i disse Forhold.

Ligesom Staten ved sit Tilskud til Nationaltheatret i Hovedstaden erkender det for en af sine Opgaver at støtte ogsaa den sceniske Kunst, saaledes have vi forment, at Statsmagten ligeledes vilde føle sig forpligtet til at udstrække sin Hjælp til Fremme af Kunsten i Provinsen, navnlig da naar Provinsen selv i Gerning beviste, at den var rede til at bringe Ofre af Betydning for at opnaa en saadan Støtte.

Det er et saadant Kriterium, vi henvise til, naar vi nu henvende os til det høje Folketing for at søge dets Hjælp,

idet vi pege paa den Kendsgerning, at det ved en Samvirken mellem Aarhus Byraad og Aarhus Borgere er lykkedes os at skaffe Midler til at rejse en stor, moderne indrettet og i det Ydre monumental skøn Theaterbygning som et nyt Hjem for en ny Kunst i Aarhus. Vi tillade os vedlagt at fremsende Tegninger og Beskrivelse af denne Bygning til Folketingets behagelige Disposition, idet vi samtidig oplyse, at Arbejdet paa Bygningen allerede er saa vidt fremme, at denne kan ventes under Tag før Vinterens Komme.

Hermed har Aarhus gjort et første og væsentligt Skridt henimod det Maal, vi stræbe efter, et Skridt, der har kostet baade Byen og Borgerne betydelige Ofre, men som just derved bliver et talende Vidnesbyrd om, at det er et virkeligt Folkeønske, vi frembære for Folketinget.

Aarhus ny Theater bliver i sit Ydre som i sin Indretning et værdigt Tempel for den gode Kunst, men Midlerne til i saa stor Udstrækning som ønskeligt at knytte denne hertil kunne vi ikke magte alene. I Erkendelse af, at det vilde være uheldigt for vor ny Scene, om den udelukkende skulde overlades til Udleje for de rejsende Skuespilselskaber i Provinsen, gaar vort Ønske ud paa, til Aarhus ny Theater at faa knyttet et fast Skuespilselskab, sammensat af dygtige Kunstnere og under kyndig Ledelse af en Mand, der ikke i første Linie skal være tvungen til at se paa det pekuniære Udbytte af Theatrets Virksomhed. Dette Maal have vi tænkt os muligt at naa ved at faa Aarhus ny Theater anerkendt som en Art Nationalscene i Jylland, støttet ved Statens Tilskud til Driften, ledet under en vis Kontrol fra Statens Side og i en vis nærmere Forbindelse med Nationalscenen i Kjøbenhavn. Det ligger i Sagens Natur, at hele Landets Befolkning ikke kan komme til at nyde godt af den Kunst, som Staten yder sin Støtte i Hovedstaden, men vilde Staten nu udstrække sin Beskyttelse af den sceniske

Kunst ved at muliggøre dens gode Udøvelse i den største By i Landets største Provins, vilde derved Adgangen til at nyde godt af Kunstens forædlende Indflydelse blive i væsentlig Grad udvidet.

For nærmere at oplyse, hvor langt vore Ønsker gaa, og hvilket Maal vi stræbe efter, tillade vi os at fremsætte den Plan, vi have tænkt os, i følgende Skikkelse:

Der knyttes til Aarhus ny Theater et fast Personale, bestaaende af f. Eks. 10 Damer og 15 Herrer under Ledelse af en artistisk Direktør. Dette Selskab tænkes at spille i Tiden fra f. Eks. 15de Septbr.—15de Maj, altsaa 39 Uger med almindeligvis 5 Forestillinger om Ugen, eller i alt ca. 190 Forestillinger. Til disse vil som Basis for Repertoiret kunne bestemmes, at der i hver Sæson spilles mindst et Stykke af hver af vore klassiske dramatiske Digtere (Holberg, Øhlenschläger, Heiberg, Hertz og Hostrup). Saadanne Arbejder bør bestandig holdes paa Repertoiret, saaledes at man i Løbet af en Sæson byder paa en Slags kort Oversigt over den danske dramatiske Litteraturs Udvikling. Samtidig skal et Repertoire af moderne Skuespil, Lystspil, Sangspil og Farcer (dels danske, dels oversatte) vedligeholdes.

Til Støtte særlig for Udførelsen af det klassiske Repertoire ønskes en saadan Forbindelse med Nationalscenen i Kjøbenhavn, at en eller et Par af dette Theaters Kunstnere kunde blive forpligtet til at optræde som Gæster paa Aarhus ny Theater nu og da i Sæsonen, eftersom de kunne undværes en kortere Tid ad Gangen fra Nationalscenen i Kjøbenhavn.

Forbindelsen mellem denne og Aarhus ny Theater udstrækkes endvidere til en Række Gæstespil i eller efter den egentlige Sæsons Slutning, udført alene af Kunstnere fra den kgl. Scene, ligesom Aarhus ny Theater skulde være forpligtet til ogsaa at aabne sin Scene for de Elever, der

uddannes af Kunstnere ved Nationalscenen, saaledes at disse Elever ved Theatret i Aarhus efter Omstændighederne kunde faa Lejlighed til at erhverve sig den Scenevanthed, som de i Kjøbenhavn have saa vanskelig Adgang til.

Ved en anerkendt Forbindelse mellem Nationalscenen og Aarhus ny Theater tænker man sig endvidere at opnaa Ret til eventuelt at faa overladt saadant Repertoire til Brug, som Nationalscenen ellers har Eneret paa, ligesom ogsaa Laan af Musik, Kostumer o. l.

Foruden den Støtte, Aarhus ny Theater vilde opnaa ved en saadan Forbindelse med Nationalscenen, andrage vi om at faa et aarligt Pengetilskud til Theatrets Drift af 25,000 Kr., uden hvilket det ikke vil være muligt i hvert Fald foreløbigt at faa dækket Udgifterne til Theatrets Drift paa fornævnte Maade. Det Budget for vort ny Theater, som kræver et saadant Statstilskud for blot nogenlunde at magte den Opgave, Theatret maa stille sig, er udarbejdet i Samraad med saa kyndige Theatermænd som d'Hrr. Skuespillere *Dorph Petersen* og *Benjamin Pedersen*, hvori der turde ligge en Garanti for, at det i Hovedsagen vil holde Stik. Men skulde det ved Opgørelsen af Theatrets Regnskaber, som vi aarligt ville være forpligtede til at forelægge Ministeriet til Revision, vise sig, at der ikke kræves et saa stort Tilskud, vil dette hvert Aar kunne reduceres efter Regnskabet, saaledes at Statens Tilskud kun gives indtil 25,000 Kr.

Vel repræsentere vi et Aktieselskab, men dette er i Virkeligheden et Udtryk for det samlede Borgerskab i Aarhus. Desuden har Aarhus Byraad skænket den største Del af Grunden til Theatret, saaledes at det for Grundstykkets Værdi har forbeholdt sig en af Theatrets Brug efter det tilsigtede Formaal betinget rentefri Prioritet næst efter Prioritetslaan til et Beløb af 175,000 Kr. Byraadet har i

den Anledning betinget sig en Repræsentation i Theatrets Bestyrelse for at kunne have Haand i Hanke med Driften.

Det vil heraf fremgaa, at Aarhus ny Theater ikke er og aldrig kan blive et privat Spekulationsforetagende. Det er i Virkeligheden et kommunalt Værk, baaret oppe ved Borgernes private Ofre. Og naar Staten nu forventelig vil yde et aarligt Pengetilskud til vor Scene og samtidig ved at knytte visse Baand mellem Nationalscenen og Aarhus ny Theater giver dette Præget af en jydsk Nationalscene, vilde det formentlig være formaalstjenligt, om Ministeriet forbeholdt sig saavel en Kontrolret som en Indflydelse paa Ledelsen af Aarhus ny Theater, t. Eks. ved at betinge sig, at Valget af Theatrets artistiske Direktør skal sanktioneres af Ministeriet.

Aarhus ny Theater skal efter Bestemmelsen staa færdigt til at tages i Brug i Sæsonen 1899—1900, og de Forberedelser og Engagementer, der skulle foretages, for at Driften af Theatret kan komme i Gang samtidig med Theatrets Fuldendelse, skulde indledes senest i Januar Maaned 1899. Det er derfor af den største Vigtighed, at dette Andragende behandles og afgøres snarest, i hvert Fald inden Udgangen af dette Aar, hvorfor vi indtrængende anmode det høje Folketing om at tage vore Ønsker under velvilligst Overvejelse for derefter at søge de fornødne Rigsdagsbevillinger gennemført inden dette Aars Udgang.«

Det meddeltes Theaterudvalget i Odense, at dette Andragende nu var indsendt.

Det er forstaaeligt, at de allerfleste af Repræsentantskabsmedlemmerne nærede store Betæneligheder ved kunstnerisk Selvdrift for Aktieselskabets Regning, og at disse Betæneligheder gav sig stærke Udslag paa et Repræsentantskabsmøde, der afholdtes paa Raadhuset den 27. Oktober.

Navnlig talte *Koppel*, *Baune* og *Hans Schourup* stærkt mod Selvdrift og fik efterhaanden Støtte hos alle Medlemmerne med Undtagelse af *Funch Thomsen*, *Meyer*, *Ørum*, *Knudsen* og *Lottrup*. Disse 5 Mænd vilde ikke opgive Tanken og begrundede først og fremmest deres Standpunkt med, at Selvdrift var nødvendig, hvis de kunstneriske Ydelser skulde svare til de store Ofre, Borgerne havde bragt. De foreslog, at Theatret enten skulde drives af et Aktieselskab indenfor Aktieselskabet, eller at en Kreds af Mænd med Theaterinteresser skulde rejse et Driftslaan paa 30 a 40000 Kr., hvilket Beløb skønnedes at være tilstrækkeligt efter et af Skuespiller *Benjamin Pedersen* paa *Funch Thomsens* Initiativ udarbejdet Drifts-Budget.

Efter en lang Diskussion fremsatte *Ørum* følgende Forslag:

»Bestyrelsen og Repræsentantskabet udtaler sin Sympati for Selvdrift under Forudsætning af, at der tegnes et Garantifond paa c. 30 á 40000 Kr. og vedtager, at der nedsættes et snævert Budgetudvalg paa 2 Bestyrelsesmedlemmer og 3 Repræsentanter til at fremkomme med Forslag i saa Henseende.«

Dette Forslag vedtoges med alle Stemmer mod 4 (*Koppel*, *Schourup*, *Baune* og *M. Nielsen*).

Til Medlemmer af Budgetudvalget valgtes *Koppel*, *Funch Thomsen*, *M. Nielsen*, *Meyer* og *Knudsen*.

Da Arbejdet paa Theatret allerede var saa stærkt fremskredet, at man maatte beskæftige sig med Indretningen af Scenen, ansaa man det for rigtigst nu at antage en sagkyndig Mand, og man valgte da Maskinmester *J. M. Andersen* fra Odense, der forpligtedes til at bistaa ved alt ved Theatrets Sceneindretning forefaldende Arbejde. *Andersen* havde i 7 Aar gjort Tjeneste ved det gamle Theater og havde derefter i 8 Aar været knyttet til Odense Theater som Maskinmester. Det var Meningen midlertidig at engagere Maskin-

mester *Haase* fra København som særlig sagkyndig ved Indretningen af Scenemateriellet, men da Tidspunktet herfor indtraf, var *Haase* forhindret. *Benjamin Pedersen* og Maskinmester *Andersen* rejste da til København og gennemgik de forskellige Theateres Scenemaskineri, hvorefter de i Forening ledede Bygningen af Aarhus nye Theaters Scene.

Det valgte Budgetudvalg var traadt i nærmere Forhandling med Skuespiller *Benjamin Pedersen*, som af theaterkyndige Folk i København var særlig anbefalet til Udvalget, og Resultatet var blevet et nyt Budgetudkast, der kun regnede med Udgifter paa 80000 Kroner.

Maskinmester
J. M. Andersen.

Udvalget holdt et Møde den 2. Januar 1899 og her vedtoges at indstille til Repræsentantskabets Vedtagelse:

1. at Theatret indtil videre drives ved Selvdrift for Aktieselskabets Regning under Forudsætning af Tilvejebringelsen af den i Mødet d. 27. Oktbr. f. A. anmeldte Garantifond;
2. at der, da der ikke forelaa fyldestgørende Garantier for, hvornaar Theatret kan tages i Brug, ikke engages Selskab for Sæsonen 1899—1900, hvilket dog ikke udelukker Brug af det nye Theater i nævnte Sæson, forsaavidt den eventuelle Direktør skulde med det af ham engagerede Selskab se sig i Stand til at spille paa Theatret, efter at det er færdigt;
3. at optage Forhandlinger med Skuespiller *Benjamin Pedersen* i den Hensigt at engagere ham som artistisk Direktør for det nye Theater.

Denne Indstilling ledsagedes af følgende Udkast til Budget.

	Udgift	Indtægt
Driftsudgifter ifl. Benjamin Pedersens Forslag ..	80000,00	
Til Driftskapitalens Forrentning	1500,00	
Det aarlige Driftsmateriel, ansat til 5500,00 pr. Sæson, vedligeholdes for	1000,00	
Da Theatret efter de paatænkte Billetpriiser til ordinært Salg med udsolgt Hus paaregnes at kunne give 1400 Kr. pr. Aften brutto, og da man mener at kunne give 240 á 250 Forestillinger pr. Sæson, anses det ikke for højt i Tiden 1. Sept.—15. Maj at regne med 220 Forestillinger til en gennemsn. Indtægt af 550 Kr. pr. Aften		121000,00
Som ekstraordinær Indtægt ved Udleje til Tourneer paaregnes 10 Aftener á 100 Kr.		1000,00
Udlejning af Publikumsgarderober		2500,00
Bortforpagtning af Theaterprogrammet		1000,00
Driftsoverskud...	43000,00	
	<hr/>	
	125500,00	125500,00

For at tilvejebringe en tilnærmelsesvis lignende Indtægt af Theatret ved Udleje maatte der af 220 Forestillinger regnes med en aftenlig Lejeafgift af 175 Kr. Den nuværende aftenlige Leje af Aarhus gamle Theater er incl. Gas 60 Kr. og samtlige de Provinsteaterdirektører, som underhaanden have været spurgt om, hvad de mente at kunne give i Leje pr. Aften af Aarhus ny Theater, ere vegne tilbage, saasnt der blot har været Tale om en Lejeafgift af 100 Kr. pr. Aften, hvortil kommer, at Theatret næppe vil kunne paaregnes udlejet til 220 Forestillinger pr. Sæson, da de lejende Direktører næppe tør binde sig til at give et saadant Antal Forestillinger her i Byen.

Det fremgaar heraf, at man, for at faa Theatret til

blot nogenlunde at betale sig, saalænge Statsunderstøttelse ikke haves, nødvendigvis maa ind paa, hvad vi ogsaa anse for det rigtigste, at lade Aktieselskabet selv drive Theatret under Ledelse af en af Bestyrelsen dertil antaget artistisk Direktør, ihver Fald i de første Sæsoner, indtil det gennem saadan Drift er konstateret, hvilket Udbytte Driften kan give og hvilke Afgifter, der kan forlanges med nogenlunde Vished for, at Lejen under normale Forhold kan blive præsteret.

Paa den anden Side vil det, naar Etablering af Selvdrift ogsaa i sidstnævnte Henseende maa siges at være fornøden, være heldigst straks at begynde hermed fremfor at optage den senere; thi de første Sæsoner, hvor hele Foretagendet har Nyhedens store Tiltrækning for sig, maa siges allerede af den Grund at frembyde den mindste Risiko. Hertil kommer endelig, at Aktieselskabet gennem Bestyrelsens Indflydelse paa og Kontrol med Selvdriften tillige fra Begyndelsen af faar Indflydelse paa den dramatiske Ledelse, saa at den bliver i Stand til i Forstaaelse med den artistiske Leder at anlægge og gennemføre det tilsigtede kunstneriske Maal i saa stor Udstrækning, som saadant paa nogen Maade er foreneligt med de for Haanden værende pekuniære Midler.

Det ansøgte pekuniære Tilskud fra Statskassen overflødiggøres i ingen Henseende ved det foran opstillede Budget. Dette har maattet begrænses paa saa mange Punkter navnlig med Hensyn til Personalets Størrelse, Forfatterhonorarer, Dekorationer m. v., at Driften selv med de ærligste Bestræbelser ikke ved dette Budget vil kunne vente at naa det kunstneriske Højdepunkt, der bør — og alene gennem Statstilskud kan — naas.

Inddrages foranstaaende Udkast til Driftsbudget under et Udkast til Total-Budget for A/S Aarhus nye Theater forventes dette at stille sig saaledes:

	Indtægt	Udgift
Theaterdriftens foran kalkulerede Overskud	43000,00	
Lejeindtægt af Theaterkaféen	7500,00	
Do. af Butiker i Bygningen	3000,00	
4 % Rente af Prioritetslaan 200000 Kr.....		8000,00
Skatter, Assurance, Vedligeholdelse, Renholdelse af Bygninger og Inventar		9000,00
Theatrets Belysning (Gas) og Opvarmning samt Betjening		10000,00
Administrationsudgifter, herunder Løn til Maskinmester, Billetkasserer, andre Funktionærer, Forretnings- og Regnskabsfører, Revisor samt Kontorudgifter		7500,00
Til Reserve- og Fornylsesfond iflg. Lovene		8000,00
4 % af den fikserede Aktiekapital 250000,00		10000,00
Eventuelt Overskud...		1000,00
	53500,00	53500,00

Repræsentantskabet vedtog paa sit Møde den 1. Marts Indstillingen i dens Helhed under Forbehold af en ekstraordinær Generalforsamlings Sanktion. Denne Generalforsamling maatte dog ikke afholdes, før Driftskapitalen var tegnet.

Allerede den 24. Marts kunde *Knudsen* oplyse, at denne Driftskapital var sikret af en Kreds af vederhæftige Borgere under følgende Hovedbetingelser:

1. at Skadesløshedsbrev udstedes til det Kassekreditten bevilgende indenbyeske Pengeinstitut for om fornødent indtil 40000 Kr. i Selskabets Ejendomme med Grund, Bygninger og Tilbehør med oprykkende Prioritets-Panteret næstefter saa stor første og anden Prioritetslaan, som kan erholdes, dog ikke over ialt 200000 Kr. og næst Kom-

munens Sikkerhed, begrænset ved en eventuel Afløsnings-
sum af 75000 Kr. og Regres for Garanterne i dette Ska-
desløshedsbrev;

2. at den artistiske Leder tilvejebringer en ligestillet Ga-
rantipart af 5000 Kr.
3. at der oprettes Deklaration mellem de indenbyes Garan-
ter om, at hver af dem saavel indbyrdes som overfor
Pengeinstituttet hæfter kun for 1000 Kr.

I det foranførte erklærede Repræsentantskabet sig enig
og vedtog som Følge heraf at indstille til Generalforsam-
lingens Vedtagelse:

»at Theatret drives ved Selvdrift for Aktieselskabets Reg-
ning fra Begyndelsen af Vintersæsonen 1900—1901, altsaa
ordentligvis fra 1. September 1900 under artistisk Ledelse
af en af Bestyrelsen med Repræsentantskabets Sanktion
valgt Mand, og at sanktionere den Bemyndigelse, Repræ-
sentantskabet samtidig hermed giver Bestyrelsen, til at
træffe de til denne Selvdrifts Etablering og Gennemførelse
fornødne Dispositioner.«

Samme Dag vedtog Generalforsamlingen enstemmig denne
Indstilling, og *Theatrets Selvdrift var dermed sikret.*

Paa Generalforsamlingen meddeltes, at *Otto Mønsted*
havde givet Tilsagn om at afholde en væsenlig Del af Om-
kostningerne ved Theatrets kunstneriske Udsmykning sam-
tidig med, at han havde skænket Aktieselskabet hele sin teg-
nede Aktiedel, 20000 Kroner.

Medens alle disse vigtige Forhandlinger havde været
førte, var Arbejdet paa Theaterbygningen skredet raskt
frem og Murene naaet op til Taghøjde. Den 14. Februar
1899 var Tagkonstruktionen færdig, og Kransen kunde hejse.

I denne Anledning afholdtes under stor Tilslutning fra
Borgerskabets Side en Festlighed, der fik det smukkeste
Forløb.

Der var udsendt Indbydelser til Borgmester og Byraad, Biskop og Politimester, til Folketingsmændene *Sv. Høgsbro* og *A. Jensen* foruden vore egne Rigsdagsmænd, til Direktør *Albert Helsingreen* og flere fremragende Kræfter ved hans Personale og til samtlige Aktionærer med Damer.

Arbejderne der rejste Theatret.

Kl. 4 om Eftermiddagen hejstes den mægtige Krans over Midterpartiet og hele Bygningen ikklædtes Flag. Selskabet samledes paa Tilskuerpladsen, og om Stilladserne, der optog Midten af det store Rum, var dækket lange Borde med Vin og Kage.

Da alle var samlede, intonerede Musikken, som var anbragt paa øverste Balkon, Nationalsangen, hvorefter Bestyrelsens Formand, Justitsraad *A. Meyer*, traadte frem og sagde:

»For et Øjeblik siden gik Kransen til Vejrs til Tegn paa, at Taget er rejst paa denne Bygning, paa Aarhus ny

Theater. Saavidt er vi altsaa komne, men der er jo langt tilbage, inden det staar fuld færdigt. Det er derfor ikke let paa Sagens nuværende Trin at gøre sig et sikkert Begreb om, hvorledes det hele vil forme sig, men af det som allerede er opført, og af mange detaillerede Tegninger er man berettiget til at vente, at Theatret vil blive smukt og hensigtsmæssigt indrettet, til Pryd for Aarhus By, til Glæde for de mange, som har interesseret sig for denne Sag, og til Ære for den Mand, som har konstrueret det hele. Jeg tror, at vi ikke vil blive skuffede i den Henseende. Men dette er dog ikke nok. Hvor smukt og godt indrettet Theatret end bliver, vil det dog altid kun være en Skal om en Kærne, og det er Kærnen, som det kommer an paa her; naar den ikke duer, nytter det kun lidet, at Skallen er smuk; Kærnen her er den sceniske, den dramatiske Kunst, som skal spire, voxe og udvikle sig indenfor den ydre Skal. Lad os derfor haabe, at denne Bygning altid maa være et Hjem for god dansk Skuespilkunst og afgive Exempel paa, at der ogsaa i Provinsen kan præsteres noget, som de høje Muser ikke behøver at rødmø over, og som det kan være værd at støtøte. Med dette Haab og med Ønsket om, at det maa lykkes os, trods de mange Vanskeligheder, vi endnu have at overvinde, at føre Sagen til en smuk og Opgaven værdig Afslutning, beder jeg Dem om at tømme Deres Glas for Aarhus ny Theater. Det leve længe og blomstre smukt.«

Nifoldige rungende Hurraer beseglede dette Ønske.

Derefter talte *Chr. Lottrup* for Arkitekt *Kampmann*, som derefter takkede alle Arbejderne og udbragte et Leve for dem. Da Hurraraabene var forstummet, tog Læge *Ørum* Ordet og udtalte:

»Først en Tak til vore egne Rigsdagsmænd for, hvad de har talt og gjort i Folketinget for at fremme vort Ønske

om at faa Statstilskud til at drive dette vort kønne Theater i det rette Spor. Dernæst vender jeg mig til vore to Rigsdagsgæster, d'Herrer Folketingsmænd *Svend Høgsbro* og *Anton Jensen*, som Repræsentanter for vor lovgivende Forsamling. Tak, fordi De er komne, og jeg siger til Dem: Se paa det Tempel, vi her er i Færd med at rejse for den gode Kunst; det er bragt tilveje ved Bidrag fra det store og brede Lag af Befolkningen i denne By, thi netop i disse Lag er der Trang og Sans for den ægte, den gediegne Kunst. Taler da ikke det Offer, vi her har bragt, og som denne Bygning er Vidnesbyrd om, taler da ikke disse Mure om, at vi har Krav paa at opnaa Statens Støtte til at yde den gode Kunst som Vederlag for det Offer, de private Borgere her har bragt. Kunsten, den ægte Kunst, har en Mission i hele Folket, ikke blot i Hovedstaden, men ogsaa og mindst lige saa stor her. Med Tak til de fremmede Rigsdagsmænd for deres Nærværelse, beder jeg Forsamlingen raabe et Leve for Rigsdag og Regering.«

Der var spændt Forventning over Forsamlingen, da Folketingsmand *Svend Høgsbro* derefter tog Ordet og sagde:

»Tak paa egne Vegne for Indbydelsen og for Leve-raabene. De maa være forvisset om, at jeg ogsaa taler paa andres Vegne, naar jeg siger Dem, at vi i Rigsdagen ser med Sympathi paa de Bestræbelser, der i Aarhus gøres for at fremme saavel det aandelige som det materielle Fremskridt i Jylland. Det gav Genlyd i hele Rigsdagen, da en af Deres Repræsentanter i Folketinget sagde disse Ord: Jylland er Hovedlandet, og der var mange andre end netop Jyderne, der følte, at det var rigtigt. Vi føle, at der ligger et Retfærdighedskrav bag Deres Ønske om Statstilskud til Driften af Aarhus ny Theater. Vi, der skal øve Ret og Skel til alle Sider, føle dette bestemt i Erkendelsen af, at Hovedstaden ikke alene bør være fa-

voriseret. Hvis det slaas fast, at Staten skal yde Tilskud til at fremme Theaterinteresserne, og det mener jeg, saa er det ikke mere end ret og billigt, at ogsaa Aarhus ny Theater faar sin Part af dette Tilskud. Det siger jeg her, og det skal jeg staa ved baade hvor og naar. Jeg foreslaar et Leve for den store Offervillighed, der har lagt sig for Dagen ved Rejsningen af denne stolte Bygning, og jeg følger til et hjerteligt til Lykke til Aarhus. Gid denne Bygning maa fyldestgøre Deres Forventninger om den Kunst, som her skal øves.«

Vore egne Folketingsmænd talte derefter for Theatrets Fremtid, og Folketingsmand *Anton Jensen* ønskede til Slutning særligt at pointere, at han delte sin Kollega *Høgsbro*s Interesse for et Statstilskud til Driften af Aarhus ny Theater; han vilde i denne Sag stille sig Side om Side med *Høgsbro* og tilsige sin Støtte til dens Gennemførelse. Naar Staten skal yde Tilskud til Kunstens Fremme, er det givet, at der i dette Land ikke blot er Sjællændere og Københavnerne, men herovre lever ogsaa Mænd, der har retfærdig Krav paa Statsstøtte til at skabe god Komædie i denne skønne Bygning. Et Leve herfor.

Hermed afsluttedes Festen, og det var den almindelige Mening blandt Deltagerne, at man var naaet et godt Skridt længere fremad mod det store Maal.

Det var det almindelige Ønske indenfor Bestyrelsen og Repræsentantskabet, at Theatret skulde staa færdigt til Indvielse den 1. August 1900. Der var altsaa kun 5 Fjerdingaar tilbage til at fuldføre det store Arbejde i, og mange og store var de Sager, der ventede paa at blive afgjorte og udførte. De mest paatrængende var Indretningen af Scenemaskineriet, Varmeanlægget, Belysningsanlægget, Kaféens Udstyrelse og

Møblering og sidst — men ikke mindst — Theatrets kunstneriske Udsmykning.

Den tegnede Aktiekapital viste sig at være for lille, efterhaanden som Arbejderne skred frem, og Udbetalingerne troppede op, saa den maatte udvides. Resolut gik Bestyrelsen i Spidsen og forhøjede sin Aktietegning med 25 pCt., og et stort Agitationsarbejde maatte paany sættes i Gang for at gøre Borgerne det klart, at de maatte følge efter, og nye Emner maatte findes, hvor ny Aktiekapital kunde tegnes.

I Aarhus Privatbank maatte stiftes et midlertidigt Laan paa 100,000 Kr., til Prioritetslaanet kunde ordnes, mod Bestyrelsens Kaution og mod Pant i Bygningerne.

Det var ikke let at tage Bestemmelse om Ventilations- og Belysningsanlægget, da man i Øjeblikket maatte regne med Gasbelysning, skønt man nærede Ønske og Haab om at kunne faa installeret elektrisk Lys. Selv om Aarhus Kommune havde vedtaget at anlægge en elektrisk Lysstation, vilde dennes Virkeliggørelse dog ligge saa langt ude i Fremtiden, at Theatret ikke kunde lade sin Start være afhængig heraf, og man drøftede derfor Muligheden af at anlægge eget Elektricitetsværk, i Lighed med hvad et enkelt større Firma allerede havde gjort; men dels var Pladsforholdene ret smaa, dels viste nævnte Anlæg sig ikke paalideligt, og dels veg man tilbage for de store Udgifter.

Pludselig løstes dette vigtige Spørgsmaal ved Imødekommenhed af det kommunale Elektricitetsværksudvalg, idet dette lovede at forcere Arbejdet paa Værket saa stærkt, at der kunde garanteres tilvejebragt midlertidig Strøm til Theatret fra den 15. August at regne. Byggeudvalget besluttede da at lade hele Bygningskomplekset oplyse ved Elektricitet og overdrog Installationen til Firmaet »Vulcan«.

Varme- og Ventilationsapparatet overdroges det Firmaet Bruun & Sørensen at installere, og samme Firmas Tilbud paa et Asbestfortæppe i Jærnramme accepteredes.

Foraaaret 1900 var nu inde. Direktør *Benjamin Pedersen* var blevet endelig engageret og hans Kontrakt underskrevet efter lange og møjsommelige Forhandlinger mellem de respektive Parters Sagførere. Den udviklede sig til et Værk paa 20 Foliosider — et Omfang, som nu kan synes overdrevent; men Direktør-Engagementet var en Sag af den største Vigtighed for Aktieselskabet og den i Theatersager ganske uerfarne Bestyrelse, som skulde staa til Ansvar overfor Selskabet, maatte paa et ethvert Punkt søge at sikre dettes Interesser.

Benjamin Pedersen fødtes den 4. April 1851 i København, hvor hans Fader var Købmand. Det var oprindelig hans egen og hans Forældres Bestemmelse, at han skulde gaa den studerende Vej, men Lysten til Theatret bemægtigede sig ham, og han meldte sig til Prøve ved det kongelige Theater og siden ved Casino. Her fik han, hos *Th. Andersen*, som ganske ung

Mand den 21. Januar 1870 sin Debut. Det var i Victorien Sardous »Alt for Fædrelandet«, hvori han spillede Galena.

Sin første sceniske Succes hentede han i et gammelt, nu forlængst glemt Skuespil »Emigrantens Rejsevojn«.

I 1876 kom han til Folketheatret, som den Gang havde en »Guldalderperiode«. Hvem mindes ikke dette Theaters prægtige Stab af Kunstnere: Louise Holst, Julie Hansen, Marie Müller, Harald Kolding, Zinck, Elith Reumert, Severin Abrahams og mange andre. Det var et Ensemble, som i dansk Theaterhistorie staaer blandt de bedste.

Direktør
Benjamin Pedersen.

Blandt disse gled Benjamin Pedersen let og hurtigt ind. Han blev dem en god Kammerat, og ved sine personlige fortræffelige Egenskaber erhvervede han sig en smuk Plads indenfor deres Rækker.

For andre havde det maaske ikke været helt let at komme indenfor Kredsen — for ham lykkedes det hurtigt, loyal og elskværdig, dygtig og trofast, som han var.

Efter en Række lykkelige Ungdomsaar under Watts og Abrahams Direktorat drog *Benjamin Pedersen* i 1889 til Dagmartheatret, hvor han i en god halv Snes Aar medvirkede under Riis-Knudsens Direktion. Fra den Tid vil man navnlig erindre ham som Jago i »Othello«, Præsten i »Ungdom« og Kongens Livlæge i »Ludvig den Ellefte«. Disse lykkelige Aar ophørte, da Martinius Nielsen tilkæmpede sig Magten og blev Dagmartheatrets Direktør. Efter et Løfte til sine Kammerater, af hvilke dog flere blev paa Theatret, gik *Benjamin Pedersen* sin Vej, og han slog nu ind paa en anstrengende og opslidende Oplæservingssomhed rundt om i Provinserne og vandt sig ogsaa her mange Venner, der med Glæde hilste hans Udnævnelse til Direktør ved Aarhus ny Theater.

Albert Bayer.

Omtrent samtidig ansattes Forlagsboghandler *Albert Bayer* som Økonomidirektør og Regnskabsfører.

Benjamin Pedersen fik nu Fuldmagt til at engagere Personale og til at afslutte Kontrakter med Forfattere indenfor de Summer, hans Budgetforslag udviste, og han bemyndigedes til at lade *Carl Lund* udføre for 10000 Kr. Dekorationer beregnet efter Kr. 1,10 pr. □ Alen bemalet Lærred. Samtidig opfordrede Bestyrelsen ham til at udarbejde og indsende en Spilleplan.

Fra Justitsministeriet indløb Bevilling for Repræsentantskabet til i 5 Aar at drive Theatret ved Selvdrift med *Benjamin Pedersen* som kunstnerisk Leder.

Allerede i Løbet af Marts Maaned kunde *Benjamin Pedersen* meddele Bestyrelsen, at det engagerede Personale vilde komme til at bestaa af følgende 12 Damer og 14 Herrer:

Frøken *Caroline Aagaard*, Frøken *Gerda Cristophersen*, Frøken *Agnes Hansen*, Frøken *Clara Hansen*, Fru *Valborg Hansen*, Frøken *Marie Hovgaard*, Fru *Jonna Kreutz*, Fru *Andrea Lamberth*, Frøken *Iben Nielsen*, Frøken *Agnes Nørlund*, Frøken *Helsted Petersen*, Fru *Nicoline Wantzin*. Herrerne *Philip Bech*, *Vilhelm Birck*, *Alfred Cohn*, *Axel Døn*, *Valdemar Hansen*, *Holm*, *Anker Kreutz*, *Johannes Marer*, *Hans Neergaard*, *Albert Price*, *Chr. Schenstrøm*, *Chr. Schwanenflügel*, *Ludv. Wantzin* (Inspektør og Overregissør), *Poul Østergaard* samt *Johannes Petersen* (Suflør og Direktørens Regnskabsfører).

Spilleplanen fastsatte som Aabningsforestilling »Erasmus Montanus« og *Aug. Ennas* Opera comique »Prinsessen paa Ærten« med Tekst af *P. A. Rosenberg*. Desuden indeholdt den følgende Fortegnelse over Repertoire, der tænktes opført efterhaanden:

Audiensen. Aprilsnarrene. Feriegæster.

Sparekassen.

Harlekins Omvendelse.

Kvinder. Cesar Girodets Testamente.

Wuthhorn.

Mester og Lærling.

Tordenskjold eller Hakon Jarl.

Trold kan tæmmes.

Den hvide Hanske. Grøns Fødselsdag eller Lykkebarnet.

Kampen for Tilværelsen.

Capriciosa.
 Guldhornene.
 Genboerne.
 Den skønne Helene eller Orfeus i Underverdenen.
 En Ægteskabsfjende. Bæverskindspelsen.
 Gamle Ungkarle.
 Den anden April.
 Anna Raage. Den indbildte Syge.
 Spionen.
 Et Sølvbryllup.
 De unges Forbund.
 Bertran de Born.
 Formaaende Venner.
 Man tænker da først paa sig selv.

Bestyrelsen godkendte i Hovedtrækkene dette Repertoire-Forslag.

Konference i Theatrets Tegnestue.

Lottrup. Thorkel Møller. Kampmann. Meyer. Fru Kampmann.

Frøken
Caroline Aagaard.

Frøken
Gerda Christophersen.

Frøken
Marie Hovgaard.

Fru
Jonna Kreutz.

Frøken
Agnes Hansen.

Frøken
Clara Hansen.

Fru
Valborg Hansen.

Fru
Andrea Lamberth.

Frøken
Iben Nielsen.

Aarhus ny Theaters første Personale.

Frøken
Agnes Nørlund.

Frøken
Helsted Petersen.

Fru
Nicoline Wantzin.

Vilhelm Birck.

Philip Bech.

Alfred Cohn.

Axel Døn.

Valdemar Hansen.

Axel Holm.

Aarhus ny Theaters første Personale.

Anker Kreutz.

Johannes Marer.

Hans Neergaard.

Albert Price.

Chr. Schenstrøm.

Chr. Schwanenflügel.

Ludv. Wantzin.

Poul Østergaard.

Aarhus ny Theaters første Personale.

Hans Tegner's Holberg-Figurer i Theatrets Frontispice.

I den idérige Maler og Billedhugger *K. Hansen-Rejstrup* havde Arkitekt *Kampmann* fundet den rette Mand til at planlægge og udføre Theatrets kunstneriske Udsmykning.

Marmørsøjle med Sæde
i Foyeren.

Efter at *Otto Mønsted* havde givet Løfte om at ville bidrage med et større Beløb til Udsmykningen, havde Repræsentantskabet vedtaget ogsaa i denne Henseende at gøre Skridtet fuldt ud, saa at Theatret, naar det aabnedes for Publikum, kunde vise sig i sin fulde Pragt.

Efter Arkitektens Forslag vedtoges at anbringe i Frontispicen en Holberg-Frise i Keramik fra Kæhlers Kunstanstalt i Næstved, og det overdroges Danmarks fornemste Holberg-Illustrator, *Hans Tegner*, at udføre Tegningen hertil. Endvidere bestiltes hos Kæhler til Facaden en Ørnefrise og en Maskefrise i brændt Ler og til Kuplen over Tilskuerpladsen 11 Svaner og 11 Maager i Keramik, altsammen efter *Hansen-Rejstrups* Modeller.

Kunstnerens Udkast til Tilskuerpladsens Udsmykning var meget originalt og fantasifuldt — det var *Eventyret*, han sym-

Scene af Elverhøj. Stukrelief af Hansen-Rejstrup i Foyeren.

Scene af Genboerne. Stukrelief af Hansen-Rejstrup i Foyeren.

boliserede med sine Dyr og Planter, Nymfer og Havfruer; det tog næsten Vejret fra Repræsentantskabet, som dog lod

Foyerens Udsmykning drøftes.

Hansen-Rejstrup. Fru Kampmann. Kampmann. Meyer. Lottrup. Thorkel Møller.

Kunstneren have frie Hænder — selve Theatrets Rejsning var jo et Eventyr saa stort og ubegribeligt, at kommende Slægter burde føle et Pust heraf, naar de traadte ind i Theatret.

Fra Foyeren.

Alle Farver med Undtagelse af Kuplens skønne blaa banyllystes, kun luende Guld paa snehvid Bund maatte anvendes og douce Farver valgtes til alle Stoffer. Væggene beklædtes med Lædertapeter og 13 smagfulde, kostbare Prismekroner ophængtes i Logerne, medens en mægtig Krystalkrone anbragtes i Kuplen.

Ogsaa paa Foyeren ofredes der meget. Væggene beklæd-

Foyeren. Midterparti.

tes fra Gulvet i c. $2\frac{1}{2}$ Meters Højde med dekorative Marmorplader, og over disse holdtes Væggene hvide med kunstnerisk udførte Relieffer. Paa Endevæggene i den store Hvælvning modellerede *Hansen-Rejstrup* Scener af »Elverhøj« og »Genboerne«, og hans rige Fantasi fremtryllede i Hjørner og Kroge en Mængde morsomme Enkeltheder.

Kafélokalerne indrettedes og monteredes væsentlig ved

Hjælp af et Laan paa 35,000 Kr., der ydedes af Østjydske Bryggerier, og til det saakaldte Prinseværelse købtes meget fordelagtigt et forgyldt Empirerøblement med 3 kostbare Spejle af Etatsraadinde *Elmquist*.

Vi er nu naaet frem til 1. Juli og paa Theatret og i Administrationsbygningen hersker overalt en nervøs Travlhed.

Foyeren. Sideparti.

Det gælder om at faa alle de Ting fra Haanden, der melder sig selv som Nødvendigheder, men ikke er forudsete eller medtagne i Kalkuler og Overslag. Byggeudvalg og Bestyrelse holder Møde paa Møde og Bevilling følger paa Bevilling, »alt afset fra, at der til disse Udgifter intet er budgetteret i Overslaget.« En saadan ubehagelig uforudset Udgift var f. Eks. Omlægningen af Bispe-torvet. Da Stilladset var fjærnet fra Theatrets Facade, og

denne kunde overskues i Forhold til hele Theatrets Masse og Omgivelser, gjorde Bygningen Indtryk af at ligge for lavt, og efter Arkitekt *Kampmanns* Anmodning henvendte Byggeudvalget sig derfor til Kommunen med Andragende

Fra Foyeren.

om en Sænkning af Torvet. Byraadet gik beredvilligt ind herpaa under Forudsætning af, at Theatret betalte sin Del af Omkostningerne, som ialt løb op til 11,000 Kr.

Paa denne Maade fik Theatret en Merudgift paa 5500 Kr.

Omlægningen paa-begyndtes i Begyndelsen af September og fuldførtes Dagen før Aabningshøjtideligheden.

Det var nu ogsaa paa Tide at tænke paa Billetpriiserne, paa Bortforpagtning af Publikums-Garderoberne og Theaterbladet. Bundtmager *M. M. Røhr* blev den heldige Forpagter af Garderoberne for en aarlig Afgift af 5000 Kr. + 2 Aktier og i et Tidsrum af 5 Aar, og *I. P. Jensen* forpagtede Theaterbladet i samme Tidsrum for 1000—1500 Kr. pr. Sæson. Samtidig udlejedes Theaterkafeen til *André Petersen* for 10,000 Kr. aarlig og Butiks-Lokalet i den søndre Fløj til Firmaet Vulkan i 5 Aar for 1500—2000 Kr. aarlig.

Blyrude i Foyerens Altandør.

Billetpriserne fastsattes til fra 50 Øre til Kr. 2,50, Fremmedlogens Pladser dog til 4 Kroner.

Billetkasserer
J. Andersen.

Billetkassererposten blev nu opslaaet ledig, og Ansøgningerne strømmede ind; det blev det gamle Theaters veltjente Kasserer, *Jens Andersen*, der gik af med Sejren og som sammen med sin Hustru i en Aarrække forvaltede dette vigtige Embede med Mynighed. I Kraft af sin mangeaarige Erfaring kunde han ofte give gode Raad med Hensyn til Valg af ældre Repertoire.

Som Maskinformand ansattes *Jens Styver* fra Casino i København.

Fastsættelsen af Dagen for Aabningshøjtideligheden blev nu det brændende Spørgsmaal. Arkitekten havde erklæret, at vel kunde Theatrets Indre blive færdigt til 1. September, men Frontispicen kunde umuligt fuldføres før 10—12 Dage senere. Samtidig erklærede Direktøren, at han absolut maatte have et lignende Antal Dage til Prøver med fuld Belysning, og da Lysanlægget ikke kunde afleveres i komplet Stand før 2. September, vedtog man at fastsætte Aabningsforestillingen til Lørdag den 15. September. Man bestemte at arrangere en større Middag forud for Forestillingen og overlod til Bestyrelsens Formand, Justitsraad *A. Meyer*, at udstede Indbydelser. Til Forestillingen aabnedes et Forsalg til firedobbelte Billetpriser. Resterende Billetter solgtes Forestillingsdagen til dobbelte Priser.

Maskinformand
Jens Styver.

»Prinseværelset«.

»Prinseværelset«.

Paa Forslag af *Benjamin Pedersen* vedtoges at give en Prøveforestilling om Aftenen d. 14. og at indbyde Theatrets

Hansen-Rejstrup arbejder i Foyeren.

Haandværkere, Funktionærer, Repræsentanter, Garanter etc. med Husstand til at overvære den, en Indbydelse der blev efterkommet i fuldt Maal, saa at Theatret fyldtes til sidste Plads.

Theaterbygningen stod nu — hvad dens Ydre angik — fuldt færdig og ventede paa sin højtidelige Indvielse. Forinden denne omtales, vil det være rimeligt, da det har været umuligt at gøre dette konsekvent i det foregaaende, at nævne dem, der i Forening med Arkitekten og Konduktøren havde arbejdet hen til det gode Resultat. Det var den almindelige Mening indenfor de sagkyndiges Kreds, at de Arbejder, der var udførte, gennemgaaende var Mønsterarbejder, der kunde tjene kommende Slægter til Efterlignelse.

Murerarbejdet: Murermester *Rasmus Nielsen*.

Tømrerarbejdet: Tømrermester *I. P. Jørgensen*.

Snedkerarbejdet: Snedkermestrene *Clemmensen, Martin Nielsen, Joh. Nielsen og Rasm. Nielsen*.

Malerarbejdet: Malermestrene *L. Kruse, J. C. Petersen, Jusjong og Sørensen*.

Blikkenslager- og Skiferdækkerarbejdet: *P. Rygaard*.

Smedearbejdet: Smedemestrene *Sørensen & Larsen*.

Varme- og Ventilationsanlægget: Firmaet *Bruun & Sørensen*.

Savonnierearbejdet: Fabrikant *A. Thomsen*.

Granit- og Stenhuggerarbejdet: *Lerche*.

Elektrisk Installation: Firmaet »*Vulcan*«.

Blyruderne: Glarmester *P. M. Sørensen*.

Dørbeslag etc.: Gørtler *Lund*.

Dragen over Frontispicen: Kobbersmed *Wilson*.

Terrasso-Gulvene: Fabrikant *Dahlhoff Larsen*.

Det belgiske Marmor: *Hansen & Jørgen Larsen*, Kbhvn.

Marmor til Kummer og Søjler: De Ancherske Marmorbrud.

De keramiske Arbejder: Kæhlers Fabrik, Næstved.

De elektriske Kroner: *Tværmoes & Abrahamsen*, Kbhvn.

Holbergfrisen i Frontispicen er tegnet af *Hans Tegner*, og ved den kunstneriske Udsmykning har medvirket, under *Hansen-Rejstrups* Ledelse, Billedhuggerne *Lindstrøm*, *Jensen*, *Ølsgaard*, *Guldborg* og *Lassen* samt Dekorationsmalerne *Kruse* og *Malling*.

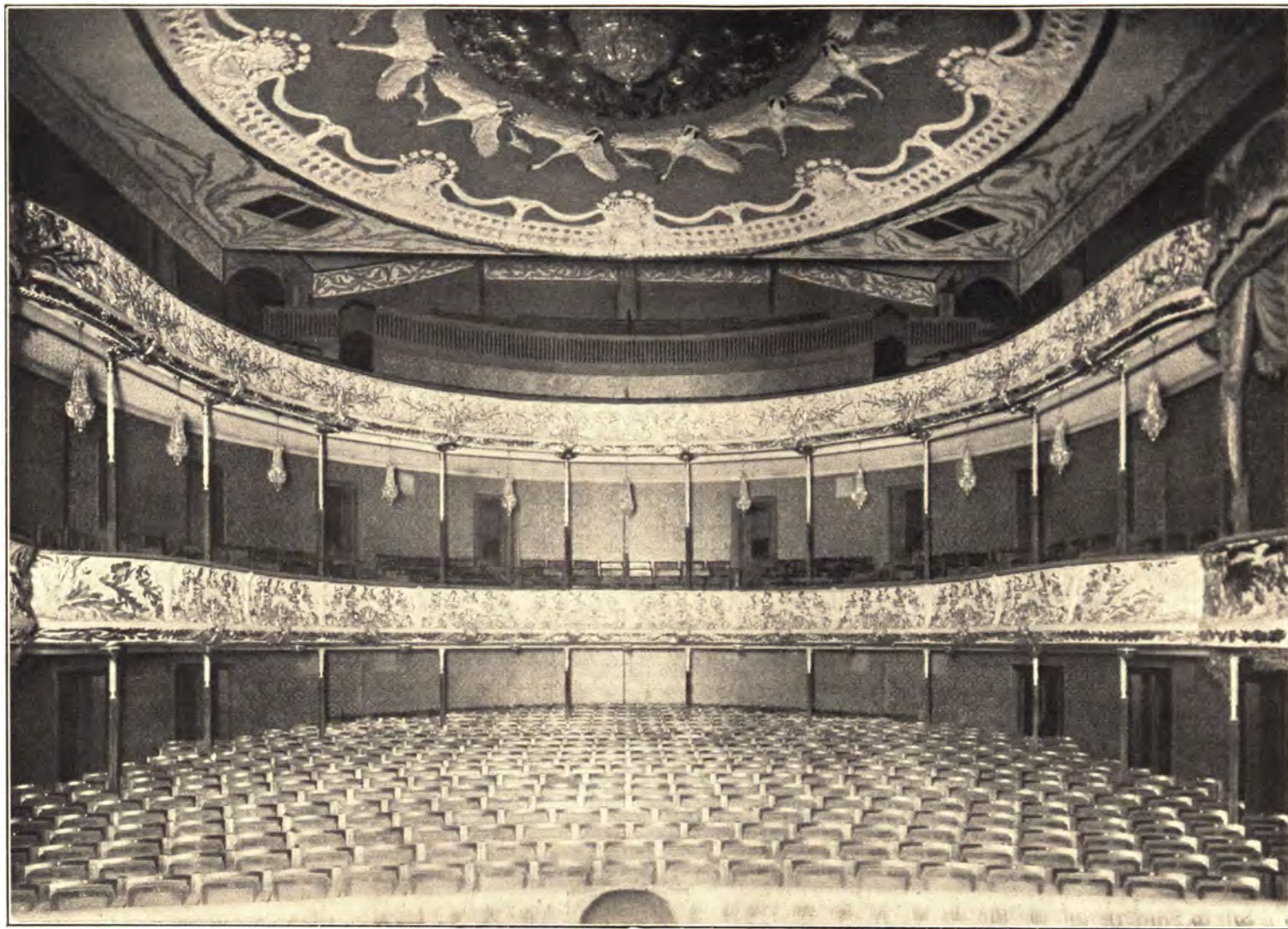
Endvidere bør nævnes Murerformand *Andersen*, Tømrerformand *Mørch* og Malerformand *Christensen*.

Fra Foyeren.

Taarndør.

Tilskuerpladsen set fra Scenen.

Prosceniet.

Om Theaterbygningen skrev Arkitekt *Erik Schiødte* bl. a.:
»Naar man ser Theatret i Forhold til dets Omgivelser, er man ikke et Øjeblik i Tvivl om, at det netop er et Theater og ingen som helst anden Bygning, og dette er en

Lagedør i Foyeren.

stor Kompliment til Arkitekten. Hvorpaa dette beror, er det vanskeligt at forklare; det er en Stemningssag og ikke en Forstandssag. For en Arkitekt er det en Glæde at se, hvor sikkert og kunstnerisk bevidst Helheden og Enkelthederne er stemte sammen.

Man kan være uenig med Bygmesteren i adskillige Enkelt-

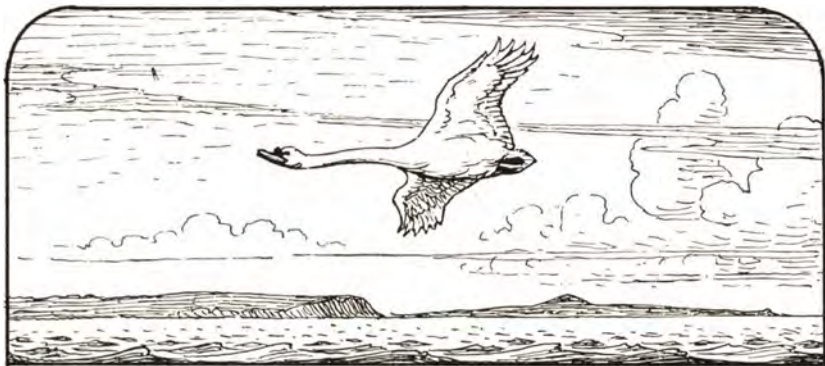
heder, bl. a. i Anvendelsen af de forskellige Materialer, men man maa overalt beundre den Overlegenhed, hvormed han har behersket den store Opgave, ikke mindst i Grundplanens Komposition og Arealets Benyttelse, Sammensløjfningen af den gamle Sidebygning med det ny uregelmæssigt formede Bygge-Terræn.

Fra Foyeren.

Centrum i en Theaterbygning er naturligvis det indbyrdes Forhold mellem Scene og Tilskuerplads, og i denne Henseende lader Aarhus Theater intet tilbage at ønske. Scenen er bred og rummelig, muligvis kunde den have haft større Dybde, og fra hver af de tusind Siddepladser har man lige til op i Galleriet et frit Overblik over, hvad der foregaar paa Scenen. Maskineriet med Snoreloft, Lemme, Belysning o. s. v. er i enhver Ret-

ning komplet, og Skuespillerne har ingen Grund til at klage over Foyer og Paaklædningsværelser, ligesom den indbyrdes Forbindelse mellem Lokalerne er let og naturlig. Og heller ikke Publikum har Anledning til at føle Misfornøjelse; der findes sikkert ikke et dansk Theater, hvor der er anvendt saa rigelig Plads til Trapper og Garderober, til Foyer og Restauranter — — —«

Blandt de Mænd, som fra den første Begyndelse med stor Interesse fulgte Arbejdet for Rejsningen af Aarhus Theater og senere dets Opførelse fortjener her at nævnes *Herman Bang*. Selv Jyde følte han sig stærkt knyttet til Jylland og Jyderne og Aandslivet i »Jyllands Hovedstad«, som han yndede at benævne Aarhus, laa ham stærkt paa Sinde. Da Maanedsskriftet »Jylland« startedes i 1891, skrev han i en Velkomsthilsen bl. a. følgende Ord: »Ogsaa for »Jylland« vil den første Strid ikke blive let. Det vil faa at kæmpe med mange gamle Fordomme og megen falsk Overlegen-

hed—dette Maanedsskrift i Aarhus.

Maaske vil det kun blive en Forløber.

Men er ikke ogsaa *det* smukt at være Forløber for Tiderne, som skal komme.

En Tid, paa hvilken ialfald jeg tror.

En Tid, hvor en stor Del af vort

Aandslivs Tyngdepunkt — for Fædrelandets og rent ud sagt for selve vort Livs Skyld — maa lægges *derhen*, hvor Racens

Fra Foyeren.

Tyngdepunkt er, og Livsstyrken fyldigst er bevaret — henlægges til *Jyllands Hovedstad*«.

Det er ingen Hemmelighed, at *Bang* inderlig ønskede at faa overdraget Ledelsen af det ny Theater; med de Venner og Bekendte, han havde i Aarhus, drøftede han ofte dette Spørgsmaal, men de formaade ikke — eller turde ikke forsøge — at virkeliggøre et saadant Experiment. Han saa da med Tilfredshed, at hans Ven, *Benjamin Pedersen*, blev den, der skulde lægge Kursen og føre Idéerne ud i Livet.

Fra Foyeren.

For sin store Interesse for Thearet gav han et smukt Udtryk i følgende Artikel i »Aarhus Stiftstidende« paa selve Aabningsdagen:

»Indvielsen.

Saa er altsaa Dagen kommen: Aarhus kan indvie sit Theater.

Huset er rejst, og det er smykket. Skuespillerne ere samlede og de have arbejdet. Tæppet kan gaa op.

Men for den, som har fulgt Tingene fra deres Begyndelse, stiger uvilkaarligt Tanken frem over Vejen, som er tilbagelagt, Vejen, der var at gaa, før man naaede saa langt — saa langt som til i Dag.

Da Tanken om et Bytheater var et Projekt eller ringere end et Projekt: et Fantasteri. Da de første Artikler skreves

og betragtedes just som Avisartikler. Da efterhaanden de løst udkastede Idéer blev til faste Forslag, førte til videre Undersøgelser. Da Undersøgelserne affødte grundede Planer, og Planerne kaldte Offervilligheden til Live.

Da endelig Grund blev givet, Pengene tegnede, og Pengene skaffede. Da det første Spadestik blev gjort, og den første Sten blev lagt.

Da Huset kom under Tag, og da det første Gang viste sine skønne Linier. Da Udsmykningen begyndte, og Friserne første Gang viste deres arkitektoniske Kraft.

Hver Dag, mens Arbejdet skred og gik videre og blev fuldført og — stod færdigt som nu.

Hver Mand i Aarhus levede det vel tilsidst næsten med — det altsammen. Og hver Mand følte sin lille Del af Stolthed over dette Værk og Arbejde, som tilhørte alle.

Huset, der rejstes har da allerede, synes det mig, gjort en Art Gerning: det har været Samlingsmærke. Og Samlingsmærker er af de gode Ting.

Inderst Hjemmet, *saa* Ens By og *saa* Fædrelandet.

Det gælder om at samles om dem alle og tjene dem i Samfølelse.

Allerede mens det rejstes, har det ny Hus da sikkert nytet Aarhus — styrket Byen. Nu, hvor Husets Arbejde kan begyndes, skal det virke endnu rigere og videre.

Fra Foyeren.

Med Landets første Bytheater er tillige skabt et nyt Hjemsted for hele Landets Scenekunst. Dette nye og faste Hus er ny Jord indvunden og kan blive en lykkelig Arne. Truppens Sammensætning er allerede et Program.

Fra Foyeren.

Unge Folk paa et ungt Theater. Unge Kræfter til at løfte et ungt Værk. Det er, som det skal være. En erfaren Leder, men en Hær af Ungdom—det baade passer Aarhus unge Publikum og giver AarhusTheatersin Fremtidsbetydning for hele vor Scenekunst.

Aarhus' Tilskuerskare vil fastholdes, medens den Dag efter Dag ser unge Evner vinde Vingefang, Vækst og Styrke. Man vil gætte Løfterne, følge Kampene og hilse Sejrene.

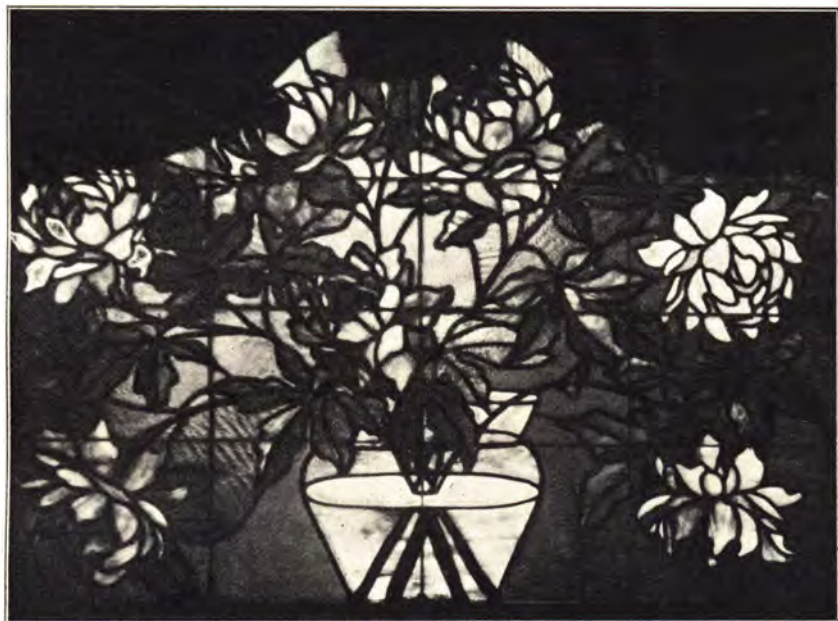
Kampene, hvorigennem en ny scenisk Ungdom opdrages og vinder frem — videre frem i vor Scenekunst.

For det vil nok blive saaledes, at adskillige, mange vel, endogsaa vil drage bort igen, naar de synes deres Tid er kommen.

Men man bør ikke ængstes ved denne Tanke. Aarhus Bytheater vil hurtigt vinde sin Plads blandt vore virkelige Scener, og nye Unge vil træde i deres Sted, som gik —

medens Kunsten i Bytheatret bestandig bevarer den ubestemmelige Charme, den Førsteglød, den Hengivelse, som ene de unge Aar kan skænke — og som tidt . . . visner saa hurtigt hos »den Modnede«.

Desuden vil der lidt efter lidt blive en Stab tilbage:

Blyrude i Indgangs-Dørene.

Kunstnere, som har faaet netop dette Hus kært og denne By og dette Publikum. Kunstnere, der bliver paa Aarhus Theater, fordi det Theater og intet andet er blevet dem et — Hjem.

Denne Stab af Skuespillere vil langsomt eller hurtigere skabe Huset Traditioner. Den vil præge Spillearten, den vil danne Huset sin egen Form og give det dets egen Drift.

Og i Bygningen af Sten, der indvies i Dag, vil ad Aare »en aandelig Bygning« være skabt — næret og skabt af selve Byens aandelige Luft.

Den Dag vil Aarhus have et Theater i sit eget Billede —
og vort Land »et nyt Theater«.

En ny Aandsværldi.

. . . I Dag aabnes da Huset. Ogsaa jeg maa have Lov at
hænge min Ønskekvist over dets Dør.

Indgangs-Dørene.

Og have Lov at lykønske Byen, der rejste det.

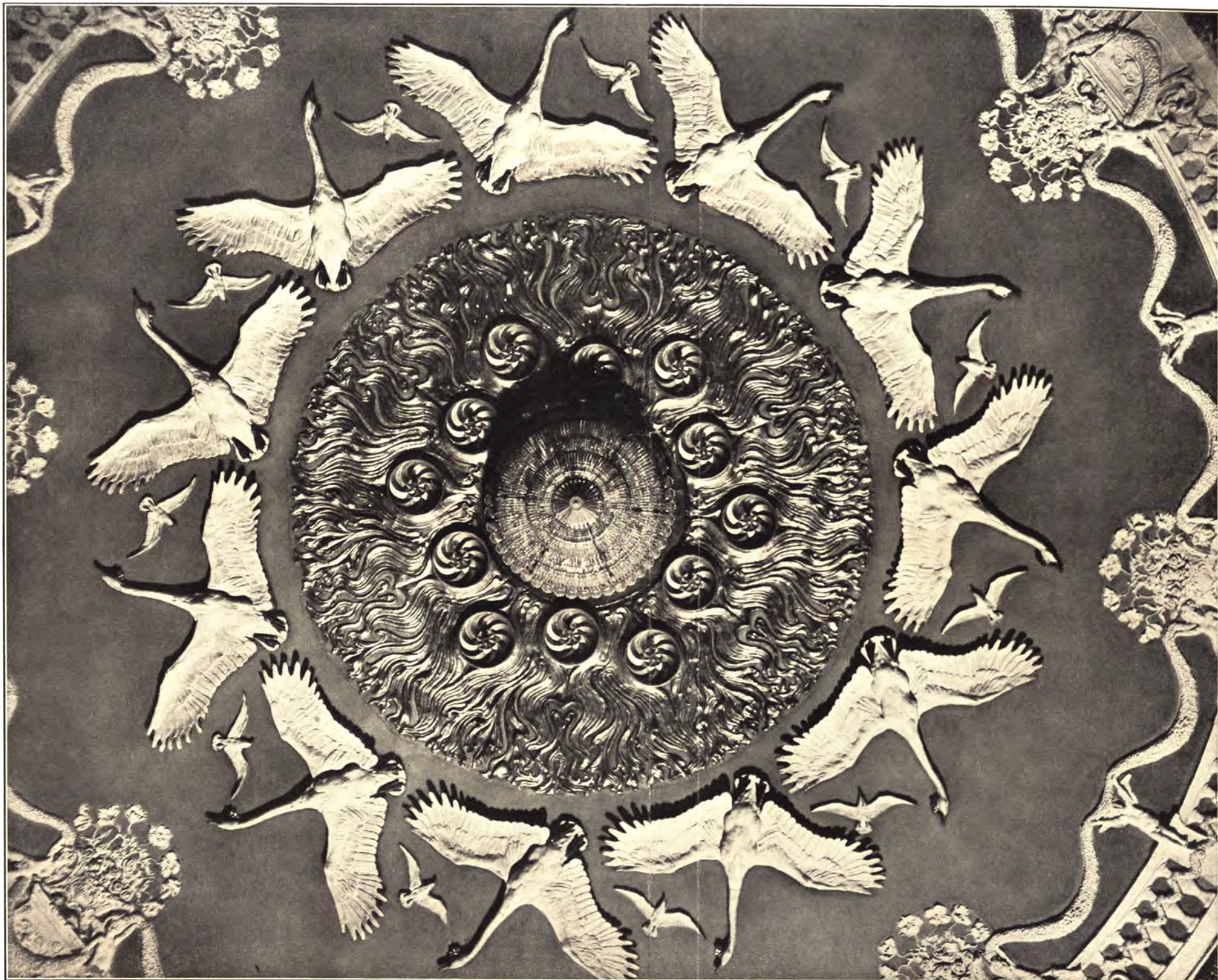
Aarhus er ærgerrig, og Aarhus har Kræfter.

Fra Taget af det stolte Theater er der vel *dem*, som ser
frem mod nye Maal og ny Fremgang — som langt borte
skimter nye og endnu større Opgaver løste.

Held dem!

Hvad man naaede, forpligter altid til at naa videre.

Herman Bang.«

Tilskuerpladsens Loft.

Brudstykke af Hansen-Rejstrups Dyrefrise i Theaterkafeen.

Den 15. September 1900 kom med højt og fint Efteraar-vejr. Bugten var mørkeblaa, og ovre under Mols viste det isprængte hvide, at det blæste friskt af Nordvest. Fra Morgenstunden var Aarhus flagsmykket til Ære for sit ny Theater, og fra dettes Top vajede et vældigt Dannebrog, skænket Theatret af en af dets Venner.

Paa Bispetorvet samledes uafbrudt Klynger af fremmede, der med Interesse betragtede Theatrets Facade og discute-rede dens ejendommelige Indvirkning paa Torvets Fysiog-nomi. Hovedstadspressens Repræsentanter var allerede mødt Dagen forud og havde overværet Prøveforestillingen, og i Hotel Royals Café-Lokaler vrimlede det af fremmede Theatergæster, Aktionærer og Repræsentantskabsmedlemmer.

Kl. 4½ samledes de indbudte Gæster i Theatercaféens 1. Sals Lokaler, der var festligt smykket, og Kl. 5 gik man tilbords. Foruden Repræsentantskabets Medlemmer var mødt en fyldig Repræsentation for Byen og den jyske Presse; Justitsminister *Goos*; det kongelige Theaters Chef, Greve *Danneskjold-Samsø*; Stiftsamtmænd, Kammerherre *Dreyer*; Departementscheferne *Asmussen* og *Stemann*; Folketings-

Brudstykke af Hansen-Rejstrups Dyrefrise i Theaterkafeen.

mændene *Deuntzer*, *Enevold Sørensen* og *Neergaard*; Landstingsmand *Stilling*; Hofjægermester *Neergaard*, *Løvenholm*; Komponisten *August Enna*, Theaterdirektørerne *Dorph Petersen*, *Helsingreen* og *Vilh. Petersen*.

Justitsraad *Meyer* indtog Forsædet og førte Justitsministeren tilbords. Han bød Velkommen, og Repræsentantskabets Formand, Direktør *Koppel*, udbragte Kongens Skaal.

Justitsraad *Meyer* holdt derefter Talen for Gæsterne. Han gennemgik kort Theatrets Historie og udtalte en særlig Tak til de tilstedeværende Repræsentanter for Regering og Rigsdag.

Derefter tog Justitsminister *Goos* Ordet og udtalte: »Danske Medborgere har med stor og stigende Opmærksomhed fulgt Aarhus' Udvidelse, det stadig voksende Folketal, Inddragningen af nye Arealer under Byen, de store Havnearbejder o. s. v. Men under denne rask fremadskridende store Udvikling for de materielle Interesser har Aarhus Borgere ikke glemt, at Virken for de ideelle aandelige Interesser bør gaa Haand i Haand hermed. Og Aarhus' Borgere har tidt paakaldt Landets Opmærksomhed, f. Eks. ved Bestæbelserne

Brudstykke af Hansen-Rejstrups Dyrefrise i Theaterkafeen.

for Byens Forskønnelse og nu ved den Institution, vi i Dag indvier.

Ved egen Kraft har Aarhus Borgere skabt dette nye Hjem for Kunsten, støttet af kunstnerisk Snille. Den sceniske Kunst strækker over et meget vidt Raaderum. Jeg er vis paa, at Bestyrelsen for dette Theater vil vide at holde Niveaueet højt, og jeg ser et Vidnesbyrd derom i det Program, hvormed Theatret aabnes: vor nationale Komadies Fader og en af Nutidens Tonedigteres nyeste Arbejder, der gives her for første Gang.

Aarhus Borgere skylder en varm Anerkendelse til de Mænd, der har forestaaet Theatrets Opførelse. Og det er mig en kær Pligt her at meddele paa den fraværende Kultusministers Vegne, at Hans Majestæt Kongen har udnævnt Justitsraad *Meyer* til Etatsraad, Hr. Arkitekt *Kampmann* er bleven belønnet med Fortjenstmedaillen i Guld, og de to fornemste Ledere af Arbejderne paa denne Bygning, Tømrerformand *Mørck* og Murerformand *Andersen*, er begge blevet belønnet med Fortjenstmedaillen i Sølv.

En Tak til dem og et Leve for, at der her i denne Bygning maa trives en Scenens Kunst, der aldrig taber Idealerne af Syne.«

Følgende Sang af Justitsraad *A. Meyer* blev derefter af-sungen :

Mel. : Ved Vintertid, naar Skoven staar.

<i>Den stolte Bygning, smykt med Flag, Med Døre, Porte vidt oplukked', Forkynder os: Nu kom den Dag, Hvorefter vi saa længe sukked'. Vi hilse Dig, vor gamle By, Og ønske Dig til Lykke,</i>	<i>Hist straal'er Guld'et for vort Blik, Her Marmoret paa Væggen pranger, Her veksler Stuk med Keramik, Som daarende vort Øje fanger, Og mens i Kraus om Kroners Blus Let Amoriner bølge,</i>
<i>: : Theatret øge vil dit Ry</i>	<i>: : Ses Kunstens skønne Genius</i>
<i>Og vorde Dig et varigt Smykke. : :</i>	<i>Med Sandhed og med Lys i Følge. : :</i>

<i>Ej Haab om Vinding og eget Gavn Var her Impulsen og Motivet, Nej Trangen og et dybtfølt Savn Til denne Bygning skænked' Livet. Ved Borgersindet, som ej sveg, Den grundlagt blev og bygget,</i>	<i>Vi hellige vil dette Hjem Thalia og til Melpomene, Beskytte, pleje, føre frem Hver Skuespilart paa denne Scene. Et lige Krav om samme Ret Kan Spøgg og Alvor stille,</i>
<i>: : Ved store Gaver frem den steg</i>	<i>: : I Livet og paa Scenens Brædt</i>
<i>Med Pragt og Rigdom herligt smykked. : :</i>	<i>Vil begge to en Rolle spille. : :</i>

<i>Erfarne Svendes og Mestres Haand Fra Kælder og til Tag har rækket, En Kunstnerskares rige Aand Har Lofterne og Vægge dækket. I dette Kunstens skønne Hjem, Hvor henrykt om man vanker,</i>	<i>Dog før Orchestrets første Brus Hist inde sig mod Hvælvet svinger, Til Skaberen af dette Hus Vor Hyldest og vor Tak vi bringer, Ej blot med Tak for dette Ny Vi her i Dag Dig hylder</i>
<i>: : Ved hvert et Skridt der møder frem</i>	<i>: : Men og for Alt, hvad Aarhus By</i>
<i>Et Væld af geniale Tanker. : :</i>	<i>Sin store Mester forud skylder. : :</i>

A. M.

Efter Taler af Fabrikant *Chr. Lottrup* for Arkitekten, af denne for hans Medarbejdere og af Folketingsmand *Høegh-*

Guldberg for Bestyrelsen afsang man følgende Sang for
Aktionærerne:

Mel.: Ja, vi elsker dette Landet.

*Tak! du brave Aarhus Borger
for din stoute Færd:
rejste uden smaalig Sorger
Templet, Muser værd.
Længe du i Tanken bygged
nu din Bygning staar.
Nu er Kunsten smukt betrygget
under gode Kaar.*

*Nu med Stolthed kan du vise
paa dit Kunstens Hjem;
sene Slægter skal dig prise,
for du bar det frem.
Lys og Luft og Farver rige
vil du finde hist;
hvad om Kunsten du vil sige,
ved vi ej forvist.*

*Mindes du, hvor slemt du svedte
i den gamle Bod?
Mutter efter Tøjet ledte
i det værste Rod'.
Og den Kunst, som der du skued,
var jo saa la la;
ofte rased du og trued,
naar du gik derfra.*

*Men vi haabe, du skal blive
veltilfreds og glad;
og om Benjamin kun skrive
godt i hvert et Blad.
Derfor Tak! hver Mand og Kvinde,
I som hjælp saa godt
til at bygge dennesinde
Huset her saa flot.*

Læge Ørum holdt derefter Talen for Aktionærerne og sagde bl. a.: Aktionærerne er Bygherren. Og Bygherren er hele Aarhus' Borgerskab, baade store og smaa. En hjertelig Tak til alle, baade til dem, der kom med de rige Gaver, og dem, der bragte deres smaa Bidrag. Vi stoler paa, at de aldrig vil svigte dette Theater. Det er et bypatriotisk Foretagende, rejst af 700 Mænd og Kvinder i Aarhus. Et Leve for Aktionærerne.

Folketingsmand *Neergaard* takkede paa Rigsdagens Vegne: »Denne Dag er en Hædersdag for Aarhus. Den gør et virkeligt Storstadsindtryk, og den tager Konsekvenserne som Storstad. Hele Danmark skylder Aarhus Tak; den gaar i Spidsen for den kraftige jyske Folkeejendommelighed. Friskt, stort og godt hævder Aarhus sin Stilling som Midtby her i Jylland. Mænd som Hans Broge er gaet i Spidsen for

den materielle Udvikling; nu optræder Aarhus tillige som den førende By i jydsk Aandsliv, og her har Aarhus sine store Opgaver. Sønderjyderne skulle først og fremmest støttes her fra Nørrejylland, og her i Jyllands Hovedstad er Elementerne til et jydsk selvstændigt Aandsliv. Sammen med Mænd her fra Byen har jeg tidligere arbejdet for Oprettel-

Garderobe til Første-Balkon.

sen af et jydsk Universitet i Aarhus, og jeg vil ved denne Lejlighed udtale Ønsket om, at vi maa naa dette Maal til Fremme af et levende og kraftigt Aandsliv her i Jylland. Aarhus og dens Foregangsmænd leve.»

Talernes Række sluttedes af Landstingsmand *Stilling* med følgende Ord: »Man har takket Regering og Rigsdag — men er der noget at takke for? Da man herovre fra søgte om Statstilskud, lød der skønne Røster baade i Folketing og Landsting, men Ministeren sagde: Konsekvenserne! Ja, der

AARHVS THEATER

Lørdag den 15., Søndag den 16. og Mandag den 17. September 1900, Kl. 7 $\frac{1}{2}$:

Aabnings-forestilling.

Niels W. Gade: Ossian Overture.

Erasmus Montanus

eller

Rasmus Berg.

Komedie i 5 Akter af Holberg.

Personerne:

Montanus	Hr. Johannes Marer
Jeppes Berg, hans Fader	Hr. Alfred Cohn.
Nilla, hans Moder	Fru Andrea Lambert.
Lisbed, Montani Pæstems	Frk. Marie Hougaard.
Jeronimus, hendes Fader	Hr. Charles Schwansenfigel.
Magdalone, hendes Moder	Frk. Helsted Petersen.
Jacob, Montani Broder	Hr. Waldemar Hansen.
Per Degn	Hr. Albert Price.
Jesper Ridefoged	Hr. Hans Noerregaard.
En Lieutenant	Hr. Philip Bech.
Niels Corporal	Hr. Ludv. Wantzin.

Scenen er paa Bjergot, en Landsby i Sjælland.

Mellemaktsmusik til Erasmus Montanus:

Edv. Grieg: **Fra Holbergs Tid.**

(Suite i gl. Stil)

Prinsessen paa Ærten.

Eventyr-Opera af August Enna. Teksten efter H. C. Andersens Æventyr ved P. A. Rosenberg.

Orkestret dirigeres af Komponisten.

Personerne:

Kung Julius	Hr. Albert Price
Dronning Gertrud	Frk. Margaretha Pfeifferkora.
Prinsess	Hr. Anker Kreutz
Prinsesse Ilse	Frk. Gardia Christophersen
Hofmarschallen	Hr. Alfred Cohn
Prinsens Adjutant	Hr. Chr. Schøenstrom
Frk. Minka	Frk. Clara Hansen
Frk. Laska	Frk. Iben Nielsen
Ceremonimesteren	Hr. Philip Bech
Overhofmesteren	Fru. Nicolins Wantzin
Hofpoeten	Hr. Axel Dan.

Handlingen foregaar i et lille Fyrstendømme i Hucocoutiden

Det længste Ophold bliver mellem Stykkerne.

Billetpriserne ere:

	Ordlaar Pris	Forbøjet Pris		Ordlaar Pris	Forbøjet Pris
1ste Parket A	2,50	3,00	1ste Balkon 1ste Række	2,50	3,00
1ste do. B	2,00	2,50	do. øvrige Rækker	2,00	2,50
2det Parket	1,50	2,00	2den Balkon 1ste Række	1,50	2,00
Freemmedloge	4,00	5,00	do. øvrige Rækker	1,00	1,25
			Amfiteatre, 1ste Række	0,75	1,00
			do. øvrige Rækker	0,50	0,75

Forestillingen er forbi omtrent Kl. 10 $\frac{1}{2}$.

Med Eneret paa Personliäten.

Aarhvs Høftechtrykkeri

er jo f. Eks. Mariager! Nej, Konsekvenserne skal man ikke ængstes for. Jylland har nu sit Nationaltheater, der bør understøttes af Staten. Vi har ikke Kultusministeren til Stede, men han var da af samme Mening som jeg — før han blev Minister.«

Klokken var nu bleven 7, og Etatsraad *Meyer* hævede Bordet; der var lige Tid til at nyde Kaffen og Cigaren, før Aabningsforestillingen begyndte.

Forestillingen, der bestod af »Erasmus Montanus« og »Prinsessen paa Ærten« blev en virkelig Festforestilling. Et festklædt Publikum havde fyldt Theatret, og i det smukke Rum herskede hele Aftenen en begejstret Stemning, der gav Udtryk for Glæden over, at det store Maal endelig var naaet; det blev en uforglemmelig Aften. Den almindelig Mening var, at *Benjamin Pedersen* havde documenteret, at han var den rette Mand paa den rette Plads; den hele Forestilling var et lovende Vidnesbyrd herom. Og alle de tilstedeværende Presserepræsentanter fastslog, at Begyndelsen, trods det unge og endnu usammenspillede Personale, gav de allerbedste Løfter for Fremtiden.

Foruden det i Oktober 1898 indsendte Andragende om Statstilskud, havde Bestyrelsen i 1899 igen indsendt Andragende, men dette havde lidt samme Skæbne som det første: ikke at blive indstillet af Udvalget. Nu, da Aarhus ny Theater var en Kendsgerning, og Aabningen af det havde fundet Sted under saa festlige og heldige Auspicier, fandt Bestyrelsen Lejligheden gunstig til atter at henlede Regeringens Opmærksomhed paa Theatrets Ønsker og Forhaabninger om at blive støttet af Staten. I det første Møde, efter at Theatret var traadt i Virksomhed, vedtoges det da at indsende et Andragende saalydende:

»I Tilslutning til de Andragender om Statstilskud til Driften af Aarhus ny Theater, som vi indgav i Fjor og i Forfjor til det høje Landsting, og som da ikke naaede at blive gennemført, tillade vi os atter i Aar at fremkomme med vor ærbødige Henvendelse, der nu er om muligt endnu bedre begrundet end første Gang, vi fremsatte den.

Aarhus ny Theater har siden vi første Gang fremsendte vort Andragende rejst sig som en stor monumental, skøn Bygning, et værdigt Hjem for den ny dramatiske Kunst i Provinsen, som vi haabe at kunne skabe her. Det høje Justitsministerium har tildelt Theatret et Privilegium til dets Drift, og Bestyrelsen for Theatret har til at lede denne engageret en saa anerkendt og habil Mand som Hr. Skuespiller Benjamin Pedersen. Theaterbygningen er nu fuldt færdig og taget i Brug. Saavel i sit Ydre som i sin indre Indretning og Udsmykning fremtræder Aarhus Theater som en Mønsterbygning for en Scene, hvis Mage næppe findes i Norden.

Naar Aarhus Borgere og Byraad have bragt de store Ofre, der have været forbundne med at skaffe denne Theaterbygning tilveje, har Hensigten selvfølgelig først og fremmest været hermed at bane Vejen for den gode dra-

matiske Kunst, at skabe et vigtigt Middel til dens Udøvelse ogsaa i Provinsen. For at kunne naa dette Maal nødes vi til at paakalde Statens Hjælp til det ny Theaters Drift. Staten understøtter Nationalscenen i København ved betydelige aarlige Tilskud til dens Drift, og Provinsen deltager i Udredelsen af disse Beløb med anseelige Summer; men det ligger i Sagens Natur, at kun en ringe Del af Landets Befolkning kan komme til at nyde godt af den Kunst, som Staten opretholder i Hovedstaden. Vilde Staten nu udstrække sin Beskyttelse af den sceniske Kunst, saa at Aarhus ny Theater kunde blive anerkendt og komme til at virke som en Nationalscene i Jylland, Landets største Provins, vilde derved Adgangen til at nyde godt af Kunstens forædlende Indflydelse blive i væsentlig Grad udvidet.

Den Plan, vi have tænkt os for Driften af Aarhus ny Theater, gaar i Hovedsagen ud paa følgende:

Under Ledelse af Hr. Benjamin Pedersen som artistisk Direktør er der knyttet til Aarhus ny Theater et fast Personale, bestaaende af 11 Damer og 15 Herrer. Dette Selskab spiller i Tiden fra f. Eks. 15de Septbr.—15de Maj, altsaa 39 Uger med almindeligvis 5 à 6 Forestillinger om Ugen, eller i alt ca. 200 Forestillinger. Til disse er der som Basis for Repertoiret bestemt, at der i hver Sæson spilles mindst et Stykke af hver af vore klassiske dramatiske Digtere (Holberg, Øhlenschläger, Heiberg, Hertz og Høstrup). Saadanne Arbejder bør bestandig holdes paa Repertoiret, saaledes at man i Løbet af en Sæson byder en Slags kort Oversigt over den danske dramatiske Literaturs Udvikling. Samtidigt skal et Repertoire af moderne Skuespil, Lystspil, Sangspil og Farcer (dels danske, dels oversatte), vedligeholdes.

Til Støtte særlig for Udførelsen af det klassiske Repertoire ønskes en saadan Forbindelse med Nationalscenen i København, at en eller et Par af dette Theaters Kunstnere

kunde blive forpligtet til at optræde som Gæster paa Aarhus ny Theater nu og da i Sæsonen, eftersom de kunne undværes en kort Tid ad Gangen fra Nationalscenen i København.

Forbindelsen mellem denne og Aarhus ny Theater udstrækkes endvidere til en Række Gæstespil i eller efter den egentlige Sæsons Slutning, udført alene af Kunstnere fra den kgl. Scene, ligesom Aarhus ny Theater skulde være forpligtet til ogsaa at aabne sin Scene for de Elever, der uddannes af Kunstnere ved Nationalscenen, saaledes at disse Elever ved Theatret i Aarhus efter Omstændighederne kunne faa Lejlighed til at erhverve sig den Scenevantheden, som de i København have saa vanskelig Adgang til.

Ved en anerkendt Forbindelse mellem Nationalscenen og Aarhus ny Theater tænker man sig endvidere at opnaa Ret til eventuelt at faa overladt saadant Repertoire til Brug, som Nationalscenen ellers har Eneret paa, ligesom ogsaa Laan af Musik, Kostumer o. l.

Foruden den Støtte, Aarhus ny Theater vilde opnaa ved en saadan Forbindelse med Nationalscenen, andrage vi om at faa et aarligt Pengetilskud til Theatrets Drift af 25,000 Kroner, uden hvilket det ikke vil være muligt at faa dækket Udgifterne til Theatrets Drift paa fornævnte Maade. Skulde det ved Opgørelsen af Theatrets Regnskaber, som vi aarligt ville være forpligtede til at forelægge Ministeriet til Revision, vise sig, at der ikke kræves et saa stort Tilskud, vil dette hvert Aar kunne reduceres efter Regnskabet, saaledes at Statens Tilskud kun gives indtil 25,000 Kr.

Idet Aarhus ny Theaterbygning nu staar færdig til at tages i Brug, har den kostet ca. 600,000 Kr., et Beløb hvormed Aarhus Borgere og Byraad maa siges — fremfor nogen anden By i Landet — at have dokumenteret sin Ofervillighed overfor den sceniske Kunst. Men netop der-

for har dette ny Theater maaske ogsaa Grund til at vente den Hjælp og Støtte fra Statens Side, som vi bede om, og uden hvilken det ikke vil være muligt at skabe den gode Kunst her, som er vort nye Kunstens Tempel værdig.

Aarhus, den 12. Oktober 1900.

I Bestyrelsen for Aarhus ny Theater:

<i>A. Meyer,</i> Etatsraad, Apotheker. Medlem af Aarhus Byraad.	<i>Christian Lottrup,</i> Fabrikant. Medlem af Aarhus Byraad.	<i>N. Knudsen,</i> Sagfører.
---	---	---------------------------------

<i>Magnus Nielsen,</i> Murmester.	<i>P. P. Ørum,</i> Læge.
--------------------------------------	-----------------------------

Paa dette Andragende indløb følgende Svar:

Folketinget.
København, den 21. Febr. 1901.

I Anledning af det i Folketinget indbragte og i hosfølgende Udvalgsbetænkning omhandlede Andragende meddeles Dem herved, at Folketinget ikke har fundet Anledning til at foretage videre i Sagen.

Sofus Høgsbro.

Fr. Kretz.

Til Bestyrelsen for Aarhus Theater.

Skønt Byggeregnskabet først fik endelig Anerkendelse paa en Generalforsamling i Januar 1902 hidsættes det dog her, da det bør afslutte Beretningen om Aarhus ny Theaters Tilblivelse.

Flere Udkast til dette Regnskab var efterhaanden blevet fremlagt i Udvalget, men da Bygningens Indre langtfra kunde siges at være færdigt, da Theatret aabnedes for Publikum og der som Følge heraf stadig indløb nye Krav om nødvendige Anskaffelser og Forbedringer, maatte der stadig bevilges flere og flere Penge. Og disse Beløb kunde kun tilvejebringes ved at tage af Spilleindtægten, eller rettere af den garanterede Driftskapital. Men hen i Slutningen af 1901 kunde Komplekset endelig siges at staa færdigt fra Bygmeisterens Haand og Kravet om Byggeregnskabets Aflevering til Repræsentantskabet blev nu meget stærkt. Overskridelserne var jo mange og store og man vilde nu have konstateret, hvad Byggeforetagendet havde kostet.

Paa et Møde i Byggeudvalget d. 18. Novbr. 1901 fremlagdes da Regnskabet, endeligt affattet af *A. Thomsen* og *Albert Bayer*, ledsaget af følgende Skrivelse fra *A. Thomsen* og *A. K. Sørensen*:

»Undertegnede, der som Medlemmer af Byggeudvalget for Aarhus ny Theater har havt Theatrets Byggeregnskab til Gennemsyn, finder Anledning til at udtale følgende:

1. Til Regnskabet A. Kr. 432690,56 bemærkes, at ihvorvel der heri findes betydelige Beløb, som Byggeudvalget ikke har været med til at bevilge (c. 50,000 Kr.), skal man dog, af Hensyn til at det tildels maa indrømmes, at det væsentlige heraf har været nødvendigt for at bringe det paa begyndte Byggeforetagende i komplet Stand, give dette Regnskab vor Tilslutning.

2. Til Regnskabet B. Kr. 82667,24 skal bemærkes, at dette helt og fuldt er udført efter Bestyrelsens egen Bestemmelse, uden at Byggeudvalget har havt den mindste

Andel deri, hvorfor dette ogsaa maa staa ganske for Bestyrelsens egen Regning.

3. Til Regnskabet C. Kr. 106019,69 bemærkes, at de deri anførte Beløb i det væsentlige nærmest maa siges at være accepterede af det samlede Repræsentantskab og altsaa ikke særlig henhørende under Byggeudvalget.

Vi skal dog ikke undlade at gøre opmærksom paa, at der her findes anført adskillige Salærer til Hr. Sagfører *Knudsen*, som han i sin Egenskab af Bestyrelsesmedlem, uden i Forvejen at have gjort Byggeudvalget bekendt hermed, har beregnet sig til Beløb 2500 Kr. Vi skal særlig fremhæve et Salær paa 1500 Kr., som Hr. *Knudsen* har beregnet sig for at indsende en Laanebegæring til Kreditforeningen, til hvilken der aldeles ikke behøves juridisk Hjælp.

Aarhus, den 16. November 1901.

A. Thomsen.

A. K. Sørensen.«

Regnskabet med Bemærkninger oversendtes til Repræsentantskabet, der havde det til Behandling paa et Møde den 29. November, hvor det blev Genstand for en meget stærk Discussion. Fra flere Sider protesteredes kraftigt mod de i Regnskabet B. opførte Poster og navnlig mod de til den kunstneriske Udsmykning anvendte betydelige Beløb, medens man ikke fandt Anledning til at kritisere Sagfører *Knudsens* Salærer.

Bestyrelsen hævdede, at den havde handlet i god Tro, naar den havde anvendt saa meget paa den kunstneriske Udsmykning, da den havde haft Grund til at vente yderligere Tilskud hertil udefra; men selv om Aktieselskabet nu skulde klare Regningerne, fortrød den ikke, at den havde gjort Skridtet fuldt ud; thi hvis Udsmykningen af Theatret var bleven udskudt paa ubestemt Tid, vilde det sikkert have

været ensbetydende med, at den ikke vilde være blevet foretaget i en overskuelig Fremtid.

Repræsentantskabet mente dog ikke at kunne give Décharge, men vedtog, paa Forslag af *Hans Schourup*, at fremlægge Byggeregnskabet paa den forestaaende Generalforsamling og at anbefale denne at godkende det.

Paa Generalforsamlingen den 27. Januar 1902 gaves Décharge, dog med Forbehold overfor det Beløb, der var brugt af Garantikapitalen til Bygningens Opførelse. Dette maatte blive en Sag mellem Bestyrelsen og Garanterne.

Bygge-Regnskab.

A. Udbetalinger ifl. Arkitektens Regnskab.

Bygningen.

Arkitekt, Konduktør, Kontorudgifter	Kr. 22053,25	
Asbesttæppe	- 1750,00	
Blokke og Reb	- 1140,10	
Brolægning	- 1739,34	
Elektrisk Anlæg	- 36643,92	
Entreprenør	- 3229,10	
Glarmesterarbejde	- 4000,60	
Isenkram	- 2090,92	
Keramik	- 4322,00	
Malerarbejde	- 7280,90	
Marmorsøjler etc.	- 1666,70	
Murerarbejde	- 135301,59	
Stentrapper	- 2946,50	
Savonnierstensarbejde	- 5967,30	
Snedkerarbejde	- 33448,10	
Skiferdækning, Blikkenslagerarbejde	- 8277,15	
Smedearbejde, Støbegods	- 14556,66	
Tømrerarbejde	- 55857,73	
Tryksager	- 489,35	
Varme anlæg	- 42987,24	
Diverse	- 3532,18	
	<hr/>	- 389280,63

Inventar.

Snedkerarbejde	Kr. 2431,90	
Diverse	- 400,00	
	<hr/>	Kr. 2831,90

Sceneindretning.

Tømrerarbejde	Kr. 3006,05	
Tømmer	- 2662,61	
Smedearbejde	- 656,88	
	<hr/>	- 6325,54
	Transport	Kr. 398438,07

		Transport	Kr. 398438,07
	<i>„Vulcan“s Lokaler.</i>		
Snedkerarbejde	Kr.	1122,00	
Malerarbejde	-	272,49	
Tømrerarbejde	-	405,57	
			1800,06
	<i>Ellermans Bygning.</i>		
Snedkerarbejde	Kr.	1708,18	
Elektrisk Anlæg	-	165,00	
Diverse	-	579,25	
			2452,43
	<i>Kunstnerisk Udsmykning.</i>		
Murerarbejde	Kr.	2616,05	
Snedker- og Tømrerarbejde	-	5039,40	
Malerarbejde	-	2122,72	
Glarmesterarbejde (Blyruder)	-	1163,00	
Tapetserer- og Billedhuggerarbejde	-	14350,57	
Elektriske Kroner	-	4583,60	
Diverse	-	124,66	
			30000,00
			<u>Kr. 432690,56</u>

B. Omkostninger udover Arkitektens Regnskab.

	<i>Bygningen.</i>		
Blokke og Reb	Kr.	437,30	
Elektrisk Anlæg	-	3118,58	
Entreprenører	-	865,30	
Glarmesterarbejde	-	438,80	
Kontorudgifter	-	459,91	
Murerarbejde	-	845,25	
Rør	-	598,18	
Snedkerarbejde	-	874,10	
Smedarbejde og Støbegods	-	1462,70	
Tømrerarbejde	-	2979,84	
Tryksager	-	788,18	
Varmeanlæg	-	2684,60	
Brølægning	-	4230,63	
			19783,37
			<u>Transport Kr. 19783,37</u>

Transport Kr. 19783,37

Inventar.

Møbler til Prinseværelset	Kr. 2000,00
Piano	- 1867,00
Sadelmagerarbejde	- 993,80
Diverse	- 452,87
	<hr/>
	- 5313,67
Scenedekorationer	- 15231,06
Kunstnerisk Udsmykning	- 13274,77
Restaurationen	- 29064,37
	<hr/>
	Kr. 82667,24

C. Rente-Konto og Ejendoms køb.

Renter	Kr. 2987,47
Ejendoms køb med Omkostninger	- 103032,22
	<hr/>
	Kr. 106019,69

Recapitulation.

A. Udgifter iflg. Arkitektens Regnskab	Kr. 432690,56
B. Omkostninger udover Arkitektens Regnskab	- 82667,24
C. Rente-Konto og Ejendoms køb	- 106019,69
	<hr/>
	Kr. 621377,49

Foranstaaende Regnskab, som har været gennemgaaet af og er forelagt for nedentegnede Byggeudvalg, fremsendes herved til Repræsentantskabet, idet Udvalget indstiller Regnskabet til Sanktion. Dog at Udvalgsmedlemmerne *A. Thomsen* og *A. K. Sørensen* gør vedlagte særlige Indstilling for deres Vedkommende, hvortil de øvrige Medlemmer bemærker, at de, uagtet D'Herrer *Thomsens* og *Sørensens* særlige Bemærkninger, fastholde Indstillingen til Godkendelse i det Hele, og særlig for D'Herr. Post 3' Vedkommende formener Bestyrelsen, at de beregnede Sagførersalærer i Forhold til Arbejdets Omfang ikke bør give Anledning til Indsigelse.

Aarhus, den 18. November 1901.

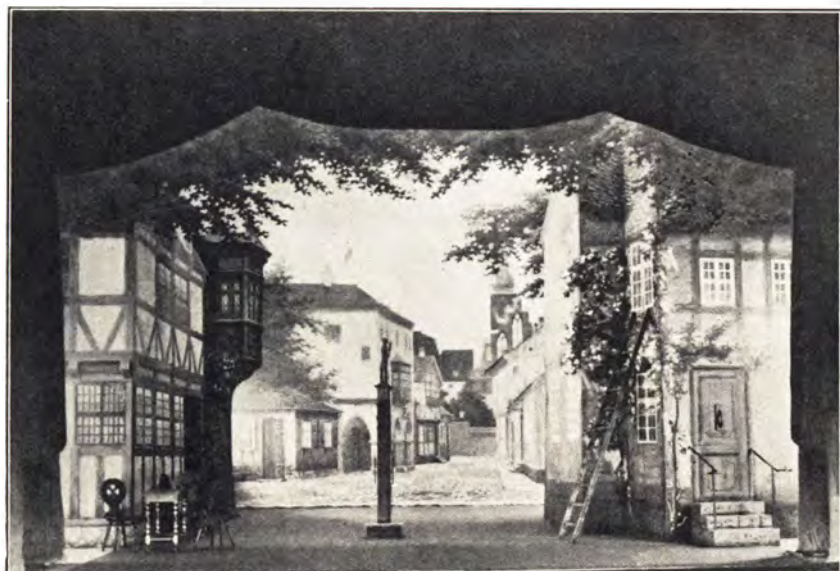
A. Meyer. *Christian Lottrup.* *Magnus Nielsen.* *P. P. Ørum.*
N. Knudsen *M. Nielsen.* *A. K. Sørensen.* *A. Thomsen.*
R. Frimodt Clausen.

ANDEN DEL:
ARBEJDET

T. Berg Pedersen

Buste i Aarhus Theaters Foyer.
Af Elias Olsgaard.

Dekoration fra »Harlekins Omvendelse«.

Efter Festrusen kom Arbejdsdagene. For *Benjamin Pedersens* Vedkommende strakte de sig over otte Sæsoner; undertiden blev de trange og mørke, men i Reglen var de lyse og tilfredsstillende, i hvert Fald saalænge som *Benjamin Pedersen* havde sit gode Helbred og sin umaadelige Arbejdskraft.

Han kom til Aarhus opfyldt af Glæde og Stolthed over, at det var blevet ham, det ny Theaters kunstneriske Ledelse var blevet betroet til, og han var ikke bange for at give denne Glæde Udtryk; ofte udtalte han, hvilket Under han syntes det var, at medens han gik og var utilfreds med sit Liv i København og næsten forsumpede, gik Borgerne i Aarhus og byggede et stort moderne Theater til ham.

Desværre fik han næsten straks den Skuffelse, at han ikke kunde samarbejde med sin Sceneinstruktør; nogle uforsigtige og uberettigede nedsættende Udtalelser om hans Arbejde, der faldt mellem denne og et af Repræsentantska-

Scene af »Erasmus Montanus«.

bets Medlemmer, og som gennem velvillige »Venner« kom ham for Øre, affødte en heftig Strid, der medførte, at Sceneinstruktøren forlod Theatret ved sin Kontrakts Udløb, og at Forholdet mellem *Benjamin Pedersen* og vedkommende Medlem af Repræsentantskabet aldrig blev helt godt.

Men bortset fra denne Strid arbejdede *Benjamin Pedersen* godt med Repræsentantskabet og da navnlig med sit Scenedudvalg, hvis Formand, Etatsraad *Meyer*, blev ham en trofast Ven, der støttede ham i hans Planer og gennemførte ethvert berettiget kunstnerisk og pekuniært Krav fra hans Side. *Benjamin Pedersen* var en meget myndig Mand, der ikke gerne veg fra sin Mening i kunstneriske Spørgsmaal, men naar man kom ind paa det forretningsmæssige — og desværre var disse to Ting næsten altid intimt forbundne — bøjede han sig i Reglen for Tallenes Vægt, naar de fremsattes af Sagkundskaben i Repræsentantskabet.

Til at begynde med gik alting paa Theatret let og glat. Personalet, der gennemgaaende var ungt, og som var sammensat af de rejsende Selskabers bedste Kræfter og af gode Skuespillere fra de københavnske Theatre, var besjælet af samme Interesse og Arbejdsiver som dets Direktør, og da

Scene af »Erasmus Montanus«.

Theatret aabnedes for Publikum, laa ikke saa faa indstude-
rede Stykker parat. Dette viste sig ogsaa snart nødvendigt;
thi selv om Aarhus havde faaet et stort Theater, var den jo
ikke selv vokset i Forhold dertil.

Men Theatret havde Nyhedens store Interesse, og hele
Aarhus skulde se det; derfor forløb 1. Sæson ogsaa pekuniært
tilfredsstillende, tiltrods for at det gamle Theater i Begyn-
delsen optog Konkurrencen med fuld Kraft, uagtet det alle-
rede et halvt Aar forud var blevet afhændet til Staten til
Nedbrydning. Denne ubehagelige Konkurrence ophørte dog
hen paa Efteraaret 1900. Derefter var der intet til Hinder
for, at det ny Theater blev omdøbt og fik det Navn, som
med Rette tilkom det: Aarhus Theater.

Det viste sig snart, at Kunsten ved at drive Aarhus Theater
saaledes, at den aftenlige Spilleindtægt holdtes oppe paa den
nødvendige Sum, bestod i uafbrudt Arbejde og hurtigt
skiftende Repertoire; men skulde Indstuderingen være for-
svarlig, maatte hvert Stykke jo tage sin Tid. Sjældent er
der vist paa noget Theater ydet et saa stort og intensivt Ar-
bejde, som det Aarhus Theater præsterede i *Benjamin Pe-
dersens* første Aar. Selv var Direktøren altid paa Theatret,

indtog undertiden alle sine Maaltider dèr, ja, mange Nætter sad han paa sit Kontor og planlagde Arbejdet.

Det, *Benjamin Pedersen* tilsigtede, — og det Program, han var valgt paa, — var at skabe et Folketheater i dette Ords bedste Betydning. Da Theatret blev drevet for Aktieselskabets Regning, og der ikke tilsigtedes Overskud til Aktionærerne, behøvede han ikke at gøre Knæfald for den daarlige Smag, men kunde sammensætte sit Repertoire af det rige Forraad, der fandtes af klassiske Arbejder, gode Folkekomedier, Operetter og nyere Forfatters Frembringelser. Dette Program fulgte *Benjamin Pedersen* konsekvent; af de 30 — tredive

C. Schwanenflügel
som Theaterdirektøren i
»Frøken Nitouche«.

— Stykker, han fremførte i sin første Sæson, bar de tolv Forfatternavne som *Holberg*, *Heiberg*, *Hertz*, *Oehlenschläger*, *Hostrup*, *Overskou*, *H. C. Andersen* og *Karl Gjellerup*. Af nyere danske Forfattere paa Repertoiret kan nævnes *Ove Rode*, *Emma Gad*, *Palle Rosenkrantz*, *Karl Larsen*, *Johs. Marer*, *Gustav Wied*, *Rolf Harboe*

og *N. V. Hoffmeyer*, medens de store fremmede Navne repræsenteredes af *Molière*, *Gerhard Hauptmann* og *Hebbel*.

Hvilket Arbejde — hvilket Slid!

Intet Under at *Benjamin Pedersen* ved Sæsonens Slutning aandede lettet ud, da han kunde konstatere en Spilleindtægt paa ca. 146,000 Kr. — noget ganske ukendt i Provins-theatrenes Annaler; men da havde han ogsaa præsteret 202 Spilleaftener og først sluttet Sæsonen den 15. Maj. Endnu

saa sent som den 14. Maj sattes en ny og saa fordringsfuld Forestilling som *Hebbels* Sørgespil »Marie Magdalene« op, beregnet til kun at skulle gaa to Gange — og saa havde Personalet endda naaet at indstudere *Magdalene Thorensens* Helaftensskuespil »Inden Døre«, som det fik Lov at opføre til egen Indtægt den 16. Maj og de følgende to Dage i Skanderborg og Odder.

Udover sit store Arbejde som Direktør og Sceneinstruktør optraadte *Benjamin Pedersen* flere Gange i Sæsonens Løb og spillede bl. a. Lægen i »Et Sølvbryllup«, Mikel Angelo i »Correggio«, Føreren i »Wuthhorn« og Mester Anton i »Marie Magdalene«. Ved sidste Opførelse af denne Forestilling beredtes der ham store Ovationer baade fra Publikums og Repræsentantskabets Side. For aabent Tæppe overrakte Fabrikant *Chr. Lottrup* ham en mægtig Laurbærkrans, hvis Baand var paatrykt Bestyrelsens og Repræsentantskabets Tak for den første Sæson, og fra Parkettet tolkede Købmand *M. Nielsen* Publikums Tak for de mange udmærkede Theateraftener samt udbragte et Leve for Direktør og Personale.

C. Schwanenflügel som Engelsø
i »Et Sølvbryllup«.

Gennemgaar man Fortegnelsen over Sæsonens Repertoire, vil det ses, at de Arbejder, der har opnaaet det største Antal Opførelser, har deres Plads i de gode Folkekomediers og Operetters Række. Publikums Smag synes at gaa i Retning af god Folkekomedie, bygget over nationale Motiver og med megen og iørefaldende Musik, og gode danske Sangspil.

Der var under Theatrets Opførelse og Planlæggelse ikke saa faa Skumlere, der spaaede, at et fast Theater i Aarhus vilde blive et dødsdømt Foretagende, der hurtigt vilde spille sig selv ihjel; denne Sæsons kunstneriske og pekuniære Resultat rammede en Pæl gennem dette Spøgelse. Aarhus Theater havde virkelig baaret en Sejr hjem og ført Bevis for, at der i Jylland var Grundlag, hvorpaa kunde bygges et Center for aandelige Interesser.

I. Sæsons Repertoire. 1900—1901.

15. Septb.	1900.	<i>Holberg</i> : Erasmus Montanus opf. 8 Gange		
15.	-	<i>Aug. Enna</i> og <i>P. A. Rosenberg</i> : Prinsessen paa Ærten ..	- 11	-
20.	-	<i>J. L. Heiberg</i> : Nej	- 11	-
20.	-	<i>H. Hertz</i> : Sparekassen	- 12	-
24.	-	<i>Ove Rode</i> : Harlekins Omvendelse	- 6	-
5. Oktbr.	-	<i>Palle Rosenkrantz</i> : En Tilstaaelse	- 9	-
12.	-	<i>Emma Gad</i> : Et Sølvbryllup.	- 17	-
25.	-	<i>C. Hostrup</i> : Genboerne	- 13	-
1. Novbr.	-	<i>Elith Reumert</i> : Amoriner...	- 3	-
1.	-	<i>J. L. Heiberg</i> : Redaktionssekretæren	- 12	-
14.	-	<i>Oehlenschläger</i> : Correggio..	- 6	-
16.	-	<i>Eugène Manuel</i> : Arbejderliv	- 4	-
16.	-	<i>BelotogVilletard</i> : César Girodots Testamente	- 12	-
29.	-	<i>Karl Gjellerup</i> : Wuthhorn..	- 10	-
3. Decbr.	-	<i>Anna Borch</i> : Da han var ung	- 5	-
26.	-	<i>Th. Overskou</i> : Capriciosa ...	- 21	-
11. Jan.	1901.	<i>Melville</i> og <i>Dumonoir</i> : Gamle Minder	- 6	-

11. Jan.	1901.	<i>Wolter og Kønigsbrun-</i>		
		<i>Schaufe: En Bryllupsdag</i>	.. opf. 5 Gange	
25. -	-	<i>Gerhard Hauptmann: Bæver-</i>		
		<i>skindspelsen</i> - 6 -	
3. Febr.	-	<i>Karl Larsen: Kvinder</i> - 6 -	
3. -	-	<i>Johannes Marer: Den hvide</i>		
		<i>Handske</i> - 10 -	
3. -	-	<i>C. Hostrup: Feriegæster</i> - 9 -	
15. -	-	<i>Meilhac og Millaud: Frøken</i>		
		<i>Nitouche</i> - 16 -	
1. Marts	-	<i>Oehlenschläger: Tordenskjold</i>	- 7 -	
17. -	-	<i>H. C. Andersen: Mer end Per-</i>		
		<i>ler og Guld</i> - 16 -	
10. April	-	<i>Gustav Wied: Tummelumsen</i>	- 9 -	
21. -	-	<i>Rolf Harboe: Søstre</i> - 8 -	
1. Maj	-	<i>N. V. Hoffmeyer: Anna Raage</i>	- 7 -	
1. -	-	<i>Molière: Den indbildte Syge</i>	- 7 -	
14. -	-	<i>Hebbel: Marie Magdalene</i>	.. - 2 -	

Ialt 202 Spilleaftener.

Havde denne første Sæson været én lang Arbejdsdag for Direktøren, blev den ej heller nogen Sinecure for Bestyrelsen og Repræsentantskabet; thi den Omstændighed, at Theaterbygningen var taget i Brug, var langt fra ensbetydende med, at Udgifterne ved dens Opførelse var til Ende, tværtimod løb der stadig nye Udgifter paa, og der maatte bevilges Penge til mange Ting, som viste sig paatrængende nødvendige.

Saaledes viste Lysanlæget forskellige Mangler, og en teknisk Konsulent maatte ansættes for aftenlig Betaling, ligesom ogsaa Varmeanlæget absolut fordrede Ansættelse af en Keldpasser. Jerndragerne, der bar Scenetaget, maatte armeres og Taget beklædes med Brædder; Kælderne maatte paneles og Ovne opsættes i Statistrummene; en Varmtvandsbe-

holder maatte anskaffes, og en af Firmaet Bruun & Sørensen skænket Kedel til Effektdampe maatte monteres og forsynes med Rørledninger.

Da den disponible Aktiekapital tildels var opbrugt og Prioritetslaanet endnu ikke stiftet, fandtes ingen anden Udvej end at tage de nødvendige Kontanter til alle Omkostninger af Spilleindtægten, skønt denne udelukkende skulde benyttes til selve Theaterdriften.

Fru Jonna Kreutz
i »Et Sølvbryllup«.

Det viste sig nu nødvendigt at fordele det økonomiske og forretningsmæssige Tilsyn blandt Bestyrelsens Medlemmer, og man vedtog at overdrage Murermester *Magnus Nielsen* alt Tilsyn med Theaterbygningens indre og ydre Vedligeholdelse og Renholdelse samt med Varme-, Ventilations- og Belysningsanlægene.

Fabrikant *Chr. Lottrup* blev Tilsynshavende med Vedligeholdelse af alt Inventar saavel i Theatret som i Restaurationen,

med de bortlejede Lokaler og Lejernes Opfyldelse af deres Forpligtelser til Ordenens Opretholdelse.

Sagfører *N. Knudsen* overdroges Tilsynet med Kasse-, Regnskabs- og Kontrolvæsenet.

De saaledes ansatte fik hver paa sit Omraade Bemyndigelse til at anvise alle løbende Udgifter alene med Formandens Approbation uden Indkaldelse af hele Bestyrelsen.

I November ansattes Overmontør *Chr. Jepsen* som fast Belysningsmester, hvorefter den tilsynshavende Konsulents Virksomhed ophørte.

Efter Vurdering af samtlige Theatrets Bygninger til Brug ved Ansøgning om Prioritetslaan og til Fastsættelse af Assurancesummens Størrelse ansattes hele Komplekset inclusive Maskiner til 648,600 Kr., og det vedtoges derefter at søge Prioritetslaanet ordnet.

Det lykkedes kun at opnaa acceptabelt Tilbud fra Ny jydsk Købstad-Kreditforening alternativt paa 300,000 Kr. til $6\frac{1}{2}$ % aarlig Ydelse og 250,000 Kroner til $4\frac{1}{2}$ %. Der indsendtes da Ansøgning til Byraadet om, at Kommunens Servitut maatte rykke tilbage i Prioritet efter et Laan paa 300,000 Kr., og dette indgik Byraadet paa allerede i sit derefter først afholdte Møde.

Privatbillede af Albert Price.

I et Repræsentantskabsmøde i December anbefalede Førmanden at antage dette Laanetilbud, og Bestyrelsen bemyndigedes til at foretage det fornødne i denne Retning. Da det ikke vilde være fordelagtigt at sælge Obligationerne i Øjeblikket, udstedtes en Enmaaneds Vexel paa 30,000 Kr. til Indfrielse af den gamle Prioritetsgæld.

Den 18. December underskrev Bestyrelsen Panteobligation til Kreditforeningen for 300,000 Kr.

Den 26. Januar 1901 døde Repræsentantskabets Formand, Direktør *M. R. Koppel*, og paa et Møde den 12. Februar valgtes enstemmigt Grosserer *Joh. Baune* til hans Efterføl-

ger. Samtidig supplerede Repræsentantskabet sig med Bankdirektør *Fr. Nørgaard*.

Det første, den ny Formand foretog sig, var at foreslaa en Forandring af Lovene til Sammensmeltning af Repræsentantskab og Bestyrelse til ét Raad. De to Faktorer havde hidtil arbejdet for tungt, og der havde ofte vist sig Ulemper ved dette dobbelte Regentskab, der ikke altid havde haft let ved at blive enige om, hvor det enes Kompetence ophørte og det andets begyndte. Tanken vandt Tilslutning i Repræsentantskabet, og man besluttede at drøfte Sagen med Bestyrelsen.

Grosserer
Joh. Baune.

Paa den ordinære Generalforsamling i Januar 1902 vedtoges Formandens Forslag, som han anmodede om at præsicere til Fremlæggelse paa en ekstraordinær Generalforsamling, der snarest skulde afholdes.

Den Popularitet, Theatret straks vandt, gav sig bl. a. Udslag i, at der fra flere Sider af Borgerskabet rettedes Henvendelse til Bestyrelsen om at faa Theatret overladt til private Forestillinger, ja, fra enkelt Side fremkom endog Anmodning om at maatte anvende Personalet delvis til Medvirkning ved private Opførelser af Skuespil og Operetter, som vedkommende havde tænkt at arrangere paa Theatret i Sæsonens Løb.

Bestyrelsen fastslog straks bestemt at afvise ethvert saadant Krav og vedtog kun at udleje Theatret til Dilettanter i Tiden mellem Sæsonerne og til rejsende Selskaber kun paa Lørdage.

Som Fyrpasser havde Maskinist *C. Christensen* været ansat paa Prøve fra 1. Sæsons Begyndelse og blev i Aarets Løb fast ansat som Fyrmester.

I et af de store Loftlokaler indrettedes en Malersal hvorefter Theatermaler *Emil Poulsen* blev ansat som fast Dekorationsmaler.

Repræsentantskabet ansøgte atter Regering og Rigsdag om Statsunderstøttelse til Theatrets Drift, og i den Anledning skrev *Herman Bang* den 7. Januar 1901 en Artikel i »Politiken«, hvori han udtalte sig begejstret om Theatrets Skønhed og fortrinlige Indretning og derefter anbefalede, at Staten ydede Theatret en Understøttelse.

»Den første Tids Ledelse er dyr. Hist og her maa der betales Lærepenge, her og dør maa der anstilles Forsøg, som koster.

Selve Driften kræver desuden Dag for Dag et ustandset og anspændt Arbejde. Ved dette Theater, hvor et »Kassestykke« kun spilles 15 Gange, og hvor et Stykke, der falder, er faldet straks, kan der ikke hviles en eneste Dag. Der maa iles fra Stykke til Stykke og fra Arbejde til altid nyt Arbejde for Uge efter Uge at holde Publikum sammen og Driftsindtægterne paa den nødvendige Højde.

Det er derfor kun naturligt, at Aarhus Bytheater søger om mulig Støtte.

— — —

Naar Anmodningen om Tilskud paany stilles i Aar, er det mit oprigtige Haab, at alle Vedkommende kunde enes om at imødekomme den. Mig i det mindste synes det, at hundrede Grunde taler for at gøre dette Skridt, selv om

Fyrmester
C. Christensen.

det — hvad Sagens Modstandere bestandig fremhæver — ogsaa skulde vise sig kun at være det første Skridt paa en ny Vej, ad hvilken man maaske efterhaanden blev tvungen til at gaa videre.

Hvis der gives Aarhus Theater Tilskud, vil nemlig — siger man — meget hurtigt de andre Byer røre paa sig. Man vil møde med Krav, de samme Krav, fra baade Aalborg og Odense, og man vil i Tidens Løb tilsidst ikke mere kende nogen Grænse, men staa overfor en virkelig Udgift for Statskassen, en Udgift hvis Berettigelse vil forekomme altfor mange tvivlsom.

Hvad mig angaar, tror jeg, at man her er tilbøjelig til megen Overdrivelse. Der vil gaa adskillige Aar hen, inden nogen anden By bringer saa store Ofre for at skabe et fast Theater, som Aarhus nu har bragt. Og det er dog til syvende og sidst det bragte Offer og det fuldførte Hus, der berettiger til Støtte. Hvis Aalborg og Odense i Aarenes Løb ogsaa rejser et Skuespilhus for egne Midler og ved egen Hjælp, da mener jeg, at Tiden turde være inde til ogsaa at give deres Theatre et Tilskud.

Men før ikke.«

Det er en Selvfølge, at *Bang* forudsatte kunstnerisk Selvdrift, som Aarhus Theater havde indført.

Scene af »Mara«.

Anden Sæson, 1901—02, indledes den 1. September 1901 med *Hostrups* »Mester og Lærling« med *Vilhelm Birch* som Aage. *Benjamin Pedersen* havde forøget Theatrets Personale betydeligt, det bestod nu af 34 aktive Skuespillere og Skuespillerinder, og Gagebudgettet var steget fra 45000 Kr. til 60500 Kr. En Del gode Sangkræfter var blandt de nyengagerede, thi Theatret ønskede at imødekomme Publikums Krav om Operetter og Sangspil i højere Grad, end Forholdene havde tilladt dette i første Sæson.

• Frk. Gerda Krum.

I Frøken *Gerda Christophersen* ejede Theatret jo allerede en Sangerinde af første Rang og tilmed en fortrinlig Skuespillerinde; nu kom den udmær-

Frk. Gerda Christophersen
som Elisabeth Munk i »Elverhøj«.

Frk. Gerda Christophersen
som Agnes Jordan.

kede Sangerinde Frøken *Gerda Krum* til og muliggjorde Opførelse af de større fordringsfulde Operetter med 2 Sangprimadonnaer.

Af det gamle Personale havde Herrerne *Valdemar Hansen*, *Døn* og *Østergaard* samt Frøkenne *Agnes Hansen* og *Iben Nielsen* forladt Theatret, og følgende nye Kræfter var engageret: Frøken *Gerda Krum*, Fru *Antoinette Larsen*, Frøken *Marie Niedermann*, Frøken *Dora Madsen*, Frøken *Maggi Zinn* samt Herrerne *Carl Andreassen*, *Ferd. Bang*, *Otto Conradsen*, *Jensen-Højme*, *Anker Larsen*, *Ludvig Nathansen*, *Carl Nielsen*, *Thorkild Roose*, *Vilhelm Thomsen* og *Sigurd Wantzin*.

Will. Bäncke havde overtaget Kapelmesterposten.

Dette store Personale skulde ogsaa muliggøre et stærkt skiftende Repertoire og overflødiggøre det tilfældige Korpersone, som Theatret i første Sæson havde maattet tage tiltakke med.

Det blev en meget interessant Sæson og ikke mindre slidsom end den foregaaende.

Scene af »Elverhøj«.

Repertoirelisten omfatter 36 forskellige Arbejder, hvoraf dog 9 var Repriser, der paany var indstuderet.

Sang og Musik satte sit Præg paa Sæsonen ved Sangspillene »Mester og Lærling«, »Adolf og Henriette«, »Tordenvejr«, »Elverhøj« og »Intrigerne«. I Forsæsonen opførtes en lille Opera, »Mara«, hvori Frøken *Gerda Krum*, *Vilhelm Birch* og *Ferd. Bang* gjorde stor Lykke, men Sæsonens Hovedbegivenhed i sanglig Henseende blev dog Offenbachs herlige Operette »Røverne«, der blev en Mønsterforestilling og en stor Succes.

Megen Interesse samlede sig om et kort Gæstespil af Fru *Betty Nansen* som Marguerithe Gautier i »Kameliadamen«.

Fru Betty Nansen
som Marguerithe Gautier i
»Kameliadamen«.

2. Juledags Forestilling var »Elverhøj« med Frøken *Gerda Christophersen* som en pragtfuld Elisabeth Munk og den unge Frøken *Marie Niedermann* som Agnete. Det uopslidelige Festspil blev en stor Succes. Af de store Folkeskuespil opførtes *Schillers* »Kabale og Kærlighed« i en god Indstudering og *Oehlenschlägers* »Hakon Jarl hin Rige« med *Benjamin Pedersen* i Titelrollen.

Philip Bech
som Chr. IV i »Elverhøj«.

I *Georg Hirschfelds* »Agnes Jordan« fik Frøken *Gerda Christophersen* sit egentlige kunstneriske Gennembrud paa Aarhus Theater, og *Ludvig Nathansen* som Jordan indfriede de store Forventninger, der var stillet til ham; han blev hurtigt en af Theatrets mest yndede Skuespillere og kom til at spille et stort Repertoire.

I Slutningen af Sæsonen beredtes der det musikinteresserede Publikum en stor Overraskelse, idet Theatret engagerede det berømte Leipziger filharmoniske Orkester til under Ledelse af *Hans Winderstein* at give 2 store Koncerter i Theatret.

Sæsonen sluttede den 15. Maj 1902 med Opførelse af »Røverne« under stormende Hyldest af Direktør og Personale. Fra alle Sider anerkendtes det kunstneriske Arbejde, men paa Generalforsamlingen rejstes der Krav om mere Afveksling i Repertoiret — et godt Bevis paa, hvor svært det er at tilfredsstille et Theaterpublikum.

Ludv. Nathansen
som Falsacappa i »Røverne«.

Alfred Cohn
som Pietro i »Røverne«.

2. Sæsons Repertoire. 1901—1902.

1. Septb. 1901.	C. Hostrup:	Mester og Lærling	opf. 11	Gange
2. - -	Magdalene Thoresen:	Inden Døre	- 3	-
4. - -	Hoffmeyer:	Anna Raage	- 9	-
4. - -	Mollière:	Den indbildte Syge	- 2	-
13. - -	Johan Skjoldborg:	Wolle Krogh	- 4	-
13. - -	Chievitz og Recke:	For Alvor	- 10	-
20. - -	Holberg:	Det lykkelige Skibbrud	- 6	-
20. - -	Delwer og Hummel:	Mara. Opera	- 8	-

4. Oktb. 1901.	<i>Vilh. Malling</i> : Formaaende Venner	opf. 5 Gange	
6. - -	<i>Johs. Marer</i> : Den hvide Handske	- 4 -	
11. - -	<i>Schiller</i> : Kabale og Kærlighed	- 10 -	
24. - -	<i>Emma Gad</i> : Et Sølvbryllup	- 2 -	
25. - -	<i>Charlotte Ejlersgaard</i> : En Ægteskabsfjende	- 9 -	
25. - -	Sommerfuglevinger	- 12 -	
25. - -	<i>Holberg</i> : Julestuen	- 4 -	
31. - -	<i>C. Hostrup</i> : Genboerne	- 1 -	
1. Novb.	Man tænker da først paa sig selv. Af Notor	- 5 -	
8. - -	<i>Wolters og Kønigsbrun- Schaufe</i> : En Bryllupsdag ...	- 4 -	
8. - -	<i>Arnesen</i> : Adolf og Henriette	- 10 -	
14. - -	<i>Oehlenschläger</i> : Hakon Jarl hin Rige	- 11 -	
27. - -	<i>Gilbert og Sullivan</i> : Mika- doen	- 14 -	
9. Decb.	<i>Karl Larsen</i> : Kvinder	- 3 -	
12. - -	<i>C. Hostrup</i> : Tordenvejrr ...	- 5 -	
26. - -	<i>J. L. Heiberg</i> : Elverhøj ...	- 20 -	
17. Jan. 1902.	<i>Georg Hirschfeld</i> : Agnes Jordan	- 12 -	
28. - -	<i>Victorien Sardou</i> ved <i>Erik Bøgh</i> : Den forbudne Frugt	- 10 -	
7. Febr.	<i>Dumas fils</i> : Kameliadamen	- 3 -	
14. - -	<i>Walter Christmas</i> : Sherlock Holmes	- 20 -	
2. Marts	<i>Meilhac og Millaud</i> : Frøken Nitouche	- 8 -	
7. - -	<i>Pinero</i> : Nemesis	- 3 -	
7. - -	<i>C. Hostrup</i> : Intrigerne	- 5 -	

23. Marts 1902.	<i>Sardou og de Najac:</i>	Lad os		
		skilles	opf.	9 Gange
6. April	-	<i>Th. Overskou:</i>	Pak	- 9 -
15.	-	<i>Offenbach:</i>	Røverne, Operette	- 14 -
27.	-	<i>Edv. Brandes:</i>	En Forlovelse	- 4 -
27.	-	<i>Gustav Wied:</i>	Fru Mimi ..	- 6 -

Ialt 210 Forestillinger.

I Henhold til det af Formanden, *Joh. Baune*, fremsatte og af Generalforsamlingen vedtagne Forslag om Sammen- smeltning af Repræsentantskab og Bestyrelse til én Faktor, havde Repræsentantskabet nedsat et Ud- valg bestaaende af *Baune, A. K. Sørensen* og *Funch Thomsen* til at forhandle med Bestyrelsen.

Efter at have holdt en Del Møder enedes man om en Indstilling til den ekstraordinære Generalforsam- lings Vedtagelse. Denne afholdtes den 16. Maj 1902 og vedtog Lov- ændringerne. Herefter blev der kun én Styrelse, Repræsentant- skabet, bestaaende af 15 Medlem- mer, og blandt disse valgtes 5 Ud- valg à 3 Medlemmer. Disse 5 Udvalgs Formænd danner Forret- ningsudvalget, som kan tegne og forpligte Selskabet inden for visse Grænser. De 5 Udvalge er: Scene- udvalget, Kasseudvalget, Bygningsudvalget, Inventar- og Rengøringsud- valget samt Lejeudvalget.

C. Schwanenflügel
som Drejer Pedersen i
»Formaaende Venner«.

Chr. Schenstrøm
som Den evige Jøde i »Genboerne«.

C. Schwanenflügel som Sekretær
Wurm i »Kabale og Kærlighed«.

*Baune, Schourup og Thru*e nægtede at modtage Genvalg, og i deres Sted valgtes da Læge *Winge*, Grosserer *L. Hammerich* og Købmand *Mikael Johansen*.

Repræsentantskabet bestod derefter af følgende Medlemmer:

- Grosserer *Chr. Filtenborg*.
- Grosserer *L. Hammerich*.
- Købmand *Mikael Johansen*.
- Overbanemester *N. P. Jensen*.
- Sagfører *N. Knudsen*.
- Fabrikant *Chr. Lottrup*.
- Etatsraad *A. Meyer*.
- Murermester *Magnus Nielsen*.
- Købmand *M. Nielsen*.
- Tømrermester *A. K. Sørensen*.
- Fabrikant *A. Thomsen*.

Redaktør *Funch Thomsen.*

Fabrikant *J. Wied.*

Læge *A. Winge.*

Læge *P. P. Ørum.*

Repræsentantskabet konstituerede sig og valgte *Etatsraad Meyer* til Formand og *Sagfører Knudsen* til Næstformand. Udvalgene besattes saaledes:

Sceneudvalget: *Meyer, Winge, Wied.* Kasseudvalget: *Knudsen, Thomsen, Hammerich.* Bygningsudvalget: *Magnus Nielsen, Sørensen, Jensen.* Inventar- og Rengøringsudvalget: *Lottrup, M. Nielsen, Ørum.* Lejeudvalget: *Funch Thomsen, Filtenborg, Johansen.*

Det vedtoges at holde ordinært Repræsentantskabsmøde den første Tirsdag i hver Maaned og paa disse Møder at fremlægge specificerede Regnskabsoversigter over den forløbne Del af Sæsonen samt at drøfte Theatrets Repertoire, Drift og finansielle Stilling.

Repræsentantskabet kom meget hurtigt i Ilden. Den finansielle Situation var højst uheldig. Allerede i Marts Maaned havde Byraadet maattet forstrække Theatret med 12750 Kr. til Kreditforeningsydelsen pr. Decbr. Termin, og nu stod man overfor Juni Termin med en tom Kasse og med forestaaende Udgifter til Beløb af c. 60000 Kroner foruden Kreditforeningens Krav. Næstformanden holdt dette Skræmmebillede

C. Schwanenflügel
som Argan
i »Den indbildte Syge«.

frem for Repræsentantskabet. Selv mente han, at enten maatte Kreditforeningslaanet converteres med et nyt Laan til $4\frac{1}{4}$ à $4\frac{1}{2}$ %, eventuelt med Byraadets Kaution eller der maatte tegnes Partialobligationer til et Beløb af 100000 Kr.

C. Schwanenflügel som Isidore
i »Cesar Girodets Testamente.«

Det sidste vilde han foretrække, da Theatret derved sikrest bevaredes som Aktieselskab.

Efter at Kasseudvalget havde haft denne Sag til grundig Behandling og undersøgt Mulighederne for et billigere Kreditforeningslaan eller et Laan af offentlige Midler, og begge Dele havde vist sig umuligt at opnaa, foreslog Udvalget den 18. Juni 1902 Repræsentantskabet at sætte alle Kræfter ind paa at faa ordnet et Partialobligationslaan paa 100000 Kr. i Løbet af højst en Maanedstid.

Der var imidlertid altfor mange Formaliteter at overvinde, før dette kunde ske, f. Eks. Garanternes Billigelse af Laanets Optagelse, saa det viste sig umuligt at faa denne vigtige Sag gennemført i indeværende Regnskabsaar. Man nødtes da til at optage et midlertidigt Laan i Aarhus Privatbank paa 10000 Kr. til Theatredriftens Sikring. Fra Kreditforeningen havde Kasseudvalget opnaaet Løfte om Henstand med Ydelsen til 1. September.

Generalprøve paa »Orfeus i Underverdenen«.

Tredie Sæson aabnedes den 31. August 1902 med en Holberg Forestilling — denne Gang »Jeppe paa Bjerget« — og »Soldaterløjer«.

9 Medlemmer af det gamle Personale havde forladt Theatret, men af disse havde dog kun de 3 sat Spor i Theatrets Forestillinger, nemlig Frøken *Gerda Christophersen*, Frøken *Marie Hovgaard* og *Johannes Marer*.

Frøken *Gerda Christophersen* blev ikke erstattet. Skønt der var blevet hende flere gode og store Roller betroet og tiltrods for, at Publikum og Kritik var hende gunstig, følte hun sig aldrig rigtig hjemme paa Aarhus Theater; hun længtes efter Hovedstaden, og da *Martinius Nielsen* foruden Dagmartheatret ogsaa blev Direktør for Casino, lod hun sig engagere dertil.

Aarhus Theater mistede i Frøken *Gerda Christophersen* ikke alene en dygtig og kultiveret Skuespillerinde, men og-

saa en gennemmusikalsk og charmerende Sangerinde, som Theatret kom til at savne stærkt i de store Operetter.

I *Johannes Marer* mistede Theatret en dygtig, dannet og kundskabsrig Sceneinstruktør — hvis Fratræden betød endnu mere Arbejde for *Benjamin Pedersen* — og en flink Skuespiller.

Frk. Gerda Krum som Eurydice
i »Orfeus i Underverdenen«.

Som nyengagerede mødte Sangerinden Frøken *Anna Meyer*, Karacterskuespillerinden Frøken *Jesta Berg*, Ingenuen Frøken *Martha Hegener* og Hr. *Valdemar Feddersen*.

For muligt at forøge Besøget i Theatret havde man i denne Sæson indført Abonnement, men dette viste sig snart at være upraktisk, da den Indtægt Abonnementet tilførte Kassen langt fra opvejede det forøgede Arbejde det nu nødvendigt skiftende Repertoire absolut medførte. Abonnementet affødte

kun Utilfredshed hos Publikum og Ubehageligheder for Theatrets Ledelse, hvorfor det igen ophørte ved Sæsonens Slutning.

De københavnske Theatres Idé, at forøge Sæsonens Forestillingstal med Eftermiddags-Forestillinger om Søndagen til reducerede Priser, var ogsaa blevet forsøgt her sidste Sæson, men dog kun nu og da, naar et dertil særlig egnet Stykke var disponibel. Nu blev disse billige Forestillinger et fast Led i Forestillingsrækken til Glæde for et stort Publicum, men dog langt fra altid rentable. I det hele taget stod Lønnen stadig i omvendt Forhold til Arbejdet; Repertoiret

var alt for stort, Antallet af de enkelte Forestillingers Opførelser for lille til, at Direktør og Personale kunde faa den aldeles nødvendige Arbejdsro. At det kunstneriske Niveau alligevel holdtes saa højt, som Tilfældet var, vidner om den Alvor og Energi, hvormed der arbejdedes. 30 forskellige Arbejder opførtes i Sæsonens Løb, og af disse naaede enkelte, og ikke de ringeste, kun ganske faa Opførelser, saaledes *Sven Langes* »De stille Stuer« 4 og *Henrik Ibsens* »Hedda Gabler« 6.

Frk. Jesta Berg
som Dronning Margrethe.

Sæsonens store Succes blev *Wilhelm Østergaards* Folkeskuespil »Kong Erik og de Fredløse« med Musik af *Joh. Bartholdy*; det opnaaede 28 Opførelser — noget ganske enestaaende i *Benjamin Pedersens* Regeringstid.

Valdemar Feddersen
som Barend i »Haabet«.

For at give den unge Skuespiller *Thorkild Roose* Lejlighed til at udføre Erasmus Montanus' Rolle toges denne Forestilling op sidst i December, men den ejede kun Livskraft til én Opførelse, trods den dygtige Præstation. I *Heyermanns* Skuespil »Haabet« ydede *Philip Bech* og *Vald. Feddersen* ypperlig Kunst henholdsvis som Clemens Bos og Barend, og som Dron-

ning Margrethe i Oehlenschlægers folkelige Skuespil dokumenterede Frøken *Jesta Berg* Berettigelsen af sit Engagement.

Ellers stod Sæsonen i Lystspillet, Sangspillet og Operettens Tegn. »Frøken Nitouche« og *Offenbachs* »Røverne« blev gentoptaget og »Orfeus i Underverdenen« og »Cornelilles Klokker« opførtes i mønsterværdig Iscenesættelse henholdsvis 18 og 23 Gange.

3. Sæsons Repertoire. 1902—03.

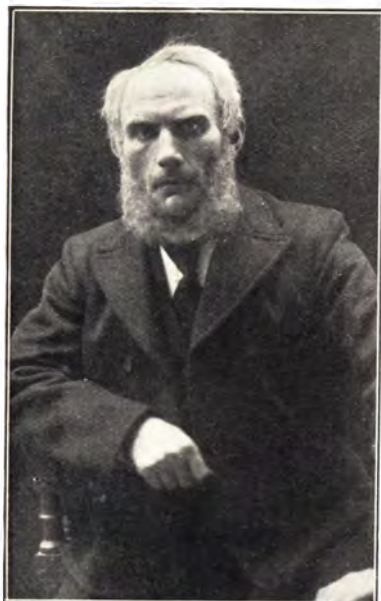
31. Aug.	1902.	<i>Holberg</i> : Jeppe paa Bjerget opf.	8	Gange	
31.	-	<i>C. Hostrup</i> : Soldaterløjer ...	13	-	
3. Septb.	-	<i>Sardou og de Najac</i> : Lad os skilles	3	-	
3.	-	<i>Gustav Wied</i> : Fru Mimi ..	4	-	
5.	-	<i>Meilhac og Millaud</i> : Frøken Nitouche	6	-	
12.	-	<i>Sven Lange</i> : De stille Stuer .	4	-	
18.	-	<i>Ed. Pailleron</i> : Gnisten.....	1	-	
18.	-	<i>Peter Nansen</i> : En Bryllupsaften	8	-	
18.	-	<i>Offenbach</i> : Røverne	8	-	
21.	-	<i>C. Hostrup</i> : Eventyr paa Fodrejsen	12	-	
5. Oktb.	-	<i>H. Heyermann jr.</i> : Haabet..	13	-	
17.	-	<i>Offenbach</i> : Orfeus i Underverdenen	18	-	
22.	-	<i>C. Hostrup</i> : Genboerne	4	-	
5. Novb.	-	<i>Gustav Wied</i> : Den gamle Pavillon	6	-	
14.	-	<i>Oehlenschlæger</i> : Dronning Margrethe	12	-	
29.	-	<i>Otto Benzon</i> : Moderate Løjer	15	-	

Frk Gerda Krum som Serpolette
i »Corneilles Klokker«.

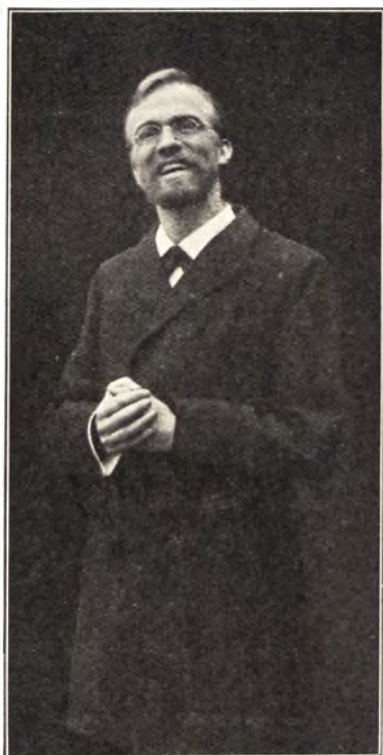
Frk. Gerda Krum som Cyprienne
i »Lad os skilles«.

Philip Bech
som Clemens Bos i »Haabet«.

Thorkild Roose som Erasmus.

Thorkil Roose
som Jørgen Tesmann
i »Hedda Gabler«.

Anker Kreutz som Orfeus
i »Orfeus i Underverdenen«.

8. Decb. 1902.	<i>Bj. Bjørnson</i> : En Fallit	opf. 11 Gange		
26. - -	<i>C. Hostrup</i> : En Spurv i			
	Tranedans	- 10	-	
29. - -	<i>Holberg</i> : Erasmus Montanus	- 1	-	
6. Jan. 1903.	<i>Peder R. Møller</i> : En Vilje ..	- 10	-	
6. - -	<i>Erik Bøgh</i> : Tak	- 15	-	
16. - -	<i>Henrik Ibsen</i> : Hedda Gabler	- 6	-	
27. - -	<i>Vilh. Østergaard</i> : Kong Erik			
	og de Fredløse	- 28	-	
1. Marts	<i>Meyer-Førster</i> : Hans Højhed	- 16	-	
13. - -	<i>Otto Ernst</i> : Flachsmanns Skole	- 8	-	

20. Marts 1903.	<i>Clairville</i> og <i>Gabet</i> : Corne-		
	villes Klokker	opf. 23	Gange
15. April	- <i>Giacosa</i> : Advokat Scarli	- 4	-
26. -	- <i>R. Harboe</i> : Hjemme igen ..	- 3	-
8. Maj	- <i>Herman Bang</i> : Brødre	- 3	-
8. -	- <i>Molière</i> : Den indbildte Syge	- 3	-

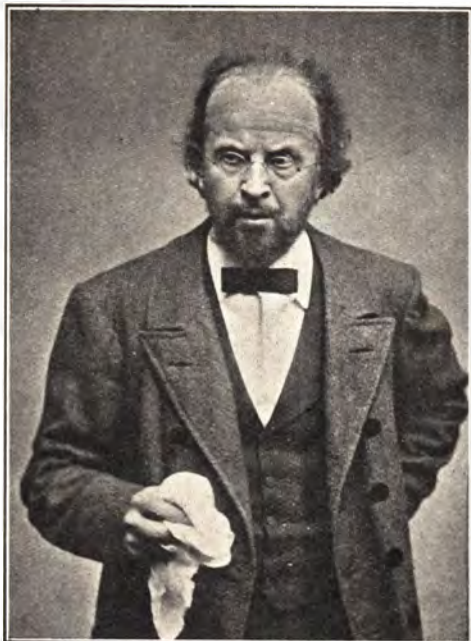
Ialt 209 Forestillinger.

Repræsentantskabet begyndte den ny Sæson, hvor det slap den gamle — med ihærdige Anstrengelser for Fremskaffelse af ny Kapital. Det var jo Garanterne, der var udsete til at redde Situationen og det skal siges, at de saa den lige i Øjnene.

Der blev holdt en Del Møder for at fremskynde et Resultat, da den ny Sæson stillede store Fordringer til Kassen og der fra *Benjamin Pedersen* indløb Meddelelse om, at han ventede, at hans Bankkonto var i Orden til en bestemt Dato.

Men Garanterne var ikke til at bevæge til at optage Forskuds-Laan til Driften, før der var tegnet 50000 Kroner af deres Kreds og et tilsvarende Beløb af Kommunen.

I August maatte Repræsentantskabet da bestemme sig til at optage

C. Schwanenflügel som Flachsmann
i »Flachsmanns Skole«.

Ludv. Nathansen i »Lad os skilles«.

et Laan i Aarhus Privatbank paa 23000 Kroner, dels for at kunne dække Kreditforeningen dels til Driften.

Dette Laan skulde tilbagebetales af de først indgaaende Spilleindtægter, hvis ikke andre Midler var for Haanden.

Til Regering og Rigsdag indsendtes et nyt Andragende om Støtte, denne Gang formet noget anderledes end tidligere; man anmodede nu om, enten at faa et aarligt Tilskud paa 25000 Kr. eller 100000 Kr. en Gang for alle.

Andragendet blev afslaaet!

Hen paa Efteraaret lykkedes det at faa Garanterne samlet om et Partialobligations-Laan paa 50000 Kr., hvorefter den garanterede Kasse-Kredit skulde udgaa og fra Byraadet indløb en foreløbig Meddelelse om, at Stemningen for at hjælpe Theatret ud over Vanskelighederne var ret gunstige, dog vilde der blive stillet visse Fordringer om Lovændringer.

Endelig indløb medio November følgende Skrivelse fra Byraadet:

»I Besiddelse af det ærede Kasseudvalgs Andragende af 8. Juli d. A. om Kommunens Støtte til Rejsning af et Laan til Aarhus Theater paa 100000 Kr. derved, at Kommunen for et større Be-

C. Schenstrøm
i »En Vilje«.

løb overtager Partialobligationer i det ny Laan, undlader man ikke at meddele, at Byraadet har vedtaget, under Forbehold af Indenrigsministeriets Sanktion, at yde Theatret Støtte paa følgende Maade:

Under Forudsætning af, at der af Private overtages Partialobligationer til et samlet Beløb af 50000 Kr., køber Kommunen Aktier i Aarhus Theater for samme Beløb, herunder indbefattet Kommunens nuværende Tilgodehavende hos Theatret c. 20000 Kr. paa følgende nærmere Vilkaar:

1. at der i Deklarationen af 20. December 1899 optages en Bestemmelse om, at den for Grunden beregnede Værdi 75000 Kr. ogsaa er forfalden til Betaling ved Ejerskifte,
2. at den ved Deklarationen givne Sikkerhed nærmere bestemmes til at omfatte fast Inventar saasom Varmeapparat, Maskiner, faste Stole o. s. v.,
3. at der af Bestyrelsens 15 Medlemmer vælges 5 af Byraadet, 5 af Partialobligationsejerne og 5 af Aktionærerne, og Driftsbestyrelsens 5 Medlemmer vælges saaledes, at de af Byraadet valgte 5 Medlemmer vælge 2 Medlemmer, Partialobligationsejerne og Aktionærerne 3 Medlemmer, dog saaledes at Partialobligationsejerne vælge 2 heraf, saa længe disse Obligationer ikke ere indfrieede,
4. at Partialobligationsejernes Krav staar tilbage for ovennævnte 75000 Kr.

Man imødeser en behagelig Meddelelse om, hvorvidt Theatrets Bestyrelse og de Private, der have givet Tilsagn om at yde det ovennævnte Partialobligationslaan, kunne tiltræde de af Byraadet saaledes stillede Betingelser for Kommunens Støtte.

P. B. V.

Vestergaard.«

Den 26. November afholdtes et kort Repræsentantskabsmøde, hvor man vedtog at indgaa paa de stillede Betingelser,

og umiddelbart herefter holdt Repræsentantskabet Møde med Garanterne og de øvrige Borgere, der havde tegnet sig for Andele i Partialobligations-Laanet. Uden nogen Diskussion antoges Byraadets Tilbud, der af Forsamlingen fik følgende Paategning:

Omstaaende Tilbud fra Aarhus Byraad tiltrædes af undertegnede og betragte vi os som bundne med Hensyn til vor tidligere Tegning af Partialobligationer indtil 5000 Kroner.

Aarhus den 26. November 1902.

Ameyr Hans Proega. *Christiansen* *J.P. Mathias*
Nationalbanken *G.W. Eriksen* *Kampmann*
 Hans Schwaner *M. W. Nielsen*
 H. Vesten *E. Lauritzen* *For 1000 Kr.*
 Steenboer *for 500 Kr.* *for 500 Kr.*
 Otto Langsø *for 500 Kr.* *L. Hansen*
 J. Wied *J. Jordan* *Christiansen*
D. L. Jensen *for 500 Kr.* *for 500 Kr.*
for 500 Kr. *for 500 Kr.*
 The Thomsen *H. Christensen*
 Frederik Jensen *H. Christensen*
 Jørgen Dahl (For 1000 Kr.) *H. Christensen*
 E. H. Nielsen *H. Christensen*
H. Christensen

Den 3. December meddelte Formanden Aarhus Byraad, at Partialobligations-Laanet var fuldt tegnet, og at alle Parter indgik paa de af Byraadet stillede Betingelser for dettes Tegning af 50000 Kr. i Aktier i Aarhus Theater samt anmodede Raadet om at indhente Indenrigsministeriets Sanktion saa hurtigt som muligt; allerede den 13. Januar 1903 kunde Formanden meddele Repræsentantskabet, at denne Sanktion nu var givet.

Der indkaldtes nu til en ekstraordinær Generalforsamling, som afholdtes den 22. Januar; men da denne ikke var beslutningsdygtig med Hensyn til Bestemmelse om Forandringer i Lovene, afholdtes en ny Generalforsamling den 31. Januar paa hvilken man enstemmig vedtog følgende

Philip Bech som Bispen
i »Kong Erik og de Fredløse«.

FORSLAG

TIL

TILLÆG TIL OG ÆNDRINGER I LOVE FOR A/S AARHUS THEATER

Generalforsamlingen bemyndiger efter lovmæssig Behandling og med den i Lovenes § 13 for Lovændringer foreskrevne kvalificerede Majoritet Repræsentantskabet til med forbindende Virkning for Selskabet at acceptere det Tilbud, Aarhus Byraad under 21. Novbr. 1902 har gjort Aktieselskabet om Aktietegning, og hvortil under 24. Decbr. f. A. er erhvervet Indenrigsministeriets Approbation, hvilket Tilbud er saalydende:

„Under Forudsætning af, at der af Private overtages Partialobligationer til et samlet Beløb af 50,000 Kr., køber Kommunen Aktier i Aar-

hus Theater for samme Beløb, herunder indbefattet Kommunens nuværende Tilgodehavende hos Theatret ca. 20,000 Kr., paa følgende nærmere Vilkaar:

1. at der i Dekl. af 20. December 1899 optages en Bestemmelse om, at den for Grunden beregnede Værdi af 75,000 Kr. ogsaa er forfalden til Betaling ved Ejerskifte,
2. at den ved Deklarationen givne Sikkerhed nærmere bestemmes til at omfatte fast Inventar, saasom Varmeapparat, Maskiner, faste Stole o. s. v.,
3. at der af Bestyrelsens 15 Medlemmer vælges 5 af Byraadet, 5 af Partialobligationsejerne og 5 af Aktionærerne, og Driftsbestyrelsens 5 Medlemmer vælges saaledes, at de af Byraadet valgte 5 Medlemmer vælge 2 Medlemmer, Partialobligationsejerne og Aktionærerne 3 Medlemmer, dog saaledes, at Partialobligationsejerne vælge 2 heraf, saalænge disse Obligationer ikke ere indfrieede,
4. at Partialobligationsejernes Krav staa tilbage for ovennævnte 75,000 Kr.

Ligesaa bemyndiges Repræsentantskabet paa samme Maade og med samme Virkning til i Aktieselskabets Ejendomme og Ejendele med Tilbehør af enhver Art at optage et Prioritetslaan paa Partialobligationer for 50,000 Kr. med oprykkende Prioritets Panteret næstefter Kreditforeningslaanet paa oprindelig 300,000 Kr., Byraadets Servitut og Krav paa 75,000 Kr. for Grunden, saaledes at dette Partialobligationslaan bliver at forrente med 4 pCt. p. a. og at tilbagebetale ved Udtrækning af Obligationerne til Indfrielse i ca. 23 Aar, dog at ingen Udtrækning sker, før Kreditforeningslaanet er nedbragt til en aarlig Ydelse af $4\frac{1}{2}$ pCt. p. a., og bliver Hovedobligationen iøvrigt at affatte efter de almindelige Regler, som gælde for Laan af umyndiges Midler. Stedet for Hovedobligationens Opbevaring, som Størrelsen af Partialobligationerne, overlades det Repræsentantskabet at bestemme. Partialobligationsejernes Stemmeret og Valgret bliver, som i Byraadets foranstaaende Skrivelse er betinget, og bortfalder, naar Partialobligationslaanet er indfriet.

I Forbindelse med ovenstaaende Bemyndigelse vedtages følgende Ændringer i og Tilføjelser til Aktieselskabet Aarhus Theaters Love af 16. Maj 1902:

Til § 2 føjes:

„Selskabets Aktiekapital, saavel som dets Prioritetsgæld, kan af Repræsentantskabet — uafhængig af foranstaaende — forøges i den Udstrækning,

som er fornøden for, i Overensstemmelse med den Bemyndigelse, nærværende Generalforsamling har meddelt Repræsentantskabet, at give Aarhus Byraad de af dette tegnede Aktier og at optage det ommeldte Partialobligationslaan.“

Til § 7: 1. Punktum udgaar. I Stedet for indsættes: „Repræsentantskabet, der bestaar af 15 Medlemmer, sammensættes og vælges fremtidig paa den Maade, som i Byraadets Skr. af 21. Novbr. 1902 (Post 3 er fastsat for „Bestyrelsen“, hvilket Ord altsaa er ensbetydende med Lovbetegnelsen: „Repræsentantskabet“. Valget foregaar i den Orden, at Partialobligationsejerne vælger 5 og derefter Aktionærerne 5, og sidst vælger Byraadet 5 Medlemmer til Repræsentantskabet.“

§ 7 andet Punktum udgaar og i Stedet for indsættes:

„Et Medlem af hver af de to Valggrupper: Partialobligationsejernes og Aktionærernes afgaar aarligt, første Gang Septbr. 1904 og efter Lodtrækning. Afgangsortenen i Byraadets Valggruppe bestemmes af Byraadet.“

§ 7 tredje Stykke udgaar ganske og i Stedet derfor indsættes:

„Forandring i Aktionærernes Valgret og i Sammensætningen af Repræsentantskabet kan ikke ske, saalænge det Partialobligationslaan, der nu optages, ikke er indfriet, og naar dette er sket, kan saadan Forandring kun finde Sted ved Generalforsamlingsbeslutning efter Reglerne for Lovændring.“

Til § 8 sjette Stykke, 4. Punktum tilføjes:

„Dette „Forretningsudvalg“ er ensbetydende med den i Aarhus Byraads Skrivelse af 21. Novbr. 1902 nævnte „Driftsbestyrelse“.

Til § 13 tilføjes en ny Slutningspassus saalydende:

„De herommeldte Beslutninger skulle derhos, for at have Gyldighed, være sanktionerede af $\frac{2}{3}$ af Partialobligationsejerne, saalænge disses Laan henstaar uindfriet.“

Forsamlingen udtalte en Tak til Byraadet for dets Bistand og usvækkede Interesse for Aarhus Theater.

Den 23. Marts 1903 holdtes Møde paa Raadhuset af Partialobligations-Ejerne, hvor der toges Bestemmelse om Obligationens Ordlyd og hvor følgende Herrer valgtes til Medlemmer af Repræsentantskabet:

Fabrikant <i>J. Wied</i>	med 29 Stemmer
Grosserer <i>L. Hammerich</i>	- 29 —
Redaktør <i>Funh Thomsen</i>	- 29 —
Direktør <i>F. D. Matzen</i>	- 24 —
Sagfører <i>N. Knudsen</i>	- 29 —

Den 20. April afholdtes en ekstraordinær Generalforsamling, hvor, efter Byraadets Ønske, vedtoges følgende Ændringer i Lovene:

„og med Byraadets Samtykke“, der indsættes i Lovenes Tillæg 11. Linie fra neden paa 4. Side, desuden forandres i 2. Linie Side 3 foroven Ordene: „23 Aar“ til „15 Aar“.

Ved skriftligt Valg af 5 Aktionærer til Medlemmer af Repræsentantskabet valgtes

Overbanemester <i>N. P. Jensen</i>	med	145	Stemmer
Købmand <i>Mikael Johansen</i>	-	160	—
Etatsraad <i>A. Meyer</i>	-	153	—
Fabrikant <i>Carl H. Sørensen</i>	-	106	—
Tømrermester <i>A. K. Sørensen</i>	-	158	—

Byraadet havde valgt følgende 5 Medlemmer:

Grosserer *Chr. Filtenborg.*
Forretningsfører *Jakob Jensen.*
Fabrikant *Chr. Lottrup.*
Folketingsmand *P. Sabroe.*
Fabrikant *A. Thomsen.*

Paa et Møde den 25. April konstituerede Repræsentantskabet sig og valgte Etatsraad *A. Meyer* til Formand og Sagsfører *N. Knudsen* til Næstformand.

Til Udvalgene blev valgt:

Sceneudvalget: *Meyer, Wied, Sabroe.*

Kasseudvalget: *Knudsen, Hammerich, Carl H. Sørensen.*

Bygningsudvalget: *Matzen, A. K. Sørensen, N. P. Jensen.*

Inventar- og Rengøringsudvalget: *Thomsen, Lottrup, Johansen.*

Lejeudvalget: *Jakob Jensen, Filtenborg, Funch Thomsen.*

Scene af »De usynlige«.

Fjerde Sæson, 1903—04, begyndte allerede d. 21. August 1903.

Personalet havde faaet værdifuld Forøgelse i Frøken *Ellen Dietrich* og i Herrerne *Benjamin Christensen* og *Henrik Malberg* — 3 Kunstnere, der blev af stor Betydning for Theatrets Repertoire.

Da de Skuespillere, der havde forladt Theatret, ikke havde været af større Betydning for det, stod det nu ved sin fjerde Sæsons Begyndelse med et fortrinligt Personale, fuldt rustet til at paatage sig store Opgaver, og *Benjamin Pedersen* satte da ogsaa straks alle Sejl til for at faa Fart paa Skuden.

Privatbillede af Henrik Malberg.

Der begyndtes med et vellykket Gæstespil af *Sophus Neumann* som Fabrikant Selby i »Et Sølvbryllup«; men dette var kun et »Udspil« for at faa Tid til Indstudering af Gæstespillets Triumf »Lykkebarnet«, der blev opført første Gang den 30. August, og hvori *Sophus Neumanns* uddødelige Fyrst

Vilh. Birch som Carl Moor
i Schillers »Røverne«.

C. Schwanenflügel som
Frantz Moor i Schillers »Røverne«.

Auran fuldstændig besejrede de noget utilgængelige Aarhusianere. Senere optraadte *Neumann* som Grøn i »Grøns Fødselsdag«, som Guldbrudgommen i »En Guldbryllups-aften« og som Kasketmager Conradsen i »De fattiges Dyrehave« foruden at han Aften efter Aften udfyldte Pavserne med humoristisk Oplæsning.

Det blev et overordentlig fornøjeligt Gæstespil, der strakte sig lige til den 24. September og sluttede under store Ovationer for den geniale Gæst.

Medens Publikum endnu var i Aande udspillede *Ben-*

Benjamin Christensen som Schweizer i Schillers »Røverne«.

jamin Pedersen en ny Trumf. Den 25. September opførtes Schillers »Røverne« med *Vilh. Birck* som Carl Moor og *Ch. Schwanenflügel* som Frantz. *Benjamin Christensen* fik her sin Debut som Schweizer og slog straks an. »Røverne« var aldrig tidligere blevet opført i Aarhus og mange og lange Forberedelser var gaaet forud for Premiéren; Prøver havde været afholdt Nat og Dag og paa Malersalen var der blevet arbejdet paa Dekorationsmateriellet Døgn efter

Døgn. Og trods dette store Arbejde og de store Bekostninger opnaaede Stykket kun 9 Opførelser; men Theatret havde betalt sin Tribut til Kunsten og kunde atter en Tid give sig Publikum i Vold.

Det blev »Fangen paa Zenda« og »Gøngehøvdingen«, der bragtes som Sonofre, og Tilgivelsen kom i Form af 40 Opførelser. Men allerede derefter vovede Theatret at spille *Sven Langes* »En Forbryder« og Publikum kvitterede med 7 tynde Huse.

Holberg hædredes paa sin Fødselsdag den 3. December med Opførelsen af »Masca-
rade«, hvis Intermedium navnlig gjorde stor Lykke. *Thorkild*

Svend Rindom som Nicolaj i »Nøddebo Præstegaard«.

Roose havde her skabt en stilfuld *Leander* og *Alfred Cohn* en herlig, levende *Henrik*.

Den 8. og 9. December optoges af et højst interessant norsk Gæstespil under Direktion af *Dore Lavik*. Der opførtes »Geografi og Kærlighed« med *Dore Lavik* som Professor *Thyge-*

Frk. Ellen Dietrich. Privatbilleder.

sen, og den uimodstaaelig komiske »*Idyl*«, »*Baldevins Bryllup*« af *Vilh. Krag*. Huset stod begge Aftener næsten tomt, men det lille, forstaaende Publikum, der var mødt, lod sig ikke anfægte heraf; det flyttede sammen og skabte en Stemning, der forplantede sig til Scenen og lod de dygtige Skuespillere forstaa, at den Kunst, de ydede, ikke var ydet omsonst.

Som Juleforestilling opførtes »*Nøddebo Præstegaard*«, der fik fornyet Interesse ved, at Publikums Yndling fra det gamle Theater, Frøken *Ellen Dietrich*, her for første Gang

viste sig paa det ny. Til at udføre Nicolajs Rolle var engageret den unge Student *Svend Rindom*, som her høstede sine første Lavrbær — ung, glad og frejdig som han var.

Tiden efter Jul udfyldtes med god »Komedie for Folket«:

Som Antoinette
i »Gamle Ungkarle«.

Frøken Ellen Dietrich.

Som Denise
i »Frøken Nitouche«.

»Svend Dyrings Hus«, »Tante Cramers Testamente«, »Højgaard's Pensionat« indtil Musiken atter, den 18. Marts, holdt sit Indtog med *Johan Straus'* muntre Operette »Flagermusen«. Med de gode Sangkræfter, Theatret raadede over, blev denne Operette ført frem i en fuldendt Form; Koret, der bestod af Theatrets egne Kræfter, sang upaaklageligt og Spillet var godt.

I April arrangeredes et kort Gæstespil af Fru *Anna Lar-*

sen som Marguerite Gautier i »Kameliedamen« og Hr. Robert Dinesen som Armand.

Fru Antoinette Winding
som Caroline Hansen
i »Tante Cramers Testamente«.

Sæsonen sluttede, som den begyndte, med festlige Forestillinger, der fyldte Kassen og Aften efter Aften fik den røde Lygte ud; det var *Olaf Poulsen*, der i fem Aftener henrev Publikum med sin mesterlige Udførelse af Isidore Lechals mægtige Rolle i »Forretning er Forretning« og som Harlekin i »De usynlige«.

Da Tæppet den 15. Maj faldt, vilde Jubelen ingen Ende tage og mange hjærtelige »paa Gensyn« sendtes op til den fornemme Gæst.

4. Sæsons Repertoire. 1903—04.

21. Aug.	1903.	<i>Emma Gad</i> : Et Sølvbryllup opf.	2	Gange	
30. -	-	<i>Edm. Audran</i> : Lykkebarnet .	12	-	-
11. Septb.	-	Grøns Fødselsdag	6	-	-
20. -	-	<i>Neumann</i> : En Guldbryllups-			
		aften	5	-	-
20. -	-	<i>H. Hertz</i> : De Fattiges Dyre-			
		have	5	-	-
25. -	-	<i>Schiller</i> : Røverne	9	-	-
7. Oktb.	-	<i>Anthony Hope</i> : Fangen paa			
		Zenda	14	-	-
23. -	-	<i>Otto Benzon</i> : En Skandale..	11	-	-
1. Novb.	-	<i>Carit Etlar</i> : Gøngehøvdingen	26	-	-
27. -	-	<i>Sven Lange</i> : En Forbryder..	7	-	-

3. Decb. 1903.	<i>Holberg: Mascarade</i> opf. 11 Gange		
6. - -	<i>Peter Nansen: En Bryllups-</i>			
	<i>aften</i>	- 9 -	
6. - -	<i>En Fløjtesolo</i>	- 3 -	
26. - -	<i>Elith Reumert: Nøddebo</i>			
	<i>Præstegaard</i>	- 16 -	
8. Jan. 1904.	<i>Vict. Sardou: Gamle Ung-</i>			
	<i>karle</i>	- 6 -	
17. - -	<i>H. Hertz: Svend Dyrings</i>			
	<i>Hus</i>	- 18 -	
7. Febr.	<i>Fritz Holst: Hverdagsfolk..</i>		- 10 -	
14. - -	<i>Broug og Halliday: Mad-</i>			
	<i>kærester</i>	- 4 -	
21. - -	<i>Elith Reumert: Højgaards</i>			
	<i>Pensionat</i>	- 9 -	
1. Marts	<i>Edg. Høyer: Tante Cramers</i>			
	<i>Testamente</i>	- 20 -	
18. - -	<i>Johan Strauss: Flagermusen</i>		- 22 -	
15. April	<i>Dumas fils: Kameliadamen</i>		- 2 -	
19. - -	<i>C. Hostrup: Under Snefog</i>		- 6 -	
25. - -	<i>Gustav Esmann: Den kære</i>			
	<i>Familie</i>	- 8 -	
1. Maj	<i>Meilhac og Millaud: Frøken</i>			
	<i>Nitouche</i>	- 2 -	
11. - -	<i>Octave Mirbeau: Forretning</i>			
	<i>er Forretning</i>	- 3 -	
13. - -	<i>Oehlenschläger: De to Arm-</i>			
	<i>ringe</i>	- 2 -	
13. - -	<i>Holberg: De usynlige.....</i>		- 2 -	

Ialt 224 Spilleaftener.

For Repræsentantskabet forløb Sæsonen uden større Vanskeligheder. Midlerne til Theatrets Drift var flydt regel-

mæssigt og rigeligt af Spilleindtægten, og den trykkende Byggegæld var bragt fra Haanden ved Hjælp af Partialobligations-Laanet og Byraadets Aktietegning. Men da Driften, trods alle Anstrengelser, gav et Underskud paa 9207 Kr., var der ikke Midler til at sætte en ny Sæson i Gang med, og Kasseudvalget i Forening med Formanden be-

Frk. Ellen Diedrich.
som Denice i »Frøken Nitouche«.

myndigedes da til mod Selvskyldnerkaution at stifte et Laan i Aarhus Privatbank paa 15000 Kr. — »at tilbagebetale saasnt den kommende Sæsons Indtægter uden Skade for Driften tillader det.«

I Løbet af Sæsonen fremkom fra enkelt Side indenfor Repræsentantskabet Forslag om, at tilbyde *Benjamin Pedersen* Theatret til Leje mod en nærmere fastsat Afgift; men paa et fuldtalligt Repræsentantskabsmøde nedstemtes heldigvis dette Forslag af de øvrige Medlemmer, der enstemmigt udtalte sig meget bestemt for fortsat Selvdrift.

I Direktørens Lønningsmaade foretoges den Ændring, at medens han hidtil havde haft en fast Tantième paa 2000 Kr., hvis hans Driftsregnskab udviste et saadant Overskud, fastsattes hans Tantième nu til 6 % af Driftsoverskudet, 3: Forskellen mellem selve Theaterdriftens Indtægter og Udgifter, efter at Kontoen var debiteret for en Afgift til Aktieselskabet af 100 Kr. pr. Spilleaften.

Paa Foranledning af at Antallet af Fribilletter efterhaanden var steget i en foruroligende Grad, fremsatte

Kasseudvalget Forslag om fuldstændig at afskaffe Fribilletter; men dette nægtede Administrationen at gaa med til, idet den hævdede, at selv om Fribilletter var et Onde, var de dog ofte et nødvendigt Onde og anvendt med Fornuft kunde de være til Gavn for Theatret.

Disse Forhandlinger gav Stødet til, at Læge *Winge* frem-

Vilh. Birch som v. Eisenstein
i »Flagermusen«.

Fru Anna Larssen
som Marguerite Gautier.

kom med et Forslag af vidtrækkende Betydning. Det gik ud paa tildels at overflødiggøre Udstedelse af Fribilletter ved at forøge det betalende Publikum, hvilket kunde opnaas ved at give de langmodige Aktionærer Udbytte af deres Aktier i Form af Cupons, der kunde anvendes ved Køb af Billetter og modtages af Billetkassereren som rede Penge for en Del af Billetternes Pris.

Dette Forslag vandt hurtigt Repræsentantskabets Billigelse, og Kasseudvalget udarbejdede da følgende Regulativ

for saadanne Cupons' Udstedelse og Benyttelse, der enstemmigt vedtoges:

1. Aarhus Theaters Aktier eller Interimskvitteringer forsynes med Udbytte-Cupons-Ark.
2. Indtil videre og som Forsøg i Regnskabsaaret 1904—05 kan Aktionæerne mod Aflevering ved Sæsonens Begyndelse af Udbytte-Cupons for Regnskabsaaret 1903—04 faa udleveret paa Forretningsførerens Kontor saa mange Billet-Cupons lydende paa 50 Øre, at den samlede Sum udgør $2\frac{1}{2}$ % af vedkommende Akties Paalydende.
3. Disse Billet-Cupons modtages i Billetkontoret og hjemler efter deres Paaalydende Rabat paa de ordinære Billetpriser, dog saaledes at der kun kan anvendes én Cupon for hver Billet der købes, og at Cuponerne kun kan benyttes ved Køb af Billetter til ordinær Pris af 1 Kr. pr. Billet og derover. Hver Rabat-Cupon og Udbytte-Cupon skal bære den tilsvarende Interimskvitterings Nummer.
4. Billet-Cuponerne gælder til alle Theatrets Forestillinger undtagen Søn- og Helligdage, Torsdags- og Første-Forestillinger, dog kun forsaavidt Billetter haves; de gælder kun i den Sæson, for hvilken de er udstedt.

Alfred Cohn som Henrik.

Forslaget og Regulativet vedtoges i første Repræsentantskabsmøde og traadte i Kraft ved den ny Sæsons Begyndelse.

Frk. Jesta Berg
i »Gøngehøvdingen«.

Benj. Christensen
i »Højgaards Pensionat«.

Aktionærerne paaskønnede denne Indrømmelse, der jo betød en Værdistigning af Aktierne, og benyttede sig flittigt af Cuponerne, saaledes at Formaalet ved disses Udstedelse opnaaedes.

Frk. Gerda Krum som »Den skønne Helene«.

Femte Sæson, 1904—05, aabnedes, ligesom den foregaaende, allerede den 21. August.

Benjamin Pedersen var af Repræsentantskabet enstemmig blevet genvalgt som Theatrets kunstneriske Leder og hans Kontrakt var denne Gang bleven afsluttet for et Tidsrum af 3 Aar — et godt Bevis paa den Tillid der næredes til ham. I de Pressekommentarer, der i denne Anledning fremkom, udtaltes, at *Benjamin Pedersen* i de forløbne Aar havde vist at have det rigtige Greb paa at lede denne unge Scene saaledes, at den var bleven et virkeligt Hjemsted for god og sund Skuespilkunst. Foruden

Frk. Ellen Arctander som Olivia i »Familien Jensen«.

Benjamin Christensen
som Mølmark i »Byens Stolthed«.

et fortrinligt Repertoire, hvor et skønsomt Valg af Klassikere intet Aar savnedes, skyldtes dette ikke mindst et med kyndigt Blik og megen Omhu samlet Personale.

I dette var der sket den Forandring, at Fru *Lamberth* havde forladt Theatret og var blevet erstattet af Fru *Anna Jacobsen*. Medens Theatret i Fru *Lamberth* havde ejet en fortrinlig Fremstillerinde af de ældre Kvinder af alle Lag, af Moderen, Damen, Konen, fik det i Fru *Anna Jacobsen* den komiske kvindelige Kraft, det hidtil havde savnet, for-

enet med Evnen til ogsaa at udfylde det ældre alvorlige Rollefag. Men det var navnlig Fru *Jacobsens* sprudlende komiske Talent, Theatret skulde faa rig Anvendelse for i denne Sæson f. Eks. som Fru *Jensen* i »Familien *Jensen*«, Madam *Smidt* i »Genboerne«, Overkokkepigen i »Der var engang —« og Madam *Donnerwetter* i »Anders *Tikjøb*«.

I Haab om en Gentagelse af sidste Sæsons heldige Gæstespil havde *Benjamin Pedersen* engageret Solodanserinde Fru *Ellen Price de Plane* og Solo-

Benjamin Christensen
som Mølmark i »Byens Stolthed«.

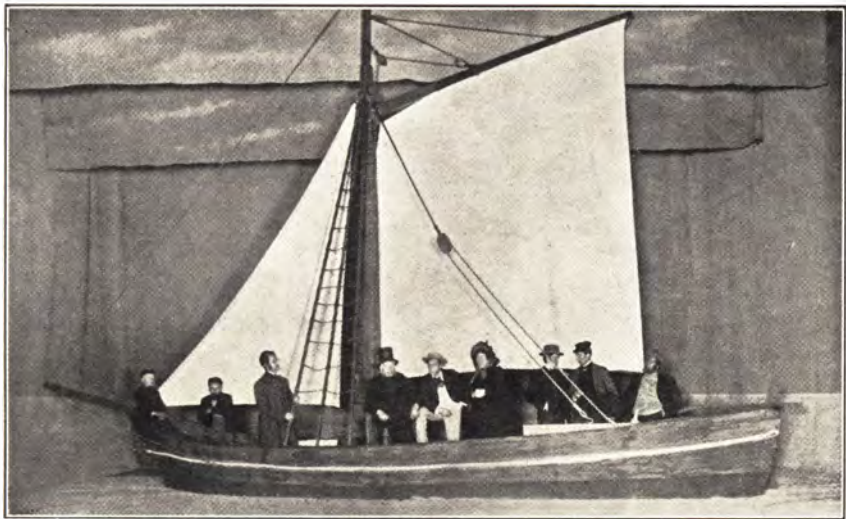
Frk. Gerda Krum i »Den lille Pige med Svovlstikkerne«.

danser *G. Uhlendorff* til at optræde i »Sylfiden« og at udføre forskellige Danse fra Balletterne »Blomsterfesten i Genzano« og »Toreadoren«. Sammen med disse Balletter opførtes »Den pantsatte Bondedreng«, hvori *Henrik Malberg* som Peer Nielsen gjorde stor Lykke.

Frk. Thyra Dreyer som Valborg i »Axel og Valborg«.

Hele Sæsonen var særlig folkelig. Naar undtages *Oehlen-schlægers* »Axel og Valborg«, hvori en ung Dame, Frøken *Thyra Dreyer*, fik sin Debut som Valborg, medens *Vilh. Birch* var en statelig Axel, fik Klassikerne Lov til at hvile, medens Folkekomedien og Lystspillet beherskede Scenen. *Benjamin Pedersen* maatte — af Hensyn til Kassen — slaa af

Scenebillede fra »Anders Tikjøbs«.

paa Idealerne. Af Operetter opførtes foruden den lille Spøg »Theaterbanditterne« kun »Den skønne Helene« med Frk. *Gerda Krum* i Titelrollen. »Der var engang —« blev Sæsonens Juleforestilling, og i et straalende nyt Udstyr med Frøken *Ellen Diedrich* som Prinsessen og *Vilh. Birch* som Prinsen blev det en stor Succes.

En smuk kunstnerisk Succes fik Theatret paa *Aug. Ennas* lille smukke Opera »Den lille Pige med Svovlstikkerne«, der opførtes første Gang den 13. December med Komponisten som Dirigent. Frøken *Gerda Krum* udførte den lille Piges Rolle med stor Kunst og sang sig, med den henrivende Musik, ind i alle Hjærter.

Vilh. Birch som Prinsen i »Der var engang —«.

Frk. Maggi Zinn som Anna
i »En Pokkers Tøs«.

Philip Bech som Grev Gert
i »Ridderen af Randers Bro«.

Sæsonen sluttede med et meget kærkomment Gæstespil af *Olaf Poulsen*, der i fire Aftener fyldte Theatret til sidste Plads, medens den geniale Kunstner henrykkede Publikum med sin mesterlige Fremstilling af *Falsmaal* i »Gulddaasen« og *Løjtnant v. Buddinge* i »Genboerne«.

I Sæsonens Begyndelse havde Theatret mistet sin dygtige og afholdte Inspektør og Overregissør *Ludvig Wantzin*. Han døde den 31. Oktober efter over et Aars forudgaaende haabløs Sygdom, kun 57 Aar gammel.

Ludvig Wantzin var en udpræget Theatermand, hvis hele Interesse samlede sig om det Liv, der leves paa de skraa Brædder. Han var egentlig Skuespiller, men gik tidligt over

til Regissørfaget og kom her til Aarhus sammen med *Benjamin Pedersen*, der vidste, hvilken Støtte han var for et Theaters Drift. Hans Død var et stort Tab for Direktøren og Theatret.

5. Sæsons Repertoire. 1904—05.

21. Aug.	1904.	<i>Holberg</i> : Den pantsatte Bondedreng	opf.	7	Gange
21.	-	-		7	-
22.	-	<i>Bournonville</i> : Sylfiden		7	-
22.	-	<i>Pailleron</i> : Med det gode ..		6	-
22.	-	<i>Gustav Wied</i> : Et Opgør		7	-
1. Septb.	-	<i>Edgar Høyer</i> : Familien Jensen		15	-
16.	-	<i>Georges Mitchell</i> : Huset Bonardon		5	-
16.	-	<i>Offenbach</i> : Theaterbandit-terne		7	-
25.	-	<i>C. Hostrup</i> : Genboerne		6	-
30.	-	<i>Gustav Esmann</i> : Den kære Familie		3	-
6. Oktb.	-	<i>N. V. Brun</i> : Ridderen af Randers Bro		25	-
30.	-	<i>Rolf Harboe</i> : Dronningens Jagtslot		8	-
30.	-	<i>Nicoline Kirkegaard</i> : Anne Lise		9	-
30.	-	<i>Erik Bøgh</i> : En Pokkers Tøs		6	-
8. Novb.	-	Ungdomsleg		13	-
20.	-	<i>Oehlenschläger</i> : Axel og Valborg		9	-
4. Decb.	-	<i>Ellen Reumert</i> : Tvillinger..		16	-
13.	-	<i>Aug. Enna</i> : Den lille Pige med Svovlstikkerne		17	-

26. Decb. 1904.	<i>Drachmann</i> : Der var en-	gang —	opf. 20 Gange
15. Jan. 1905.	<i>Fristrup</i> : Landmandsliv	- 20 -
5. Febr.	<i>Christopher Boeck</i> : Et kø-	benhavnsk Hjem - 8 -
12. - -	<i>Holberg</i> : De usynlige	- 2 -
13. - -	<i>K. Hansen</i> : Tersløsegaard. Et	Holberg-Recitativ - 2 -
17. - -	<i>Gustav Wied</i> : Byens Stolt-	hed - 16 -
3. Marts	<i>Meilhac og Halevy</i> : Den	skønne Helene - 14 -
19. - -	<i>Ludv. Rosenberg</i> : Radika-	leren - 5 -
2. April	<i>Drachmann</i> : Den fattige	Drengs Eventyr - 9 -
2. - -	<i>H. C. Andersen</i> : Den nye	Barselstue - 9 -
14. - -	<i>Poul Nielsen</i> : Landlov	- 10 -
30. - -	<i>Vilhelm Østergaard</i> : Anders	Tikjøb - 11 -
17. Maj	<i>Chr. Olufsen</i> : Gulddaasen	..	- 3 -

Ialt 226 Forestillinger.

Repræsentantskabet havde atter maattet begynde Sæsonen med at sørge for Kapital til Driftens Igangsættelse og havde denne Gang maattet udstede en Vexel paa 9000 Kr. under personlig Garanti overfor Banken. Pengene til dens Dækning skulde tages af Spilleindtægten, saasnart dette kunde ske uden Skade.

Da Sæsonforskudene til Skuespillerne efterhaanden var voxet saadan, at de lagde ret kraftig Beslag paa Theatrets Midler, meddeltes det Direktøren, at de samlede Forskud

Frk. Ellen Diedrich som Prinsessen i »Der var engang —«.

Alfred Cohn som Pomuchelskopp
i »Landmandsliv«.

Alfred Cohn som Provst Klinge
i »Byens Stolthed«.

Henrik Malberg som Peer Nielsen
i »Den pantsatte Bondedreng«.

Henrik Malberg som Bømler
i »Byens Stolthed«.

fremtidig ikke burde overstige 2 Tolvte dele af det samlede Gagebeløb og samtidig henstilledes til ham at søge at gøre det indlysende for Personalet, at den sundeste Form for Gagebetaling vilde være at dele Gagerne i 12 maanedlige Rater i Stedet for nu i 9, da denne Betalingsmaade vilde overflødiggøre Forskud. Denne Reform lykkedes det dog aldrig at gennemføre — og den er vist heller ikke blevet genenmført ved noget andet Theater.

De maanedlige Repræsentantskabsmøder blev af praktiske Grunde henlagt fra den første til den anden Tirsdag i hver Maaned og paa et af de første Møder i Sæsonen drøftedes, hvad der kunde gøres for at tilvejebringe den stærkt tiltrængte Forøgelse af Theatrets Indtægter.

Fabrikant *Lottrup* fremsatte da det Forslag at forsøge at arrangere Forevisning af levende Billeder i Sommermaanederne, en Nyopfindelse der endnu var ret ukendt i Aarhus og ikke sat i System.

Tanken fængede straks, og Forretningsudvalget bemyndi-

gede *Lottrup* til at arbejde videre paa Sagen, og dette førte til, at Theatret senere blev betroet en Biograftheaterbevilling og indrettede en Forevisningssal i A/S Vulkans store Lokaler i Theaterbygningen.

Æren for Idéen til dette for Aarhus Theater forretningsmæssigt set saa vigtige Aktiv maa derfor i første Række tilskrives nu afdøde Fabrikant *Lottrup*.

Efter at *Aug. Enna* var traadt i Forbindelse med Aarhus Theater ved dettes Opførelse af »Den lille Pige med Svovlstikkerne«, som Komponisten selv havde dirigeret ved de 3 første Opførelser, tilbød han i Februar 1905 Theatret en ny Opera, componeret over *H. C. Andersens* »En Moder«. Men samtidig fremsatte han det overraskende og interessante Forslag, at oprette en Operascene paa Aarhus Theater ved Siden af den dramatiske og tilbød sig selv som fast Dirigent for Operaen.

Forslaget modtoges med stor Sympathi af Repræsentantskabet og det blev Genstand for indgaaende Drøftelse og henvistes til nærmere Prøvelse af Sceneudvalget og Kasseudvalget i Forening med Direktøren. Flere Møder afholdtes om denne Sag, men der fandtes ikke Udveje til at realisere den, og man maatte meddele *Aug. Enna*, der personlig kom tilstede i et Repræsentantskabsmøde, at det var et for stort Brød at slaa op for Aarhus Theater og at det, i hvert Fald inden for en overskuelig Tid, ikke vilde være muligt, at

Alfred Cohn som Harlekin
i »De usynlige«.

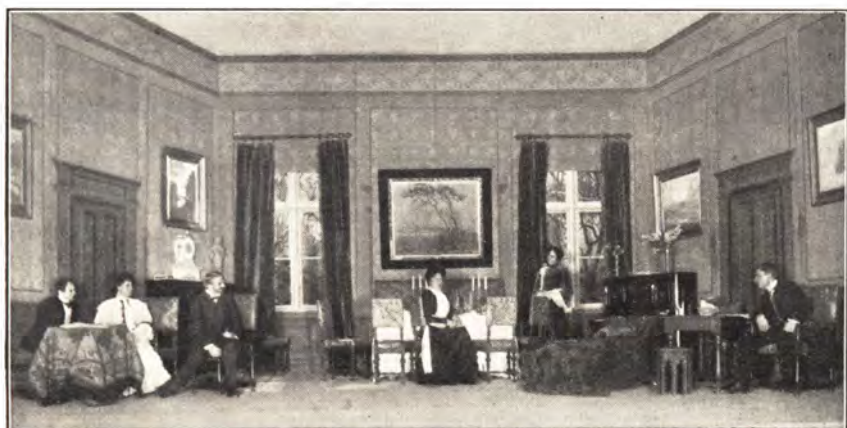
tilvejebringe de betydelige Midler, der vilde medgaa til Sagens Fremme og først og fremmest da til den betydelige Udvidelse af Orkestret, der vilde være uundgaaelig nødvendig.

C. Schwanenflügel som Vilrådsen
i »Et københavnsk Hjem«.

De femaarige Kontrakter, der var afsluttet med Forpagterne af Publikumsgarderoberne og Theaterbladet udløb med denne Sæson og Forpagtningerne opsloges ledige. Blandt de mange Ansøgere valgtes Kunstdrejer *J. Blinkenberg* til Forpagter af Garderoberne mod en aarlig Afgift af Kr. 7300.00 og Skuespiller *O. Conradsen* fik Theaterbladet overladt mod at svare Theatret 2000 Kr. aarlig.

Ved Sæsonens Slutning nedlagde Redaktør *Funch Thomsen* sit Mandat som Medlem af Repræsentantskabet til Fordel for Murermester *Magnus Nielsen*, der indtraadte i Lejeudvalget.

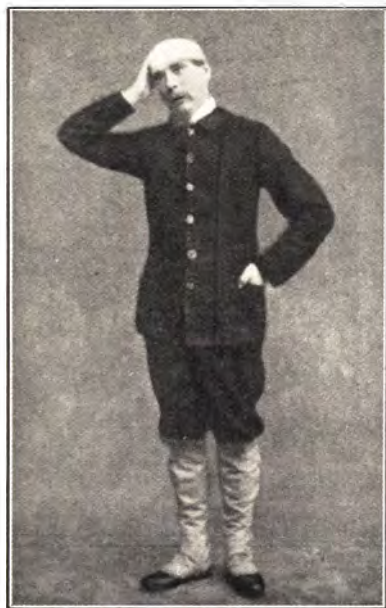

Scene af »Ungdomsleg« (1904—05).

Sjette Sæson, 1905—06, blev, mere end nogen af de foregaaende, præget af Af- og Tilgang i Personalet.

Det var jo efterhaanden blevet saadan, at Aarhus Theater, som Forskole for de københavnske Theatre, næppe naaede at faa Talenterne udviklet, før et eller andet Hovedstads-theater bemægtigede sig dem, hvorefter *Benjamin Pedersen* atter maatte se sig om efter nye Muligheder og igen kunde begynde at rulle sin Sisyphus Sten.

Denne Gang var det gaaet slemt ud over Damepersonalet; ikke færre end 8 af de mest benyttede Damer havde forladt Theatret og blandt disse de allerbedste Kræfter: Frøken *Diedrich*, Frøken *Krum* og Fru *Winding*. De fulgtes af

Anker Kreutz som v. Schneppen i »En Lektion«.

Frøknerne *Jesta Berg, Martha Hegner, Dora Madsen, Anna Meyer* og *Maggi Zinn*, Damer der efterhaanden havde vundet Publikums Interesse og var blevet af Betydning for Repertoiret. Af Herrerne var *Henrik Malberg* gaaet til det kongelige Theater, som *Thorkild Roose* tidligere.

Fru Karen Lund som Denise
i »Frøken Nitouche«.

Allerede nu viste det sig, hvor vanskeligt det i Fremtiden vilde blive at forene et Skuespil- og et Operette-Personale under samme Tag, efter at flere Operette-Scener var opstaaet i Hovedstaden og trak de brugelige Sangkræfter til sig fra Provinserne. Blandt de nyengagerede ved Aarhusscenen var der da heller ingen særligt stemmebegavede, selv om ogsaa Fru *Karen Lund* fik Lov til at forsøge sig som Frøken Denise i »Frøken Nitouche«.

I *Valdemar Lund* fik Theatret en elskværdig og habil Skuespiller, der navnlig slog godt til i Lystspillene. De øv-

rige nye Kræfter var Frøknerne *Bjerre-Jensen, Jenny Roelsgaard* og *Lolly Berendt* samt Ægteparret *Alfred* og *Wilhelmine Stigaard*.

Alfred Stigaard var uden Sammenligning de rejsende Selskabers mest yndede Skuespiller, og ogsaa her i Aarhus havde han — paa det gamle Theater — havt et meget stort Publikum; men under *Benjamin Pedersen* lykkedes det ham slet ikke at finde sin Plads i Repertoiret, han slog ikke an og efter én Sæsons Forløb forlod han Theatret.

Denne sjette Sæson stod ikke paa Højde med de tidligere.

Sang og Musik — med Undtagelse af den uopslidelige »Frøken Nitouche« — hørtes af gode Grunde sjældent. Det var de brede prøvede Folkekomedier, der blev Sæsonens Ballast: »Capriciosa«, »De smaa Landstrygere«, »Forhus og Baghus«, »Min egen Dreng«, »Tordenskjold i Dynekilen«. Af Klassikere var kun *Oehlen-schlæger* repræsenteret med »Erik og Abel« og *Heiberg* med sin Bearbejdelse af »Fari-nelli«.

Walter Christmas' Komædie »En Lektion« med Frøken *Bjerre-Jensen* som Komtesse Polly og *Gudrun Lundgreen* som Stella Mignon aabnede Sæsonen paa en heldig Maade og opnaaede 17 Opførelser. »Et Sølvbryllup« genoptoges nærmest for at give Fru *Anna Jacobsen* Lejlighed til at vise sin ustyrlig morsomme Frøken Knudsgaard, men det gik kun 3 Gange.

Forsæsonens bedste Maaned blev November, der helt udfyldtes af *Bering-Liisbergs* store historiske Folkeskuespil »Domklokkerne«, som med sin lokale Kolorit var sikkert paa Publikums Interesse, og *Hjalmar Bergstrøms* store Træffer, Skuespillet »Lynggaard & Co.«, der ogsaa her blev Sæsonens store Publikums-Succes. Men det blev ogsaa fortrinligt spillet af Theatrets bedste Kræfter og navnlig skabte *Benjamin Christensen* af *Georg Heymann* en fuldt færdig Figur, der endnu ikke er glemt.

Af andre danske Nyheder opførtes *P. A. Rosenbergs*

Fru Anna Jacobsen
som Frøken Knudsgaard
i »Et Sølvbryllup«.

»Byen ved Havet« og *Henry Nathansens* »Mor har Ret«, men de blev, navnlig for det førstes Vedkommende, mindre godt spillet og interesserede ikke.

Sæsonens største Begivenhed blev et nyt Gæstespil af *Olaf Poulsen*, ved hvilken Lejlighed han atter glædede

Benj. Christensen
som Biskop Morten Madsen
i »Domklokkerne«.

Vilh. Birch, Benj. Christensen og
Frk. Bjerre-Jensen
i »Domklokkerne«.

Aarhusianerne med sin herlige Falsmaal i »Gulddaasen«. Desuden optraadte han som Skibsrheder Holm i *Esmanns* »Fader og Søn«. Og et 2 Ugers Gæstespil af Fru *Betty Nansen* i Maj.

Fruen fejrede store Triumfer her, først og fremmest ved sin mesterlige Fremstilling af Agnete i Fru *Amalie Skrams* 3 Akts Skuespil, som hun ved sin betydelige Kunst havde gjort berømt, men ogsaa som Cyprienne i »Lad os skilles« og Komtesse Polly i »En Lektion«.

6. Sæsons Repertoire. 1905—06.

27. Aug.	1905.	<i>Walter Christmas</i> : En Lek- tion	opf. 17 Gange	
8. Septb.	-	<i>Clara Andersen</i> : Rosa og Rositta	- 7	-
8.	-	<i>Carl Møller</i> : De forlovede..	- 11	-
17.	-	<i>Ludv. Fulda</i> : Livets Maskerade	- 14	-
1. Oktb.	-	<i>Herm. Sudermann</i> : Forhus og Baghus	- 15	-
10.	-	<i>Emma Gad</i> : Et Sølvbryllup	- 3	-
15.	-	<i>Meilhac og Millaud</i> : Frøken Nitouche	- 6	-
27.	-	<i>Overskou</i> : Capriciosa	- 13	-
9. Novb.	-	<i>Bering-Liisberg</i> : Domklok- kerne	- 17	-
29.	-	<i>Hjalmar Bergstrøm</i> : Lyng- gaard & Co.	- 21	-
26. Decb.	-	<i>P. Decourselle</i> : De smaa Landstrygere	- 24	-
14. Jan.	1906.	<i>Joh. Keller</i> : Efter Middagen	- 8	-
14.	-	<i>Farinelli v. J. L. Heiberg</i> ..	- 10	-
28.	-	<i>Oehlenschläger</i> : Erik og Abel	- 4	-
6. Febr.	-	<i>Edg. Høyer</i> : Scenens Børn .	- 9	-
13.	-	<i>Chr. Olufsen</i> : Gulddaasen ..	- 3	-
16.	-	<i>Gustav Esmann</i> : Fader og Søn	- 8	-
25.	-	<i>Carl Møller</i> : Min egen Dreng	- 14	-
11. Marts	-	<i>Carit Etlar</i> : Tordenskjold i Dynekilen	- 10	-
25.	-	<i>P. A. Rosenberg</i> : Byen ved Havet	- 14	-
8. April	-	<i>Elith Reumert</i> : Haneben ..	- 3	-

8. April 1906.	<i>Henri Nathansen</i> : Mor har	Ret	opf. 6	Gange
2. Maj	- <i>Vict. Sardou</i> : Lad os skilles.	-	5	-
7.	- <i>Amalie Skram</i> : Agnete	-	8	-
Ialt 231 Forestillinger.				

For Repræsentantskabet blev Pengene atter i denne Sæson det Emne, der gav Anledning til særlig Drøftelse.

De gode Lejemaal, det var lykkedes at afslutte om Theaterbygningens 2 store Lokaler, Caféen i den nordre Fløj og Forretningslokalerne i den søndre, havde det vist sig umuligt at opretholde. Theatercaféens første Lejer maatte lukke i

Fru Anna Jacobsen som Zephyrine
i »De smaa Landstrygere«.

Løbet af et Aar; hans Efterfølger gik det ikke meget bedre og Resultatet blev, at den tredje Vært fik betydelige Indrømmelser og Huslejen, der oprindelig var 10000 Kr. aarlig, nedskreven til 4500 Kr. For A/S Vulcans Vedkommende gik det lige saa slet, og dets Husleje blev nedsat til under Halvdelen af den oprindelige.

Disse formindskede Lejeindtægter følte stærkt i Aktieselskabets Kasse, og da selve Theaterdriften langt fra kunde svare Aktieselskabet den stipulerede Leje af 100 Kr. pr. Forestilling, blev Pengetrangen hen paa Sæsonen ret foruroligende.

Allerede midt i Sæsonen kunde Kasseudvalgets Formand efter det foreliggende Regnskab se, at Theatret ved

den ny Sæsons Begyndelse vilde komme til at mangle c. 33000 Kr.

Han meddelte dette i et Repræsentantskabsmøde den 14. Februar og udbad sig paa Kasseudvalgets Vegne Fuldmagt til at søge tilvejebragt en tilfredsstillende økonomisk Ordning.

Efter en meget indgaaende Forhandling bemyndigede Repræsentantskabet Kasseudvalget til, sammen med Formanden, at føre Forhandlinger i det Omfang Udvalget maatte finde fornødent for at tilvejebringe en saadan Ordning og derefter, saasnart det var gørligt, at fremkomme med Forslag, forinden Budgetforhandlingen fandt Sted.

I et ekstraordinært Møde den 6. Marts meddelte Kasseudvalgets Formand da, at han havde været i København og confere-ret med Finansministeren for om muligt at opnaa et billigt Statslaan eller et Laan hos en eller anden Institution i Hovedstaden, saaledes at Theatret kunde opnaa en betydelig Lettelse i dets aarlige Afdrag paa 1. Prioritetsgæld. Men det havde vist sig, at saadanne Laan ikke kunde opnaas.

Han havde da henvendt sig til Kreditforeningen, som nu stillede sig mere imødekommende end hidtil. Under Forudsætning af at der derved opnaaedes en varig Bedring i Theatrets økonomiske Forhold, havde dette Pengeinstitut lovet fra Juni Termin d. A. at nedsætte Ydelsen af 1. Prioritetslaanet til $4\frac{1}{2}$ % p. a. og at yde et Tillægslaan af 6. Serie

Alfred Cohn som »Friskfyren«
i »De smaa Landstrygere«.

til $4\frac{1}{2}$ % aarlig Ydelse paa c. 43500 Kr. mod Panteobligation umiddelbart efter det første Laan og mod Aarhus Kommunes Garanti.

Det vedtoges at indsende følgende, af Formanden og Kasseudvalgets Medlemmer underskrevne Andragende til Byraadet:

A a r h u s, d. 6' Marts 1906.

Til Aarhus Byraad.

Paa Aarhus Theaters Repræsentantskabs Vegne tillade vi os at henvende os til det højtærede Byraad i følgende Anledning.

Medens vi efter de nu indvundne Erfaringer med Hensyn til Theatrets Drift formene at kunne anse det for sandsynligt, at Theatret i Fremtiden vil kunne drives uden Underskud, maa vi samtidig indrømme, at Theatret ikke har været eller er i Stand til at amortisere saameget paa dets Pantegæld, som hidtil er sket. Af 1ste Prioritetsgælden til ny jydsk Kjøbstadkreditforenings 4' Serie Afdeling A. stor 300.000 Kr. ifølge Panteobligation af 18' Decbr. 1900 har hidtil været svaret en aarlig Ydelse af $6\frac{1}{2}$ p. ct., hvoraf 4 % er regnet som Rente og Resten som Afdrag og Bidrag til Reserve- og Administrationsfonden, foruden at der er indbetalt et Reservefondssindskud paa 5 % af det oprindelige Laans Beløb. Paa denne Amortisationsmaade er og vil til Juni Termin d. A. Gælden til Kreditforeningen være nedbragt til 256.557 Kr. 69 Øre foruden en Reservefondssandel paa 18.311 Kr. 34 Øre.

Vi have haft en Forhandling med Kreditforeningens Direktion om en Ordning af dette Forhold paa en saadan Maade, at Theatret indrømmedes en lempeligere Amortisation for Fremtiden og blev sat i Stand til at disponere over de i de 6 Aar siden Laanets Stiftelse erlagte betydelige Afdrag, som har tynget Udgiftsbudgettet altfor stærkt. Det er ogsaa lykkedes os at faa Tilsgagn fra Kreditforeningen om, at den fra Juni Termin d. A. at regne, altsaa første Gang for den Ydelse, der vil være at erlægge i December Termin d. A., vil nedsætte den aarlige Ydelse fra $6\frac{1}{2}$ % til $4\frac{1}{2}$ % af den oprindelige Hovedstol mod Reservefondspartens uforandrede Bevarelse og derhos vil Kreditforeningens Direktion, naar den herved kan se Theatrets økonomiske Forhold varigt bedrede, tilstaa Theatret et nyt Laan af dens aabnede 6' Serie paa saa stort et Beløb, som sammenlagt med Restgælden pr. 11' Juni d. A. 256.557 Kr. 69 Øre udgør den oprindelige 1ste Prioritets Størrelse 300.000 Kr., altsaa paa ca. 43.500 Kr. til $4\frac{1}{2}$ % p. a. Ydelse; men for at tilstaa

dette Tillægslaan har Direktionen stillet den bestemte Betingelse, at der herfor, foruden at meddeles Kreditforeningen Pantessikkerhed i Theatrets Ejendom med Tilbehør umiddelbart næstefter 1ste Prioritetslaanet, tilvejebringes Aarhus Kommunes Garanti som Selvskyldnerkautionist, altsaa blot for Tillægslaanet. —

Vi tillade os derfor at andrage det høje Byraad om, under Hensyn til Theatrets kulturelle Betydning for vor By og vor Landsdel og til den Interesse, Kommunen hidtil har vist Theatret, at give Samtykke til, at Theatret optager et saadant Tillægslaan i Kreditforeningen paa ej over 43.500 Kr. mod den ommeldte Pantessikkerhed og Kommunens Selvskyldnerkaution, hvorhos vi i bevilgende Fald samtidig tør ansøge om, at Kommunens Deklaration, læst som pantstiftende i Theatrets Ejendom senest d. 16' April 1903, samtidig erholder en til saadan Prioritetsomordning fornøden Paategning, der kan tinglyses samtidig med den nye Obligation til Kreditforeningen.

Naar det høje Byraad har givet os et saadant Tilsagn, der af Hensyn til forestaaende Behandling af Theatrets Budget for kommende Saison gunstigt tør imødeses saa hurtigt, som det efter Omstændighederne er muligt, haabe vi at kunne opnaa Samtykke til Prioritetsomordningen ogsaa fra de Partialobligationsejere, hvis Obligation i Prioritet staar bagefter Kommunens fornævnte Deklaration, og vi føle os forvissede om, at det ved denne Transaktion vil lykkes paa en god og varig Maade at konsolidere Theatrets økonomiske Fremtid.

Ærbødigst

P. R. V.

A. Meyer.
L. Hammerich.

N. Knudsen.
Carl H. Sørensen.

Herpaa indløb allerede den 15. Marts Byraadets Svar:

Aarhus Byraad.
Den 15' Marts 1906.

Indenrigsministeriet har den 14' d. M. tilskrevet Stiftamtet saaledes:

»Af det med Amtets paategnede Erklæring af 11' f. M. modtagne Andragende fra Aarhus Byraad fremgaar, at Repræsentantskabet for »Aarhus Theater« har henvendt sig til Byraadet med Anmodning om, at Aarhus Købstadkommune vil overtage Garantien for et Laan, stort 43.500 Kr., at forrente og afdrage med $4\frac{1}{2}$ % aarlig, af den oprindelige Hovedstol, hvilket Laan Repræsentantskabet til Sikring af Theatrets Drift ønsker at optage

hos »Ny jydsk K bstadkreditforening« med Prioritet i Theatrets Ejendom med Tilbehør næstefter et 1' Prioritetslaan, stort til Rest 256.557 Kr. 69  re.

Næst i denne Anledning at bemærke, at Grunden til Theatrets Underskud i de forløbne Aar maa søges i de betydelige Afdrag og Reservefondsbidrag af fornævnte Laan — hvilke Ydelser for Juni Termin d. A. at regne ville blive nedsatte fra 6½ % til 4½ % aarlig af den oprindelige Hovedstol — og at Kommunen, for saa vidt det skulde blive nødvendigt helt eller delvis at udrede Laanebel bet, der er uopsigeligt fra Kreditors Side, for det saaledes erlagte Beløb vil erholde 1' Prioritet i Ejendommen, har Byraadet anholdt om Ministeriets Samtykke til, at K bstadkommunen paatager sig den ommeldte Garanti.

I denne Anledning skulde man til Efterretning og videre fornøden Bekendtgørelse tjenstlig melde, at det beg rte Samtykke efter Omstændighederne herved meddeles.

Ministeriet meddeler derhos Samtykke til, at den af Theatret i sin Tid udstedte Deklaration til Aarhus Kommune, hvorved der under visse Betingelser tilsikredes Kommunen et Vederlag af 75000 Kr. for den Theatret overladte Byggegrund, forsynes med Paategning om, at der ikke fra Kommunens Side er noget til Hinder for den omhandlede Prioritets Omordning.«

Hvilket herved meddeles i Henhold til Amtets Skrivelse af 15' d. M.

P. B. V.

Drechsel.

En ekstraordinær Generalforsamling den 28. Marts vedtog enstemmig at optage det ny Prioritetslaan paa de anfor te Betingelser og Partialobligations-Ejerne tiltraadte senere Forslaget og samtykkede i at træde tilbage for dette nye Laan.

Den 12. Juni fremlagdes den ny Obligation til Kreditforeningen paa 43500 Kr. i Repræsentantskabet og underskrevet af de 5 Medlemmer der ifølge Lovens § 8 forpligtede Selskabet ved Pantsætning: *Meyer, Knudsen, Matzen, Filtenborg* og *Jakob Jensen*.

I Repræsentantskabet var Lærer *K. Mousten* indvalgt af Byraadet; han indtraadte i Inventarudvalget, medens Gros-

serer *C. Filtenborg* udtraadte af det og tog Plads i Lejeudvalget.

Redaktør *Funch Thomsen* overdroges alle Skuespiller *O. Conradsens* Pligter og Rettigheder som Forpagter af Theaterbladet.

Kapelmester *Bänche* opsagde sin Stilling til Fratrædelse ved Sæsonens Udløb og erstattedes af *A. John Gutfeld*.

Frkn. Bjerre-Jensen og Roelsgaard
i »De smaa Landstrygere«.

Frkn. Lundgreen og Roelsgaard
i »De smaa Landstrygere«.

Syvende Sæson 1906—07.

»Aarhus Theater har som sædvanlig begyndt sin Sæson med delvis nye Kræfter. Dette Theater er jo efterhaanden bleven en fremragende Udragningsanstalt for Talenter. Desværre for Theatret piller København hvert Aar de bedste ud. Aarhus beholder som Regel

kun Middelhøsten, og næste Sæson kan Hr. *Benjamin Pedersen* da, som den omhyggelige og pligttro Gartner han er, begynde at opelske en ny Samling haabefulde Spirer i sin dramatiske Urtepotte.

Det maa egentlig ikke være opmuntrende for en Direktør dette, og desto beundringsværdigere er hans solide Arbejde fra Aar til Aar. Det vilde være uoverkommeligt, dersom der ikke, trods alt, var nogle retfærdige til, ogsaa i Aarhus.

Til disse retfærdige og redelige Sjæle regner jeg først og fremmest Hr. *Alfred Cohn*.

Aarhusianerne sætter megen Pris paa ham, men de kan i Virkeligheden ikke vurdere ham højt nok. For Byens Kunst-

Frøken Bjerre-Jensen som
Mlle Jolainé
i »Løgnens Ansigter«.

opfattelse har han betydet ti Gange mere end samtlige periodiske Primadonnaer, som det efter rent ud eventyrlige Reklamebrøl er lykkedes at naa til København. *Cohn* blev. Ikke fordi han ikke kunde andet, men fordi han ved, hvad en Position er værd. Naar han viser sig paa Scenen, jubler det ganske Hus. Han er Dus med det halve Parket og Byens populæreste Mand næst efter *Peter Sabroe*.

Selv en By uden udpræget Fysiognomi som Aarhus har sin egen Humor, forskellig fra alle andre Byers. Den aarhusianske Humor er voldsommere og grovere end f. Eks. Københavns. Der er noget Rubensk ved den. Mød aarhusianske Borgere paa en Kafé efter Kl. 12 Nat, og de er ikke blot alle gemytlige Jyder for

Vorherre, nej, de er skabte som Hollændere. Deres Vid udmærker sig ved sin barokke Naturlighed og en hartad fantastisk Ligefremhed. Det aarhusianske Vids Repræsentanter paa Scenen er *Alfred Cohn* og Fru *Anna Jacobsen*.

Det gælder om Fru *Jacobsen*, hvad der gjaldt om *Cohn*. Det er næsten ligegyldigt, hvad hun foretager sig paa Scenen, de brave Borgere vælter sig af Grin, blot de ser hende. Hendes Position kan bedst sammenlignes med afdøde Fru Julie Lumbye-Hansens. Hun er en Slags kvindelig Olaf Poulsen blandt Jyderne.

Dermed er vi færdige med Latteren. Thi *Anker Kreutz'* Komik er af en stiltfærdigere Art, — Folk ler ikke af ham,

Frøken Jenny Roelsgaard
som Edna Marasso
i »Løgnens Ansigter«.

men fniser inderligt, og gamle *Price*, der morede saa ustyrligt som Løjtnant von Buddinge, gaar efterhaanden over til at blive Theatrets père-noble, eller maaske rettere grand-père.

Vilhelm Birch er Theatrets Zangenberg. Dog har han endnu ikke haft Jubilæum. Han er derimod en blodrig Elsker og en heltemæssig Helt. Han har spillet alle de Roller,

Frøken Jenny Roelsgaard
som Marie i »Niels Nielsen«.

som paa københavnske Theatre fordeles mellem Martinius Nielsen, Adam Poulsen og Holger Reenberg. Alligevel er han ikke Spor af blasert og synes aldrig at kunne overanstreges. Han og *Benjamin Christensen* trækker Repertoirelæset. Hr. Christensen gik sidste Aar fra Succes til Succes og har efterhaanden udviklet sig til en virkelig fremragende Karakter-skuespiller.

Paa Spindesiden har Theatret med Udgangen af forrige Sæson mistet Frøken *Gudrun Lundgreen*, en frisk og naturlig ung Dame med et frodigt Humør, som under en kortvarig Glans-

periode bl. a. udfoldede sig i »En Lektion« og »De smaa Landstrygere«. Tilbage er Frøken *Maya Bjerre-Jensen* samt Fruerne *Karen Lund* og *Ellen Christensen*. De to førstnævnte er kendte i København, Frøken *Bjerre-Jensen* har i Aarhus udviklet sig betydeligt gennem et stort og vekslende Repertoire, Fru *Lund* har gjort Lykke som Nitouche. Fru *Ellen Christensen*, f. Arctander, er som andre Ellen'er, — Hun spiller omtrent i noget lignende som Ellen Diedrich eller Ellen Aggerholm — har iøvrigt vist Evner baade som

Vaudeville-Ingenu, Elskerinde i Folkeskuespillet og som ung og nydelig Dame i den kære Familie. Theatrets Anstandsdame er Fru *Jonna Kreutz*. Hun udfylder sin Plads med Anstand.

Til de her nævnte Skuespillere og Skuespillerinder, — foruden de mulige Talenter, som endnu holdes skjulte under Udrugningsmaskinen, — kommer i Aar Hr. *Jacob Jacobsen*. Det er Meningen, at Hr. *Jacobsen* skal deltage i Sceneinstruktionen, og det vil sikkert være til Held for Theatret. Selv en nok saa flittig Direktør kan ikke i Længden alene overkomme hele et Theaters Drift. Medens Hr. *Benjamin Pedersen* nu med fuld Kraft kan kaste sig over de tungere klassiske Ting, som interesserer ham mest, vil Hr. *Jacobsen* kunne indstudere Farcerne. Der trænges til lidt Farce paa Aarhus Theater, og Hr. *Jacob Jacobsen* har jo Øvelsen fra De Ottes muntre Tourné.«

Frøken Jenny Roelsgaard
som Johanne i »Løgnens Ansigter«.

Saaledes skrev i 1906 en ung Aarhus-Journalist, der var i Besiddelse af megen Humor og som senere blev en af Danmarks første Journalister. Da Artiklen ikke alene er karakteristisk for Forfatteren, men ogsaa for Situationen, anføres den her.

Theatret havde mistet en af sine allerbedste Skuespillere, idet *Charles Schwanenflügel* ved foregaaende Sæsons Slutning havde forladt det.

Schwanenflügel havde spillet et meget stort og forskelligt Repertoire og vist store Evner til at omskabe sig i de respek-

tive Rollers Aand. Et meget stort Publikum beklagede hans Bortgang og fyldte Theatret da han tog Afsked med det i en af sine bedste Roller som Kontorchef Vilradsen i »Et københavnsk Hjem«.

Sæsonen begyndte 2. Septbr. med Shakespeares »Trolde kan

Frøken Jenny Roelsgaard som Vilhelmine i »Den mystiske Arv«.

Frøken Bjerre-Jensen som Fru Lessy Bertram i »Skærsild«.

tømmes«; men allerede fra den 19. Aug. havde Theatret været aabnet for et Gæstespil af *Peter Fjelstrup* med eget Personale og for egen Regning, under hvilket der opførtes »Alexander den Store«, »Erik Ejegods Pilgrimsfærd« og »Trilby«.

Det var jo en meget interessant Maade at aabne Sæsonen paa, men en ikke særlig klog Disposition af Theatrets Direktion, da dette Gæstespil fuldstændig tog Duften af Theatrets egen Aabningsforestilling og hemmede hele Forsæsonen, der forløb meget mat. Til helt ind i Oktober stod Theatret halvtomt, tiltrods for at saa populære Stykker som »Lette

Dragoner«, »Strandby Folk«, »Den mystiske Arv« og »Landmandsliv« stod paa Plakaten. I November vakte »Niels Nielsen« og særlig »Tappenstreg«, i en fortrinlig Bearbejdelse og Iscenesættelse af *Jacob Jacobsen*, der gjorde stor Lykke som Vicevagtmaster Queisz, en Del Interesse, men først Jule-

Frøken Jenny Koelsgaard
som Klärchen i »Tappenstreg«.

Jacob Jacobsen som Philip
i »Tjenestefolk«.

forestillingen, den muntre Operette »Boccaccio« med Fru *Agot Haglund* som Gæst i Titelrollen, formaaede at fylde Theatret. Publikums Interesse holdt sig ogsaa under Opførelsen af »Oliver Twist«, men døde derefter hen igen.

Fru *Anna Bloch* skaffede i April Theatret 3 fulde Huse som Gæst i *Betzonichs* »Stor Skrøbelighed« og »Aprilsnarrene«.

Stellan Ryes »Løgnens Ansigter«, der havde Premiére den 14. April, vakte en Del Opsigt og trak et lille litterært interesseret Publikum til Theatret, men opnaede kun 9 Opførelser.

For at faa Glans over Sæsonens Slutning engageredes *Olaf Poulsen* atter og han formaaede nu, som tidligere, at faa Publikum i Tale. Fem Festaftener skaffede han Theatret med sin uforlignelige Kandestøber og som Overretsprokurator *Halling* i *Henri Nathansens* »Den gode Borger«.

Fraregnet disse Festblus havde Sæsonen gennemgaaende gjort et mat Indtryk og den maa absolut betegnes som *Benjamin Pedersens* svageste, ligesom den ogsaa, hvad Indtægterne angik, blev den ringeste.

Jacob Jacobsen
som Vicevagtmester Queisz
i »Tappenstreg«.

Tegning af E. Krause.

Det er muligt, at dette hang sammen med den sørgelige Kendsgærrning, at *Benjamin Pedersen* allerede da havde Spiren i sig til den Sygdom, der saa hurtigt skulde faa ham til at bukke under, saa at han ofte følte sig træt og uoplagt; muligt ogsaa med at Publikums Holdning overfor Theatret var blevet lidt kølig; det følte sig skuffet over, at Theatrets bedste og mest yndede Karakterskuespiller, *Benjamin Christensen*, efter en Strid med Direktøren var bleven løst fra sin Kontrakt allerede i Begyndelsen af Sæsonen.

Som Sceneinstruktør og Skuespiller var *Jacob Jacobsen* bleven engageret fra 1. Oktober. Hans Opgave blev først og fremmest at tage en Del af Iscenesætterarbejdet fra *Benjamin Pedersen*, der nu umuligt kunde overkomme det hele. Det lykkedes straks *Jacob Jacobsen* at faa bilagt en kedelig Strid, der

var opstaaet mellem Theatret og et Par af Byens mindre Blade, en Strid der havde været til megen Gêne for Theatret.

7. Sæsons Repertoire. 1906—07.

2. Septb. 1906.	<i>Shakespeare</i> : Trolld kan tæm-	mes	opf. 10	Gange
9. - -	<i>de Banville</i> : Gringoire	-	6	-
9. - -	<i>Erik Bøgh</i> : Et enfoldigt	Pigebarn	-	21 -
19. - -	<i>Ferd. Zeemann</i> : Lette Dra-	goner	-	13 -
2. Oktb. -	<i>P. Fristrup</i> : Landmandsliv..	-	6	-
9. - -	<i>Drachmann</i> : Strandby Folk .	-	13	-
23. - -	<i>Emma Gad</i> : Den mystiske	Arv	-	27 -
11. Novb. -	<i>Larsen og Rostrup</i> : Niels	Nielsen	-	19 -
25. - -	<i>Beyerlein</i> : Tappenstreg	-	16	-
9. Decb. -	<i>Kneisel</i> : Mefistofeles	-	10	-
26. - -	<i>Suppé</i> : Boccaccio	-	22	-
13. Jan. 1907.	<i>Walt. Christmas</i> : Skærsild . .	-	13	-
27. - -	<i>Carr</i> : Oliver Twist	-	21	-
13. Febr. -	<i>Benedix</i> : Tjenestefolk	-	15	-
13. - -	<i>J. L. Heiberg</i> : De danske i	Paris	-	12 -
28. - -	<i>Helge Hostrup</i> : Under Ene-	vælden	-	8 -
10. Marts -	<i>Vilh. Østergaard</i> : Anders	Tikjøb	-	14 -
22. - -	<i>Gustav Wied</i> : Ranke Viljer	-	14	-
3. April -	<i>Betzonich</i> : Stor i Skrøbelig-	hed	-	3 -
3. - -	<i>J. L. Heiberg</i> : Aprilsnarrene	-	3	-

14. April 1907.		<i>Stellan Rye: Løgnens Ansigter</i>	opf.	9	Gange
10. Maj	-	<i>Holberg: Den politiske</i>			
		<i>Kandestøber</i>	-	3 -
13.	-	<i>Henri Nathansen: Den gode</i>			
		<i>Borger</i>	-	2 -
Ialt 227 Forestillinger.					

Alf. Cohn og Fru Anna Jacobsen som Per Søvren og Bette Fip
i »Livet paa Hegnsgaard«.

Ottende Sæson, 1907—08, blev *Benjamin Pedersens* sidste; han naaede selv at planlægge den, men den maatte delvis føres igennem af *Jacob Jacobsen*, da Sygdom tvang *Benjamin Pedersen* til i Perioder at holde sig hjemme. Fra midt i December kunde han slet ikke varetage Theatrets Interesser og kom ikke paa Theatret; men forinden var det lykkedes ham at skaffe Theatret et overordentlig værdifuldt Besøg af Fru *Johanne Dybvad* med et Selskab af dygtige norske Skuespillere, blandt hvilke *August Oddvar* indtog en særlig fremragende Plads. Der spillede kun *Ibsen*, og i Løbet af 4 Aftener havde Aarhusianerne den Glæde at se saa fremragende Mesterværker som »Rosmerholm«, »Bygmester Solnæs«, »Gengangere« og »Et Dukkehjem«, fortrinlig iscenesat og tolket af Forfatterens egne Landsmænd. Det blev 4 uforglemmelige Aftener! Dette Gæstespil fandt Sted i Midten af Oktober.

Aarhus Theaters Personale havde faaet en heldig Forøgelse i Herrerne *Age Fønss* og *Viking Ringheim*; desuden var en ung Dame, Frk. *Vang-Lauritzen*, bleven engageret.

Sæsonen begyndte særdeles heldigt. Den 1. September aabnedes med *Hostrups* »Eventyr paa Fodrejsen« og den 10. havde den kaade Farce »Charleys Tante« *Première*. *Viking Ringheim* som »Tanten« fornøjede Publikum saa kraftigt, at Stykket kunde holdes paa Plakaten ved 22 Opførelser.

Denne velkomne Succes fortsattes af *Jeppe Aakjærs* Komedie »Livet paa Hegnsgaard«, som under Publikums Jubel spillede 27 Gange. Fru *Anna Jacobsen* som »Bette Fip« og *Alf. Cohn* som »Per Søvren« skabte heri fortrinlige Figurer og kan fortrinsvis tilskrives Æren for den store Succes, men ogsaa *Lauritz Lauritzens* »Esper Vøvtrup« og *Ringheims* »Hellig Mads« var fortrinlige Præstationer, der huskes endnu.

Skønt foregaaende Sæsons Shakespeare-Forestilling ikke havde formaaet at samle større Interesse om sig, ønskede Direktøren dog atter i denne Sæson at hædre den store Klassiker ved

Lauritz Lauritzen som
Esper Vøvtrup
i »Livet paa Hegnsgaard«.

Viking Ringheim som
Hellig Mads
i »Livet paa Hegnsgaard«.

at opføre en af Tragedierne og Valget faldt paa »Othello«, da det mentes, at *Vilh. Birch* havde særlige Betingelser for at udføre denne Kæmperolle. »Desdemona« betroedes den unge Frøken *Vang Lauritzen*. Forestillingen blev en Blan-

Frk. Bjerre-Jensen
som Giraldine Ridgeley
i »Huset i Orden«.

Viking Ringheim
som Ferdinand Hansen
i »Brødrene Hansen«.

ding af godt og ondt; den formaede ikke at samle Publikum og maatte henlægges efter 10 Opførelser.

Efteraaret udfyldtes med Held af *Edgar Høyers* Skuespil »Standens Ære« og *Otto Benzons* Lystspil »Sportsmænd«.

Til Juleforestilling valgtes den store Lystspil-Succes »Blaa Husarer«, til hvis Udstyrelse Repræsentantskabet vedtog en større Extra-Bevilling. Det gik 19 Gange for godt Hus og afløstes af *Pineros* elskværdige Komedie »Huset i Orden«, hvori navnlig Frk. *Jenny Roelsgaard* som Nina gjorde stor Lykke.

Hen paa Foraaret lykkedes det atter at faa sat en Operette op, denne Gange »Clairettes 28 Dage«, og Publikum, der længtes efter lidt munter Musik, takkede for Anstrelgelserne med livligt Besøg.

I *L. C. Nielsens* nationale Skuespil »Willemoes« havde Theatret ventet at faa et Kassestykke og havde derfor sat en Del ind herpaa; men trods en god Udførelse og stilfuld Iscenesættelse kunde det smukke Arbejde kun opføres 12 Gange.

Sæsonens 2 sidste Nyheder blev *Edgar Høyers* Komædie »Brødrene Hansen« og *Helge Rodes* Drama »Morbus Tellermann«. Det første gjorde stor Lykke, men det sidste var for tung en Foraarskost og gik ganske hen over Hovedet paa Tilskuerne; efter 6 Opførelser maatte det tages af Plakaten.

Frk. Jenny Roelsgaard som Nina
i »Huset i Orden«.

Sæsonen sluttede med 2 Gæstespil. Fru *Anna Larssen* optraadte 3 Aftener i »Huset i Orden«, hvori hun spillede Ninas sympatiske Rolle, og *Olaf Poulsen* viste sig 2 Aftener for sit trofaste Publikum som Birkedommer Krans i »Eventyr paa Fodrejsen«.

Disse Gæstespil blev en smuk Slutning paa en smuk Sæson. Saavel kunstnerisk som pæknært hævede den sig betydeligt over de nærmest foregaaende og stod, hvad Indtægterne angaar, kun tilbage for Aabningssæsonen.

8. Sæsons Repertoire. 1907—08.

1. Septb. 1907.	<i>Hostrup</i> : Eventyr paa Fodrejsen	opf. 16 Gange
10. - -	<i>Thomas</i> : Charleys Tante ..	- 22 -
29. - -	<i>Jeppe Aakjær</i> : Livet paa Hegnsgaard	- 27 -
27. Oktb. -	<i>Anna Charl. Leffler</i> : Den Kærlighed, den Kærlighed..	- 6 -
27. - -	<i>Chr. Richardt</i> : Deklarationen	- 6 -
3. Novb. -	<i>Shakespeare</i> : Othello	- 10 -
17. - -	<i>Edg. Høyer</i> : Standens Ære..	- 15 -
1. Decb. -	<i>Otto Benzon</i> : Sportsmænd ..	- 13 -
26. - -	<i>Kadelburg & Skowronneck</i> : Blaa Husarer	- 19 -
12. Jan. 1908.	<i>Pinero</i> : Huset i Orden	- 15 -
26. - -	<i>Wills & Langbridge</i> : Den eneste Redning	- 8 -
2. Feb. -	<i>H. Hertz</i> : Sparekassen	- 6 -
9. - -	<i>Palle Rosenkrantz</i> : Den bestøvlede Kat	- 15 -
25. - -	<i>Vict. Roger</i> : Clairettes 28 Dage	- 21 -
15. Marts -	<i>L. C. Nielsen</i> : Willemoes ..	- 12 -
29. - -	<i>Edg. Høyer</i> : Brødrene Hansen	- 18 -
20. April -	<i>Helge Rode</i> : Morbus Tellermann	- 6 -

Ialt 231 Forestillinger.

Oprettelsen af et Billedtheater i Theaterbygningens sydlige Fløj var bleven til Virkelighed. Aarhus Theater havde faaet overdraget en Bevilling, som det betroede til Fotograf *Th. S. Hermansens* Ledelse, idet han lejede det paagældende Lokale og installerede Theatret under Navn af »Fotorama«.

Inden længe overdrog *Hermansen* Forretningen til Aktieselskabet Th. S. Hermansen af hvilket det store Firma A/S Fotorama senere opstod; med dette har Aarhus Theater derefter stadig staaet i Forbindelse.

Fabrikant *Chr. Lottrup* naaede at se sin gode Idé reali-

Frk. Jenny Roelsgaard
og Vald. Feddersen
i »Willemoes«.

Frkn. Bjerre-Jensen
og Jenny Roelsgaard
i »Willemoes«.

seret. Han døde den 1. Maj 1908. Fra Theatrets første Begyndelse havde han været blandt dets ivrigste Tilhængere; han var blandt dem, der skabte Interessen for dets Rejsning, og han skyede intet Arbejde i dets Tjeneste. I Byraadet var han det ved enhver Lejlighed en god Talsmand.

Benjamin Pedersens Helbred havde i hele Forsæsonen været meget vaklende og i Januar 1908 gaves der ham Permission for 6 à 8 Uger, for at han igen kunde komme til

Kræfter. Men Sygdommen forværredes, og i Begyndelsen af April modtog Repræsentantskabet en Skrivelse fra Fru *Benjamin Pedersen*, hvori Fruen paa sin Mands Vegne bad ham løst fra Kontrakten, da han var ude af Stand til at varetage sin Gærning.

Den 6. April Kl. 3⁴⁵ Efterm. døde *Benjamin Pedersen*. Da Dødsbudskabet indtraf, hejstes Dannebrog paa halv Stang over Theatret og derefter flere Steder rundt om i Byen. Paa Theatrets Plakattavler opsloges straks sørgerandede Meddelelser om Forestillingens Aflysning.

Den 8. April samledes Theatrets Repræsentantskab til Møde hos Formanden, Etatsraad *A. Meyer*, der lige havde gennemgaaet en lang og alvorlig Sygdom og nu for første Gang efter denne præsiderede i Repræsentantskabet. Han indledede Mødet med at udtale varme og anerkendende Mindeord om den afdøde Direktør.

Paa Mødet vedtoges at lade Repræsentantskabet repræsentere ved *Benjamin Pedersens* Begravelse af 3 Medlemmer, hvortil valgtes *Mikael Johansen*, Fabrikant *Chr. Lottrup* og Fabrikant *J. Wied*. Derefter drøftedes den foreliggende Situation og vedtoges at lade Forretningsudvalget tage Overledelsen af Theatrets Drift i sin Haand Resten af Sæsonen og at lade *Vald. Feddersen* fungere som befuldmægtiget Inspektør. Som Sceneinstruktør skulde *Jacob Jacobsen* vedblive at virke.

Spørgsmaalet om Udnævnelse af en ny Direktør udsattes indtil videre.

Benjamin Pedersen begravedes under stor Deltagelse paa Fasankirkegaarden i København den 11. April.

Efter Jordpaakastelsen traadte Fabrikant *Wied* frem ved Graven og udtalte, at der fra Aarhus Theaters Bestyrelse var mødt nogle Repræsentanter for at sige *Benj. Pedersen* det sidste Farvel. Taleren vilde forme dette som en varm

Tak for alt, hvad *Benj. Pedersen* havde udrettet for Theatret, Byen og Landet. Den afdøde havde arbejdet med en Dygtighed og Energi uden Lige og havde ofret Theatret alt, sine sidste Kræfter, ja sit Liv.

Han, Manden med den gode og rene Smag, der altid kæmpede for Idealerne, havde været en Mand i Ordets fulde Betydning, han havde en bestemt Vilje, men udførte den altid med den dannede Mands Hensynsfuldhed. Han svigtede aldrig det og dem, han elskede. At kende *Benj. Pedersen* var eet med at elske ham.

Han begyndte med et løst sammensat Personale og et uforstaaende Publikum. Ved sin Død havde han et fast sammenarbejdet Personale og et forstaaende Publikum. Alle i Aarhus uden Undtagelse saa op til ham som Direktør, og vi, der stod ham nærmere, saa i ham en kær Ven.

Æret være hans Minde!

Den 25. April holdt Aarhus Theater ekstraordinær Generalforsamling med følgende Dagsorden:

1. Theatrets Stilling overfor Direktørens Enke.
2. Theatrets fremtidige Driftsmaade.

Næstformanden, Sagfører *N. Knudsen*, indledede Generalforsamlingen med følgende Udtalelse:

»Siden vi sidst var samlede til Generalforsamling, har Aarhus Theater lidt et stort Tab, som vanskeligt erstattes, idet vor Direktør *Benjamin Pedersen* er afgaaet ved Døden. De Forventninger der nærdes til ham, da han for otte Aar siden kom hertil for kunstnerisk at grundlægge og styre vort nye Theater, er nu omsatte i en tilendebragt Livsgerning, for hvilken vi skylder ham Tak og Anerkendelse. Den Vederhæftighed, der prægede hans Personlighed, i Forbindelse med den Kærlighed, hvormed han omfattede Skuespilkunsten, var de Grundpiller, hvorpaa han byggede vor Scenes solide

Tradition. — Han saa i Skuespilkunsten et Maal, ophøjet over smaalige literære Tendenser. Han elskede vor gamle dramatiske Guldalderliteratur og saa med Forstaaelse ogsaa paa Nutidens Produktion. Derfor valgte han sit Repertoire med Hensyntagen til begge Sider. Han var en paalidelig Mand i Pengesager; derfor anerkendte han og bøjede sig loyalt for fornuftige og nødvendige økonomiske Hensyn, uden dog at gaa paa Akkord med det kunstneriske Maal, han mente ikke maatte tilsidesættes. I disse Synspunkter lærte han og Theatrets økonomiske Administration at anerkende og forstaa hinanden. Derfor blev Samarbejdet godt og loyalt og Røster, der har lydt anderledes, hviler ikke paa Sandhed eller paa Kendskab til virkelige Forhold. Dette finder jeg Anledning til at fremhæve netop i denne Forsamling, idet jeg samtidig udtaler, at afdøde *Benj. Pedersen* har gjort et stort, uegennyttigt og anerkendelsesværdigt Arbejde for Aarhus Theater, et Arbejde som ikke vil glemmes, naar til sin Tid Historien skal skrives om vor første nationale Scene udenfor Hovedstaden.«

Følgende Indstilling fra Repræsentantskabet vedtoges enstemmigt uden Diskussion:

»Generalforsamlingen billiger, at Repræsentantskabet, afset fra Kontraktens Indhold, udbetaler Direktørens Enke hendes Mands Gage og Tantième, beregnet efter Udgangen af indeværende Regnskabsaar, og bemyndiger derhos Repræsentantskabet til, naar det finder Tidspunktet hertil belejligt, da at tilstaa Direktørens Enke en saadan fremtidig pekuniær Støtte aarlig eller een Gang for alle, som Repræsentantskabet maa anse for foreneligt med Aktieselskabets finansielle Stilling og Hensynet til den afdødes betydelige og anerkendelsesværdige Arbejde ved Theatret.«

Derefter vedtoges det enstemmigt, at Theatret skulde fortsættes med Selvdrift.

Redaktør *J. Chr. Laursen* stillede derefter Forslag om at sætte *Benjamin Pedersen* et Hædersminde i Theatret, hvorefter Repræsentantskabet lovede at sætte sig i Spidsen for en offentlig Indsamling i dette Øjemed. Denne Indsamling resulterede i, at der opstilledes en Buste i Marmor af *Benjamin Pedersen* i Theatrets Foyer.

Fru *Benjamin Pedersens* Pension fastsattes senere til 600 Kr. aarlig.

Efter *Benjamin Pedersens* Begravelse fremkom i forskellige udenbys Blade meget ondsindede Udtalelser om Aarhus Theaters Styrelse i dens Forhold til den afdøde Direktør i de 8 Aar, han havde virket ved Aarhus Theater, Udtalelser der ligefrem gik ud paa, at Ledelsen havde taget Livet af Direktøren dels ved at nægte ham de nødvendige Penge til Driften dels ved utidig Indblanding i hans Sager.

Da man endnu af og til kan høre saadanne Formodninger fremsat af Personer, der ikke har det ringeste Kendskab til Sagen, anføres her de Udtalelser som Etatsraad *Meyer*, der havde staaet i Spidsen for Aarhus Theaters Ledelse fra den første Dag, offentlig fremsatte som Svar paa de løgnagtige Presseudtalelser:

»Det vil være mig kært at bidrage til at nedslaa alle de urigtige Paastande, som udenbys Blade kolporterer om vor afdøde Direktørs Forhold til Theatret og dets Repræsentantskab.

Hvad det rent personlige Forhold angaar, oplyses det maaske bedst ved at anføre, at *Benjamin Pedersen* kun havde Venner indenfor Repræsentantskabet. Jeg tør sige, at jeg var en af Direktørens bedste og nærmeste Venner, og ligesom dette Forhold vel beviser, at vi i Theatersagerne ikke kan have staaet som bitre Modstandere, saaledes véd jeg som sagt ogsaa, at Direktøren havde kun Venner blandt Theatrets

øvrige Repræsentanter. Forhandlingerne mellem Direktøren og Repræsentantskabet har da ogsaa stadig været præget af dettes Velvillie overfor ham. Vi agtede ham alle, som den forstandige og dygtige Theaterleder han var og som det brave, retskafne Menneske, vi paa ethvert Punkt kunde vise Tillid. Man vil forstaa, at et Samarbejde mellem et Repræsentantskab paa 15 Medlemmer og en Theaterdirektør kan give Anledning til Vanskeligheder, men vi har aldrig mærket disse, og Direktøren har ej heller haft Anledning dertil. Vi føjede ham nemlig altid i hans Ønsker.

Og hvad dernæst hans Budget og Pengene angaar, da er det lige saa lidt sandt, at han her arbejdede under trykkende og pinlige Forhold. Stillingen var her den, at Repræsentantskabet bad Direktøren affatte et Budget, og naar han mødte med dette, blev det altid i Hovedsagen godkendt, ofte uden nogen som helst Forandring eller Formindskelse. Selvfølgelig kunde han have brugt flere Penge, end han gjorde, — hvem kan vel ikke det? — Men *Benjamin Pedersen* erklærede sig tilfreds med de Summer, han fik at arbejde med, og naar Budgettet var noget mindre i de sidste Aar end i de første, var det efter Direktørens eget Forslag. Forefaldt der uforudsete Udgifter, ønskede han at opføre et Stykke, hvortil der skulde et særligt Udstyr, eller var der et Gæstespil, han vilde have frem — altid har Repræsentantskabet været villigt til at give ham de fornødne Efterbevillinger.

Naar man læser de fremmede Blades Fremstillinger, faar man uvilkaarligt det Indtryk, at deres Beklagelser over den afdøde Direktør gaar ud fra den Forudsætning, at han har maattet bestride vort Theaters Drift med beskedne Smaaskillinger.

Det kan derfor have nogen Interesse at se de virkelige Tal, der angiver, hvad Aarhus Theaters Drift har kostet i de forløbne Aar. De ser saaledes ud:

1900—01	Kr.	133,568.61
1901—02	-	140,328.91
1902—03	-	126,270.78
1903—04	-	129,686.45
1904—05	-	132,584.57
1905—06	-	132,057.64
1906—07	-	125,664.86

Se, det er dog ikke rene Bagateller, og vil man se disse Tal i Sammenligning med de rejsende Provinsdirektørers Budgetter, vil man bedst faa Blik for, at Direktør *Benjamin Pedersen* ogsaa paa Pengenes Omraade har haft jævnt gode Forhold at arbejde under.

Driftsudgifterne, der for 1906—07 er mindre end de foregaaende Aar, var fastsatte efter Direktørens eget Ønske uden nogen Reduktion fra Repræsentantskabets Side.«

JACOB JACOBSEN

1908-09 — 1912-13

Jacob Naefken

Direktørens Kontor i Theaterbygningen.

Næppe var *Benjamin Pedersen* jordet, før Publikum og Presse begyndte at beskæftige sig med Valget af hans Efterfølger, og Hovedstadspressen var ikke den, der blandede sig mindst i Spørgsmaalet, hvilket gav Anledning til, at der opstod en ret hidsig Bladpolemik, som affødte mange drøje Ord.

Skønt der endnu ikke forelaa en eneste Ansøgning, og Stillingen ikke engang var opslaaet ledig, var Pressen, med Undtagelse af Aarhus Stiftstidende, hvis Favorit var Magister *P. A. Rosenberg*, enig om at udpege *Jacob Jacobsen* til Direktør.

Jacob Jacobsen var paa dette Tidspunkt slet ikke Liebhaber til Stillingen; han havde ganske andre Planer for sin nærmeste Fremtid, og Repræsentantskabet beskæftigede sig endnu slet ikke med Spørgsmaalet, da en ny Direktør jo ikke skulde have med den indeværende Sæson at gøre — denne var i gode Hænder — men først skulde gaa i Arbejde 15. August; men alligevel mærkedes overalt blandt Publi-

kum, at *Jacob Jacobsen* var Favorit; en Kreds af Byens Damer indsendte endog en Adresse til Repræsentantskabet med indtrængende Opfordring til at vælge ham til Direktør.

Ved sin personlige Elskværdighed, sin solide Dannelse og sit vindende Væsen — og muligt ikke mindst paa Grund af den sidste interessante Sæsons gode Forløb — havde *Jacob Jacobsen* vundet sig mange Venner blandt Bourgeoisiet i Aarhus, og disse, hvoraf flere var fremragende Medlemmer af Repræsentantskabet, ønskede nu meget at bevare ham for Byen og opfordrede ham ivrigt til at søge Direktør-Stillingen.

Jacobsen gav efter for dette Pres, og hans Ansøgning var blandt de 11, der laa paa Sceneudvalgets Bord ved et Møde den 29. Maj, da Indstillingen til Repræsentantskabet skulde vedtages.

Paa dette vigtige Møde enedes Udvalget og Næstformanden om at foreslaa Repræsentantskabet at vælge *Albert Helsingreen* til Direktør for et Aar, dog med senere fortløbende Kontrakt med et Aars Varsel og væsentlig paa samme Vilkaar, som var gældende for *Benjamin Pedersen*, samt som hidtil at knytte *Jacob Jacobsen* til Theatret som Sceneinstruktør med Ret til at deltage i Sceneudvalgets Forhandlinger om kunstneriske Spørgsmaal, naar Udvalget maatte ønske det. *Jacobsen* skulde ikke kunne afskediges af Direktøren uden Udvalgets Billigelse, og dette skulde være medbestemmende med Hensyn til hans Engagements- og Lønningsforhold.

Dette Forslag kunde *Jacob Jacobsen* ikke acceptere, og han gjorde med Rette gældende, at det indeholdt alt for meget Stof til Ufred mellem Direktør og Sceneinstruktør. Vilde Repræsentantskabet ikke have ham som Direktør, vilde han foretrække at tage sin Afsked som Sceneinstruktør.

Da dette Standpunkt meddeltes Repræsentantskabet paa det afgørende Møde næste Dag, foreslog Sceneudvalget, at der valgtes mellem *Albert Helsingreen* og *Jacob Jacobsen*,

Scene af »Renæssance«.

medens *A. K. Sørensen* meget varmt anbefalede *P. A. Rosenberg*.

Efter en meget lang Forhandling, hvori alle de tilstedeværende Medlemmer deltog, foretoges 2 Afstemninger. Ved begge disse fik *Jacob Jacobsen* 8 Stemmer af 10, og han erklæredes herefter som valgt til Direktør for Aarhus Theater fra kommende Sæson.

Jacob Jacobsen er født 24. Maj 1865 i København, som Søn af Overrettsprokurator *Johan Herman Jacobsen*. Han blev Student fra Metropolitanskolen 1883 og cand. phil. 1884. Han kastede sig derefter over Journalistiken. Rejste til Paris, hvor han opholdt sig i 1½ Aar og korresponderede til Hovedstadsbladene »København« og »Politiken«. I Paris fulgte han Konservatorieøvelserne paa Théâtre français. Efter sin Hjemkomst deltog han i Starten af Studentersamfundets »Det fri Theater« og medvirkede ved flere af dets Forestillinger.

Jacob Jacobsen var egentlig bestemt for den juridiske Vej, men hans Interesse for Theatret var for stærk; han

debuterede paa Folketheatret den 14. December 1891 som Konsul Boye i *Otto Benzons* »Sportsmænd«. Ved dette Theater virkede han til Udgangen af Sæsonen 1897—98, hvorefter han var Skuespiller ved »Dagmartheatret« til 1905.

I hele Sæsonen 1905—06 ledede han »de ottes« Gæstespil i Norge og Sverrig, heraf 7½ Maaned i Kristiania. Var derefter i 1½ Sæson Skuespiller og Sceneinstruktør ved Aarhus Theater og derefter dettes Direktør til Udgangen af Sæsonen 1912—13.

Fra *Jacob Jacobsens* Haand foreligger en Række Oversættelser og Bearbejdelser som f. Eks. »Tjenestefolk«, »Paria«, »Tappenstreg«, »En Dag ved Hoffet«, »Agnes Jordan«, »Excellencens Børn«, »En munter Sygdom«, »Moral«, »London i Lygteskær«; de er saa godt som alle i Aarenes Løb opførte paa Aarhus Theater.

Man havde sikkert ventet, at den nye Sæson skulde bringe det længe attraaede Statstilskud og den deraf følgende Arbejdsro; der var givet halve Løfter og rosende Ord, og Vinden i Rigsdagen blæste i den rigtige Retning; men Unigheden indenfor det Rigsdagsudvalg, der var blevet nedsat til at drøfte Ordningen af det kongelige Theaters Forhold og Fremtid, gjorde, at Sagen ikke gik i Orden.

Aage Fønss som Tintoretto
og Fru Christel Holck som Teresina
i »Renæssance«.

Spørgsmaalet henvistes til Afgørelse ved Finanslovsbehandlingen.

Et Mindretal bestaaende af *Johan Knudsen* og Socialdemokraterne *Hyller, Marott, Meyer* og *Samuelsen* tilraadede et Tilskud til Aarhus Theater af indtil 15000 Kr. i Tidsrummet 1908—11, at anvende ene til Theatrets Drift og kunstneriske Præstationer.

Foruden dette direkte Tilskud burde Staten ogsaa indirekte støtte Theatret ved fra det kongelige Theater at udlane det Materiel og litterært og musikalsk Repertoire, samt navnlig derved, at der paalagdes det kongelige Theaters Kunstnere Forpligtelse til — eller i alt Fald gaves dem Tilladelse til — at optræde paa Aarhus Theater, naar dette gjordes ønskeligt, og naar deres Virksomhed i København derved ikke forsømtes.

Frk. Maya Bjerre-Jensen
som Abigal i »Ambrosius«.

Der skulde hengaa endnu 5 Aar, før et betydelig mindre Statstilskud endelig blev bevilget. Men det kongelige Theater viste stadig under *Jacob Jacobsens* Régime Aarhus Theater den største Imødekommenhed og stillede gerne sit Materiel til Raadighed, ligesom ogsaa dets enkelte Kunstnere og hele Ensembler ofte gæstede Theatret.

Det er tilstrækkeligt i saa Henseende at minde om Forestillinger som »Den gamle Præst« med to saa fornemme Gæster som *Peter Jerndorff* og *Karl Mantzius* og »Indenfor Murene« med *Mantzius* som gamle Levin. Iøvrigt havde

Theatret i *Jacobsens Tid* Gæstespil af *Olaf Poulsen, Johannes Poulsen, Adam Poulsen, Poul Reumert, Fru Betty Hennings, Fru Anna Bloch, Fru Oda Nielsen, Martinius Nielsen, Bjørn Bjørnson* o. a.

Den kongelige Ballets dygtigste Medlemmer var ogsaa ret ofte Theatrets Gæster, og det lykkedes endog at faa et samlet officielt Gæstespil af Operaen med hele den originale Rollebesætning herover. Det var — indtil da — første og eneste Gang i det kongelige Theaters Historie, at et saadant Gæstespil havde fundet Sted.

Frk. Maya Bjerre-Jensen
som »Ildfluen«
i »Da vi var enogtyve«.

Operaen var »Barberen i Sevilla«. Den dirigeredes af det kongelige Theaters Koncertmester, og Orkestret var udvidet til ca. 40 Mand. Aarhus Theaters eget Kor, iført det kongelige Theaters originale Kostumer, medvirkede, og af Hensyn til disse medfulgte den kgl. Garderobeforvalter og flere Paaklædere.

Operaen blev opført to Aftener i Træk og blev en straalende Succes. Længe i Forvejen var Theatret udsolgt til dobbelte Priser, og fra de omliggende Byer strømmede Folk til. Og til den kunstneriske Succes kom en i de Dage ganske uhørt pekuniær, idet de to Forestillinger gav en samlet Kasse paa c. 10,000 Kr., hvoraf de 5000 var Overskud. Og dog var det hele paa et hængende Haar nær væltet, idet Frøken *Oderwald Lander*, der skulde synge Rosinas Parti, Dagen før Premièren blev angrebet af Halsbetændelse og sendte Afbud. Og i hele Dan-

mark fandtes ikke en Sangerinde, der kunde tænkes at kunne overtage Rollen paa staaende Fod. Jo! Een! Fru *Ulrich* havde for syv Aar siden sunget Partiet; men hvorledes skulde Fruen kunne bevæges til at vise Aarhus Theater en saa stor Tjeneste pludselig at overtage denne fordringsfulde Rolle, navnlig da hun Dagen før Premièren paa Aarhus Theater skulde synge et stort Parti i en Opera, der første Gang efter flere Aars Hvile skulde opføres paa det kgl. Theater — bevæges til efter denne Forestilling at tage med Nattoget til Aarhus og dér næste Formiddag møde til Prøve og udføre Partiet om Aftenen! Det skulde synes ganske utænkeligt. Men Fru *Ulrich* gjorde virkelig Aarhus Theater denne Tjeneste og reddede Situationen med Glans og blev naturligvis Genstand for stormende Ovationer; ikke alene fra Publikum, men ogsaa fra alle bag Tæppet.

Dette intime, og for Aarhus Theater saa frugtbringende Samarbejde med det kongelige Theater og dets Kunstnere, burde have været fortsat lige til Nutiden og overflødiggjort Dannelsen af en Theaterforening i Aarhus.

Der blev ikke Tid til megen Ferie for *Jacob Jacobsen* den Sommer. Paa Grund af den hele usikre Situation var der ikke til sædvanlig Tid blevet lagt Planer for den kommende Sæson. Ingen Forberedelser var truffet; flere af

Jacob Jacobsen som Richard Carewe
i »Da vi var enogtyve —«.

Dekoration fra en Mindeforestilling for Bjørnstjerne Bjørnson.

Theatrets vigtigste Kræfter havde ikke turdet vente paa Valgets Afgørelse og havde sluttet Engagement andet Sted, og af Repertoire forelaa saa godt som intet. Med Undtagelse af en kort Rejse til London i Juni, arbejdede *Jacobsen* hele

Sommeren i Aarhus for at planlægge Repertoiret, komplettere Personalet og lægge alt tilrette til Prøvernes Begyndelse.

Philip Bech som Skolelærer Pabst i »Dønvig Præstegaard«.

Men ogsaa paa selve Theatret var der meget at gøre og omforandre. Lysanlægget var allerede forældet og maatte have en grundig Forbedring, og først og fremmest gjaldt det om at skaffe mere Plads. I de forløbne otte Sæsoner havde Dekorationsmasserne taarnet sig op paa Scenen. Denne var nemlig saa upraktisk bygget, at en stor Træ-Dekoration, naar den først var sammentømret,

ikke kunde komme ud igen, men maatte vedblive at være der og tage Plads op, til den engang kunde omlaves. Den i Forvejen ikke dybe Scene berøvedes paa denne Maade mere og mere af sit Rumindhold og Forholdene var efterhaanden blevne utaalelige. *Jacobsen* tog nu fat. Der blev slaet en stor Aabning i Scenens Bagvæg, og alt overflødigt Gods blev sat ud. Samtidig maatte der naturligvis lejes Dekorationsrum i Byen, og *Jacobsen* var

saa heldig at finde et saadant i Skolegade, saa Transporten til og fra Theatret blev let. Et rummeligt Møbelmagasin blev indrettet i en af Kompleksets Butiker i Kannikegade og en Hovedrengøring og Overkalkning satte Kronen paa den heldige Forandring, der først og fremmest bidrog til at

Jacob Jacobsen som Anderson
og Fru Gerda Schebye som Karen
i »Karen, Maren og Mette«.

Fru Christel Holck som Gertrud i »Milepæle«, 1., 2. og 3. Akt.

Fru Christine Garde.

Damer og Herrer: Frk. *Bjerre-Jensen*, Frk. *Gudrun Carlsen*, Frk. *Sophie Causse*, Frk. *Ragnhild Christensen*, Fru *Helsen-*

Aage Garde.

sætte Fart i det daglige Arbejde og at gøre Mellemakterne kortere. Ved Indstuderingen og Opførelsen af Aabningsforestillingen nød da ogsaa baade Personale og Maskinfolk godt af den større Plads og den forbedrede Belysning, der tillod de forskellige Dekorationseffekter, som dette Stykke kræver, at komme til deres Ret.

Jacob Jacobsen begyndte sin første Sæson med et ret stort og gennemgaaende dygtigt Personale, der bestod af følgende
Fru Anna Jacobsen, Fru *Dagmar Krarup*, Fru *Jonna Kreutz*, Frk. *Vang Lauridsen*, Frk. *Marie Niedermann*, Frk. *Jenny Roelsgaard*, Fru *Wantzin*, *Alfred Arnbak*, *Philip Bech*, *Aage Bjørnbak*, *Alfred Cohn*, *Aage Fønss*, *Gunnar Helsen-*
green, *Ivan Hansen*, *Schack Jensen*, *Peter Jørgensen*, *Peter Kjær*, *Torben Krarup*, *Anker Kreutz*, *Otto Lagoni*, *Albert Price*, *Johannes Rich* og *Aage Schmidt*.

Hertil kom, umiddelbart før Sæsonens Begyndelse, Fru *Chri-*

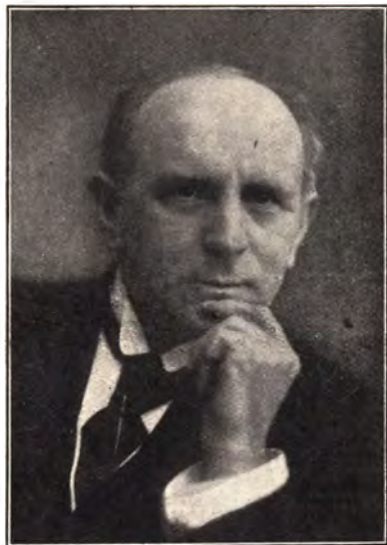
stel *Holck*, en ung talentfuld Dame, der i de følgende fem Sæsoner kom til at gøre et stort kunstnerisk Arbejde og blev betroet mange store og fordringsfulde Roller.

Af dette Personale forlod de fleste Theatret indenfor *Jacob Jacobsens* Regeringstid, men de bortdragende blev i Reglen heldigt erstattet, og ofte lykkedes det Direktøren at tilføre Theatret betydelige Kræfter. *Jacob Jacobsen* har saaledes Æren af at have knyttet Fru *Viktoría Petersen*, *Aage* og *Christine Garde*, Fru *Gerda Schebye* og *Axel Strøm* til Aarhus Theater. Hvilket Postyr opstod der ikke, da det rygtedes, at *Jacobsen* havde truffet Aftale med »Viktoría« om at forlade Nørrebros Theater, hvor hun var den fejrede Revueskuespillerinde, og tage til Aarhus Theater for at spille »rigtig« Komædie. *Jacobsen* blev bravt haanet for dette fortvivlede Valg — og saa blev Fru *Viktoría* en ganske udmærket Karakterskuespillerinde i det ældre Fag, maaske den bedste Aarhus Theater nogensinde har ejet.

I *Aage Garde* og *Axel Strøm* fik Theatret to dygtige og kultiverede Skuespillere og Scene-

Fru Viktoria Petersen.

Axel Strøm.

instruktører, og begge fik den allerstørste Betydning for Aarhus Theaters kunstneriske Niveau lige op til Nutiden. *Aage Garde* forlod, paa Grund af sin Hustrus Død, Theatret efter to Sæsoners Forløb, men blev senere dets kunstneriske Direktør. *Axel Strøm* vedblev at virke her til Udgangen af Sæsonen 1922—23, da han ved Direktørskiftet trak sig tilbage.

Fru Christine Garde
i »Pigernes Alfred«.

Fru *Christine Garde* var kun knyttet til Aarhus Theater i to Sæsoner; hun døde den 22. Maj 1911 efter en Operation paa Kommunehospitalet i Aarhus. Men den korte Tid var tilstrækkelig for hende til at vise sine store Evner som Karakterskuespillerinde. Hun naaede gennem en Del betydelige Roller til at skabe sig et stort og taknemligt Publikum og vandt sig mange Venner, der sørgede dybt over hendes alt for tidlige Bortgang.

I Sæsonen 1909—10 spillede Fru *Garde* bl. a. Fru Arvik i »Naar den nye Vin blomstrer —«, Præstekonen i »Nøddebo Præstegaard« — en lille Rolle, som hun ved sin mærkelige Indlevelsesevne gjorde betydelig — Fru Bornemann i »Karen Bornemann«, maaske hendes betydeligste Præstation, samt den gamle hundredaarige Tante Anna i »Sne«. Og i Sæsonen 1910—11: Den ene af de gamle Piger i »Pigernes Alfred«, Frøken Vinge i »Betroede Midler«, Skolelærerkonen, den blindes Mor, i »I Blinde« og Tante Eet i »Skærmydsler«. I denne sidste Rolle fik Fruen rig Lejlighed til at udfolde sit Lune og sin fine Evne for Humor.

Fru *Garde* havde en sjælden Evne til paa Scenen at leve i Situationen, til at omgive sine Skikkelser netop med den Luft, der er det paagældende Milieu's. Naar hun kom ind paa Scenen, havde man aldrig det Indtryk, at hun kom ind fra Kulissen; hun var i Kraft af sin store Omskabelsessevne altid den, hun fremstillede.

Af andre Skuespillere og Skuespillerinder, der blev knyttet til Aarhus Theater under *Jacob Jacobsen*, kan bl. a. nævnes Frøken *Maria Berthelsen*, Frøken *Aase Birch*, *Georg Christensen*, *Peter Christiansen*, *Herman Florentz*, *Tronier Funder*, *Søren Fjelstrup*, *Carl Hillebrandt*, Frøken *Ellen Holm* (*Ellen Gottschalck*), Frk. *Ida Kjær*, *Bernhard Lehmann*, Frøken *Laura Mogensen*, *Kaj Lind*, *Gunnar Sommerfeldt* og *Hans Starck*.

Albert Price.

Af den gamle Garde, der havde været med til at skabe Traditionen paa Aarhus Theater, forlod Personalets Nestor, *Albert Price*, Theatret med Udgangen af *Jacobsens* anden Sæson. Han var fra sin Barndom bestemt for Balletten, hvor man nærede megen Tiltro til hans mimiske Evner, men hans urolige Blod drev ham fra *Bournonvilles* og *Familiens Kunst* over i *Malerkunsten*.

Gennem flere Aar uddannede *Albert Price* sin medfødte maleriske Evne, og de Lærreder, der bærer hans Signatur, hører ikke til de ringeste. Hans Farvesans var stærk og ren som hans Temperament. Han var ved at skabe sig et Navn

Albert Price ved Staffeliet,
malende Musse Bayer.

Privattheatre i København. Senere sluttede han sig til *Aug. Rasmussens* Provinstrup og lod sig derefter engagere af *Benjamin Pedersen* til Aarhus Theater fra dettes første Sæson. Ved dette Theater fik han et stort og rigt Virkefelt og vandt sig et trofast Publikum og mange Venner. Han har medvirket baade i Farcen og Operetten, i Lystspillet og det alvorlige Skuespil, og altid har han ydet Kunst. At nævne alle de Figurer, han her har fremstillet, vilde føre for vidt; det er tilstrækkeligt at anføre følgende, der vil huskes af alle, som har set dem: Per Degn i »Erasmus Montanus«, Gert Bundtmager i »Den politiske Kandestøber«, Husejer Krüger i »Bæverskindspelsen«, Advokat

som Maler, da Krigen i 1864 brød ud. Han gik med som Frivillig. Efter Krigen bosatte han sig i Syden, men vendte atter hjem og gav sig nu Theatret i Vold. Han debuterede den 22. Oktober 1877 som Løjtnant von Buddinge, der blev en af hans Glansroller og betegnende for det Rollefag, hvori han helst virkede.

Price har rejst som Skuespiller baade i Norge og Sverrig og har været knyttet til et Par

Albert Price
som v. Buddinge.
Karikaturtegning af Jens Ravnholm.

Behrent i »En Fallit«, Pastor Jensen i »Deklarationen«, Degnen i »Ambrosius«, Grosserer Friis i »Den kære Familie«, v. Buddinge i »Genboerne« og Politimester Pjerrot i »Harlekins Omvendelse«.

Ove Rode skrev om hans Udførelse af Pjerrot i »Harlekins Omvendelse« bl. a., at han spillede denne Figur med

Alfred Cohn, Albert Price og Aage Fønss i »Ambrosius«.

en Indsigt i Maskekomediens Aand og med saa ægte kunstnerisk Udtryk for latterlig Hæslighed og fejj Latterlighed, at Figuren blev fuldkommen levende, i mange Scener langt betydeligere end den digtede.

Price har engang til en Interviewer udtalt, at han betragtede det som sit Livs største Dumhed, at han gik til Scenen. Denne Betragtning har vel nok været medvirkende til, at den gamle Kunstner nu definitivt brød med Theatret,

tiltrods for at Direktionen foreslog ham at blive i Aarhus og nogle Gange i hver Sæson optræde som Gæst i saadanne Roller, som han kunde ønske at udføre.

Theatrets Repræsentantskab bevilgede ham, som Tak for lang og god Tjeneste, en Afskedsforestilling, der fandt Sted den 22. Marts 1910. Der opførtes »Genboerne«, og det fulde Theater tiljubledede hele Aftenen »Løjtnant v. Buddinge« og tog en hjærtelig Afsked med ham.

Jacob Jacobsen aabnede sin første Sæson den 25. August 1908 med Festspillet »Syvsoverdag«, i hvilket Stykke Fru *Christel Holck* fik sin Debut som Phantasus. Det gik kun 9 Gange tiltrods for, at det var sat smukt op og gik godt. Men det var vanskelige Tider. Publikum, der havde tiljublede det nye smukke Theater for kun otte Aar siden, havde allerede faaet sin Theatertrang tilfredsstillet og ventede noget nyt. *Jacobsen* ønskede at gaa i *Benjamin Pedersens* Fodspor og hans største Interesse var den danske dramatiske Litteratur. Men skønt alle de gode Nyheder førtes frem paa Aarhus Theater saa hurtigt som muligt, var Publikums Holdning ret kølig og Besøget for ringe.

Fru Christel Holck
som Phantasus i »Syvsoverdag«.

Det laa da nær at forsøge en ny Gêne, som ikke tidligere havde været dyrket, nemlig den moderne Operette. Det var jo muligt, at den kunde trække Folk til Huse og skaffe saa gode Indtægter, at Theatret kunde faa Raad til at spille det lødige

Scene af »Madame Sherry«.

Repertoire for den meget lille litterært interesserede Kreds. Og Forsøget blev gjort med stort Held med »Madame Sherry«, der opførtes første Gang den 18. Oktober 1908 og gik 35 Gange. Størstedelen af Theatrets Personale var stemmebegavet, saa det faldt ikke svært at besætte Partierne, hvoraf de mest fordringsfulde udførtes af *Alf. Cohn*, Ægteparret *Krarup*, Frk. *Niedermann*, *Gunnar Helsengreen* og *Aage Fønss*. Frk. *Rigmor Nathansen* var indkaldt som Gæst for at synge Catharinas Parti. Den store Succes forfulgtes i Januar med »Den glade Enke«, der paa en kritisk Tid havde reddet Nationaltheatret i Christiania.

Den følgende Sæson kom Turen til Verdenssuccessen »Dollarprinsessen«, der ogsaa her blev en stor Succes, ja vist den største Theatrets Kasse nogensinde har havt, idet Operetten gik 50 Gange for gode Huse. Frk. *Marie Niedermann* spillede »Prinsessen« og gjorde megen Lykke; men efterhaanden blev dette Parti sunget baade af Frk. *Kate Meyer*, Fru *Zwicki* og Fru *Else Frølich*, der alle engageredes som Gæster.

Scene af »Den glade Enke«.

Af andre Operetter opførtes i *Jacobsens Tid* »Grevnen af Luxemburg«, »Niniche«, »Prinsessen af Trapezunt«, »Cornevilles Klokker« og »Frøken Nitouche«.

I en Del af Pressen høstede *Jacob Jacobsen* ikke Ros for disse lette og muntre Forestillinger; den revsede ham strengt

Frk. Ellen Holm og Fru Christel Holck i »Karen, Maren og Mette«.

og fastslog, at Theatrets Repræsentantskab havde taget sørgeligt Fejl i sit Valg af Direktør; men Aarhusianerne var glade for denne lette Underholdning ind mellem Døgnets Alvor. Og sammenligner man de nævnte, dengang hypermoderne, Operetter med Nutidens lumre, letbenede og vovede Danseoperetter med deres obligate Afklædnings-scener, maa det indrømmes, at »Madame Sherry«, Dollarprinsessen« og »Den glade

Scene af »Dollarpriessens«.

Enke« var rene Dydsmønstre i Sammenligning hermed og fuldt tilladelige at opføre i vanskelige Tider for et Theater, der skulde bjerge sig selv. Der blev da heller ikke fra Repræsentantskabets Side lagt Hindringer i Vejen for *Jacobsens* Dispositioner.

Og var der syndet mod den gode Smag, blev der gjort rigelig Bod med god Musik.

Fremførelsen af *Donizettis* henrivende Syngespil »Regimentets Datter«, med Frk. *Ida Kjær* i Maries fordringsfulde Rolle — den hun sang med stor Bravour — og »Brage«s Medlemmer i Koret, blev saaledes, trods Pressens forudgaaende Advarsler mod »at spænde Buen saa højt« en stor kunstnerisk Sejr og, i Forening med de tidligere omtalte festlige Opførelser af »Barberen i Sevilla« og fem Opførelser af »Carmen« af et udmærket svensk Operaselskab, skrevet paa *Jacob Jacobsens* Kreditside.

I denne Forbindelse skal her nævnes Theatrets Orkester, der efterhaanden blev *Jacobsens* Hjærtebarn, fordi han følte og forstod, at Aarhusianerne tørstede efter god Musik. Det

Scene af »Regimentets Datter«.

lykkedes ham gennem lange og besværlige Forhandlinger, at faa Orkestret udvidet til 20 Musici, der alle kunde paa- tage sig vanskelige Opgaver. Byraadet stillede sig velvilligt overfor *Jacobsens* Anstrengelser og bevilgede 20000 Kr. aar- lig til Opretholdelse af et saa forholdsvis stor Orkester mod at dette gav en Række billige Folkekoncerter i Sæsonens Løb og en Del offentlige Gadeconcerter om Sommeren.

Naar Musiklivet i Aarhus staar saa højt som det nu gør, har *Jacob Jacobsen* en ikke helt ringe Del af Æren herfor, idet det store og godt sammenspillede Orkester kunde gaa ind og danne Grundstammen i Aarhus philharmoniske Sel- skabs Orkester.

Ligesom *Jacobsen* interesserede sig for sine Musikers Vé og Vel, interesserede han sig ogsaa for sit Personales. Han udarbejdede og fremsatte et Forslag til Oprettelse af en Pen- sionsfond for Skuespillere ved Aarhus Theater, og det blev Genstand for megen Drøftelse indenfor Repræsentantskabet; men det lykkedes ikke at gennemføre Idéen af den Grund, at det ikke i en overskuelig Fremtid vilde lykkes Aarhus Theater at fastholde sine dygtige Kræfter saa længe, at de kunde pensioneres — de københavnske Theatre trækker dem til sig i Løbet af nogle faa Aar.

Af *Jacobsens* Idé opstod dog Rejsestipendierne — et à to aarlige Stipendier à 300 Kr. — der næsten hver af de følgende Sæsoner er uddelt til Theatrets lovende unge Kræfter.

Det er ikke lidt, der forlanges af en Theaterdirektør i Aarhus, og til *Jacob Jacobsen*, som *Benjamin Pedersens*

Fru Christel Holck som Katarina
i »Opstandelse«.

Fru Christel Holck som Prinsessen
i »Der var engang —«.

Efterfølger, stillede der særlig store Fordringer, som det ikke altid var let at opfylde. Pressen i sin Helhed støttede ham ikke i den Grad, som det dog maaske var dens Pligt; Aarhus Theater var jo dog et Borgerforetagende, der kunde have Krav paa Støtte af de borgerlige Blade, som ikke havde sparet paa Virak overfor *Benjamin Pedersen*, navnlig under de vanskelige Vilkaar, det nu maatte arbejde under. Men *Jacobsen* levedes sjældent Tid til grundig Indstudering; saasnart et nyt Stykke sattes op, blev det modtaget saa valent, at det blev nødvendigt hurtigst muligt at sætte et andet

op — og *Jacobsen* førte mange og gode Arbejder i en tilfredsstillende Iscenesættelse frem paa Aarhus Theater.

Af Repertoirelisten vil det ses, at flere Stykker af danske Forfattere i *Jacobsens* første Sæson kun fik Lov til at gaa tre, fire à fem Gange, og man finder kun enkelte, der spil-

Fru Christel Holck som Katarina og Gunnar Sommerfeldt
som Fyrst Dmitri i »Opstandelse«.

ledes tretten Gange. Sytten Opførelser, som »Pigernes Alfred« opnaaede, og syvogtyve, som blev »Ambrosius« tildel, var usædvanligt. Og dog repræsenterede første Sæsons Repertoire følgende ansete danske Forfattere: *J. L. Heiberg, Palle Rosenkrantz, Johan Skjoldborg, Edgar Høyer, Molbech, Jakob Knudsen og Sven Lange, Egill Rostrup og Anker Larsen, L. C. Nielsen, Gustav Wied, Ernst v. d. Recke og Erik Bøgh.* Hvilket andet dansk Theater har mon i én Sæson kunnet opvise en tilsvarende Forfatterliste?

Det var ud fra saadanne Betragtninger, at den unge Journalist *Henry Hellesen* midt i første Sæson skrev efterfølgende Artikel:

»Et herskede der rørende Enighed om, da *Jacob Jacobsen* valgtes til Direktør for Aarhus Theater: at det vilde blive en meget vanskelig og udsat Post.

Først og fremmest fordi det selvfølgelig aldrig er let at tage Arven op efter en saa anerkendt dygtig og afholdt Mand som *Benjamin Pedersen*, og dernæst fordi Aarhus Theater kræver mere af sin Leder end nogen anden dansk Scene.

I Aarenes Løb har Aarhus Theater jo opnaaet Hævd som en jysk Nationalscene (ganske vist foreløbig uofficiel; dog den Tid er forhaabentlig ikke fjern, hvor Statstilskudet gør den officiel), men med en saadan Betegnelse følger der lite-

rære Forpligtelser, der paa Grund af Publikums (forøvrigt hyppigt forstaaelige) Mangel paa Sans for det »literære« er grumme kostbar. — Det kgl. Theater arbejder som bekendt aarligt, netop paa Grund af sine endnu større, men ellers lignende Forpligtelser, med et vældigt Underskud, der dækkes af Statskassen, og saaledes betales af hele Landet, medens Københavnerne ene nyder godt deraf.

Aarhus Theater derimod skal betale sig, og følgelig

Fru Christel Holck som Nana
i »Faldgruben«.

Philip Bech som Hendrik Larsen
og Fru Gerda Schebye som Karen
Kruse i »Karen, Maren og Mette«.

Philip Bech som Coupeau
i »Faldgruben«.

maa dets Direktør være i lige høj Grad paa Pengekassens Parti som paa Klassikernes. Der maa spinkes og spares paa samme Tid, som der skal spilles god Komædie i passende Omgivelser.

Og dette har Direktør *Jacobsen* vist, han formaade.

Han kom herover i sin Tid som Sceneinstruktør i en for Theatret kritisk Periode. Pressen følte sig af forskellige Grunde tilsidesat og støttede ikke Theatret, og en af de første Skuespillere var blevet løst fra sin Kontrakt. Ganske stille gled *Jacob Jacobsen* ind i sin

Gerning, der var ingen Forhaandsreklame eller Billeder i Bladene, ingen lange Interviews. Kun en enkelt kort Notits hist og her. — Den første Forestilling, han satte i Scene, var vist *Emma Gads* »Den mystiske Arv«. Det store Publikum lagde næppe Mærke til, at det var en ny Haand, der skjult strammede i Snorene og manøvrerede med Figurerne. Forestillingen var jo i sig selv morsom! Men de enkelte lydhøre, der søgte efter det intime Sammenspil, opdagede snart det nye Liv, der var blæst i Ensemblet, alle de smaa Enkeltheder, der

Philip Bech som Coupeau
i »Faldgruben«.

vævede sig sammen til Helhed, Replikernes større Nuancering — alt det, der samles i Ordet: Instruktion.

Theatret havde virkelig faaet en Instruktør.

Senere fulgte »Tappenstreg«. Her, hvor det gjaldt om at bringe en ganske bestemt Stil over Forestillingen, lykkedes det *Jacobsen* at skabe en Række korrekte og virkningsfulde Billeder af tysk Militærliv — en Baggrund for Skuespillets levende Ord, der forhøjede Virkningen af disse.

Og siden Forestilling paa Forestilling, de mest forskellige Opgaver! Alt, har det været præget af Stilsikkerhed og Omhu, næsten intet mislykkedes. Skulde man savne noget i *Jacobsens* Instruktion, maatte det hist og her være: nogen mere Fantasi. Thi en klar og nøgtern Hjerne præger først og fremmest hans Kunst, han er Realist om en Hals. Derfor lykkedes en Forestilling som »De danske i Paris« heller ikke

for ham. Al denne sarte, naive Stemning, *Heiberg* gyder over det lille Tidsbillede, sprængtes under hans lovlig haarde Haand. Naa, Udførelsen af de enkelte Figurer var nu ogsaa langt fra paa Højde med Digterværket. Men derimod en Forestilling som »Huset i Orden« kan *Jacobsens* Instruktion gøre saa uendelig levende for vore Øjne; vi lærer hele denne engelske Familie at kende i deres daglige Liv, de gaar saa naturligt om mellem hinanden deroppe paa Scenen, alle spiller de i den samme korrekte Stil, ikke én i Øst og én i

Philip Bech som Coupeau og
Frk. Niedermann som Gervaise
i »Faldgruben«.

Vest. Interiøret fra det engelske high-life-Hjem slutter sig som en harmonisk Ramme om Figurerne, det samler dem og præger ved sin gennemførte Smag og Korrekthed det hele.

Direktør *Jacobsen* har i den halve Sæson, der nu er forløbet saa smukt, vist, at han kunde. Han fortjener da ogsaa al den Støtte, der fra alle Sider overhovedet kan ydes ham, ikke for hans egen Skyld, men for Theatrets, thi vort Theater er jo dog en Borgersag, ingen Partisag.«

Jacob Jacobsen som Napoleon I.
i »Madame sans Gêne«.

Trods vundne Erfaringer forsøgte *Jacob Jacobsen* dog, for at imødekomme Publikum, at indføre et stærkt skiftende Repertoire. Fra Sæsonens Begyndelse til 4. Oktober udspilledes saaledes ikke mindre end 5 forskellige Hel-aftensstykker. Men Forsøget strandede nu som altid tidligere. Skal et Stykke have Succes, maa det spilles hver Aften, og kommer den store

Succes, er det skæbnesvangert at afbryde den, selv om den gaar en hel Maaned. Han satte ogsaa en mere energisk Reklame i Gang end tidligere anvendt, særlig ved Udvidelse af Plakatantallet, Trykning af Plakater med Ugens Repertoire og en stærkt forøget Udsendelse af disse til Oplandet. Regelmæssig Fotografering ved alle Generalprøver af de vigtigste samlede Optrin indførtes og Udstilling af disse Billeder rundt om i Byens Boglader og Gengivelse af dem i Byens

Blade. Der lagdes herved Grunden til et Billedarkiv, der i det lange Løb har baade praktisk og theaterhistorisk Interesse.

I de to første Sæsoner kom da ogsaa Indtægterne, takket være de enkelte nævnte store Successer, op over *Benjamin Pedersens* bedste, i 1908—09 og 1909—10 var Billetsalget saaledes paa c. 160,000 Kr. hver. Men allerede i Sæsonen 1910—

11 gik Indtægterne ned. Tiderne blev vanskeligere; den store Landsudstilling — der som Udstilling betragtet var meget vellykket — blev paa Grund af den kolde og regnfulde Sommer ingen pecuniær Succes, og de Forventninger, der næredes til et forøget Theaterbesøg ved en lang Række Ekstraforestillinger, der etableredes, blev sørgeligt skuffede. Nogle store Fallitter gjorde ikke Situationen lysere, og her til kom den meget upopulære Forlystelsesskat, der i Aarhus, som overalt i

Fru Christel Holck og Philip Bech
i »Fruentimmerskolen«.

Landet, straks virkede overordentlig skadelig for Theatrene, idet Publikum væltene Skatten over paa disse ved at benytte billigere Pladser, end de hidtil havde gjort. Og Aarhus Theaters Billetpriser var dog den Gang i Sammenligning med andre Theatres meget lave. Med Undtagelse af Fremmedlogernes Pladser, hvor i Almindelighed ingen sad, var Theatrets dyreste Plads 2 Kr. 50 Øre, den billigste 50 Øre. Navnlig den store Første-Balkon kunde paa Hverdagene staa saa gabende tom, at den virkede ligefrem depri-

Scene af »Karen Bornemann«.

merende baade paa Publikum og Skuespillere. En Tid drøftedes det for Alvor at skjule dens Øde med store Forhæng og kun give Adgang til den paa Søn- og Helligdage; men denne Idé blev dog opgivet af Frygt for, at Tæpperne skulde virke endnu mere nedslaaende end de tomme Pladser.

Alle Theatres sædvanlige Fristelse i Nedgangstider: en systematisk Uddeling af Fribilletter mod en ringe Afgift — bukkede Theatret jo ogsaa i nogen Tid under for; men det var en yderst farlig Nødhjælp, der snart igen afskaffedes; ja, der forsøgte endog at sætte de i Forvejen billige Priser ned til det halve paa Hverdagsaftener; men ogsaa dette Forsøg virkede negativt. Det formindskede kun Søndagsbesøget uden at fordoble Søgnedagenes Salg.

Under disse triste Omstændigheder maatte Theatrets Virksomhed forceres til det yderste, og *Jacobsen* mente da, at længere Gæstespil af fremmede Kunstnere kunde blive Theatrets Redning, Publikum forlangte jo stadig nye Ansigter.

I Sæsonen 1911—12 engageredes da Frk. *Astrid Neumann* og *Oda Alstrup* til Operetten »Prinsessen af Trape-

Scene af »Den politiske Kandestøber«.

zunt« og senere Frk. *Gerda Christophersen* til »Madame sans Gêne« og »Corneilles Klokker«, og da Fru *Christel Holck*, der spillede et stort Repertoire, i December maatte sende Sygemelding for flere Maaneder, blev Fru *Ellen Aggerholm* fra Nytaar engageret til et længere Gæstespil, der indledes den 10. Januar 1912 med *Johan Bojers* smukke Skuespil »Kærlighedens Øjne«, hvori Fruen spillede Ovidia og fik en meget velvillig Modtagelse baade af Publikum og Presse. Senere optraadte Fru *Aggerholm* i »Den grimme Kone«, »En Dag ved Hoffet«, »Mor og Datter«, »Lynggaard & Co.«, »Kongen morer sig« og »Hans Højhed«. I alle disse Roller gjorde Fruen ved sit kloge og intelligente Spil megen Lykke, og det var med stor Beklagelse, at Publikum saa hende forlade Theatret ved Engagementets Udløb den 31. Marts.

Efter *Aage Gardes* Bortrejse havde *Jacob Jacobsen* været uden Sceneinstruktør og han engagerede derfor *Svend Aggerholm* til at udfylde denne Plads under det nævnte Gæstespil. Foruden at sætte i Scene optraadte *Svend Aggerholm* i flere Stykker sammen med sin Frue. Af de Roller han udførte

skal her nævnes Markis de Croix-Fontaines i »Mor og Datter«, Georg Heymann i »Lynggaard & Co.« og Tribulet i *Hugo's* »Kongen morer sig«. Det var Præstationer af Rang.

Men trods alle disse Anstrengelser og store Honorarer gik Billeetsalget i 1910—11 ned til 147,000 Kr. og 1911—12 endog til 126,000 Kr. og Under-

skudet, som *Jacobsen* havde overtaget fra *Benjamin Pedersen*, var nu steget fra 3235 Kr. til 28,772 Kr.

— Repræsentantskabets Næstformand, Sagfører *N. Knudsen*, var, ved Etatsraad *A. Meyers* Død i 1909, blevet valgt til Formand. I ham havde *Jacob Jacobsen* haft sin bedste Støtte, og under hans Førerskab havde Samarbejdet mellem *Jacobsen* og Repræsentantskabet været godt. *Knudsen* var klar

Fru Viktoria Petersen som Madam Olsen
i »Lynggaard & Co.«.

over, at *Jacobsen* havde Modvind, og at han var stærkt handicappet af de daarlige Tider, men han troede paa, at alt vilde falde i Lave af sig selv, naar blot Theatret vedblev at arbejde støt. Men en stor Del af de øvrige Repræsentantskabsmedlemmer blev mere og mere betænkelige ved det voksende Underskud, og der begyndte at rejse sig en Stemning for at foretage et Direktørskifte. Af denne Opposition var især Etatsraad *Chr. Filtenborg* den, der stærkest tog til Orde for et Systemskifte og da *Niels Knudsen* døde i 1911 og Etatsraad *Filtenborg* enstemmig blev valgt til hans Efterfølger, var dette ensbetydende med, at et nyt Direktørvalg var forestaaende.

De Forhaabninger, der næredes til Sæsonen 1912—13, hvis planlagte Repertoire gav de bedste Løfter, blev grundigt skuffede. Trods saa udmærkede Forestillinger som »Jeppe paa Bjerget« med *Peter Christiansen* som Jeppe, en Forestilling der nogle Aar senere, omtrent med samme Rollebesætning, blev en enestaaende Succes, »Samfundets Støtter«, »Opstandelse«, »Milepæle«, »Der var engang —«, »Fædrenes Jord«, »En ideal Ægtemand« og »Den kære Familie«, gik Indtægterne stadig nedad, og da Sæsonen løb ud den 25. Maj 1913, udgjorde det samlede Billetsalg kun 118,000 Kr., medens det endelige Underskud blev opgjort til 63,344 Kr. Et godt Bevis for, at det ikke var Theatrets kunstneriske

Alf. Cohn og Fru Viktoria Petersen
i »Greven af Luxemburg«.

Ydelser, der bar Skylden for dette Nederlag, afgav et højst interessant Gæstespil af den udmærkede svenske Skuespiller *August Falck*, hvis Selskab bl. a. bestod af saa dygtige Kræfter som *Manda Bjørling*, *Anna Taflin* og *Sture Baude*. Selskabet var engageret af Aarhus Theater for 2 Aftener og opførte d. 13. April *Strindbergs* »Faderen« og d. 14. »Frøken Julie«. Det Honorar, der betaltes *August Falck*, var meget ringe, kun 400 Kr. pr. Aften, og dog blev der for begge disse højst interessante Forestillinger kun fireogtredive Kroner og halvtreds Øre i Overskud til Theatret. Dette maa dog vist siges at være en Record!

En lille Episode fra dette Gæstespil skal her anføres: Det

Scene af »Daniel Hertz«.

var den 14. April Aarsdagen for *Aug. Strindbergs* Død. I denne Anledning gik *Jacobsen* under Fremkaldelsen efter Tæppets Fald ind paa Scenen til de svenske Skuespilere, og vendende sig mod Publikum, der alle som en rejste sig, holdt han en lille Mindetale for *Strindberg*, hvorefter han vendte sig mod Direktør *Falck*, der i Publikums Paa-hør takkede ham hjærteligt.

Dette var *Jacob Jacobsens* sidste Ord paa Aarhus Theaters Scene.

Da det stod Repræsentantskabet klart allerede i Sommeren 1912, at der maatte foretages en Forandring, vedtoges det at opsigte Direktør *Jacobsens* Kontrakt til Ophør ved Sæsonens Udgang. Opsigelsen motiveredes med, at man ønskede forskellige Forandringer foretaget i Kontrakten, først og fremmest i Retning af Budgettets Indskrænkning. Det blev betydet *Jacobsen*, at Opsigelsen ikke var ensbetydende med Afskedigelse; man ønskede tværtimod at forhandle med ham om Grundlaget for en ny Overenskomst.

Jacob Jacobsen erklærede sig villig til at forhandle, og

Scene af »Naar den ny Vin blomstrer«.

senere erklærede han i Hovedsagen at kunne gaa ind paa de forskellige Nedskæringer, men alligevel kom en ny Kontrakt ikke i Orden. Det gode Forhold mellem Direktør og Repræsentantskab eksisterede ikke længere og den overvejende Del af Repræsentantskabet var stemt for et Direktørskifte. Posten blev derfor opslaaet ledig, og *Jacob Jacobsen* forlod Aarhus Theater ved Sæsonens Slutning, netop som Rigsdagen endelig havde vedtaget at give Theatret den officielle Anerkendelse i Form af et aarligt Statstilskud paa 10,000 Kr.

At *Jacobsen* kunde tilskrive sig en hel Del af denne Anerkendelse er givet. Man kan overbevise sig herom ved at kaste et Blik tilbage paa den Række værdifulde Forestillinger, han i Løbet af de fem Sæsoner fremførte, hvis kunstneriske Form og Udførelse var upaaklagelig.

Sæsonen 1908—09 begyndte — som tidligere omtalt — med *Heibergs* »Syvsoverdage«, hvori Fru *Christel Holck*, der kom fra det kgl. Theater, hvor hun efter en treaarig Uddannelse paa Elevskolen havde spillet en Del Smaaroller, med megen Held debuterede som Phantasus. Den unge Frue slog alle-

Scene af »Pigernes Alfred«.

rede afgørende igennem i Oktober Maaned som Susanne i »Hvor man keder sig«, der opførtes i Anledning af Fru *Anna Jacobsens* 25 Aars Jubilæum med Jubilaren som Hertuginde.

I December fik Publikum i »Den gamle Præst« præsenteret et af Nationalscenens berømteste Sæmmentil mellem *Peter Jerndorff* og *Karl Mantzius* som Præsten og Godejeren, og da ogsaa Theatrets egen Indsats i denne Forestilling paa alle Punkter slog særdeles godt til, blev den en af de mest vellykkede og kunstnerisk værdifulde, som Aarhus Theater havde opført.

Som Juleforestilling opførtes den engelske Forfatter *Esmonds* »Da vi var enogtyve«, som paa det kgl. Theater havde gjort overordentlig Lykke. Ogsaa her fik det en god Modtagelse med *Jacob Jacobsen* og Fru *Christel Holck* i de to Hovedroller, og den overvejende Del af Pressen ofrede lange og indgaaende rosende Anmeldelser paa Forestillingen. Disse Blades Dom var over al Maade anerkendende, navnlig hvad de to nævnte Kunstneres Præstationer angik. Højest naaedes der i følgende Linier: »— Over dem alle straaledes *Christel Holck* og *Jacob Jacobsen*. Der kan van-

Scene af »Bertran de Born«.

skelig tænkes naturligere og finere afstemt Sammenspil end mellem disse to. Det kulminerede i den ganske henrivende Frierscene i sidste Akt. Hr. *Jacobsen* fandt her de pudsigst-rørende Udtryk for den midaldrende Mands undseligt-forlegne Kærlighed, og *Christel Holck* gød den fineste Poesi over sin lille Skikkelse, fyldte den med en straalende For-elskelse, en sart, ungpigeagtig Følsomhed, en fuld og varm Livagtighed, der ikke kunde være naturligere eller mere følt. Denne ene Scene og dette Sammenspil er den hele Aften værd — — —«.

Sidst i Marts opførtes »Bentran de Born« i et helt nyt og originalt Udstyr med *Schack Jensen* som Bertran og i April optraadte Fru *Oda Nielsen* som Gæst en lang Række Aftener i »Hvem er hun?« og »Et enfoldigt Pigebarn«.

I Udstillingssæsonen 1909—10 begyndte Forestillingerne allerede den 13. August med et Gæstespil af *Johannes Poulsen* i »Brødrene Hansen« og »Bertran de Born«. September optoges af »Dollarprinsessen«; men i Oktober begyndte en Række litterære Forestillinger, som gav Personalet Lejlighed til at spille god Komædie.

I *Bjørnsens* »Naar den ny Vin blomstrer« fik *Aage*

Garde saaledes sin første Optræden som Provsten og gjorde baade her og kort efter som Daniel Hertz megen Lykke. I *Drachmanns* »Renæssance« var det navnlig *Aage Fønss* som Mesteren og *Fru Christel Holck* som Teresina, der magtede Stykkets Pathos og Poesi, og *Jeppé Aakjær* fik senere Lejlighed til at glæde sig over, at Theatret bragte hans nye Arbejde »Ulvens Søn« frem i en meget omhyggelig Indstudering og fortræffelige Udførelse.

Den 3. December fejrede Theatret *Ludvig Holbergs* 225

Alfred Cohn som »Den politiske Kandestøber«.

Aars Fødselsdag ved en Nyindstudering af »Den politiske Kandestøber«, ved hvilken Lejlighed Dr. *Vilh. Andersen* holdt et glimrende indledende Foredrag. Til Festforestillingen var genoptrykt det originale Program fra Stykkets Opførelse paa Theatret i Lille Grønnegade i 1722.

Alfred Cohn udførte Kandestøberens Rolle efter tidligere at have spillet »Drengens« under *Olaf Poulsens* Gæstespil som Herman v. Bremen. Han havde indstuderet Rollen under Mesterens Vejledning og spillede den med stor Dygtighed; han gav atter ved denne Lejlighed et Bevis paa, til hvilken stor Nytte han var Theatret ved sin Energi og Alsidighed.

De ved

Barhus Theater

engagerede Danske Acteurs aabne igen Fredagen den 3die Decembris Kl. 7 1/2
Deres Theatrum ved høitideligen at celebrere en

Holbergskt Fæst.

Begyndelsen fæer med

en Fæsttale

af Professor / Doctor ubi Philosophien / Mr. Wilhelm Andersen / hvorudi
omtales Autor til dend Danske Skueplads / talig Baron Holberg.

Derefter bliver musiceret af et stort Orkestret / hvorudi findes adskillige ha-
bile Musici / der alle vilde gjøre sin Fliid med at adføre.

Musiquen til Intermezzo af Mascarade

/ som er sammenkrevet af Mr. G. Paulli.

Derefter fremstilles paa det Danske Sprog dend meget fornøjelige Comoe die /
saalbat

Dend politiske Raadstøber

hvilket er fuldt af artige Inventioener / som med Fornøjelse kunne ansees. I
samme forekommer et Collegium politicum / der forstjoret af et Windbueneste /
hvilket er til stor Latter for Liebhabere / men som Raadstøberen først fortaalar /
efter at han har sat sit Vio i Bøde.

Personer ubi Comoe dien.

German von Bremen / Raadstøber	Msr. Alfred Cohn.	Msr. Alfred Cohn.
Gesse / hans Hustru	Mad. Signe Wilhelm.	Mad. Signe Wilhelm.
Engelse / hans Datter	Christel Gøsch.	Christel Gøsch.
Anete / hans Hige	Mr. Marie Niederermann.	Mr. Marie Niederermann.
Henrich / Raadstøberdrenge	Msr. Kaj Lind.	Msr. Kaj Lind.
Antonius / Engelles Bøjer	Schack-Jensen.	Schack-Jensen.
Bert Buntmager	Medlemmer	Ulbert Price.
Fransk Krim-Smed	af	Philip Bøch.
Sivert Vøse-Riger	Collegium	Anter Kruuk.
Nens Ottapper	politicum	Gunnar Høllengreen.
Michart Berstendinder	foragione	Alfred Arnbof.
Abrahamis	Naabs-Herrter	Wage Schmidt.
Mad. Abrahamens	og	Mr. Herve-Jensen.
Sandrus	Naabs-Herrinder	Mrs. Johs. Mich.
Mad. Sandrus	foragione	Mr. Bang-Laursen.
En Hæue	Personer	Mad. Jonna Kruuk.
Jochum / Dakt	foragione	Msr. Peter Rjøer.
En Hige	foragione	Mr. Magnhild Christensen.
Kriante Grovmeds	foragione	Eophie Gausle.
Første Advocat	foragione	Msr. Wage Jøns.
Anden Advocat	foragione	Wage Garde.
En Rand	foragione	Wage Wumenskabt.
En Stelling	foragione	Peter Jørgensen.
En Manden for	foragione	Wage Bjørndaf.
Gattenogtne	foragione	foragione
Obermandens	foragione	foragione
Contrapart	foragione	foragione
Første Dreng	foragione	Kaj Christensen.
Anden Dreng	foragione	Waldemar Knudsen.
Veiter	foragione	Msr. Holger Jensen.
En Hige	foragione	Mr. Kaen Leis.

Prisen for dem / som finder Behag ubi at bidaane dette Skuepiel er saale-
des indrettet / at man betaler dend sædvanlige. Sedlerne faaes hos Raadstøer /
Msr. Andersen ved Indgangen.

NB. Til Efterretning tener / at en Seddel gjaelder ikkun en Aften / og
for det Sted / til hvilket den er tagen / følgelig ikke en Logo Seddel for Par-
terret etc. Pengs gives ikke tilbage efter at Dækket er optrukket / og ingen ude-
kommende indlaes paa Theatrum.

Theatrum er paa det sædvanlige Sted paa Bispe-Torv.
Begyndelsen fæer præcise Klaffen 7 1/2 / at det Klaffen 10 1/4 fandt Ende.

Henrik spillede for første Gang af *Kai Lind*, der gjorde stor Lykke med sit spillende og sprælske Humør.

2. Juledag opførtes den gamle uopslidelige Folkekomedie »Kean« for første Gang paa Aarhus Theater og fik et meget festligt Forløb. Højre Fremmedloge var, pragtfuldt udsmykket med forgyldte Stole og røde Fløjels-Dragerier, ind-

Fru Christel Holck som Agnes
i »Fruentimmerskolen«.

draget under Scenen af Hensyn til den kendte Hamlet-Scene og tjente til Kongeloge for Prinsen af Wales med Følge. Da *Aage Schmidt* som Prinsen, i sin hvide Uniform med Sølvhjælmen, traadte frem til Logens Rand og hilste mod Publikum, og det store 20 Mands Orkester intonerede »God save the King«, blev en Del Tilskuere saa imponerede, at de rejste sig, og hele Resten greb da elskværdigt Lejligheden til at »spille med« ved ogsaa at rejse sig, saa at »Prinsen« kunde skue ud over et udsolgt Hus af ærbødigt staaende

Tilskuere, mens Orkestret spillede Nationalsangen til Ende.

I Januar spillede *Hjalmar Bergstrøms* interessante Skuespil »Karen Bornemann«, hvori *Christine* og *Aage Garde* samt Fru *Maja Bjerre-Lind* glædede Publikum med et fortrinligt Sæmmenspil, og efter et Intermezzo med »Gøngehøvdingen« fremførtes *Donizettis* Syngespil »Regimentets Datter«, som med Frøken *Ida Kjær* og *Aage Fønss* i Hovedrollen blev en stor Succes.

Midt i Marts sattes *Molières* »Fruentimmerskolen« op indledet med et orienterende Foredrag af Dr. *Emil Fog*.

Her samlede Opmærksomheden sig særlig om *Philip Bech* som *Arnolphe* og *Fru Cristel Holck* som *Agnes*. *Fru Holck* spillede denne vanskelige Ungpigerolle med yndefuldt Skælmeri, »der stod som en Straalekrans af tindrende Kyskhed og rørende, naiv Uskyldighed om Figuren«.

Samtidig vakte *Strindbergs* »*Paria*« i *Jacob Jacobsens* Oversættelse med *Direktøren* og *Aage Garde* i de to Roller stor Interesse.

Norges store Digter *Bjørnstjerne Bjørnson* døde i Paris i Foraaret 1910. Det laa nær for Aarhus Theater, der havde flere af hans Værker paa sit Repertoire, at hædre ham ved en Mindeforestilling, og en saadan fandt Sted den 6. Maj. Ved denne Lejlighed opførtes »*Naar den ny Vin blomstrer*« samt et Efterspil skrevet af *L. C. Nielsen* for det kgl. Theater. Før Forestillingen holdt *Jakob Knudsen* en gribende Mindetale i en meget smuk og

stilfuld Dekoration, hvor man paa en Sokkel i Baggrunden saa Digterens laurbærkransede Buste, indrammet af høje Cypresser. En saadan Buste var ikke til at opdrive her i Aarhus; men det lykkedes *Direktør Jacobsen* at formaa *Gyldendalske Boghandels* daværende *Direktører*, *Ernst Bojesen* og *Peter Nansen*, til at laane Theatret Forlagets store Marmor-Buste af Digteren. Den gjorde, omhyggelig indpakket i Tæpper, Rejsen hertil i Dampskibet »*Melchior*«s Badekar.

De to følgende Sæsoner betegner baade kunstnerisk og pekuniært en Tilbagegang, hvilket nøje hænger sammen

Fru Christel Holck som Käte
i »Hans Højhed«.

med den Nedgangstid, Aarhus var underkastet i de nærmeste Aar efter Landsudstillingen. Personalets Kvalitet var vel ogsaa noget under de to tidligere Sæsoners, Budgettet var

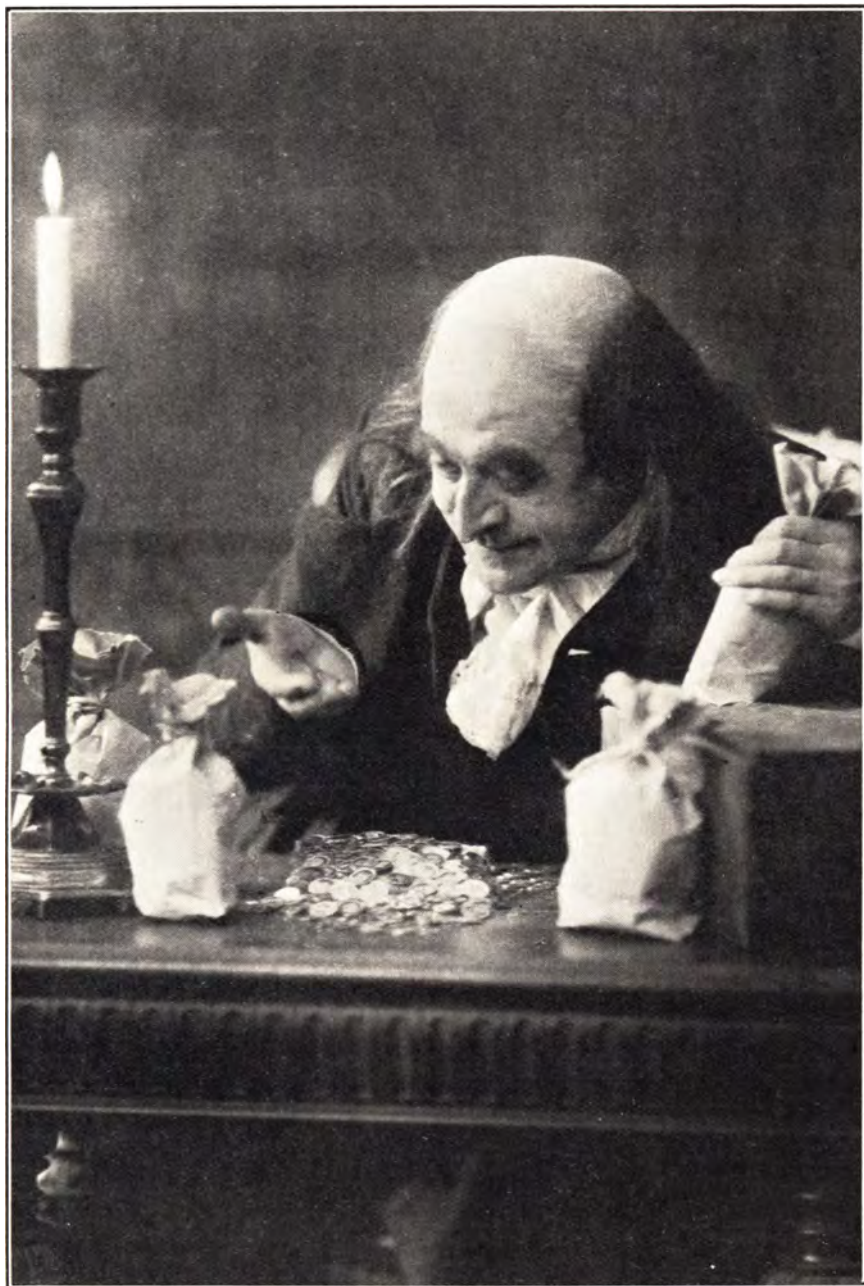
Peter Christiansen som Jeppe
i »Jeppe paa Bjerget«.

jo blevet skaaret ned, og Løse-
net var: spar paa alle Konti.
Men god Theaterdrift og over-
dreven Sparsommelighed lader
sig nu engang ikke forene.

Sæsonerne stod i de folkelige
Forestillingerens Tegn, og der
opnaedes smukke Successer
paa »Elverhøj«, »Madame sans
Gêne« og »Corneilles Klok-
ker«. Der opførtes ogsaa en-
kelte litterære Forestillinger
som »Dønvig Præstegaard«,
»I Blinde« og »Skærmysler«,
og det tremaaneders Gæstespil
af Fru *Ellen Aggerholm* og
Svend Aggerholm var af stør-
ste Interesse for de faa theater-
interesserede og burde have
kunnet frelse Sæsonen. Som
fjerde Sæsons Slutnings-Fore-
stilling opførtes »Alexander
den store« og »Trilby« med

Peter Fjelstrup som Gæst, og Aarhusianerne fyldte nu
Theatret efter næsten i to Sæsoner at have svigtet det.

Sæsonen 1912—13 — *Jacob Jacobsens* sidste — aabnedes
med et Par folkelige Forestillinger, men derefter fulgte den
ene værdifulde Forestilling efter den anden. Den som In-
struktør og Skuespiller nyengagerede *Axel Strøm* spillede
allerede i September Hovedrøllerne i *Olga Otts* »Tidens
Mand« og *Ibsens* »Samfundets Støtter« og vandt straks det

Alfred Cohn som Caspard i »Corneilles Klokker«.

store Publikum, han gennem de mange følgende Aar ved Theatret vidste at bevare. Den ligeledes nyengagerede *Peter Christiansen* gjorde stor Lykke i en af sine bedste Roller som Jeppe i »Jeppe paa Bjerget« og skulde ogsaa gennem Aarene blive en af Theatrets bedste Støtter. Efter »Et Sølvbryllup« fulgte allerede midt i Oktober en af Aarhus Theaters berømteste Forestillinger: *Tolstoys* »Opstandelse«, der var forberedt med overordentlig Omhu. Det kgl. Theaters tidligere Direktør, Prof. *Einar Christiansen*, havde været saa elskværdig at udlaane sin meget detaillerede mise-en-scène, og Direktør *Jacobsen* fulgte denne saaledes under sin. Iscenesættelse, at Forestillingen i alt det ydre kom til at svare nøje til det kgl. Theaters, der igen havde de store europæiske Sceners Opførelser af Stykket til Mønster. Og Spillet var for alle de vigtigste Rollers Vedkommende den store Opgave værdigt. Fru *Christel Holck*, der havde været sygemeldt det meste af et Aar, optraadte for første Gang igen i den kvindelige Hovedrolle Katarina og fejrede stor Triumf og var med Rette Genstand for Publikums varme Hyldest. Hun var henrivende naturlig og poetisk som den uskyldige Bonded pige og som Skøgen i Fængslet var hendes Spil af gribende Virkning og overbevisende Kraft. — Endelig gengav hun den forklarede Kvindes Ro og Højhed i sidste Akt paa Sibiriens Snemarker med stor og ægte Kunst.

Gunnar Sommerfeldt spillede Fyrsten med Forstaaelse og Følelse, og alle de karakterfulde Typer i Kvinde-Fængslet og i Retsscenen blev med stor Effekt gengivne af Theatrets Personale. — Forestillingen blev da en betydningsfuld Sejr for Theatret og øgede i høj Grad Publikums Respekt for det alvorlige og intensive Arbejde, som til Stadighed blev præsteret.

En munter Forestilling, »Anemaries Giftermaal« gik derefter 21 Gange, og i December Maaned fik Theatret allerede igen en baade i kunstnerisk og pekuniær Henseende meget

Fængsels scenen fra »Opstandelse«.

stor og langvarig Succes med det berømte engelske Stykke »Milepæle«, der følger en Families Skæbne gennem tre Generationer. I en yderst stilfuld Iscenesættelse gjorde Skuespillerne — og da navnlig *Philip Bech*, *Fru Christel Holck* og *Frk. Maria Berthelsen* — usædvanlig Lykke som de tre Hovedpersoner, der følges fra Ungdommen til Alderdommen gennem hele Stykket. Om *Fru Holcks* Spil skrev Jydsk Morgenblad, at »alene for hendes Udførelse af Tante Gertrud, burde enhver, der elsker Kunst, se »Milepæle«. Hun spillede den gamle Dame i sidste Akt med en Stemningens Kraft, som var fuldkommen betagende og hilstes af Publikum med langvarigt Bifald. Bedre Kunst ses sjældent.«

Som Juleforestilling blev »Der var engang —« sat op med stor Pragt. Til Iscenesættelsen af det store Markedsoptrin blev selve Balletinstruktøren fra det kgl. Theater, Hr. *Uhlen-dorff*, indkaldt, og med *Carl Hillebrandt* som Prinsen, *Fru Christel Holck* som Prinsessen, *Gunnar Sommerfeldt* som Kasper Røghat og *Philip Bech* som den gamle Konge gjorde Stykket atter stormende Lykke og gav 21 fulde Huse.

I Slutningen af Januar gik *Alb. Gundtzmanns* »De flotte Dreng«, hvor *Fru Viktoria Petersen* i en alvorlig Karakterrolle vandt stor Paaskønnelse. Derefter kom *Magnussens* »Hans eneste Kone« og *Martha Ottosens* »Fædrenes Jord«, der gik 19 Gange under megen Tilslutning. *Oscar Wildes* »En ideal Ægtemand« vakte ogsaa Interesse, og i Slutningen af Sæsonen optraadte *Olaf Poulsen* under Publikums Jubel adskillige Gange som Etatsraaden i *Esmanns* »Den kære Familie«.

Med denne Sæsons Slutning gik Tæppet ned for en uhyre vanskelig, men paa mange Maader højst interessant, Periode i Aarhus Theaters Historie; dens Arbejds-Resultat var Opførelsen af 104 forskellige Arbejder, hvoraf kun 7 var Enaktere, medens 97 var Helafstensstykker. Af disse 104 Stykker

var 60 danske, 3 norske, 2 svenske, 22 franske, 8 tyske, 7 engelske og 2 italienske. Før Direktør *Jacobsen* — og med ham Fru *Christel Holck*, med hvem han i 1911 havde indgaaet Ægteskab, — forlod Theatret, fik Publikum Lejlighed til at tage Afsked med dem, idet Repræsentantskabet bevilgede dem hver en Afskedsforestilling.

Fru *Holck* havde ved sin Forestilling ønsket at vise Publikum, hvor vidt hun spændte i sin Kunst, og Programmet lød derfor paa 2. Akt af »Fruentimmerskolen«, 2. Akt af »Opstandelse«, 4. Akt af »Der var engang —« og 3. Akt af »Milepæle«. Experimentet lykkedes over al Forventning, og Fruen fik en udmærket Presse; saaledes skrev Byens mest ansete Anmelder bl. a. følgende: »— — — Fra Agnes

Jacob Jacobsen og Fru Christel Holck
i »Da vi var enogtyve«.

hvide Uskyldighed førtes man til Katarina Moslowas Skøgeskikkelse, og fra Skønheden og Ungdommen i »Der var engang —« til gamle Gertrud Reads erfaringsrige Alderdom i »Milepæle«. Som Skuespillerpræstation var jo dette ganske interessant, og til Fruens Ros være det sagt, at hun virkelig skabte fire vidt forskellige, hinanden ganske ulige Skikkelser, hvor intet i den ene mindede om den anden. Saa straalende ung og uberørt og yndefuld hun var som Agnes, saa raat fordærvet var hun som Katarina og saa alderdomsvis som Gertrud.« — — —

Samme Anmelder skrev en meget lang og indgaaende Artikel i Anledning af *Jacob Jacobsens* Tilbage træden, hvori han ydede *Jacobsen* fuld Retfærdighed i sin Bedømmelse af

ham baade som Direktør og Skuespiller. Da Artiklen røber stor Kendskab til de faktiske Forhold og er ganske objektiv, anføres her følgende Brudstykker af den.

»Over ingen fældes der saa modstridende Domme som over en Theaterdirektør. Han skal jo i Virkeligheden behage alle; og det kan man som bekendt ikke. Ganske særlige Krav stilles i denne Henseende netop til Direktøren for Aarhus Theater. Specialisere sig, opdyrke en eller anden Art af Skuespil kan han paa ingen Maade. Han skal spille for Alle, for en udviklet og mere kræsen Smag saa godt som for en folkelig. — Og her er Vanskeligheden: vil han kun spille for de Første, da vil dette Publikum være alt for lille og Theatret gaa Bankerot. Og spiller han for de sidste, da vil Theatrets kunstneriske Betydning og Berettigelse blive saa forringet, at Betegnelsen en Kunstanstalt vanskelig vil kunne fastholdes om det. Hans Opgave bliver derfor at balancere mellem disse Yderpunkter og tage lige- ligt Hensyn til alle Interesser.

At dette har været *Jacob Jacobsens* Maal som Direktør, kan ikke mis- kendes. Men Maaden, hvorpaa han har søgt at afbalancere dette Forhold, Midlerne, som han har anvendt — ja, herom er Meningerne unægtelig stærkt delte.

Hr. *Jacobsen* har selv en Gang offentlig udtalt, at sit største Ansvar ser han liggende paa det forretningsmæssige Omraade. Han skal spille, hvad der kan betale sig. Det lyder saa prosaisk og nøgternt. Over Kunst og kunstneriske Formaal skulde der dog gerne være noget »Idealistisk«. Kunst er jo dog noget andet og mere end Forretning. Ja, tilvisse! Den gode Forretning er selvfølgelig ikke Kunstens Formaal. Men den er lige saa sikkert Kunstens Betingelse. Et Spil for tomme Bænke — det være den højeste Kunst — dødsdømmer sig selv; for Publikum er den nødvendige anden Part i al Kunst. Uden Publikum — intet Theater. Og det vil atter sige: det skal betale sig. Direktøren har uimodsagt Ret.

Men har det været Direktørens Opgave at faa Theatret fyldt — og hvil- ken anden Opgave skulde han have? — saa er det jo ikke lykkedes ham i hvert Fald ikke i denne Sæson. Dog, Ansvarer herfor bør sikkert ikke læg- ges paa Direktøren alene. Han har i Aar haft vanskeligere Vilkaar end nogen Sinde at arbejde under. Publikum har bogstavelig ikke villet gaa i Theatret. Men det er jo ikke andet, end hvad der sker overalt. Naar fraregnes store »sensationelle« Forestillinger som »Per Gynt« paa det konge- lige Theater, saa sukker jo ellers alle Privattheatre under den samme Lige- gyldighed hos Publikum. Det er altsaa et Tidsfænomen, hvis Aarsager det

kan være interessant nok at undersøge, men som Stedet ikke er til her! Denne Sæsons Misère kan dog næppe lægges Direktøren til Last; det vil sikkert enhver retfærdig Dom samtykke i.

Og lige i Modsætning til dette Aar var der jo Sæsoner her i Aarhus under Hr. *Jacobsens* Direktion, hvor det virkelig lykkedes at fylde Theatret Aften efter Aften. Det var i de glade Operetters Tid. Den moderne Operettes Indførelse i moderne Udstyr og Instruktion — det var Hr. *Jacobsens* første Direktørgerning. Mange vil datere Miséren herfra. Hvor uretfærdigt! Wiener-Operette — det var da det Nye, det var det, man da krævede. *Benjamin Pedersen* — som den kloge Theatermand, han var — havde sikkert gjort ganske det Samme, som Hr. *Jacobsen* gjorde. Men at Operetten ikke i og for sig var Hr. *Jacobsens* Maal, men at han — og hvilken Ret gav Udfaldet ham ikke! — betragtede dem som en god Indtægtskilde, der kunde muliggøre andre af Scenens talrige Krav, det viste han i de samme Sæsoner ved at opføre lødige Skuespil, af dem der sattes Penge til paa, men som virkelig var Kunst. Han har i Operettesæsonerne 1908—09 og 1909—10 Æren af saadanne Forestillinger som »Den gamle Præst«, »Naar den nye Vin blomstrer —«, »Daniel Hertz«, »Den politiske Kandestøber«, »Karen Bornemann«, »Fruentimmerskolen« — for blot at nævne noget af det betydeligste. Men Prisen, der maatte betales for disse Forestillinger, det var »Madame Sherry«, »Frøken Nitouch«, »Den glade Enke«, »Dollarprinsessen«. — Den Sæson, han skal dømmes paa, det er Sæsonen 1909—10, der i enhver Henseende, kunstnerisk som økonomisk, var den mest glimrende Sæson i hele Theatrets Eksistenstid.

Men derefter indtræder der en mærkelig og beklagende Dalen, hvis Aarsager det ikke er let at rede ud.

Da han kom hertil Byen som Instruktør og Skuespiller i Sæsonen 1906—07, var han en ny Mand med frisk Energi og nye Impulser. Med Sceneinstruktionen havde det kun været saa som saa. Med Hr. *Jacobsen* kom der utvivlsomt mere Smag og Kultur ind i denne Side af Virksomheden; der anvendtes en her ikke tidligere set Omhu paa Interiøret, Milieuet; og S sammenspillet blev bedre, Replikskiftet — i det moderne Lystspil og Skuespil — rappere, mere gribende ind i hinanden. Man mærkede en Myndighed og en Intelligens bagved, som holdt sammen paa det Hele og underordnede den Enkelte under Helheden.

Samtidig fik han i sine første Sæsoner Lejlighed til at vise sig som Skuespiller i saa betydelige Roller som Lægen Tellermann i *Helge Rodes* »Morbus Tellermann« — det langt overskyggende bedste, han har spillet —, Konsul Boje i »Sportsmænd« og Hilary Jesson i »Huset i Orden« — den Rolle, i hvilken han i Aften vil tage Afsked med Aarhus. Men størst Be-

tydning har han dog stadig som Instruktør. Man vil eksempelvis huske Natcafescenen i »Da vi var enogtyve«, den farverige, straalende Iscene-sættelse af »Bertran de Born«, foruden Operetterne, der blev udført i prægtigere Sceneudstyr end nogensinde tidligere herovre.

Saa overtog han Theatrets Ledelse fra Sæsonen 1908—09. Under Modstand opnaaede han Ansættelse — men godtgjorde trods en født og ret stærk Opposition straks i overbevisende Grad, at han var den rette Mand paa den rette Plads. Hvor morsomt var det ikke den Gang at gaa i Theatret: Begejstring paa Scenen og tilsvarende paa Tilskuerpladsen, trygge, økonomiske Forhold, gode Skuespilkræfter, gode Skuespil i god Udførelse. Og saaledes blev det ved, ikke blot i den Sæson, men næste med. Indtil der saa indtræder en Tilbagegang paa alle Omraader i 1910—11.

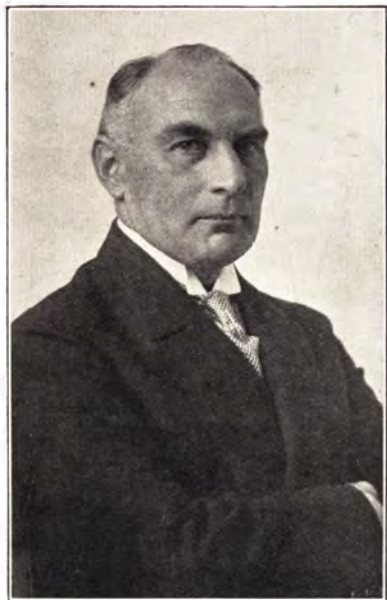
— — —

Det er saaledes under nedadgaaende Konjunkturer, at Hr. *Jacobsen* forlader sin Post, for at give Plads til nye Kræfter. Og det er vel ogsaa det, Theatret nu trænger til: Tilførsel af nyt Blod, der kan skabe ny Interesse. Men det bør ikke gøre Dommen over Hr. *Jacobsen* uretfærdig. Hvad man kan bebrejde ham er en vis Smartness, der ofte kunde virke utiltalende, og som jo faktisk heller ikke har svaret Regning. Men hvad man ikke kan bebrejde ham, er Mangel paa Interesse for den Opgave, der blev stillet ham, da han for nogle Aar siden udnævntes til Theatrets Direktør. At han tilsidst svækkedes i Kampen mod saa theaterugunstige Tider som de nærværende, er ikke til at undres over. Og i Dommen over ham maa der først og fremmest tages Hensyn til de næsten talløse Vanskeligheder, han har haft at overvinde: det lille Budget, de ret tarvelige Engagements-tilbud, der er Følgen, og som umuliggør, at de første Klasses Kræfter skulde komme herover, et alt for stort Theater i Forhold til Byens Størrelse, Biograftheatre, Forlystelsesskat og endelig en, som det synes, næsten uovervindelig Modvilje hos Publikum mod at gaa i Theatret. Og paa den anden Side maa de gode Opgangsaar ikke glemmes, under hvilke Theatret under hans Ledelse præsterede en Kunst, som i mange Henseender fuldt ud kunde staa Maal med de københavnske Privatsceners, og som ubestridt hævdede Aarhus Theaters Stilling som Jyllands første Scene.

— — —

Han er en Mand af omfattende Dannelse, kundskabsrig, verdenserfaren, en klog og myndig Mand, hvis alsidige Evner baade som Skuespiller, Instruktør og Direktør — om end under vxlende Held, er kommet Theatret til Gode i en Aarrække, og som vi derfor alle er en Tak skyldig.«

Sammen med *Jacob Jacobsen* forlod en Del af Personalet Theatret. Af disse havde *Philip Bech* efterhaanden arbejdet sig frem til en meget anset Plads blandt sine Kolleger og var blevet en af Theatrets mest benyttede Skuespillere. Naar han nu følte Lyst til at søge andet Sted hen, var Grunden vel nok for en Del den, at der med *Aage Garde* og *Axel Strøm* som Theatrets første Karakterskuespillere ikke fremtidig vilde blive levnet ham saa stort et Virkefelt som hidtil paa dette Omraade, som hans Evner særlig henviste ham til, selv om han ogsaa havde spillet mange Roller i andre Genrer. Han havde jo nu ogsaa været knyttet til Aarhus Theater i tretten Aar, og det var forstaaeligt, at han kunde ønske at skifte Publikum og prøve sine Kræfter paa en anden Scene.

Philip Bech.

Han lod sig engagere til Det ny Theater i København, til hvis faste Stab han siden har hørt.

Der kan ikke nævnes ret mange Forestillinger i disse tretten Sæsoner, i hvilke *Philip Bech* ikke har spillet en bærende Rolle. Han havde en meget stor Omskabelsessevne og formaaede altid at fremstille sine Figurer i Rollens rette Aand; derfor lykkedes det ham at skabe saa mange uforglemmelige Skikkelser, baade i Lystspillet, Folkekomedien, Skuespillet og Operetten.

Blandt hans mest betydende Karakter-Roller er Coupeau i »Faldgruben«, Daniel Ridgley i »Huset i Orden«, Gamle Levin i »Indenfor Murene«, Sagfører Tange i »Den gode

Borger«, John Read i »Milepæle«, Wolff i »Bæverskindspelsen« og Hendrik Larsen i »Karen, Maren og Mette«. Det er alle Figurer, der i hans Udførelse blev af høj kunstnerisk Værdi. Af hans komiske Roller i det muntre Repertoire kan særlig nævnes Figurer som Overlærer Mikkelsen i »Lynggaard & Co.«, Rüder i »Hans Højhed«, Betjent Jensen i »Den røde Hane« og Theaterdirekøren i »Frøken Nitouche«, der hver for sig var fortrinlige Præstationer.

Fru Gerda Schebye.

Fru *Gerda Schebye*, der havde debuteret paa Dagmartheatret i *Agnes Henningsens* »Den Uovervindelige« og siden 80 Gange spillet Marie Brandt i »Brødrene Hansen«, kom, paa *Bjørn Bjørnsens* Foranledning, til i Sæsonen 1910—11 som Gæst paa Aarhus Theater at spille Karen Kruses Rolle i *Anker Larsens* og *Egill*

Rostrups udmærkede Lystspil »Karen, Maren og Mette«. Fru *Schebye* slog sraks igennem. Det lykkedes hende at skabe en levende og troværdig Figur af denne ejendommelige og interessante Kvindeskikkelse, der næppe tidligere er fremstillet paa Scenen.

Efter denne gode Præstation blev Fruen fast engageret og var knyttet til Aarhus Theater i de to følgende Sæsoner, hvor hun blev anvendt i et stort Repertoire. Hendes Roller spændte over et vidt Felt — fra Ragnhild i »Svend Dyrings Hus« til Fruen i »Lynggaard & Co.«. Foruden Karen Kruse vil hendes to Emely'er — i »Den kære Familie« og i »Milepæle« — huskes længe.

Et veltjent Ægtepar, *Jonna og Anker Kreutz*, sagde ogsaa Aarhus Theater Farvel sammen med *Jacob Jacobsen*. Efter i flere Sæsoner at have tourneret med Provinsens bedste Selskaber og havt Hovedsæson i Aarhus, hvor de havde vundet sig et stort Publikum, blev de af *Benjamin Pedersen* engageret til Aarhus Theater ved dettes Begyndelse. Her medvirkede de gennem tretten Sæsoner i de allerfleste Forestillinger. Fru *Kreutz* var i alle disse Aar Theatrets Dame, og utallige er de Grevinder, Geheimeraadinder, Kammerherreinder og Etatsraadinder, Fruen har givet Liv her, saaledes i »En Skandale«, »Et Sølvbryllup«, »Hvor man keder sig«, »Moderate Løjer« etc. etc.

Anker Kreutz, der havde en smuk Sangstemme, fejrede mange Triumfer i Operetten. Han debuterede her i Aabningsforestillingen som Prinsen i »Prinsessen paa Ærten« og sang siden mange Partier, f. Eks. Orfeus i »Orfeus i Underverdenen«, Prins Pietro i »Boccaccio« og Prinsen i »Røverne«. Et Par af hans bedste Operettefigurer er Arrillac i »Madame Sherry« og Cauder i »Dollarprinsessen«. Ogsaa i det komiske Fag blev han meget benyttet, og han har her skabt mange gode Figurer. Bedst lykkedes for ham de »lidt enfoldige i Aanden« som Junker Claus i »Ambrosius« og Kammerherren i »Pigernes Alfred«, men han ydede ogsaa god Kunst i Roller som Adolf i »Sparekassen« og Unge Stygotius i »Den indbildt Syge«.

Fru Gerda Schebye som Karen Kruse i »Karen, Maren og Mette«.

Repertoiret i Sæsonerne 1908-09—1912-13.

9. Sæson. 1908—09.

30. Aug.	1908.	J. L. Heiberg: Syvsoverdag	opf.	9	Gange
5. Septb.	-	Palle Rosenkrantz: Den røde Hane	-	13	-
11.	-	Johan Skjoldborg: Ideale Magter	-	13	-
20.	-	Edg. Høyer: Brødrene Hansen	-	7	-
4. Oktb.	-	Ed. Pailleron: Hvor man keder sig	-	8	-
18.	-	Hugo Felix og Ordonneau: Madame Sherry	-	40	-
7. Novb.	-	Walter Christmas: Rivaler	-	4	-
8.	-	Pinero: Huset i Orden	-	6	-
18.	-	Chr. K. F. Molbech: Ambrosius	-	27	-
27.	-	Hervé, Meilhac og Millaud: Frøken Nitouche	-	15	-
3. Decb.	-	Jakob Knudsen og Sven Lange: Den gamle Præst	-	5	-
26.	-	H. V. Esmond: Da vi var enogtyve	-	12	-
10. Jan.	1909.	Lehar, Léon og Stein: Den glade Enke ...	-	22	-
3. Febr.	-	E. Rostrup og Anker Larsen: Pigernes Alfred	-	17	-
11.	-	L. C. Nielsen: Willemoes	-	5	-
19.	-	Gustav Wied: Første Violin	-	13	-
5. Marts	-	Ad. Beyerlein: Tappenstreg	-	4	-
21.	-	Ernst v. d. Recke: Bertran de Born	-	15	-
12. April	-	Alex. Bisson: Hvem er hun?	-	14	-
26.	-	Erik Bøgh: Et enfoldigt Pigebarn	-	3	-
2. Maj	-	Charlotte Ejlersgaard: Jægermesterinden .	-	5	-

Ialt 257 Forestillinger.

10. Sæson. 1909—10.

13. Aug.	1909.	Ernst v. d. Recke: Bertran de Born	opf.	2	Gange
17.	-	Hervé, Meilhac og Millaud: Frøken Nitouche	-	4	-
20.	-	de Flers og Aréne: Kongen	-	10	-
1. Septb.	-	Alex. Bisson: Hvem er hun?	-	10	-
7.	-	Chr. K. F. Molbech: Ambrosius	-	3	-
9.	-	Leo Fall: Dollarprinsessen	-	50	-
12. Oktb.	-	Bjørnstjerne Bjørnson: Naar den ny Vin blomstrer —	-	10	-
17.	-	Charlotte Ejlersgaard: Jægermesterinden .	-	3	-

20. Oktb. 1909.	<i>Henri Nathansen</i> : Daniel Hertz	opf. 9	Gange
5. Novb. -	<i>Holger Drachmann</i> : Renæssance	- 7	-
7. - -	<i>Palle Rosenkrantz</i> : Den røde Hane	- 2	-
14. - -	<i>Jeppe Aakjær</i> : Ulvens Søn	- 14	-
28. - -	<i>Octave Feuillet</i> : En fattig ung Mands Eventyr	- 7	-
3. Decb. -	<i>Holberg</i> : Den politiske Kandestøber	- 8	-
13. - -	<i>Elith Reumert</i> : Nøddebo Præstegaard ...	- 13	-
26. - -	<i>Dumas</i> : Kean	- 21	-
14. Jan. 1910.	<i>Hjalmar Bergstrøm</i> : Karen Bornemann .	- 12	-
23. - -	<i>Sophus Bauditz</i> : Sne	- 7	-
13. Febr. -	<i>Carit Etlar</i> : Gøngehøvdingen	- 22	-
6. Marts -	<i>Donizetti</i> : Regimentets Datter	- 20	-
18. - -	<i>Molière</i> : Fruentimmerskolen	- 7	-
15. - -	<i>Aug. Strindberg</i> : Paria	- 4	-
30. - -	<i>Hostrup</i> : Genboerne	- 5	-
17. April -	<i>Meyer Førster</i> : Hans Højhed	- 9	-
26. - -	<i>Lehar, Léon og Stein</i> : Den glade Enke ...	- 6	-
Ialt 260 Forestillinger.			

II. Sæson. 1910—II.

28. Aug. 1910.	<i>Frantz Lehár</i> : Greven af Luxemburg ...	opf. 24	Gange
4. Septb. -	<i>Rich. Schrøder</i> : En Børsbaron	- 16	-
18. - -	<i>Edg. Høyer</i> : Niels Peter Svane	- 12	-
10. - -	<i>E. Rostrup og Anker Larsen</i> : Pigernes Alfred	- 2	-
30. - -	<i>Ludv. Thoma</i> : Moral	- 5	-
9. Oktb. -	<i>Charles Kjerulf og Peter Nansen</i> : Piger- nes Jens	- 20	-
28. - -	<i>Emile Zola</i> : Faldgruben	- 12	-
11. Novb. -	<i>Palle Rosenkrantz</i> : Betroede Midler	- 10	-
23. - -	<i>P. Fristrup</i> : Landmandsliv	- 11	-
4. Decb. -	<i>Bullard, Hennequin og Millaud</i> : Niche	- 10	-
11. - -	<i>R. Benedix</i> : Tjenestefolk	- 5	-
26. - -	<i>J. L. Heiberg</i> : Elverhøj	- 37	-
22. Jan. 1911.	<i>P. A. Rosenberg</i> : Dønvig Præstegaard ...	- 12	-
29. - -	<i>Molière</i> : Fruentimmerskolen	- 2	-
5. Febr. -	<i>E. Rostrup og Anker Larsen</i> : Karen, Maren og Mette	- 15	-

24. Febr. 1911.	<i>Rossini</i> : Barberen i Sevilla	opf. 2 Gange
26. - -	<i>Betzonich</i> og <i>Østergaard</i> : Landsoldaten...	- 15 -
4. Marts	<i>Bizet</i> : Carmen	- 2 -
19. - -	<i>Alb. Gundtzmann</i> : I Blinde	- 13 -
19. - -	<i>Palle Rosenkrantz</i> : Sjette Sans	- 14 -
2. April	<i>Bisson</i> og <i>Mars</i> : Skilsmisens Ovraskelser	- 6 -
9. - -	<i>Gustav Wied</i> : Skærmydsler	- 4 -
9. - -	<i>Labriche</i> og <i>Delacours</i> : Rejsen til Kina ...	- 4 -
23. - -	<i>Gustav Esmann</i> : Alexander den store	- 11 -
7. Maj	Trilby, efter <i>de Maurier</i> ved <i>Ch. Kjerulff</i>	- 3 -

Ialt 248 Forestillinger.

12. Sæson. 1911—12.

27. Aug. 1911.	<i>Offenbach</i> : Prinsessen af Trapezunt	opf. 12 Gange
3. Septb.	<i>Jeppe Aakjær</i> : Livet paa Hegnsgaard ...	- 6 -
10. - -	<i>P. A. Rosenberg</i> : Hjælpen	- 17 -
24. - -	<i>Olga Ott</i> : Portnerens Datter	- 13 -
8. Oktb.	<i>Julius Magnussen</i> : Hvo som elsker sin Fader	- 15 -
22. - -	<i>J. L. Heiberg</i> : Et Eventyr i Rosenborg Have	- 10 -
22. - -	<i>Clyde Fitch</i> : Den stærkeste	- 12 -
5. Novb.	<i>Sardou</i> og <i>Moreau</i> : Madame sans Gêne...	- 22 -
26. - -	<i>Jeppe Aakjær</i> : Naar Bønder elsker	- 14 -
10. Decb.	<i>C. Hostrup</i> : En Spurv i Tranedans	- 11 -
26. - -	<i>Planquette</i> , <i>Clairville</i> og <i>Gobet</i> : Cornevil-les Klokker	- 13 -
29. - -	<i>Aug. Enna</i> : Den lille Pige med Svovlstikkerne	- 3 -
7. Jan. 1912.	<i>Hervé</i> , <i>Meilhac</i> og <i>Millaud</i> : Frøken Nitouche	- 3 -
10. - -	<i>Johan Bojer</i> : Kærlighedens Øjne	- 14 -
21. - -	<i>Croisset</i> og <i>Grissac</i> : Den grimme Kone ...	- 9 -
4. Febr.	<i>Thilo</i> og <i>Trotha</i> : En Dag ved Hoffet ...	- 12 -
18. - -	<i>J. L. Heiberg</i> : Elverhøj	- 5 -
23. - -	<i>Duquesnel</i> og <i>Borde</i> : Mor og Datter	- 11 -
5. Marts	<i>Hjalmar Bergstrøm</i> : Lynggaard & Co. ...	- 10 -
17. - -	<i>Victor Hugo</i> : Kongen morer sig	- 5 -
24. - -	<i>Meyer Førster</i> : Hans Højhed	- 7 -

1. April	1912.	<i>Berr og Guillemaud: Millionen</i>	opf.	3	Gange
8. -	-	<i>Axel Thiess og Aage Blichfeldt: Gutter ombord</i>	-	20	-
28. -	-	<i>Henri Nathansen: Indenfor Murene</i>	-	10	-
12. Maj	-	<i>Jul. Magnussen og Paul Sarauw: Den store Afdøde</i>	-	2	-
19. -	-	<i>Ernst Lundqvist: Fætter Georg</i>	-	4	-

Ialt 253 Forestillinger.

13. Sæson. 1912—13.

25. Aug.	1912.	<i>M. V. Brun: Ridderen af Randers Bro</i> ...	opf.	16	Gange
25. -	-	<i>Thomas: Charles Tante</i>	-	6	-
1. Septb.	-	<i>Olga Ott: Tidens Mand</i>	-	10	-
10. -	-	<i>Holberg: Jeppe paa Bjerget</i>	-	13	-
10. -	-	<i>Meilhac og Delavigne v. Charles Kjerulf: Livs-Elixiren</i>	-	14	-
22. -	-	<i>Henrik Ibsen: Samfundets Støtter</i>	-	11	-
2. Oktb.	-	<i>Emma Gad: Et Sølvbryllup</i>	-	6	-
13. -	-	<i>H. de Bataille efter Tolstoy: Opstandelse</i>	-	17	-
30. -	-	<i>Henrik Hertz: Svend Dyrings Hus</i>	-	10	-
10. Novb.	-	<i>d'Ennery og Lemoine: Herren ser dine Veje</i>	-	10	-
20. -	-	<i>Anker Larsen og Paul Sarauw: Annes Giftermaal</i>	-	21	-
8. Decb.	-	<i>Bennett og Edv. Knoblauch: Milepæle...</i>	-	22	-
26. -	-	<i>Holger Drachmann: Der var engang</i> —...	-	21	-
2. Jan.	1913.	<i>Holberg: Julestuen</i>	-	9	-
19. -	-	<i>Alb. Gnudtzmann: De flotte Dreng</i>	-	10	-
26. -	-	<i>Jul. Magnussen: Hans eneste Kone</i>	-	11	-
9. Febr.	-	<i>Martha Ottosen: Fædrenes Jord</i>	-	19	-
26. -	-	<i>Gustav Wied: Erotik</i>	-	5	-
9. Marts	-	<i>Oscar Wilde: En ideal Ægtemand</i>	-	12	-
24. -	-	<i>Mar. Wulff og Mart. Jørgensen: Revolte</i>	-	12	-
6. April	-	<i>Gustav Esmann: Den kære Familie</i>	-	9	-
30. -	-	<i>Pierre Berton: Zaza</i>	-	5	-

Ialt 254 Forestillinger.

I Repræsentantskabets Sammensætning foregik der i Løbet af *Jacob Jacobsens* fem Sæsoner store Forandringer. I 1908 døde et af dets mest interesserede Medlemmer, Fabrikant *Chr. Lottrup*, der var

Niels Knudsen og Alf. Cohn
foran Theatret.

indvalgt af Byraadet, og i hans Sted indtraadte Konsul *M. Drescher*, der dog hurtigt afløstes af Grosse-
Viggo L. Rahr.

Den 1. Februar døde Formanden, Etatsraad *A. Meyer*, efter længere Tids Sygdom, og ved Generalforsamlingen i September valgte Aktionæerne Etatsraad *Chr. Filtenborg* til hans Efterfølger. Paa et Møde den 28. September konstituerede Repræsentantskabet sig og valgte Sagfører *N. Knudsen* til Formand og Etatsraad *Filtenborg* til Næstformand.

Byraadet havde erstattet *Peter Sabroe* med Folketingsmand *F. F. Samuelsen*.

Repræsentantskabet bestod da af følgende Medlemmer:

Valgte af Aktionæerne:

- Etatsraad *Chr. Filtenborg*.
- Overbanemester *N. P. Jensen*.
- Købmand *Mikael Johansen*.
- Fabrikant *Carl H. Sørensen*.
- Tømmermester *A. K. Sørensen*.

Valgte af Partialobligations-Ejerne:

Grosserer *L. Hammerich*.
Sagfører *N. Knudsen*.
Direktør *F. D. Matzen*.
Murermester *Magnus Nielsen*.
Fabrikant *J. Wied*.

Valgte af Byraadet:

Forretningsfører *Jakob Jensen*.
Lærer *K. Moustén*.
Malermester *J. C. Petersen*.
Grosserer *Viggo L. Rahr*.
Folketingsmand *F. F. Samuelsen*.

De forskellige Udvalg besattes saaledes:

Kasseudvalget: *Knudsen, Hammerich, Carl H. Sørensen*.

Sceneudvalget: *Filténborg, Wied, Samuelsen*.

Bygningsudvalget: *Magnus Nielsen, N. P. Jensen, Rahr*.

Inventarudvalget: *Johansen, A. K. Sørensen, J. C. Petersen*.

Lejeudvalget: *Jakob Jensen, Moustén, Matzen*.

I 1910 ønskede Fabrikant *Wied* at udtræde af Repræsentantskabet, og Partialobligations-Ejerne indvalgte da Overretssagfører *Fr. Bayer*, der havde alle Betingelser for at overtage *Wieds* Plads i Sceneudvalget.

I Januar 1911 indvalgte Byraadet Fabrikant *J. Chr. Møller* i Stedet for *Viggo L. Rahr*. *Møller* indtraadte i Bygningsudvalget.

Den 18. April 1912 døde Formanden, Sagfører *N. Knudsen*, paa Rigshospitalet i København, og Partialobligations-Ejerne indvalgte paa et Møde den 21. August i hans Sted Politimester *Aug. Goll*. *Niels Knudsen* havde jo siddet i

Kasseudvalget, men *Golls* store Theaterinteresse og omfattende Literaturkendskab berettigede ham absolut til en Plads i Sceneudvalget. Før at overlade ham denne udtraadte *F. F. Samuelsen* ved første Generalforsamling af dette Udvalg og indtraadte i Lejeudvalget, medens *F. D. Matzen* tog Plads i Kasseudvalget som dettes Formand. Ved samme

Etatsraad
Chr. Filtenborg.

Lejlighed valgtes Etatsraad *Chr. Filtenborg* til Formand for Repræsentantskabet og *Magnus Nielsen* til Næstformand.

I April 1913 udtraadte Byraadsmedlem *Jakob Jensen* af Repræsentantskabet og til hans Efterfølger valgte Byraadet Grosserer *Marthin Hansen*.

En af de første vigtige Sager Repræsentantskabet beskæftigede sig med efter *Jacob Jacobsens* Valg var Kasse- og Regnskabsvæsenet. *Benjamin Pedersen* havde i sin Tid medført sin egen Regnskabsfører og fik ifølge sin

Kontrakt udbetalt bestemte maanedlige Summer til Theatrets Drift, hvilke han selv forvaltede; men han aflagde kun én Gang om Aaret Regnskab for disse Summers Anvendelse og da kun et rent Kasseregnskab. Dette havde tilfølge, at Repræsentantskabet først ved Regnskabsaarets Slutning kunde se, hvorledes de forskellige Driftskonti stod, om de var overtrukne eller balancerede. Men det værste var dog, at der ikke førtes en Kreditorbog, og at der som Følge heraf ofte efter Regnskabs Afslutning fremkom Regninger paa Varer, der var anvendt i Sæsonen, men som ikke var komne med i Regnskabet. Det bestemtes nu, at der fremtidig kun skulde være én Kasse og ét Bogholderi, og begge Dele hen-

lagdes under Repræsentantskabets Kontor og dets Forretningsførers Ansvar. Der anlagdes et nyt let overskueligt Bogholderi og udarbejdedes et praktisk og paalideligt Kontrolsystem for Indkøb. Begge Dele har staaet sin Prøve og benyttes stadig uforandret.

Aarhus Theater havde hidtil opretholdt et Orkester paa 12 Mand samt en Kapelmester, og med Datidens smaa Lønninger havde dette for Sæsonens 9 Maaneder kunnet budgetteres til 11000 Kr.

Dette Orkester suppleredes med nogle faa Musikere, naar der i *Benjamin Pedersens* Tid sattes en stor Operette op, medens det til Mellemaktsmusikken og Sangspillene var fyldigt nok. Men nu kom *Jacob Jacobsen* med de store hypermoderne Operetter, der stillede store Krav til Orkestret, og her blev det for kostbart Aften efter Aften gennem Maaneder at engagere Ekstra-Musikere. Direktøren maatte derfor meget snart undersøge Mulighederne for at faa Orkestret stærkt udvidet. Men dette blev ikke nogen let Sag — ikke mindst fordi de danske Musikere i 1909 sluttede sig sammen i et Landsforbund og straks opsagde alle løbende Kontrakter. Deres Fordringer steg betydeligt, saa at et 12 Mands Orkester fremtidig vilde komme til at koste 15360 Kr. og med de Stemmer, det hidtil havde været nødvendigt at engagere ekstra til Operetter, 18000 Kr.

Denne Sum kunde Theatrets Budget slet ikke bære; der var ingen Post paa dets Indtægtsside, der med Rimelighed kunde tænkes forhøjet med en tilsvarende Sum, og nye Indtægter var ikke at øjne. Efter mange og lange Overvejelser kom man til det Resultat, at Byraadet burde give

Kapelmester
A. John Gutfeld.

et aarligt Tilskud til Opretholdelsen af et saa stort, fast Orkester.

Der nedsattes et Udvalg til sammen med Direktøren at forhandle med Byraadet, og dette Udvalg indgik med et Andragende om et aarligt Tilskud til Orkestret af c. 5000 Kr. med den Motivering, at det vilde være af Betydning for Byen at have et saa stort, fast og godt sammenspillet Orkester.

For de 5000 Kr., Byraadet skulde tilskyde, skulde det ogsaa have forskellige Fordele. Nogle ugentlige Koncerter, som det om Sommeren lod afholde i Vennelyst, og hvortil anvendtes 25 Musici, skulde overtages af Theaterorkestrets 20 Mand med Garanti for, at Musiken derved vilde blive bedre. Herved kunde Byraadet altsaa spare 5 Mand eller c. 1800 Kr. om Aaret. Derefter vilde Theatret forpligte sig til hver Sæson at give en Del populære Folkeforestillinger paa Lørdag Aftener, og at give Byraadet overvejende Indflydelse paa, hvem der fortrinsvis skulde have Adgang til disse Forestillinger — f. Eks. Arbejdere med deres Familier, mindre Bestillingsmænd o. a., som kun sjældent kunde nyde godt af Theatrets ordinære Forestillinger. Repertoiret ved disse Folkeforestillinger skulde være særlig værdifuldt. Endvidere vilde Theatret i Løbet af Sæsonen give en Række billige Folkekoncerter paa Søndag Eftermiddage i et af Byens Forsamlingslokaler, med et særlig lødigt Program og i omhyggelig Udførelse, hvilke maatte tænkes at kunne virke opdragende og forædlende paa det store Publikum.

Efter en Del Forhandlinger indvilgede Byraadet i paa disse Betingelser at give det ønskede aarlige Tilskud, og med *A. John Gutfeld* som Kapelmester udvidedes Orkestret heretter til 20 Musici og blev derved et meget vigtigt Led i Byens Musikliv.

Under hele *Benjamin Pedersens* Direktionstid havde Theatrets Publikumsgarderober været bortforpagtede, først for en aarlig Afgift af 5000 Kr. og senere for 7000 Kr. Det

lykkedes Direktøren og Forretningsføreren at gøre Lejeudvalget interesseret i Selvdrift, og det fremsatte i Repræsentantskabet Forslag om at indføre en saadan, da Theatret havde Brug for enhver Forøgelse af sine Indtægter; den Sum, Garderobeforpagteren tjente, burde Theatret selv tage. Men det gik ikke saa let at faa Sagen gennemført i Repræsentantskabet, hvor der mod Forventning viste sig at være en kraftig Opposition mod dette sunde Forslag. Og da Forpagteren satte sit Tilbud op, først til 9000 Kr. og senere til 10,300 Kr., maatte Udvalget kæmpe en haard Kamp for at føre sit Forslag igennem, og dette blev kun vedtaget med en kneben Majoritet.

Vedtagelsen af Publikums-Garderobernes Selvdrift blev til Theatrets Gavn; Afgiften har siden været stadig stigende og kan nu Sæson efter Sæson budgetteres til 25,000 Kr.

Paa Grund af de tre sidste Sæsoners stadig nedadgaende Indtægter og den deraf følgende Forøgelse af Underskudet skabtes der en vis Nervøsitet indenfor Repræsentantskabet, der jo ikke længere var saa sammenarbejdet som tidligere, da det ved Dødsfald og Omvalg havde haft en ret stor Tilgang af nye Medlemmer, hvilket ogsaa havde til Følge, at Samarbejdet med Direktøren ikke var saa godt og forstaaende som i hans første Sæsoner. Der rejste sig endog Stemmer for at opgive Selvdriften og enten at søge en Lejer eller at lade Theatret blive kommunalt. Denne begyndende Pessimisme bredte sig heldigvis ikke saa stærkt, at den fik uheldige Følger for Theatrets Fremtid; men den medførte dog en enstemmig Beslutning om at opsigte *Jacob Jacobsen*, for at Repræsentantskabet kunde staa frit i sine Dispositioner med Hensyn til kommende Sæson.

Det blev en meget bevæget Tid; Møde fulgte paa Møde, thi der var ingen Tid at spille — Kassen var tom og Kravene store. Men hvorledes skulde man skaffe ny Kapital, det var det store Spørgsmaal.

Etatsraad *Filtenborg* foretrak at forhøje Partialobligations-Laanet med 25,000 Kr., og Partialobligations-Ejerne, der hidtil havde faaet deres Renter rettidigt, gav beredvilligt deres Tilladelse hertil, men denne Idé vandt ikke Tilslutning i Repræsentantskabet.

Fra flere Sider fremsattes Forslag om at stifte en Kassekredit i Aarhus Privatbank; men Sporene skræmte — Kasseudvalget vidste, hvad det vilde sige at have en optrukken Kassekredit løbende, saa dette Forslag vandt heller ikke Tilslutning.

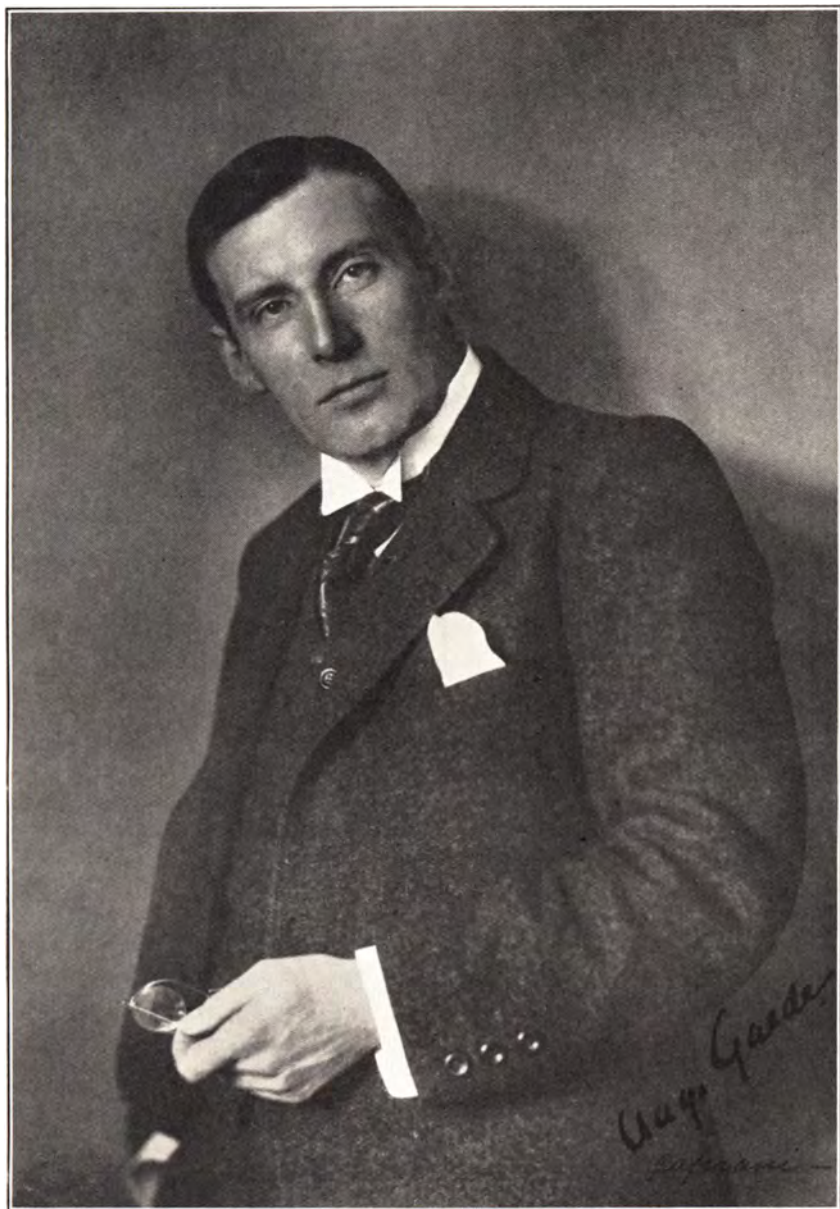
Tilslidst enedes man om atter at gaa til Kreditforeningen med Andragende om igen at faa 1. Prioritetslaanet ført op til 300,000 Kr., og der indleddes Forhandling med Aarhus Byraad om at kautionere for et saadant Tillægslaan; men indtil dette kunde ske, maatte der optages et Driftslaan paa 25,000 Kr. for et Aar i Aarhus Privatbank. Dette Laan blev optaget paa meget billige Vilkaar.

Byraadet bestemte sig meget hurtigt til atter at række Theatret en hjælpende Haand og fik straks Ministeriets Tilladelse hertil, ligesom Partialobligations-Ejerne indvilgede i at træde tilbage for det nye Laan, saa at det paa en ekstraordinær Generalforsamling den 12. Juni 1913 kunde vedtages at optage et Tillægslaan i Ny jyske Købstad-Kreditforening paa 55,000 Kr. i 7. Serie.

Ved Hjælp af dette Laan og det nu bevilgede Statstilskud paa 10,000 Kr. aarligt blev Theatrets hele Stilling trygge; men der skulde dog hengaa nogle Aar, før det store Underskud blev dækket og hele Theaterforetagendet kunde siges at være konsolideret.

AAGE GARDE

1913-14—1922-23

Uly. Gade

I Begyndelsen af Februar 1913 holdt Sceneudvalget et fortroligt Møde paa Formandens Kontor. Udvalget, der bestod af Etatsraad *Chr. Filtenborg*, Overretssagfører *Fr. Bayer* og Politimester *Aug. Goll*, var mødt fuldtalligt. Endvidere var Forretningsføreren tilstede for at give forskellige Oplysninger. Forhandlingerne drejede sig fortrinsvis om Theatrets Fremtid, der i Øjeblikket ikke var lys, og om et eventuelt Direktørskifte.

Under Forhandlingerne udtalte Etatsraad *Filtenborg*, at der maatte gøres alt for, at Theatret kunde fortsætte med Selvdrift, da det i modsat Fald vilde forspilde det bevilligede Statstilskud. Saafremt der kunde findes en Direktør, som man turde betro den kunstneriske Ledelse af Theatret, vilde han ikke være utilbøjelig til at garantere den kommende Sæson økonomisk.

Der maatte altsaa findes en saadan Mand, hvis Theatret

ikke skulde blive nødt til at forandre sin Driftsmaade, og Forretningsføreren foreslog da Udvalget, efter at dette bestemt havde udtalt, at der skulde foregaa et Direktørskifte, at søge Forhandling med *Aage Garde*, der havde gjort sig fordelagtig bekendt og vundet sig et stort Publikum i de to Sæsoner, han havde været knyttet til Theatret her, om muligt at overtage Direktionen. Dette Forslag faldt straks i god Jordbund, og Forretningsføreren blev anmodet om snarest at tage til København og indlede Forhandlinger med *Garde* paa Grundlag af den gældende Direktør-Kontrakt.

Det lykkedes efter lange Samtaler at overvinde *Gardes* mange og store Betæneligheder, saa at han senere rejste til Aarhus og forhandlede med Repræsentantskabet, og den 28. Februar underskrev han Kontrakt med Aktieselskabet.

Aage Garde er født den 18. Marts 1876 som Søn af Læge *Jacob Garde* i Kerteminde, men flyttede allerede i 1885 til København, hvor Faderen i 1892 døde som Læge paa Sygehjemmet paa Rolighedsvej. Han blev Student 1894 og cand. phil. 1895. Læste derefter hos *P. A. Rosenberg* og blev Elev ved Dagmartheatret, hvor han var i Sæsonerne 1896—97 og 1897—98, og hvor han havde sin første egentlige Rolle den 1. Novbr. 1896 som Gottlieb i *Gerhard Hauptmanns* »Væverne«. Tournerede i 1898—99 med *Albert Helsingreen* og spillede her sin første store Rolle som Thomas Torrild i »Dønvig Præstegaard« paa Aarhus gamle Theater. I den følgende Sæson kom han til Folketheatret i København, hvor *Herman Bangs* Instruktion fik afgørende Betydning for hans kunstneriske Udvikling. I de følgende tre Sæsoner var han ved Casino, men kom i 1903—04 tilbage til Folketheatret og var der i to Sæsoner. Han tog derefter ud i Provinsen for at uddanne sig til Sceneinstruktør; ledede Tourneur for

Jens Walther og var som Sceneinstruktør og Skuespiller hos *Oddgeir Stephensen*, til han i 1908—09 engageredes til Odense Theater. Her ledede han Arbejdet for *Emil Wulff*, der samtidig drev Frederiksberg Theater. Var derefter knyttet til Aarhus Theater i Sæsonerne 1909—10 og 1910—11 og den følgende Sæson til Casino i København. I 1912—13 ledede han en Tourné i Provinserne og satte i Scene paa Frederiksberg Theater. Fra 1913—14 til 1922—23 Direktør for Aarhus Theater.

Aage Garde studerede i 1902 fransk Skuespilkunst i Paris og senere gentagne Gange tysk Skuespilkunst i Berlin og andre tyske Byer.

Det første Repræsentantskabsmøde, hvor *Garde* gav Møde efter sit Engagement, afholdtes den 2. Juni 1913, og her fremlagde han sine Repertoireplaner, der anerkendtes.

De Principper og den Retningslinie, han vilde drive Theatret efter, og som han privat og offentlig fremsatte, kan omtrent gengives saaledes:

I Forstaaelse af, at Aarhus Theater skal være hele Byens Theater, hvor alle Befolkningslag skal hente Glæde og Berigelse, maatte Opgaven blive, ikke at skabe et literært eksperimenterende Theater, som kunde være fristende for ham efter hele hans Syn paa et Theaters Gærning, men at basere Theatret paa et Repertoire, der gennem en rolig Stigning mere og mere kunde søges i den virkelige Literatur, baade den klassiske og den moderne. Blandt de moderne Forfattere havde de faa jydsk

Fru Willy Fjeldgaard.

Svend Bille.

Dramatikere maaske et særligt Krav paa vedblivende at blive spillede her paa den jyske Nationalscene.

Den gode Folkekomedie, der kunde give Anledning til Menneskefremstilling, skulde dyrkes, da den kunde bane Vej for det betydeligere Skuespil. Theatret skulde først og fremmest have sit eget Ansigt. Det skulde derfor ikke nøjes med at spille Successer, der var fastslaaede i København og der havde faaet en Form, der kunde kopieres.

Tværtimod burde det ofte spille Stykker, der ikke havde været opført andet Steds, og som tvang Instruktør og Skuespillere til selvstændigt skabende Arbejde. Herved vilde der kunne skabes en Scene, hvor unge danske Digtere kunde faa deres sceniske Debut.

Sammenspillet var for *Garde* det vigtigste og det, han først og fremmest vilde lægge Vægt paa, og Konsekvensen heraf var, at han maatte samle en Skuespillerstab, som Theatret kunde beholde gennem Sæsoner uden større Omskiften. Kun herigenem kunde det lykkes Skuespillerne, gennem nøje Kendskab til

hinandens Arbejde, at blive saa sammenspillede, at deres Kunst kunde siges at blive intim. En Følge af dette maatte da

Fru Ellen Price.

blive, at Gæstespil af fremmede Kunstnere — naar da ikke undtagelsesvis en bestemt Rolle maatte kræve det — fremtidig var udelukket. S sammenspillet, der kun opnaas paa denne Maade, var den første Betingelse for at kunne genskabe den særegne Luft og Form, som ethvert betydende Skuespil har.

Garde saa i Gæstespil en Fare for, at Interessen for Theatrets eget Personale kunde forringes. Den Sensation, der kan omgive et Gæstespil, mente han, kunde bibringe Publikum en urigtig Vurdering af et Theaters eget Arbejde og skade den Samklang, der maa være mellem Theatret og Publikum.

Paa denne Maade haabede han, at det skulde lykkes ham at hævde og opretholde den Stilling, Theatret havde indtaget inden for dansk Aandsliv fra dets første Dage.

Johannes Guldbrandsen.

valgt saaledes, at Forstaaelsen ikke krævede for store literære Forudsætninger, og et fast gennemarbejdet S sammenspil.

Fru Anna Guldbrandsen.

Theatret maatte først og fremmest have Arbejdsro. Derfor var det en af de vigtigste Betingelser, at det formaaede at fastholde et saa stort Publikum, at der stadig kunde blive Tid til en forsvarlig Indstudering af enhver Forestilling, saa at den straks ved Premièren kunde have en fast og sikker Form.

Maalet maatte altsaa være: Ikke for mange forskellige Forestillinger og et Repertoire, fortrinsvis hentet fra den virkelige Literatur, men

Da der skulde skaffes Driftskapital gennem Spilleindtægten, og helst ogsaa hvert Aar afdrages paa den betydelige Gæld, var det givet, at Vejen til Maalet ofte maatte blive

Frk. Astrid Jonassen.

bugtet. Gennem et bredt, godt, folkeligt Repertoire maatte derfor den nødvendige Kapital skaffes, for at man kunde faa Raad til mere værdifulde Skuespil.

En grundig Fornyelse af Personalet blev *Gardes* første Direktørgerning. Han gik nødigt til den, men det var nødvendigt; baade Repræsentantskabet og Publikum fordrede det, og her følte *Garde* for første Gang, hvor vanskeligt det kunde blive i en By af Aarhus' Størrelse gennem mange Sæsoner at fastholde et samlet Personale og opnaa det ønskede intime Sammenspil.

Det Beløb, der var opført paa Gagebudgettet, var ikke stort, kun 50,000 Kr., saa Direktørens Bevægelsesfrihed var ret indskrænket. Han genengagerede af de gamle Kræfter først og fremmest *Axel Strøm*, der allerede havde givet mange Prøver paa sine sikre Evner, og som vilde blive ham en stor Støtte som Instruktør.

Fru *Viktoria Petersen* genengageredes ogsaa. Hun var bleven Theatrets betydeligste Karakterskuespillerinde, og hun evnede baade det komiske og det tragiske.

Endvidere genengageredes Frk. *Laura Mogensen* og Frk. *Doris Johannesen* samt af Herrerne: *Peter Christiansen*, *Carl Hillebrandt*, *Gunnar Sommerfeldt*, *Georg Christensen*, *Alfred Cohn* og *Adolf Wantzin*. Theatrets dygtige Maler, *Emil Poulsen*,

Adolf Wantzin.

forblev ligeledes ved Theatret ligesom ogsaa Frisør *S. C. Knudsen*. Af nye Kræfter kom bl. a. til: Fru *Ellen Price*, der havde forladt sin fremragende Stilling som det kgl. Theaters første Danserinde for at forsøge sig som Skuespillerinde, Fru *Willy Fjeldgaard*, der i de første Sæsoner fik meget stor Betydning for Theatrets Repertoire, Frk. *Hulda Didrichsen*, der gennem flere Sæsoner havde været Odense Theaters kvindelige Førstekraft, Frk. *Astrid Jonassen*, der havde været en yndet Skuespillerinde i Provinserne, Fru *Anna Guldbrandsen*, *Johannes Guldbrandsen*, der tillige engageredes som Sceneinstruktør, navnlig med Henblik paa det klassiske Repertoire, hvortil han medbragte sin sikre Holberg-Tradition fra det kgl. Theater, *Svend Bille*, *Ludvig Brandstrup*, samt nogle helt unge Kræfter.

Georg Christensen.

Theatermaler Emil Poulsen
paa Malersalen.

rær Linie i sit Repertoire.

I den Anledning lod *Garde* sig interviewe og udtalte: »Jeg hører, at man er ængstelig for, at jeg som Theatrets

Direktør skulde henfalde til literære Eksperimenter. Jeg vil aldeles ikke eksperimentere. Det Repertoire, jeg vil spille paa Aarhus Theater, skal være nationalt. Jeg vil spille alvorlig Komædie og munter Komædie og folkelig Komædie,

Scene af »Dansen paa Koldinghus«.

Garde.

Fru Price.

Strom.

men det skal være Ting, der giver Lejlighed til Skuespil-kunst og Menneskefremstilling. De danske dramatiske Arbejder skal i min Direktørtid have Fortrinet, først naturligvis hvad der fremkommer af nyt, som er godt, men ogsaa hvad vi ejer af gammelt, som er udmærket.«

Aage Garde hører til de Mennesker, der trives bedst i

Medbør, hvormed dog ikke skal være sagt, at han er bange for en rask Bidevind-Sejlads; men »naar Fartøjet blot løber muntert til«, udvikles hans Energi og hans Arbejdskraft saa stærkt, at ingen Opgave og intet Arbejde synes ham for stort. Og det er ganske sikkert, at den Bølge af Venlighed og Anerkendelse, der slog imod ham straks ved hans An-

Scene af »Henrik og Pernille«.

Guldbrandsen.

Hillebrandt.

Brandstrup.

komst til Aarhus, var ham en mægtig Spore og hjalp ham til med Held at komme igennem det enorme Arbejde, den første Sæson nødvendigvis maatte lægge paa ham. — Han blev straks en meget populær Mand.

Saa oprandt den Dag, der skulde indlede en tiaarig hæderfuld Periode af Aarhus Theaters Historie. Den 29. August 1913 gik Tæppet op for *Gardes* første Forestilling, *Drachmanns* »Dansen paa Koldinghus« og *Holbergs* »Henrik og Pernille«. *Garde*, der selv havde indstuderet *Drachmanns*

Melodrama, medvirkede selv i Stykket og spillede den haardtramte gamle Bygmester og Billedhugger. Iscenesættelsen af *Holbergs* Komedie skyldtes *Johannes Guldbrandsen*.

I »Dansen paa Koldinghus« debuterede Fru *Ellen Price* som Skuespillerinde i Jomfru Kirstines Rolle. Den lykkedes kun delvis for Fruen. *Axel Strøm* spillede med stor

Fru Ellen Price og Aage Garde
som Madeleine og Teddy W. Kemberley
i »Min Ven Teddy«.

Myndighed *Lensmanden* og *Svend Bille Elskeren*. I »Henrik og Pernille« gjorde *Johannes Guldbrandsen* overordentlig Lykke som *Henrik*. *Ludvig Brandstrup* viste som *Arv Talent* og morede meget. Næsten hele Personalet var i Ilden. Trods *Mangler* i Forestillingen, og trods det endnu usammenspillede Personale, blev Aftenen en Festaften.

I Begyndelsen af Oktober fik Theatret en rigtig Publikumssucces med Lystspillet »Min

Ven Teddy« med Fru *Price* og *Aage Garde* i Hovedrollerne, og inden Maanedens løb ud, vandtes der en smuk kunstnerisk Sejr med den islandske Forfatter *Johann Sigurjónssons* ejendommelige, gribende Skuespil »Bjerg-Eivind og hans Hustru«, takket være den betydelige norske Skuespillerinde Fru *Ragna Weltergreens* fortrinlige Udførelse af den kvindelige Hovedrolle.

Her havde *Garde* fraveget sit Princip med Hensyn til

Gæstespil, da Theatret ikke i Øjeblikket ejede en Skuespillerinde, der kunde udfylde denne fordringsfulde Rolle. Det triste, men betydelige Skuespil interesserede Publikum stærkt, og Gæstespillet strakte sig over 14 Dage.

Den næste Forestilling var »Et Folkesagn«, som i en meget smuk Scenesættelse og med Fru *Ellen Price* som Hilda —

Scene af »Bjerg Ejvind og hans Hustru«.
Fru Wettergren. Garde. Strøm.

en Rolle, der gav Fruen Lejlighed til at vise sin skønne og fuldendte Dansekunst — blev en Publikums-Succes. Den unge *Georg Christensen* vandt her en stor Sejr som Trolden Vidrik.

Paa *Holbergs* Fødselsdag opførtes »Jacob von Thyboe« med *Axel Srøm* som en meget morsom Storpraler og *Johannes Guldbrandsen* som en uforglemmelig Jens. Som Juleforestilling sattes den brede amerikanske Folkekomedie »Lovens Arm« op; den gav en Mængde udmærkede Huse.

Hovedsæsonen bragte fra 16. Januar til 6. Marts fire nye danske Skuespil: *Olga Otts* »Lille Eva«, *Johan Skjold-*

borgs »Mikkel Larsens Dreng«, Julius Magnussens »Skyldig eller uskyldig« og Olaf Hansens »I Rungsted Kro«. Alle disse Nyheder slog godt an og gav næsten hele Personalet Lejlighed til at spille god Komædie. Særlig skal nævnes Fru Willy Fjeldgaard som »Lille Eva«, en Rolle, hun udførte med stor Forstaaelse og Ynde, og Frk. Jonassen, der

Scene af »Jacob von Thyboe«.

Guldbrandsen.

Brandstrup.

fuldstændig illuderede som Drengen i »Skyldig eller uskyldig«. *Skjoldborgs* Stykke blev det første af en lang Række Arbejder, der fik deres Uropførelse paa Aarhus Theater. Senere blev det spillet i København. Publikums Glæde over, at den jyske Nationalscene fremførte en jydsk Digters Arbejde før noget andet dansk Theater, gav sig et smukt Udtryk, da Skjoldborg i sit djærve jyske Maal fra Scenen udbragte et Leve for Aarhus Theater, idet hele det fulde Hus gav ham sin Tilslutning og Hurraerne rungede imod ham.

Men denne Urpremiere fordunkledes alligevel ganske af *Olaf Hansens* »I Rungsted Kro«, som ogsaa opførtes først paa Aarhus Theater, skønt det i to Aar havde tilhørt Det kgl. Theater. Ved Imødekommenhed fra Direktør *Otto Benzon* fik Aarhus Theater Tilladelse til at bringe det frem; det fik Premiere den 6. Marts og blev ubetinget Sæsonens største Begivenhed.

Garde havde kendt dette smukke Arbejde i flere Aar, og da han blev Direktør for Aarhus Theater, besluttede han at opføre det i sin første Sæson, til Trods for at det stillede meget store Krav til Theatret og til Skuespillerne, som her skulde beherske en dem uvant lyrisk-poetisk Diktion og dog lægge en fuldkommen Naturlighed i Udtrykket. Alle gik med Begejstring til Arbejdet, og Publikums Forventninger var store.

Ved Premieren var Theatret fyldt af et festklædt Publikum, der med stor Begejstring hyldede Forfatteren. Fremstillingen af alle Personerne i Stykket lykkedes. *Garde* spillede selv Johannes Ewald, om hvis sidste Kærlighedsæventyr, i Rungsted Kro, Stykket handler. Han lignede i Maske og Skikkelse de bevarede Billeder af Digteren. *Axel Strøm* var karakteristisk som Pastor Schønheyder og Fru *Fjeldgaard* virkede henrivende ungpigenydeligt som Anna Grethe.

Fra alle Sider mødtes Theatrets Udførelse af eenstemmig Anerkendelse. Baade den aarhusianske og den københavnske Presse betegnede Aftenen som en historisk Aften for Aarhus Theater. Forestillingen blev en Begivenhed og en glimrende Sejr baade for Theatret, Direktør *Garde* og *Olaf Hansen*.

Johannes Guldbrandsen
som Jens
i »Jacob von Thyboe«.

Fru *Fjeldgaard* fik denne Aften sit store kunstneriske Gennembrud, og hun naaede den højeste Kunst ved sin ukunstlede Naturlighed.

Om *Aage Gardes* Udførelse af Johannes Ewalds Rolle skrev Dr. *Emil Fog* bl. a.: »Hr. *Garde* havde paa For-

Peter Christiansen og Frk. Jonassen
som Rektor Wahl og Johannes Bent
i »Skyldig eller uskyldig —?«

haand store Forudsætninger for at kunne løse Opgaven. Han behersker Versfremsigelsens Teknik til Fuldkommenhed, han ejer Evne for Sjælsanalyse, han gemmer frem for alt i sit Sind — man kan maaske sige — bunden Lyrik, der aldrig melder sig paatrængende og tvingende Anmelderen Ordet i Pennen; men denne Lyrik er det Radium, der gennemstråler alt, og det var den, der i første Linie gjorde hans Fremstilling af Ewald af saa

gribende Virkning. — — Hans Fremstilling var moderne Kunst i Ordets dybeste Betydning.«

Tidsskriftet *Theatret* skrev: »Det hænder meget sjældent i de sidste Aar, at Theatrene mellem deres almindelige Lystspil- og Komedierepertoire vover sig til at spille lyriske Skuespil; kun ude paa Friluftstheatrets pragtfulde Scene øves endnu det store Drama. Dog, Aarhus Theater, hvis Ledelse i Aar har samlet særlig Opmærksomhed om sig ved sine helstøbte Forestillinger og det for en Provinsscene store

Vovemod at opføre nye danske Skuespil, før disse er kommen frem paa en Hovedstadscene, har nu staaet Fadder til et lyrisk Skuespil. ——— »I Rungsted Kro« hæver sig ikke blot ved sin Form, men ogsaa ved sin Skildring baade af den unge Jomfruskikkelse og den forsagende Digter, langt over Døgnets dramatiske Produktion. Den Udførelse, Aarhus Theater gav dette Drama, bringer Theatret op i Række med vore første Scener og indfrier de Fordringer, man havde Ret til at stille til det som statsunderstøttet Scene.»

Aage Garde som Johannes Ewald
i »I Rungsted Kro«.

Denkunstneriske Sejr fulgtes af en økonomisk. Stykket gik 18 Gange for gode Huse, et smukt Resultat for en literær Forestilling.

Kort Tid efter Premièren i Aarhus paabegyndte Det kgl. Theater Indstuderingen af »I Rungsted Kro«. Sejren paa Aarhus Theater bidrog saaledes sit til, at dette smukke danske Digterværk kom op paa Nationalscenen.

Med denne store Sejr kulminerede Sæsonen! Hvad der kom efter, stod i Folkekomediens Tegn — f. Eks. »De smaa

Scene af »I Rungsted Kro«.

Garde.

Strøm.

Frk. Didrichsen.

Landstrygere« og »Et Vajsenhusbarn«. Fru *Heibergs* lille naive Vaudeville »En Søndag paa Amager« faldt i Publikums Smag paa Grund af den friske og muntre Udførelse, det unge Elskerpar fik af Fru *Willy Fjeldgaard* og *Carl Hillebrandt*. *Poul Levins* Lystspil: »Flugten til Amerika«, der ikke formaaede at fange Publikum, blev Sæsonens sidste Nyhed.

I Slutningen af Sæsonen gaves fem Børneforestillinger for jyske Landsbyskolebørn. Adgangen til disse Forestillinger var saa godt som gratis, og Formaalet med dem var først og fremmest at udvide Børnenes Horizont, men dernæst gennem Børnene og deres Lærere at skabe Interesse for Aarhus Theater ude i Jylland. Statens og Kommunens Tilskud følte som en Forpligtelse til for meget ringe Betaling at spille god Komædie for et saa vidtstrakt Publikum som muligt.

Sæsonens kunstneriske Resultat fastsloges af Pressen som

Scene af »Mikkel Larsens Dreng«.

Christensen.

Viktoria Petersen.

Strøm

Sommerfeldt.

tilfredsstillende; det pekuniære var derimod kun saa som saa. Spilleindtægten naaede kun op paa 137,000 Kr. — betydeligt under Sæsonerne 1909—10 og 1910—11. Og kun ved Hjælp af Statstilskudet naaedes et Overskud for selve Theatrets Vedkommende af Kr. 1847.16 — det bedste Bevis paa, at Aarhus Theater ikke kan eksistere og opfylde sin Mission uden Hjælp fra Stat og Kommune.

Efter Sæsonens Slutning gik Direktør *Garde*, for Theatrets Regning, paa Tourné med »I Rungsted Kro« til en Del af de jyske Byer samt Odense. Overalt blev Tournéeen godt modtaget, og der blev skrevet mange smukke Ord om Aarhus Theaters Berettigelse til at være den statsunderstøttede jyske Nationalscene. Formaalet med Tournéeen var saaledes naaet. At den trods alt gav et lille Underskud, var af underordnet Betydning.

Med Sæsonens Udløb forlod en Del af Skuespillerne

Theatret. *Alfred Cohn*, der havde været det en god Støtte fra dets første Begyndelse, og som var den eneste, der endnu var tilbage af den gamle Stab, modtog Engagement som Skuespiller og Sceneinstruktør ved Casino i København.

Fru Fjeldgaard og Carl Hillebrandt
som Lisbet og Jokum
i »En Søndag paa Amager«.

Han havde haft den allerstørste Betydning for Repertoiret i de forløbne Aar og været meget stærkt benyttet i komiske Roller og Karakterroller baade i Skuespillet og Operetten. Han var Theatrets *Henrik* par excellence og havde medvirket i alle de opførte Holberg-Komedier. Han tog Afsked med sit store Publikum som *Celestin-Floridor* — en af hans mest yndede Operette-Roller. *Denise* blev sunget af Fru *Johanne Fritz Petersen*,

og *Philip Bech* stod for en Aften igen paa sin gamle Scene som Theaterdirektøren. Senere holdtes der en smuk Afskedsfest for *Alfred Cohn* paa Hotel Royal.

Frk. *Laura Mogensen* gik til Dagmartheatret, og *Carl Hillebrandt* fik et saa stort Tilbud fra Casino, at Aarhus Theater ikke kunde bevare ham. Han havde gjort et stort og et godt kunstnerisk Arbejde her og havde endnu i denne Sæson haft en smuk Succes som Junker Ove i »Et Folkesagn«.

Frk. *Doris Johannesen* rejste til Amerika.

Der var altsaa meget at erstatte, og Erstatningen skulde gerne være dygtige, fuldmodne Kunstnere, der kunde gøre Fyldest i det alvorlige Repertoire. Navnlig savnede Theatret en Skuespillerinde, der kunde bære de store Karakterroller, og til at overtage disse engagerede Direktør Garde Fru *Berthe Forchhammer*. Fruen kunde dog kun lade sig binde et begrænset Antal Maaneder, da hun havde sit Hjem i København. Samtidig engageredes *Robert Neiiendam* paa lignende Maade. Desuden engageredes Fru *Alli Riegels*, Frk. *Carla Johansen*, *Age Schmidt* — der tidligere havde været knyttet til Theatret — og *Ejnar Larsen*.

Et Par meget vigtige Sager gennemførtes i denne Sæson af Repræsentantskabet.

Det havde hidtil været til stor Gêne for Theatret, at det ikke selv havde Beværterbevilling i Theatercaféen; ved det idelige Værtskifte havde det ofte været meget vanskeligt, paa Grund af en ny Beværterlov, at faa denne vigtige Side af Lejespørgsmaalet ordnet. Ved at købe, og for evigt annullere to gamle Bevillinger, lykkedes det at opnaa Bevilling for Aktieselskabet, saa at en Personforandring i Fremtiden ikke vilde volde Vanskeligheder i denne Henseende.

Efter lange og indgaaende Forhandlinger med Bryggeriet *Ceres*, der i sin Tid havde laant Aktieselskabet 30,000 Kr. til Theatercaféens Montering, lykkedes det Kasseudvalget at bevæge Bryggeriet til at nedskrive Restgælden med 7000 Kr. til 5000 Kr. Dette Venskabsbevis af det store Bryggeri var paa det givne Tidspunkt af meget stor pekuniær Betydning for Theatret og hjalp med til at skaffe Balance paa Budgettet.

Axel Strøm i »Manden paa Højris«.

Det var med uhyggelige og bange Følelser, *Garde* aabnede sin anden Sæson. Faa Uger forud var den store Krig brudt ud, og hele Danmark dirrede af Angst for, hvilke Følger den kunde faa for os. Et var vi alle sikre paa: al Theaterdrift vilde visne hen; hvem kunde have Lyst til at gaa i Theatret under saa alvorlige Forhold.

Fru Berthe Forchhammer.

Men i Stedet for Stagnation og Tilbagegang skaffede Krigen Danmark — som alle de smaa neutrale Lande — en Opgangsperiode, der ikke mindst kom de forskellige Theatre til gode. Dog var naturligvis det første Krigsaar vanskeligt og svært at komme igennem, og det forløb da heller ikke uden Underskud.

I Repræsentantskabet var der en Del Stemning for at gaa over til et let og muntert Repertoire i bred folkelig Retning; men Direktør *Garde* holdt stærkt paa, at den lagte Plan skulde følges, og han satte sin Vilje igennem.

Under de alvorlige Forhold var der Anledning til at indlede Sæsonen paa en særlig Maade. *Garde* henvendte sig da til *Olaf Hansen* for at formaa ham til at skrive en til Forholdene passende dramatisk Digtning. Digteren gik ind paa Tanken og gav den en Form, der gjorde den særlig egnet til at skabe den ønskede Stemning.

Robert Neiiendam.

Det blev en lille dramatisk Situation i én Akt, der døbtes: »I Høstnatten«. Rammen er en middelalderlig Skov, og »Handlingen foregaar i Danmark«, som er symboliseret i »Moderens« Skikkelse. I smukke Vers tolkes Kærligheden til dansk Natur og dansk Aand.

Sammen med »I Høstnatten« fremførtes *Gades* »Elverskud« under Medvirkning af et Par af Byens Sangforeninger. Sangeren *Anders Brems* ud-

Aage Garde og Georg Christensen
i »I Høstnatten«.

Fru Viktoria Petersen og Johs.
Guldbransen i »Bolettes Brudfærd«.

Viktoria Petersen som Bolette — Sladre-Boel — en Rolle, der gav Fruen rig Lejlighed til at udfolde hele sin uimodstaaelige Komik.

I Reglen gaar disse Rundskueforestillinger lige til 1. Oktober for fulde Huse; men denne Forestilling gik kun 9 Gange — et daarligt Varsel for Sæsonens Forløb.

Publikum holdt sig da ogsaa i Begyndelsen af Sæsonen stærkt tilbage, og navnlig var alle de dyrere Pladser ikke lette at faa solgt, saa det var umuligt at spille Komædie hver Aften i Ugen. Det budgetterede

førte Hr. Olufs Parti. — Med denne Sæson indgik de saakaldte Rundskueforestillinger som et fast Led i Repertoiret; det er i Reglen danske Lystspil, der vælges til denne Sæsonens første Forestilling og gives til halve Priser for Rundskuehæfternes Indehavere. De indledes med det muntre og harmløse Lystspil »Bolettes Brudfærd« af *Orla Bock* og *Henrik Malberg*, iscenesat af *Johs. Guldbransen*, der selv spillede Stykkets komiske Figur »Putkræmmeren« sammen med Fru

Aage Schmidt.

Forestillingstal formindskedes derved en Del, og det lykkedes ikke i Sæsonens Løb at oprette dette Tab. Indtægterne flød derfor trægt, og for ikke at komme i Bekneb henvendte Repræsentantskabet sig til Kommunen med Anmodning om at erholde et rentefrit Laan paa 20,000 Kr. Som sædvanlig stillede Byraadet sig imødekommende og bevilgede Laanet — at tilbagebetale naar Forholdene tillod det. Denne Tilbagebetaling har fundet Sted.

Allerede d. 15. Septemberudspillede Theatret en af sine fineste

Forestillinger.

Det var *Henrik*

Ibsens »Vildanden«. — Fru *Ellen Price* havde her sin anden store Rolle som Hedvig, og det maa erkendes, at Fruen virkelig her skabte en god Figur, om end den kun tildels dækkede Digterens Mening. Gina skulde have været spillet af Fru *Viktoria Petersen*, men Sygdom kom i Vejen, og Fru *Alli Riegels* udførte Rollen til Premieren. Senere overtoges den dog af Fru *Viktoria*. *Garde* spillede Gregers Werle med en meget stærk og karakteristisk

Aage Garde som Gregers Werle i »Vildanden«.

Maske og høstede megen Anerkendelse for sin Opfattelse af Rollen.

Robert Neiiendam havde her sin Debut paa Aarhus Theater som Hjalmar Ekdal. Han bidrog i høj Grad til den store

Scene af »Vildanden«.
Neiiendam. Fru Ellen Price. Fru Riegels.

Interesse, Forestillingen vakte, ved sin gennemarbejdede og vittige Fremstilling af denne forlorne Helt.

»Vildanden« befæstede den Stilling, Theatret havde vundet med »I Rungsted Kro«, men desværre maatte Forestillingen nøjes med sin kunstneriske Succes; den var for tung for Publikum i de svære Tider og kunde kun holde sig 7 Aftener paa Programmet. Men dog var de skønne Kræfter ikke spildte; den smukke Forestilling levede længe, og drøftedes stærkt, Mand og Mand imellem.

Men derefter fik Theatret i *Overskous* »Capriciosa« et Trækplaster, som atter drog Folk til Huse.

Og den 11. Oktober fik Theatret igen en baade kunstnerisk og økonomisk Succes paa *Bernh. Shaws* »Pygmalion«, hvori Fru *Berthe Forchhammer*, som Eliza, for første Gang viste sig for det aarhusianske Publikum og straks vandt det.

Scene af »Pygmalion«.

Strøm. Fru Forchhammer. Fru Viktoria Petersen. Peter Christiansen. Neiiendam.

Fruen sejrede ubetinget. Theatret havde i hende faaet en fremragende Karakterskuespillerinde.

Robert Neiiendam spillede Professoren, *Axel Strøm* Obersten og Fru *Viktoria Petersen* Husholdersken, en ny Variation af hendes mange komiske gamle Kvinder, skabt med smaa Midler.

Som Eliza's Fader, Skraldemanden, fejrede *Peter Christiansen* en stor Triumf. Han spillede denne morsomt tegnede Figur med megen Lune og stor komisk Kraft. Hans fortrinlige Spil bidrog i høj Grad til Successen.

Fru *Berthe Forchhammer* forfulgte hurtigt sin Sejr. Som Hovedfiguren, Marie-Louise, i *Bernsteins* interessante Skuespil »Tyven«, der havde Premiére den 8. Novbr., fastslog

hun yderligere sine store Evner og fik en fortjent Succes. *Aage Garde* spillede Ægtemanden, og det fortrinlige Sammenspil mellem disse to Kunstnere gav Forestillingen dens Præg. Den var helstøbt og aftvang det fyldte Hus et stærkt Bifald Aftenen igennem.

Fru Forchhammer og Robert Neiiendam som Eliza og Professoren i »Pygmalion«.

Efter disse værdifulde Forestillinger opførtes en Folkekomedie »Rede Penge«, der gik 16 Gange, og som Eftermiddagsforestilling gjorde *Will. Norries* elskværdige Folkekomedie: »Den gamle Pianist« (eft. amer.) med *Garde* i Hovedrollen, megen Lykke.

Juleforestillingen, der nu stod for Døren, maatte vælges ud fra Hensyn til Kassen, og Valget faldt paa »Jorden rundt i 80 Dage«, som i et pragtfuldt Udstyr og med store Massevirkninger blev en stor Publikum-Succes og gik 37 Gange.

Oven paa dette Offer til det brede Publikums Smag var det velgørende at forberede og udspille Forestillinger som *Carl Gandrups* »Lazarus«, *Aug. Ennas* Pantomime »Elskovs Guld« og *Selma Lagerløfs* »Husmandstøsen«. »Lazarus« og »Elskovs Guld« gik sammen, og begge Stykkerne fik her deres første Opførelse; »Lazarus« blev senere opført paa Det kgl. Theater, hvor det ligesom i Aarhus vakte megen Opmærksomhed for sin Forfatter. Men Stykket er ogsaa helt igennem ægte Kunst og ubetinget et af *Carl Gan-*

drups betydeligste Arbejder, paa en Gang ironisk og dybt medfølelse. Det blev spillet af Fru *Anna Guldbrandsen*, *Axel Strøm*, *Aage Garde*, *Johs. Guldbrandsen* og Fru *Viktorias Petersen*. Fru *Viktorias Petersen* skabte atter her af en ganske lille Rolle et levende Menneske. Men baade *Guldbrandsens* sølle, rørende Bogholder, *Strøms* fiffige Grosserer og *Gardes* pengeknappe Forfatter var Figurer tagne lige ud af Livet.

Aug. Ennas Pantomime »Elskøvs Guld« iscenesattes af Fru *Ellen Price* og gav Fruen Lejlighed til en betydelig mimisk Præstation, hvad iøvrigt ogsaa gælder Fru *Forchhammer* og *Aage Schmidt*.

Operetten »*Molboerne*« blev derefter sat op og efterfulgtes af *Einar Christiansens* »*Manden paa Højris*«, iscenesat af *Aage Garde*. Det smukke Skuespil, der handler om Kærlighed til den jydsk Natur, og da fortrinsvis til Heden, og som skildrer den gamles Kamp med de unge, blev overordentlig smukt spillet og talte til de naturelskende Jyders Sind. Hovedfiguren, den gamle, stejle Godsejer, blev fortrinligt fremstillet af *Axel Strøm*. Han bar ubetinget Stykket, der er meget vanskeligt at spille, da det ikke er meget dramatisk, og førte det frelst i Land.

Som Afskedsforestilling for *Gunnar Sommerfeldt* opførtes

Fru *Forchhammer* og *Aage Garde* som Ægteparret i »*Tyven*«.

Michaëlis' historiske Skuespil »Revolutionsbryllup«, som derefter gik over i det aftenlige Repertoire. *Gunnar Somfeldt* spillede den mandlige Hovedrolle, Marc-Arron, med Talent, men uden rigtig at faa Tag i Publikum; Fru *Forchhammer* havde her vovet sig i Kast med en Rolle, der ikke

Scene af »Lazarus«.

Guldbrandsen,

Garde,

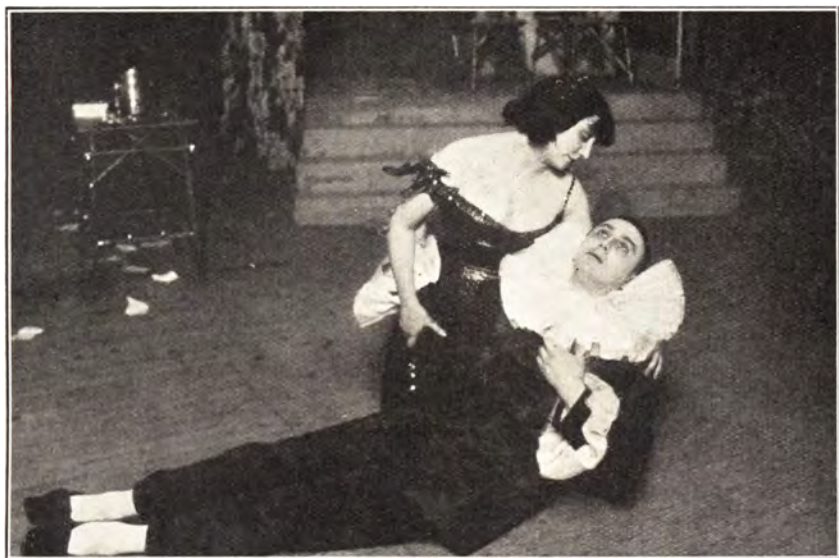
Fru Viktoria Petersen.

klædte hende; hun magtede ikke helt at give Udtryk for *Alaine's* unge og altovervældende Kærlighed. Forestillingen blev derfor kun maadelig og efterlod intet Indtryk. Dog vil man huske *Axel Strøms* fremstormende, alttilsidefejende *Montaloup*. Her var noget af *Revolutionens Gru*.

Sæsonens sidste nye Forestilling var en bred Folkekomedie, »Fattig og Rig«. Den blev iscenesat af *Johs. Guldbrandsen*, men gik i det spirende Foraar ret upaaagtet hen. Samtidig gaves som i afvigte Sæson en Række gratis Børneforestillinger paa Eftermiddage.

I Sommerferien havde Theatret den Sorg at den unge, lovende Skuespiller, *Georg Christensen*, døde af Lungebetændelse. Han havde, bl. a. som Peter Kaninstok i »Capriciosa«, vist et lyrisk-romantisk Talent, der meget sjældent findes hos vore Dages unge Skuespillere.

Theatrets gamle, veltjente Biletkasserer, *A. Andersen*, havde i Sommerens Løb maattet trække sig tilbage fra sin

Fru Ellen Price og Aage Schmidt i »Elskovs Guld«.

ansvarsfulde Stilling paa Grund af tiltagende Svaghed, efter kort Tid forud at have mistet sin Hustru, der havde været ham en trofast Medhjælp i Biletkontoret. Han døde faa Maaneder efter, at han havde taget sin Afsked.

Ved Sæsonens Slutning gik en Del af Personalet til københavnske Scener: *Gunnar Sommerfeldt* til Det kgl. Theater og *Aage Schmidt* til Dagmartheatret. Fru *Ellen Price*, der som Skuespillerinde ikke havde naaet den samme skønne Udfoldelse for sit Talent som gennem Dansen, forlod Theatret for at danne sit eget Selskab.

Af nye Kræfter kan nævnes: Frk. *Agnete Egeberg*, der havde debuteret paa Det kgl. Theater, *Erik Winther* og *Carl Thejll*.

Møde paa Direktørens Kontor.

Wantzin, Poulsen, Guldbrandsen, Ejnar Larsen, Garde, Strøm.

Scene af »Den Anden«.

Frk. Jonassen.

Ejnar Larsen.

Axel Strøm.

Aage Gardes tredje Sæson, 1915—16, blev overordentlig vellykket; i kunstnerisk Henseende var den en af hans allerbedste, og økonomisk set betød den en betydelig Fremgang. Den bød paa mange smukke og værdifulde Forestillinger, og hvad der blev opført af bredere Ting til det store Publikums Glæde, slog altsammen an og blev Tilløbsstykker. Billetsalget gik op til 150,000 Kr., og Theatret kunde ved Sæsonens Slutning notere et Overskud paa over 18,000 Kr., efter at have betalt en Leje til Aktieselskabet af over 25,000 Kr. Theatret var aabenbart nu inde paa den rigtige Vej, og Publikum samlede sig igen om det.

Det havde i al den Tid, Theatret havde eksisteret, været til stor Gêne for de forskellige Direktører, at de var saa stærkt bundne af Forretningsordenens Vedtægter. Naar Budgettet og Spilleplanen var lagt, havde de den Pligt

strengt at overholde begge Dele, og skulde Forandringer foretages, maatte der først gaa Forhandlinger forud, ofte baade med Sceneudvalg, Forretningsudvalg og Repræsentantskab. — Det siger sig selv, at en gunstig Lejlighed til Erhvervelse af Indtægter ofte kunde gaa tabt; men det

Fru Berthe Forchhammer
som Tora Parsberg og Aage Garde
som Paul Lange.

værste var næsten, at Direktøren og Forretningsføreren — hvor ideelt de end arbejdede sammen — kunde komme til at staa overfor hinanden med skarpt modsatte Meninger uden at kunne enes, da Forretningsføreren jo var Repræsentantskabets Mand og først og fremmest havde at sørge for, at Kontraktparagrafer og Vedtægter overholdtes. Myndighed til at give Dispensation havde han ikke. Det lykkedes Forretningsføreren at aabne Øjnene paa den ellers saa strenge og principfaste

Sceneudvalgsformand for det uheldige i dette Forhold, og da de to andre Medlemmer af Sceneudvalget ogsaa stillede sig meget forstaaende, blev Forretningsføreren udnævnt til Udvalgets Befuldmægtigede med Fuldmagt til at tage alle Bestemmelser Driften vedrørende sammen med Direktøren. Hvad Direktøren og Forretningsføreren ansaa for rigtigt og forsvarligt, skulde betragtes som vedtaget af Sceneudvalget.

Denne Bestemmelse har været til stor Gavn for Theatret og har kun haft heldige Resultater at opvise. Den blev Ind-

Axel Strøm som Dr. jur. Hallers
i »Den Anden«.

bet og Aktieselskabet — sikkert det ideale Styre for et Theater, der ikke drives af en Privatmand.

Sæsonen aabnedes 29. Aug. med *Hjalmar Bergstrøms* »Møntergade 39« som Rundskueforestilling. Men allerede d. 19. Sept. efterfulgtes det af *Paul*

Lindaus ejendommelige Skuespil »Den Anden«. Dette Skuespil staar og falder med Udførelsen af Hovedfiguren, Dr.

ledningen til den nuværende Ordning med en Direktion, bestaaende af Skuespildirektøren og Økonomidirektøren, og et Repræsentantskab som to forskellige Faktorer indenfor samme Institution, med fuld Handlefrihed for Direktionen under Ansvar overfor Repræsentantska-

Axel Strøm som Dr. jur. Hallers
i »Den Anden«.

jur. Hallers, en ulykkelig Mand, hvis Hukommelse med bestemte Mellemrum svigter, og hvis Sjæleliv spaltes, saa at han fører to forskellige Tilværelser — som Kriminalretsassessor og som Forbryder. *Axel Strøm* spillede denne vanskelige Rolle, og han gjorde det mesterligt. Hans store Maskerings-

evne kom ham her til Hjælp, saa at han virkelig skabte to hinanden vidt forskellige Personer.

Saa den 3. Oktober slog *Garde* Sæsonens første store Slag med *Bj. Bjørnsons* Skuespil »Paul Lange og Tora Parsberg«, et af den nordiske Literaturs skønneste og dybeste Skuespil. Ved Siden af »I Rungsted Kro« blev denne Forestilling maaske den betydeligste Sejr, Theatret vandt i *Gardes* Tid.

Det blev en af de sjældne Aftener, hvor alting lykkes. Alle Roller fik en

Aage Garde som Paul Lange.

fortræffelig Udførelse, og Opfattelsen var helt i Stykkets Aand.

Garde spillede selv Paul Lange, en Figur, han helt smeltede sammen med, Fru *Berthe Forchhammer* var en fortrinlig Tora Parsberg, *Robert Neiiendam* var Arne Kraft med Bjørnsonsk Maske, *Axel Strøm* var gamle Storm, *Svend Bille Østli* og *Erik Winther* Journalisten.

Udførelsen blev mødt med eenstemmig Anerkendelse. »Jyllandsposten« Anmelder skrev bl. a.: »... Vil det være en Overdrivelse at sige, at ingen dansk Scene udenfor Det

kongelige Theater i Øjeblikket vilde formaa at give *Bjørnsons* dybe og skønne Skuespil en smukkere Udførelse? Man gaar fra Theatret beriget med nye og stærke Indtryk som efter en Oplevelse.«

I en Kronik i »Politiken« for Fredag den 2. Juni 1916 afsluttede *Sven Lange* Om-talen af Theatersaisonen i København, som han be-nævnedes »Gullaschaaret«, med følgende Linier: »Fra et Besøg i Aarhus hjem-førte jeg endelig et Thea-terminde, som fortjener at huskes: Hr. *Aage Gardes* og Fru *Forchhammers* Sammenspil i »Paul Lange og Tora Parsberg«. Et-hvert af disse Optrin lyste af den smukkeste Menne-skelighed — den samme Aand, der som en ideal-istisk Stræben præger hele Ledelsen af dette Theater.«

Desværre maatte Fore-stillingen tages af Plakaten, mens den var bedst i Gang. *Garde* blev angrebet af en ondartet Nældefeber, og at dou-blere Rollen var umuligt. Heldigvis havde Theatret i sin Eftermiddagsforestilling: »Petersen og hendes Søstre« af Fru *Vollquarts* og *Egill Rostrup*, en stor Lystspilsucces, som viste sig at kunne holde ogsaa til Aftenforestilling, indtil »Paul Lange og Tora Parsberg« atter kunde opføres.

Den Succes, som »Petersen og hendes Søstre« i *Axel Strøms* Iscenesættelse havde opnaaet, skyldtes bl. a. Frk. *Didrichsens* stilfærdige og følte Spil som Moderen og de

Robert Neiiendam som Arne Kraft
og Aage Garde som Paul Lange.

tre unge Damers, Fru *Willy Fjeldgaards*, Frk. *Carla Johansens* og Frk. *Agnete Egebergs* muntre Fremstilling af de tre Søstre, Fru *Viktoria Petersens* og *Peter Christiansens* drastiske Kunst i Tjenestepigens og Oppasserens Roller, samt ikke

Fru Willy Fjeldgaard som »Petersen«
i »Petersen og hendes Søstre«.

mindst *Erik Winthers* forfamskede Auditør.
Kort efter Opførelsen af »Paul Lange og Tora Parsberg« fik Theatret en ny Sejr med *Caillavet* og *de Fler's* poetiske, yndefulde Lystspil: »Det skønne Eventyr«, som her fik sin første Opførelse i Danmark. I København opførtes det senere under Titlen »Æventyret«.
Direktør *Garde* havde iscenesat Stykket og til Grund herfor lagt den originale mise-en-scène for at bevare saa meget af fransk Aand og Tone, som det var muligt.
Fru *Willy Fjeldgaard* fremstillede den unge franske Pige med en indtagende, jomfruelig Ynde og fik en meget stor Succes. Fortræffelige var ogsaa Fru *Viktoria Petersen* som den djærve og elskelige, gamle Bedstemor, og *Svend Bille*, der her for første Gang helt fandt Udtryk for sin charmerende Evne for diskret og stilfærdig Kunst, samt *Erik Winther* som den uheldige Elsker.

Efter denne Succes fik Theatret en endnu større med

Svend Rindoms »Fred paa Jorden«, der opnaaede 30 Opførelser, og hvori Forfatteren selv optraadte som Gæst i Thomas Ernst's Rolle.

Dette Skuespil, som *Svend Rindom* mærkeligt nok har skrevet før Verdenskrigens Udbrud, fik nu en stærk Aktualitet, der jo nok bidrog til de mange Opførelser.

Det var en enorm Energi, *Garde* udfoldede i denne Sæson. Uafbrudt holdt han Publikum i Aande — alt lykkedes, intet faldt. I Decembers vanskelige Tider hjalp *Christiernssons* »Gurli« med at holde Publikum fast, og 2. Juledag opførtes den store engelske Folkekomedie »London i Lygteskær«, i *Jacob Jacobsens* Bearbejdelse; den skaffede Theatret 50 gode Huse. Den var sat meget pragtfuldt op, og der anvendtes morsomme Belysningseffekter, som aldrig før var set i Aarhus. Hele Byens bredeste Publikum strømmede da ogsaa i Theatret, og det pekuniære Resultat blev meget fint.

Allerede 11. Februar havde Theatret igen Premiére, denne Gang paa en stor litterær Forestilling: »Tornerose« af *Olaf Hansen*, Digterens andet lyriske Drama, der var imødeset med de største Forventninger, som ikke blev skuffede, skønt Kritikken for en Del var det mindre gunstigt. Skuespillet, hvori det gamle Eventyr levede i skønne Vers, men omdigtet til et skæbnetungt Drama, der spiller mellem Drøm og

Fru Viktoria Petersen som Bedstemoderen i »Det skønne Eventyr«.

Virkelighed, tog Publikum fuldstændigt. Komponisten *J. D. Bondesen* havde skrevet Mellemaktsmusikken og den enkelte Scener ledsagende Musik.

Theatret havde sat alt ind paa at gøre Opførelsen saa festlig som muligt. *Emil Poulsen* havde malet smukke

Dekorationer, og med stor Omhu var Dragterne komponeret.

Forspillets fantastisk-komiske Scener an slog straks den rette Tone — en festlig og grebet Stemning, der holdt sig Aftenen igennem og naaede sit Højdepunkt under Efterspillets sidste, alvorlige Scener, hvor Arthur, lige inden sin Død, endnu en Gang ser sin Ungdoms Elskede.

Der var udmærkede Roller for hele Personalet. *Garde* spillede Prinsen, der frier »Drømmenes Tornerose« ud af denaarhundredlange Søvn,

Fru Willy Fjeldgaard som Helène
og Svend Bille som André
i »Det skønne Eventyr«.

Strøm den myndige Kong Henrik, *Peter Christiansen* den gamle Eventyrkonge og Fru *Willy Fjeldgaard* Tornerose, Irma.

I en lille Rolle, Arthur den unge, gav en ung Aarhusianer, *Erik Stegmann*, Løfter om et lyrisk Talent, — Løfter, han desværre ikke naaede at opfylde; han døde et Par Aar efter af Sukkersyge.

Forestillingen blev en stor Succes; den gik 23 Aftener for udmærkede Huse og afløstes af en ny litterær Forestilling,

Molières »Tartuffe«, iscenesat af Johs. Guldbrandsen, der selv spillede Orgon. — Fru Forchhammer spillede Elmire

Aage Garde som Arthur og Axel Strøm som Kong Henrik i »Tornerose«.

og *Robert Neiiendam* Tartuffe, i hvilken Rolle han vakte megen Opmærksomhed ved sin paa et grundigt Studium byggede og rigt nuancerede Fremstilling.

Sidst paa Sæsonen gaves de sædvanlige Børne-Eftermiddagsforestillinger.

I Sæsonens Løb var der givet nogle Symfonikoncerter i Theatret af Kapelmester *Gutfeld* med stærkt

udvidet Orkester. Disse Koncerter faldt i Publikums Smag og gaves stadig for udsolgt Hus, og de fortsattes hver Sæson, indtil en Kreds af Musikinteresserede stiftede »Aarhus philharmoniske Selskab«, i hvilket Theatrets Orkester blev den faste Stamme.

Aage Garde som Arthur og Fru Willy Fjeldgaard som Irma i »Tornerose«.

Sæsonen sluttede den 30. April og ikke som tidligere den 15. Maj. Det havde nemlig Aar for Aar vist sig, at Maj

Fru Berthe Forchhammer som
Elmire og Robert Neiiendam
som Tartuffe.

linger, inden Sæsonen begyndte.

Herrepersonalet undergik ingen Forandring af Betydning ved denne Sæsons Udløb.

Af Damerne forlod Fru *Riegels*, Frk. *Didrichsen* og Frk. *Egeberg* Theatret, og i Stedet engageredes Frk. *Laura Mogensen* og Frk. *Else Weng*.

I Slutningen af Sæsonen døde Kasseudvalgets Formand, Direktør *F. D. Matzen*, og Partialobligations-Ejerne valgte

Maaned var en meget farlig Maaned at spille Komædie i for Theatret selv, medens den var fortrinlig for Tournéerne. Sæsonen var derfor blevet lagt om og løb nu fra 1. August til 30. April, hvorved der ogsaa opnaaedes den store Fordel, at der blev en hel Maaned at prøve i, hvorved det blev muligt at faa indstuderet flere Forestil-

Axel Strøm og Frk. Jonassen
i »Fred paa Jordens«.

i hans Sted Hotelejer *Oluf Christensen*, der indtraadte i Kasseudvalget, for hvilket Grosserer *L. Hammerich* valgtes til Formand.

Garde som Arthur i »Tørnerose«.

Scene af »De unges Forbund«.
Neiendam. Guldbrandsen. Christiansen.

Sæsonen 1916—17 stod vel næppe i kunstnerisk Henseende fuldt paa Højde med den foregaaende; men den fremførte det samme Antal nye Arbejder, og i hvert Fald blev to af disse Mønsterforestillinger, medens adskillige blev store Publikums-Successer. Fra de første Sæsoners 20—25 Indstuderinger var *Garde* nu kommet ned paa 13, hvilket var af den allerstørste Betydning for Indstuderingernes Kvalitet, og det mindre Antal nye Stykker viste, at Besøget i Theatret var stigende.

Billetsalget gik op til næsten 168,000 Kr.

Der begyndtes den 27. August med *Chr. Gjerløvs* »Under Værgeraadet«, der gik 33 Gange som Rundskueforestilling. I dette Stykke gjorde den unge *Carl Thejll* sig fordelagtig bemærket som Værgeraadsdrengen Poul Holm.

Den 22. September opførtes for første Gang *Einar Christiansens* smukke Skuespil »Fædreland«, som Theatret havde

ventet sig meget af. Men trods Fru *Forchhammers* udmærkede Spil i den kvindelige Hovedrolle, Mona, der i Forspillet er en ung Pige paa 17 Aar og i selve Stykket en moden Kvinde paa 40, blev det et tabt Slag. Navnlig om *Gardes* Spil som Anthio var Meningerne meget delte. Stykket opnaede kun 12 Opførelser og var den første literære Forestilling, Theatret ikke havde Held med.

Forsæsonen gik ellers med nogle folkelige Forestillinger, »Prinsessen og den hele Verden«, »London i Lygteskær« og »Fangen paa Kalø«.

Paa *Holbergs* Fødselsdag opførtes »Jean de France«, iscenesat af *Johs. Guldbrandsen*, der selv spillede Pierre.

Robert Neiiendam udførte Hovedrollen. Pub-

Robert Neiiendam som Jean og Johs. Guldbrandsen som Pierre i »Jean de France«.

likum morede sig over denne muntre Komædie, men nogen hel Sejr blev den ikke. Som piéce de rideau opførtes *Carl Gandrups* »Lazarus«, der stadig havde bevaret sin Tiltrækning paa Publikum og Aften efter Aften modtoges med stærkt Bifald.

En Sejr blev derimod *Henrik Ibsens* »De unges Forbund«, der fik Première den 10. December, ja, endog en straalende Sejr. Skuespillets mærkelig levende og sta-

dig aktuelle Satire fængslede i en fortræffelig Udførelse stærkt. I den ellers saa vanskelige Tid lige op mod Jul skinnede den røde Lygte hver Aften ud over Bispetorvet.

Aage Garde som Sigurd Braa i »Sigurd Braa«.

Som Steensgaard illuderede *Robert Neiiendam* fuldkömment — det blev vel nok hans betydeligste Ydelse paa Aarhus Theater. *Johannes Guldbrandsen* spillede Daniel Hejre, en Rolle, hvor hans herlige Vid rigtig kunde boltre sig. Desværre kunde Stykket ikke genoptages efter Jul, da *Guldbrandsen* blev alvorligt syg og ikke kunde møde paa Theatret Resten af Sæsonen.

Som Juleforestilling sattes til en Afveksling en amerikansk Farce op; »Avertér« hed den, og i *Aage Gardes* Iscenesættelse gik den 33 Gange over Scenen i et fejende og flot Tempo.

I Januar spillede uden Held *Leth-Hansens* »Ungdomsleg«, og derefter fulgte Sæsonens Hovedbegivenhed, Opførelsen af *Johan Bojers* »Sigurd Braa«, som fik sin første Opførelse udenfor Norge her paa Theatret, efter en noget

krank Skæbne i Kristiania. Senere blev det spillet paa Det kgl. Theater, hvor det ligesom her i Aarhus blev en Succes.

Det blev en af Aarhus Theaters største Sejre og gik 27 Gange for næsten fulde Huse.

Garde var i Begyndelsen ikke rigtig dristig ved at gaa i Gang med Indstuderingen; men Forfatteren vilde meget gerne have Stykket op her og fandt, at *Garde* havde alle Betingelser for at skabe den rette Figur af Hovedrollen. Han skrev da et meget venligt Brev til ham, hvori han lagde Stykkets Skæbne i hans Hænder — og selv kom han herved og deltog i Prøverne.

Fru *Willy Fjeldgaard* spillede den kvindelige Hovedrolle, *Eli*, der blev hendes værdifuldeste Fremstilling i Aarhus, og *Axel Strøm* skabte af Roll en af de betydeligste Skikkelser, han har givet Liv her paa Theatret. Sammenspillet mellem ham og *Garde* i sidste Akt var af en betagende Virkning.

Forestillingen blev mødt med enstemmig Glæde.

Aarhus Stiftstidende skrev: »Aarhus Theater har gjort et Vovestykke, som er lykkedes. *Johan Bojers* Skuespil er ikke en færdigsyet Klædning, som lige er til at krybe i. Det er en Rustning, som der skal store Skikkelser til at fylde ud. Det er gaet saaledes, at Theatrets Kunstnere er

Fru Willy Fjeldgaard som *Eli*
i »*Sigurd Braa*«.

vokset med Opgaven, saa selv de, man havde tvivlet paa, fejrede Triumfer, og med Rette. »Sigurd Braa« blev i Aftes en kolossal Succes Paa Udførelsen er der kun Ros at anvende. Hr. *Garde* spillede de to første Akter, hvor Sigurd Braa staar paa sin Lykkes Tinde saa straalende »som en ung Gud«, med en brusende Livfuldhed, som overraskede, og

Aage Garde som Sigurd Braa og Fru Willy Fjeldgaard som Eli i »Sigurd Braa«.

i de to sidste Akters Storhed i Ulykken var han paa sikker Grund og i Karakterskildringen saa træffende, at han maatte sejre som Skuespiller. Og det blev maaske Hr. *Gardes* største Sejr hidtil. En Sejr for hans Energi, for hans Tro paa Kunsten og for hans Talent som Skuespiller. — — — Fru *Willy Fjeldgaard* har gennemgaaet en rig Udvikling i de Aar, hun har været ved Aarhus Theater. Man har fulgt hendes senere Udvikling med største Interesse, og i Aftes saa man hende som Fru Eli i »Sigurd Braa« udfolde sig som en pragtfuld Blomst, om hvis Ægthed der ikke længere kan tvivles. Hendes Fru Eli var en Fremstilling, som giver hende selv en Førsteplads som Karakterskuespillerinde. — —

Men der var en til, som i Aftes naaede de store Højder. Og det var Hr. *Axel Strøm*, som spillede

Roll, Misundelsens Discipel. I sidste Akt, hvor hele denne Karakter afdækkes i Samvittighedskval, spillede *Strøm* saa overbevisende, at vi saa denne Lucifer ikke paa Scenen alene, men kendte ham fra vor daglige Omgang, kendte ham i os selv. Og da han faar Blomsterne af den lille Pige og bryder sammen, overvældet af sin Fjendes storslaaede Gavnildhed, da førte *Strøm* Forfatterens Idé frem til Sejren. — Theatret var udsolgt, et festklædt Publikum havde givet Møde, og tilsidst fremkaldtes Forfatteren gentagne Gange. Aarhus Theater havde spillet højt Spil og havde vundet Spillet.

Sæsonen sluttede med Lystspillet »Købt og Betalt«, udmærket spillet af Fru *Forchhammer*, *Axel Strøm*, Frk. *Mogensen* og *Svend Bille*.

Theatrets Ledelse havde ofte drøftet Muligheden af at føre nogle Operaforestillinger frem; men da dette naturligvis kun kunde gøres ved fremmed Hjælp, indledede Direk-

Aage Garde som Sigurd Braa og Axel Strøm som Roll i »Sigurd Braa«.

tionen Forhandlinger med Sangerinden Fru *Dagny Grunert*; disse førte til et Samarbejde, og Resultatet blev Opførelsen af Operaen »Troubaduren« 2. Paaskedag.

Theatret havde jo sit store, dygtige Orkester, der blev stærkt forøget, og Fru *Grunert* paatog sig Engagement af Sangerne og Indstudering med dem i København, bistaaet af Fru *Walbom*. Det store aarhusianske Sangkor »Vivo« under Direktion af Hr. *Christensen* stillede sig velvilligt til Raadighed og muliggjorde derved Planens Realisation.

Hele Vinteren indøvede Korets Medlemmer Korpartierne,

og i Dagene før Paaske sammenarbejdedes Sangere, Kor og Orkester paa Theatret.

Med stor Glæde og Tilfredshed modtog Publikum denne første Operaforestilling. Partierne var udmærket besat bl. a. med Fru *Grunert* selv, Fru *Julie Winding*, Hr. *Holger*

Scene af »Købt og Betalt«.

Fru Forchhammer.

Winther.

Strøm.

Madsen, Hr. *Chr. Andersen*, og navnlig gjorde Hr. *Aage Branner* stor Lykke som Greven af Luna.

I Slutningen af April opførtes som sædvanlig Børneforestillinger en Uge igennem.

Personalet var denne Gang desværre Genstand for en saa alvorlig Aareladning, at den fyldte Direktionen med Bekymring for den kommende Sæson. Den faste Stamme, som gennem flere Sæsoner var godt sammenarbejdet og sammenspillet, skulde nu delvis fornyes.

Fru *Forchhammer* kunde ikke binde sig til et længere Engagement af Hensyn til sit Hjem. Det samme gjaldt *Robert Neiiendam*, hvem ogsaa hans historiske Studier, der

mere og mere optog hans Interesse og satte Frugt i adskillige theaterhistoriske Skrifter, fastholdt i København.

Ogsaa Fru *Willy Fjeldgaard* og *Svend Bille*, der begge havde modtaget Engagement ved Betty-Nansen-Theatret, *Peter Christiansen*, der gik til Det ny Theater, og Hr. og Fru *Erik Winther*, der engageredes af et Operetteater i København, forlod Theatret.

Alle disse Kunstnere havde vundet et stort Publikum; de havde betydet overordentlig meget for Theatret, og det vilde blive meget svært at erstatte dem.

Af nye Kræfter engageredes bl. a. Fru *Ellen Kornbeck* fra Odense Theater; en ganske ung talentfuld Dame Frk. *Sigrid Mathiesen*; *Alfred Møller* fra Odense Theater; *Axel Larsen*, der var en meget yndet komisk Kraft ved de rejsende Selskaber, samt *Sophus Bernhard* fra Dagmartheatret. Baade han og Fru *Kornbeck* var i Besiddelse af udmærkede Sangstemmer, hvad der fik stor Betydning for Repertoiret.

I Løbet af Sæsonen havde Aktieselskabet købt Ejendommen Skolegade 14 af Beslagsmed Thomsen for en Sum af 13.000 Kr. Den købtes paa langt Sigt — nemlig med en eventuel Udvidelse af Theatrets Scene for Øje, hvilken stadig er stærkt tiltrængt, men hvis Realisation ligger i det uvisse. Men Ejendommen kunde forrente sig og endog give et lille aarligt Overskud.

Ved Fabrikant *Otto Mønsted*s Død skænkede Fru *Mønsted* Aktieselskabet sin Mands Partialobligationer i Aarhus Theater til Beløb af 5000 Kr.; tidligere havde han selv skænket Theatret hele sit tegnede Aktiebeløb, 20.000 Kr., samt 30.000 Kr. til Hjælp til Theatrets kunstneriske Udsmykning.

Han var den af de offervillige Borgere, der betænkte Aarhus Theater rigeligst, da det gjaldt om at sikre dets Tilblivelse.

Scene af »Det store Forlis«.

Garde.

Frk. Inga Rosenberg.

Fru Kornbeck.

Sæsonen 1917—18 maatte — kunstnerisk set — blive en Tilbagegang. Hvor kunde det være andet. Fem udmærkede Kunstnere havde forladt Theatret, og de nyengagerede kunde ingenlunde opveje dette Tab. Atter maatte Direktør *Garde* begynde helt forfra og sætte et stort Arbejde ind paa at faa disse forskellige Kræfter sammenspillet med Resterne af det gamle Personale, og det lykkedes ham over al Forventning.

Økonomisk blev Sæsonen derimod fortrinlig. Billetsalget naaede op paa næsten 177.000 Kr., hvilket var noget hidtil ukendt; men Dyrtiden havde ogsaa tvunget Theatret til at forhøje Billetpriiserne lidt.

Sæsonen aabnedes den 26. August med *Niels Hoffmeyers* og *Erik Holbergs* »Alverdens Synd«, der gik til den 2. Oktober — 35 Gange — som Rundskueforestilling. Som den unge Pige, Ingeborg Vestergaard, havde Frk. *Sigrid Mathiesen* en meget vellykket Debut.

Den 3. Oktober opførtes for første Gang *Helge Rodes* smukke Skuespil »Det store Forlis«. Foruden at stille store Krav til Publikum stillede det ogsaa rent dekorationsmæssigt betydelige Fordringer. Navnlig var 1. Akt med Mødet mellem de to store Oceandampere vanskelig at sætte illuderende i Scene. Pladsforholdene bag Scenen var — og er jo desværre stadig — meget indskrænkede.

Men Skibenes Møde brød ikke Illusionen, takket være en snild Opfindelse af Overregissør *Wantzin*; han lod det kommende Skib opstille i tre Afdelinger, der efterhaanden greb ind i hinanden og paa Publikum frembragte Indtrykket af et mægtigt Skib, der sejlede forbi i Natten.

Stykket vakte megen Interesse med Direktør *Garde* som Mens og *Axel Strøm* som Generaldirektør *Løve*. Fru *Kornbeck* var stillet paa den Uriaspost at skulle forsvare Fru *Hedvig Løve*. Det lykkedes trods mange gode Momenter ikke helt. Udmærkede var *Johs. Guldbrandsen* som Gamle Bak og *Carl Thejll* som hans Søn *Emil Bak*, absolut *Thejlls* bedste Præstation paa Aarhus Theater.

Sophus Bernhard.

Denne literære Forestilling afløstes af *Edg. Høyers* populære Folkekomedie »Familien Jensen« med Frk. *Else Weng* som *Kathinka*; den gik 23 Gange.

Derefter kom Sæsonens interessanteste Forestilling, den jyske Lyriker *Harald Bergstedts* morsomme Æventyr-

Fru Ellen Kornbeck.

Sangspil »Fanden i Gammelby« med Musik af *Fritz Holst*, der sammen med »Scapins Skalkestykker« havde Premiere den 4. November. Ved denne Lejlighed debuterede *Harald Bergstedt* som dramatisk Forfatter, og hans Debut var meget heldig. Aften efter Aften fyldtes Theatret til den muntre

Scene af »Fanden i Gammelby«.

Axel Larsen.

Ejnar Larsen.

Garde.

Fru Vikt. Petersen.

Strøm.

Forestilling, der var sat op med megen Fantasi. Ogsaa den ejendommelige, barokke Musik var af stor Virkning. Fru *Kornbecks*, Frk. *Else Wengs*, *Sophus Bernhards*, *Adolf Wantzins* og *Alfred Møllers* gode Sangstemmer gjorde udmærket Fyldest.

Tiden til Jul udfyldtes af *Svend Rindoms* »Det sorte Faar«.

Juleforestillingen blev desværre et stort Nederlag. Den gik kun otte Gange, noget ganske enestaaende i Theatrets Historie, og det var endda *Gerhard Hauptmanns* smukke

Skuespil »Klokken, der sank«, der opførtes. Dels virkede det med sine lange deklamatoriske Perioder noget tungt, dels støttede Udførelsen det maaske ikke tilstrækkeligt.

Axel Strøm spillede Klokkeren og *Sigrid Mathiesen* Skovmærkelil, en meget fordringsfuld Rolle, der oversteg den unge Skuespillerindes Kræfter. *Alfred Møller* var, som for mange Aar siden paa Dagmartheatret, en fantasifuld Nøkkefar.

Nederlaget oprettedes dog hurtigt, idet *Garde* allerede den 13. Januar kunde sætte *Alfred Sutros* morsomme og vittige Komædie »Udenfor Murene« (*The two vertues*) op og fik en stor Succes paa den. Den gik 35 Gange og fik sin Førsteopførelse for Danmarks Vedkommende paa Aarhus Theater.

De to Hovedroller, Fru *Guilaford* og *Jeffery Pantton*, er fortrinligt tegnede af Forfatteren og bød Fru *Kornbeck* og *Sophus Bernhard* udmærkede Opgaver, som de løste til Publikums store Tilfredshed.

Den næste Forestilling med de to lidt naive, men hyggelige Sangspil »Den sidste Nat« og »Feriegæsterne« slog ogsaa godt an og skaffede Theatret mange fulde Huse. De

Sophus Bernhard som *Leonor* og Fru *Ellen Kornbeck* som *Lucilla* i »Fanden i Gammelby«.

Frøken Sigrid Mathiesen som Skovmærkelil og Alfred Møller som Nøkkefar i »Klokken, der sank«.

Fru Ellen Kornbeck og Sophus Bernhard i »Den sidste Nat«.

kendte og yndede Sange i »Den sidste Nat« blev fortrinligt sungne af Fru Kornbeck som Amélie og Sophus Bernhard som Grev Baudelot de Derval.

Sæsonens gode Forløb medførte, at Theatret kunde forhøje Personalets Gager, hvilket paa Grund af Dyrtiden var haardt tiltrængt. Og det var Ledelsen, saavel Repræsentantskabet som Direktionen, en stor Glæde at kunne gøre det; den har altid ønsket at stille Personalet saa gunstigt som muligt

i økonomisk Henseende — baade af Hensyn til Skuespillerne og til Theatret selv.

Atter fandt der en Udvandring af veltjente Kræfter Sted.

Scene af »Udenfor Murene«.

Bernhard,

Frk. Mogensen. Fru Kornbeck.

Hr. og Fru *Guldbrandsen* samt Frk. *Else Weng* forlod Theatret ved Sæsonens Udgang. Direktør *Garde* gjorde alt, hvad der stod i hans Magt, for at bevare *Johs. Guldbrandsen* for Theatret, men *Guldbrandsens* urolige Sind drev ham til at gøre Forandring. Han og hans Frue tog Afsked med Publikum i *Bjørnsons* »Geografi og Kærlighed«, hvor de spillede Ægteparret Thygesen. Som Gæst medvirkede Frk. *Ane Grethe Antonsen* som Tjenestepigen Malle, en af hendes bedste Roller fra Det kgl. Theater.

Guldbrandsens Bortgang fra Theatret gav Anledning til en Del Misfornøjelse i Pressen, der beklagede, at Theatret ikke havde gjort alt for at bevare ham. Men Theatret havde

gjort alt, hvad der kunde gøres, og beklagede meget hans Bortgang. Nogle Aar efter vendte han jo ogsaa tilbage. Hans Virksomhed i den mellemliggende Tid havde ikke bragt ham den Tilfredsstillelse, han havde ventet.

Scene af »Geografi og Kærlighed«. Guldbrandsen. Fru Guldbrandsen. Fru Kornbeck.

De nye Engagementer var meget tilfredsstillende og supplerede Personalet paa den smukkeste Maade.

En fortræffelig Skuespiller fik Theatret i *Holger Strøm* fra Dagmartheatret; han vandt sig hurtigt et stort Publikum, men blev her desværre kun én Sæson. Desuden engageredes *Paul Martin Jørgensen*, der ligeledes kom fra Dagmartheatret. Han var et meget lovende Elsker-Emne.

Af Damer engageredes Frk. *Else Skouboe* fra Det kgl. Theaters Elevskole, et

sjældent og oprindeligt, ungt Talent, som der næredes store Forhaabninger til, Forventninger, som jo ikke blev gjort til Skamme; endvidere Fru *Ingeborg Christensen* fra Sønderbro Theater, som senere blev gift med Forfatteren *Carl Gandrup*, og som gennem de følgende Sæsoner fik megen Betydning for Theatret som en alsidig begavet Karakter-skuespillerinde — samt Fru *Soffy Walleen*, en af dansk Theaters betydeligste Kunstnerinder, der, efter et længere Ophold i Tyskland, hvor hun havde boet siden sin Bortgang fra Det kgl. Theater, paany ønskede at genoptage sin Skue-

spillervirksomhed herhjemme. — I Sommerens Løb kom endvidere den unge *Hans W. Petersen* fra Det kgl. Theaters Elevskole til.

Blandt de helt nye ved Theatret var ogsaa to Aarhusianere: *Poul Hoffmann* og *Einar Federspiel*.

Ogsaa i denne Sæson lykkedes det at opføre en Opera ved Samarbejde med Fru *Dagny Grunert*. Det blev denne Gang »Faust«, og Sangkoret »Vivo« medvirkede velvilligst ligesom i den foregaaende Sæson.

Scene af »Gøgen«.

Theatret havde nu atter, ved Begyndelsen af Sæsonen 1918—19, sit Personale sammensat saaledes, at det i god og forsvarlig Udførelse kunde paatage sig Opførelsen af store dramatiske Værker, og Direktør *Garde* benyttede sig heraf

Frk. Else Skouboe.

og fremførte i Sæsonens Løb flere betydelige Skuespil. I Forsæsonen opstod den storealvorlige Influenza-Epidemi, der medførte, at Myndighederne beor-

Fru Walleen.

drede Theatret lukket fra d. 8. November til d. 1. December, hvilket resulterede i en meget alvorlig Formindskelse

af Theatrets Indtægter. Tiltrods for at Personalets Gager ikke blev beskaarne — hvad Kontrakten hjemlede Ret til — og der endog senere, paa Grund af Dyrtiden, betaltes alle ved Theatret ansatte en Maanedes ekstra Gage — klarede Theatret Sæsonen. Men Billetsalget steg ogsaa til c. 206,000 Kr., saa at der ved Regnskabsafslutningen kunde notes et lille Overskud paa godt 5000 Kroner.

Hans W. Petersen.

Sæsonen aabnedes 25. August med Rundskueforestillingen »Drengene fra Amerika« af Fru *Herdis Bergstrøm*, der gik 38 Gange for godt Hus. Flere

af de nye Kræfter medvirkede heri, bl. a. Fru *Walleen* og Fru *Ingeborg Christensen*, der begge gjorde sig smukt gældende.

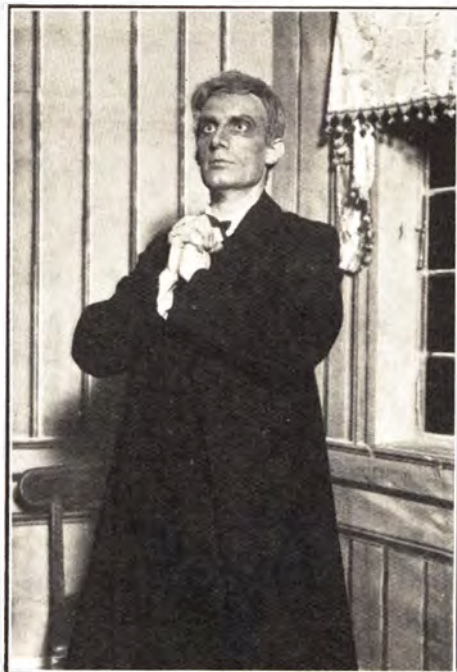

Axel Strøm som Dr. Utkin og Fru Ingeborg Christensen som Wanda i »Fanevagt«.

Den 29. September var der Premiere paa *Otto Rungs* alvorlige Skuespil »Fanevagt«; det gik desværre ikke saa mange Gange, som den gode Udførelse, det her fik, havde fortjent. De to unge Kvinderoller blev spillet af Fru *Ingeborg Christensen*: Comtesse Wanda, og Fru *Ellen Kornbeck*: Anina Walther. *Garde*

spillede den revolutionære Idealist Dr. Colmar og *Axel Strøm* Magtens Repræsentant Dr. Utkin, to Roller, som laa Kunstnernes Naturel nær, og som da ogsaa fik en udmærket Udførelse.

Sæsonens største Sejr vandtes med *Bjørnsons*: »Over Evne I«, der havde Premiere 16. Oktober og ialt opførtes 18 Gange.

Aage Garde som Pastor Sang
i »Over Evne«.

Fru *Walleen* naaede her, med de smaa, stilfærdige og fuldkomment naturlige Midler, der er hendes Kunsts Særkende, en stor og gribende Virkning som den syge, sengelig-gende Fru Klara Sang.

Aage Garde spillede Pastor Sang med en inderlig Kraft, der betog Publikum stærkt og ofte skabte denne Dødsstilhed paa Tilskuerpladsen, der mere end alt andet er Bevis paa Fremstillingens Ægthed. Han gav Skikkelsen et Præg af Renhed og Inderlighed, der gjorde, at

man troede paa Miraklet. *Garde* havde i Efteraaret 1899 spillet denne Rolle paa Folketheatret i København i *Herman Bangs* vidunderlige Iscenesættelse, som han nu søgte at genskabe paa Aarhus Theater. Frk. *Astrid Jonassen* spillede Rachel, *Thejll Elias* og *Federspiel Krøjer*. Af Præstemødets Skikkelser er der særlig Anledning til at nævne *Holger Strøms* elskværdigt morsomme Hovedstadspræst Pastor Falk. *Axel Strøm* skabte en meget overbevisende

Præstemødet i »Over Evne«.

Figur af Bratt, Tvivleren, der brændende ønsker at opleve Miraklet.

Den næste Forestilling var *Carl Gandrups* udmærkede Folkekomedie »Født Andersen«, hvori Fru *Ingeborg Christensen* var fortræffelig som Hovedpersonen Marie Andersen. Ogsaa *Holger Strøms* fornøjelige forhenværende Overlæge, Professor Hans Hardalen, vil huskes, ligesom flere af Theatrets Unge skabte karakteristiske Typer, f. Eks. *Paul Martin Jørgensens* smarte Krigstids-Vexellerer, Tingberg.

Efter den lange Lukketid, hvori Theatrets Kasse ganske tømtes, gjaldt det om at finde en rigtig Træffer til Juleforestilling. Dette lykkedes ogsaa i højeste Grad. »Barken Margrethe af Danmark« sejlede med Lasten fuld af Guld ind paa Aarhus Theater og blev

Poul Martin Jørgensen.

Fru Ingeborg Christensen.

41 Aftener i Træk torpederet i Nordsøen under Publikums endeløse Jubel. Kassen bugnede atter; men, som det var at vente, ubetinget Naade fandt det rentable Fartøj ikke for den strengere Kritik.

Saa meget desto større var Anerkendelsen af Theatrets næste Nyhed, *Martin Andersen Nexø's* storladne Drama »Folkene paa Dangaarden«, der fik sin Førsteopførelse her og mærkeligt nok ikke er opført paa noget andet Theater.

Her opførtes det som Afskeds- og Jubilæumsforestilling for Fru *Viktoria Petersen-Lund*. Fruen var i Løbet af Efteraaret blevet gift med Ingeniør Lund i København og vilde ved Sæsonens Ophør forlade Theatret for at tage Ophold i Hovedstaden — en Beslutning, hun iøvrigt længe havde overvejet, da hun i de sidste Aar ofte havde været syg og ogsaa af denne Grund maatte afbryde sin Virksomhed som Skuespillerinde. — Hendes Bortgang fra Theatret betød et uendeligt Tab. Hun var afholdt som faa — hun var et sjældent indtagende og pligtopfyldende Menneske, der altid tænkte paa sit Theater, før hun tænkte paa sig selv,

Fru Viktoria Petersen som Enkefru Bohn i »Folkene paa Dangaarden«.

og hun var et stort Talent, lige betydelig, lige sand, hvad enten hun gav Udtryk for det komiske eller det tragiske. Her i »Folkene paa Dangaarden« skabte hun som den gamle Bondekone, Fru Bohn, sin betydeligste Skikkelse. Med de mindst mulige Midler naede hun den største Virkning. En

Axel Strøm som Unge Bohn og Fru Viktoria Petersen som Enkefru Bohn
i »Folkene paa Dangaarden«.

af de mest tragiske Skikkelser i de senere Aars danske Skuespilkunst formedes her af en Skuespillerinde, der hele sin Ungdom igennem havde været en djærvt-barok Revusangerinde — et Bevis paa hendes Talents Oprindelighed.

Aftenen formede sig som en stor Hyldest for Fru *Viktoria*.

Stykket var sat ypperligt i Scene af *Axel Strøm*; det blev uden Tvivl hans betydeligste Iscenesættelse paa Aarhus Theater, saa levende havde han formaaet at gengive Stykkets særegne Tone. Han spillede selv Sønneren, den gennem Arv fra Faderen degenererede Storbonde Unge Bohn, og

det blev en af hans allerbedste Skikkelser. Hans Sammenspil med Moderen var af den største Virkning.

I Februar havde Theatret et Gæstespil. Fru *Anna Bloch*, der havde forladt Det kongelige Theater, havde ønsket at optræde i *Holbergs* »Den Vægelsindede«, og da *Garde* fik

Fru Anna Bloch som Lucretia
og Holger Strøm som Apicius
i »Den Vægelsindede«.

dette at vide, opfordrede han Fruen til at spille Rollen her paa Theatret, hvor der ikke siden »Jean de France« var opført nogen Holbergforestilling. Fruen tog imod Tilbudet og høstede for sin Fremstilling af Lucretia megen Hyldest. Den unge *Hans W. Petersen* var en meget livfuld Henrik og *Holger Strøm* en elegant og morsom Apicius.

Fru *Bloch* optraadte ogsaa som Emily i »Den kære Familie«, en af hendes mest straalende Frem-

stillinger, og opnaede ogsaa her en stor Succes.

I »Den kære Familie« debuterede Frk. *Else Skouboe* som den lille Søster Ida. Som ventet gjorde hun straks ved denne sin første Fremtræden overordentlig Lykke.

Sæsonens sidste Forestilling, der udspillede den 23. Marts, var *Olaf Hansens* smukke Æventyr »Gøgen« med Musik af *Valdemar Høeberg*. *Olaf Hansens* dramatiske Arbejder havde jo haft saa stor Betydning for Theatret, at dette følte sig forpligtet til ogsaa at gøre hans nyeste Arbejde saa festligt som muligt, hvad Emnet tilmed i høj Grad opfordrede til. Baade paa Dragter og Dekorationer ofredes der

megen Omhu. Anden Akt foregaar i et Slot, og her havde Direktør *Garde* ladet opbygge en mægtig Trappe, der fra Midten af Scenen strakte sig helt op mod Baggrunden, hvor den forsvandt oppe under Loftet. Den var af megen Virkning, og Publikum var begejstret over denne usædvanlige, imponerende Sceneopbygning og hilste den Aften efter Aften med varmt Bifald. Men det var ogsaa et smukt Syn, naar de hvidklædte unge Piger med Roser i Hænderne og flankeret af slanke unge Piger i violette Silkedragter, dansede ned over denne mægtige solbelyste Marmortrappe.

Valdemar Høebergs smukke Musik, der var udpræget dansk, gengav den rette Æventyrstemning, og Rollerne fik helt igennem en god Udførelse, navnlig var *Poul Martin Jørgensen* en indtagende ung Konge. Trods Foraarstiden og Foraarsvejret opnaaede »Gøgen« 25 Opførelser for gode Huse. Men Digtets personlige, vemodige Grundtone havde tilfældige Omstændigheder delvis forflygtiget.

Paasken helligedes atter denne Sæson Operaen, og Fru *Dagny Grunert* ledede som sædvanlig dette Foretagende med stor Interesse og Dygtighed. Der opførtes »Jeanettes Bryllup« og »Bajadser«. Fru *Julie Winding* og *Aage Braner* gjorde som sædvanlig megen Lykke; men Operaen blev alligevel ikke nogen hel Succes. Udgifterne var naturligvis meget store, saa store at Forestillingerne med 7 fulde Huse kun akkurat kunde bære sig, saa det var af

Paul Martin Jørgensen som Greven og Frk. Else Skouboe som Ida i »Den kære Familie«.

største Vigtighed, at Indtægterne ikke svigtede. Det gjorde de desværre, og der paaførtes derved Theatret et ret betydelig Tab, af hvilken Grund disse Operaforestillinger ophørte.

Foruden Fru *Viktoria Petersen* forlod *Holger Strøm* og

Paul Martin Jørgensen som Kongen og Fru Ellen Kornbeck som Maria i »Gøgen«.

Sophus Bernhard, der begge havde et meget stort Publikum, Theatret ved Sæsonens Slutning. De gik begge til Folke-theatret i København. Til Scala gik *Alfred Møller*; *Axel Larsen* tog paany Engagement ved et rejsende Selskab. Frk. *Sigrid Mathiesen* trak sig tilbage til Privatlivet paa Grund af Ægteskab.

Af nye Kræfter engageredes Fru *Henny Lauritzen*, *Emanuel Jørgensen*, *Peter Christiansen* og Fru *Carla Christiansen*. *Peter Christiansen* havde, trods en meget venlig Modta-

gelse i København, ikke fundet sig til Rette der og vendte nu til Glæde for sit store Publikum tilbage til Aarhus Theater.

Repræsentantskabet havde i Sæsonens Løb mistet et af sine stærkt interesserede Medlemmer, idet dets Næstformand, Murermester *Magnus Nielsen*, var afgaaet ved Døden. Han havde i mange Aar været Formand i Bygningsudvalget og som saadan gjort et stort og godt Arbejde for Theatret. Han var valgt af Partialobligations-Ejernes Gruppe, og disse valgte i hans Sted Købmand *Edvard Nielsen* til Medlem af Repræsentantskabet, medens Politimester *Aug. Goll* besatte den ledigblevne Næstformandsplads.

Det var lykkedes Repræsentantskabet at erhverve Ejendommen Skolegade 16 for 16,000 Kr., saa at Aktieselskabet nu ejede to af de Ejendomme, der engang i Tiden maa falde, naar Scenen skal udvides.

En mindre Forhøjelse af Billetpriiserne havde atter fundet Sted af Hensyn til de stadig stigende Driftsudgifter, og da man ikke kunde vente, at denne Stigning endnu havde kulmineret, besluttede Repræsentantskabet at gøre et Forsøg paa at bevæge Regeringsmyndighederne til at bevilge en Forhøjelse af Theatrets Statstilskud.

I Maj Maaned indsendtes da følgende Andragende til Undervisningsministeren, efter at Formanden og Næstformanden samt Direktør *Garde* flere Gange havde haft Lejlighed til at tale Theatrets Sag for Ministeren:

Politimester
Aug. Goll.

Til

Undervisningsministeriet.

Aarhus Theaters Repræsentantskab tillader sig herved at ansøge det høje Ministerium om, at det af Aarhus Theater i en Aarrække bevilgede Statstilskud paa 10,000 Kr. maa blive forhøjet til 50,000 Kr.

Til Begrundelse af dette vort Andragende skal vi anføre følgende:

Som flere Gange personlig fremstillet for Undervisningsministeren — sidste Gang af Herr Direktør Garde — er det vor Opfattelse, at der i Aarhus med sit store, moderne Theater, som den største og mest centrale By i Jylland, nu mere end nogensinde tidligere, da Sønderjyllands Tilknytning til Danmark er forestaaende, bør skabes en national Scene, der kan arbejde under nogenlunde pekuniære Forhold. Ved Hjælp af det Statstilskud, Aarhus Theater hidtil med Tak har modtaget, har vi kunnet fortsætte den Selvdrift, der var den bærende Tanke ved Theatrets Oprettelse og som er aldeles nødvendig, naar Theatret virkelig skal virke som Kunstanstalt, og har efter bedste Evne søgt at opretholde et Repertoire og samle et Personale, der var kunstnerisk og forretningsmæssig forsvarligt, saaledes at vi ydede den efter Forholdene bedst mulige Kunst samtidig med, at vi maatte tilstræbe Balance i Theatrets Driftsregnskab.

Med den kommende Sæsons enorme Gagestigninger, der ikke har kulmineret, og de uomgaaelige Prisforhøjelser paa alt Materiel etc. kan Theatrets kunstneriske Bestræbelser ikke opretholdes med de forhaanden værende Midler, trods Billetpriisernes Forhøjelse, saa der vil sikkert blive Fare for, at det maa sænke sit Niveau og altfor ofte gøre Indrømmelser til den daarligere Smag.

Hvis Aarhus Theater kunde gøre Regning paa et aarligt Tiskud fra Staten — muligt under Forudsætning af et forholdsvis Tilskud fra Aarhus Kommune — paa 50,000 Kr., hvilket Beløb under de nuværende Forhold ikke betyder saa overordentlig meget mere end de 10,000 Kr., der bevilgedes for 6 Aar siden, vilde Theatret kunne garantere at opretholde et godt og blivende Personale og at vælge et Repertoire, der udelukkende blev lagt efter kunstneriske Hensyn, saaledes at Aarhus Theater forholdsmæssigt kunde blive for hele Jylland, hvad det kongelige Theater er for København. Der vilde derved blive givet Jyllands Befolkning, som kun undtagelsesvis ser Komædie paa Nationalscenen, Lejlighed til paa den jyske Scene at se fuldt forsvarlig Skuespilkunst.

Idet vi henviser til vore aarlige Indberetninger, vedlægger vi en Fortegnelse over vort Repertoire i de Aar, vi har modtaget Statstilskud,

et Repertoire, haaber vi, der maa vidne om Theatrets ihærdige Arbejde og kunstneriske Stræben. Samtidig undlader vi ikke at fremhæve, at Aarhus Theater i en Aarrække, tillige af særlig Interesse for Byens Musikliv, har opretholdt et Orkester, der, hvad Størrelse og Bekostning angaar, langt overstiger, hvad Landets øvrige Privattheatre præsterer i denne Retning. Det har derved ogsaa været os muligt hvert Aar at afholde udmærkede Symfoni-Koncerter og at arrangere en hel Operaugæ til Glæde for store Dele af det musikelskende Publikum i Jylland.

Denne ikke uvæsentlige Del af vore kunstneriske Bestræbelser bliver det os desværre heller ikke muligt at opretholde med de nu stillede Gagefordringer, saafremt Statstilskudet ikke forhøjes som anført.

Allerærbødigst

Aarhus Theaters Repræsentantskab:

Chr. Filtenborg,

Købmand, Etatsraad.
Formand.

Aug. Goll,

Byfoged.
Næstformand.

Fr. Bayer,

Overretssagfører.

Oluf Christensen,

Hotelejer.

H. Dambmann,

Fabrikant.

L. Hammerich,

Købmand.

Fr. Hasselriis,

Konsul, Fabrikdirektør.

Mikael Johansen,

Købmand, Byraadsmedlem.

Chr. Moustén,

Lærer, Byraadsmedlem.

J. Chr. Møller,

Fabrikant, Landstingsmand.

Søren Pedersen,

Smed, Byraadsmedlem.

P. Petersen,

Konsul, Byraadsmedlem.

M. Simonsen,

Redaktør, Folketingsmand.

Carl H. Sørensen,

Fabrikant.

Scene af »En Skærsommernatsdrøm«.

Per Knutzon. Emm. Jørgensen. Fru Gandrup. Fru Kornbeck.

Med Sæsonen 1919—20 satte *Garde Record* for faa Indstuderinger — kun 9 forskellige Forestillinger blev det nødvendigt at sætte op, og alle blev de Publikums-Successer. Intet Stykke gik under 17 Gange, og Rundskueforestillingen, *Svend Rindoms* gode Komædie, »Tyrannens Fald«, naede 48 Opførelser, og Billetsalget steg til 286,000 Kroner, og Theatrets Drift formaaede at bære de overordentlig store Ekstraudgifter, som Dyrtiden medførte.

I denne Sæson var det navnlig Gagestigningerne, der kom til at hvile tungt paa Kassen; i alle Virksomheder havde der jo allerede fundet store nødvendige Lønforbedringer Sted, og Aarhus Theater havde den foregaaende Sæson udbetalt en Maanedes ekstra Gage; men nu kom Skuespillerne og stillede gennem deres Forbund berettigede Krav om en varig Forbedring af deres Gageforhold for nogenlunde at kunne bevare samme Levefod. Allerede i September Maaned blev der ført Forhandlinger mellem Theatret og Skuespillernes

Tillidsmand, Overretssagfører *Axel Jorck*, der paa dette Tidspunkt førte Forhandlinger med alle Landets Theatre. Der stillede Fordring om en Forøgelse af Gagebudgettet med 30,000 Kr. Dette Beløb fremkom ved at lægge 70 % til alle Gager paa indtil 7000 Kr., 45 % til Gager paa 2000—4000 Kr., 35 % til Gager paa 4000—6000 Kr. og 30 % til Gager over 6000 Kr. Direktionen var ikke helt tilfreds med denne Maade at fordele de 30,000 Kr. paa, den kunde have ønsket en større Stigning af Mellemgagerne og en noget mindre for de smaa Gagers vedkommende; men Fordelingen blev afgjort ved Afstemning af Personalet.

Repræsentantskabet, der var gaaet til Forhandlingerne med samme Ønsker om en Forbedring af Skuespillernes Kaar som Skuespillerforbundet, indgik paa den ønskede Forhøjelse af Gagerne, dog paa den Maade at $\frac{2}{3}$ af Beløbet betaltes i forholdsvis Rater pr. Gagedag, medens $\frac{1}{3}$ skulde betales af Sæsonens eventuelle Overskud. Og Sæsonens Resultat tillod Udbetaling af denne Trediedel.

Samtidig bevilgede Theatret sine Funktionærer et Løn-tillæg paa ialt 8356 Kroner.

Paa Grund af de faa nye Forestillinger, denne Sæson fordrede, fik Theatret den fornødne Arbejdsro til at kunne give sig i Lag med et saa fordringsfuldt og vanskeligt Skuespil som *Henrik Ibsens*: »En Folkefjende«, paa hvilket der prøvedes en hel Maaned. Premiéren fandt Sted den 2. November og blev en stor Succes baade kunstnerisk og økonomisk. *Garde* havde sat Stykket i Scene og havde benyttet *William Blochs* mesterlige mise-en-scène. Det store Folkemøde i fjerde Akt, som stiller saa store Krav til Statisterne, gik med stor Kraft og Virkning. Der var omkring 80 Mennesker paa Scenen og alle levede med. Paany

havde Direktør *Garde* den Glæde at føre et af de norske Digteres betydeligste Værker frem til Sejr. Selv spillede han Dr. Stockmann, og hans Opfattelse af Figuren afveg en Del fra alle tidligere. Han gjorde ham mindre patetisk og lagde Hovedvægten paa Fremstillingen af den naive Fantast og verdensfjerne Drømmer, der paa Grund af sin

Scene af »En Folkefjende«.

Fru Skouboe.

Garde.

Fru Walleen.

Strøm.

rene Idealisme og sit varme Sind bestandig kommer i Konflikt med den nøgterne Virkelighed omkring ham.

Axel Strøm var Broderen, og Byfoged Peter Stockmann blev en af hans betydeligste Fremstillinger; her fik han Brug for sin specielle Evne for den lette Karikering. Men forøvrigt blev alle Roller udført fortræffeligt: Fru *Walleen* som Fru Stockmann, Fru *Else Skouboe* som Petra, *Peter Christiansen* som Morten Kiil, *Ejnar Larsen* som Aslaksen.

Af en Anmeldelse i »Aarhus Stiftstidende« skal her anføres følgende:

»Atter i Aftes fremførte Theatret en Digers Værk og fremførte det — maa man nærmest sige — uden Brist og Lyde. Fra den store, vanskelige Hovedrolle til de Roller, der er saa smaa, at Udføreren end ikke nævnes paa Plakaten, var alt i gode Hænder. Den gamle, fine *Johan Ludvig Heibergs* Fordring, at Skuespilleren ikke faar sin Rolle for at brillere for egen Skyld, men for at udforme den, saa at den understreger Stykkets Idé, blev fuldt ud honoreret. — — — Hr. Stockmanns Fremstiller har en kæmpemæssig Opgave. For *Aage Garde* blev denne Rolle en Sejr, og den vil komme til at staa mellem hans betydeligste Ydelser, som f. Eks. Pastor Sang eller Poul Lange eller Johannes Ewald. Og den viste ham fra en ny Side — ved den naive Komik, han lagde om Idealistens graamelerede Hoved. Beundringsværdigst var maaske den Maade, hvorpaa han tumlede den store Tale i fjerde Akt — men iøvrigt lod han ikke det mindste Træk ligge, der kunde karakterisere Figuren.

Ypperlig var ogsaa Hr. *Axel Strøm* som Byfogden, hans Broder og Modstander med det snævre Syn og den svage Mave — og alle Værdighedens ydre Tegn — men trods sin Latterlighed stærk som den, der véd, hvad han vil, og hvad han tør. — — — Der er endnu at notere, at Publikum fulgte Forestillingen med stærkt Bifald. Den blev en Succes og en Succes af Betydning. Og naar Theatret byder noget s a a godt, vil det ikke kalde forgæves.« (Olaf Hansen.)

I en Kronik i »Politiken« efter Sæsonens Slutning, betitlet »den jyske Scene«, skriver *Richardt Gandrup*:

»For hvert Aar, der gaar, bliver det mere og mere øjensynligt, at Aarhus Theater befæster sin Position baade kunstnerisk og økonomisk, at det lidt efter lidt skaber sig sit eget Præg, et Fysiognomi, der kendetegner og særskiller, og som til sidst vil føre Theatret til, hvad det bør være: d e n j y s k e S c e n e. — — — Betegnende for *Aage Gardes* Stilling til den værdifulde dramatiske Literatur er det, at Aarhus Theater ofte har givet betydelige Værker deres Førsteopførelse, Værker, som siden har hævdet sig med Ære i Hovedstaden. Der er heller næppe Tvivl om, at dette er Vejen til at give Theatret Præg og Egenartethed; i saadanne Tilfælde arbejder Skuespilleren og Instruktøren frit og selvstændigt uden tyngende Reminiscenser fra Opførelser paa Hovedstadsscener, og derfor blev Resultatet friskere, friere og mere levende, selv om det glipper hist og her i Enkeltheder. Den forløbne Sæsons kunstneriske Tyngdepunkt laa ubetinget i Opførelsen af »En Folkefjende«, og der er Grund til at dvæle derved, fordi det blev en Forestilling, der staaar isoleret som Eksempel paa, hvor smuk og festlig

en Kunst denne Scene kan yde i en fordringsfuld Opgave. Desværre lykkes det ikke som paatænkt at lade Aarhus Theaterpersonale fremføre Stykket paa Dagmartheatret; det vil erindres, at det kgl. Theaters Direktion modsatte sig denne Plan. Det vilde sikkert have været interessant for det københavnske Publikum at se denne Provincesopførelse og ikke mindre oplivende for Skuespillerne at blive stillet Ansigt til Ansigt med et Hovedstadspublikum og med Hovedstadskritiken. — *Aage Gardes* og *Axel Strøms* Udførelse af de to Hovedroller hører til den bedste Kunst, Theatret nogen Sinde har givet. — — — Stykkets blivende Værdi beror i Virkeligheden kun paa, at det paradoksale i dets to modgaaende Tankeretninger sætter Tingene stærkt paa Spidsen og belyser dem saa grelt og skarpt, at ingen Tilskuer undgaar Problemet. — Det er derfor ingenlunde let ved Opførelsen at give Skuespillet menneskeligt Indhold; men netop dette lykkedes overraskende for Aarhus Theater. Det lykkedes Hr. *Garde* at føre Doktoren det nærmest mulige til Virkeligheden ved at dæmpe det patetiske og trække det ironiske stærkere op; bag Idealistens Iver bølgede en dyb og stille Munterhed, en herlig, skjult Mørskab om Stridens Rørelse; selve Stridens Kærne glemtes nu og da for Lystigheden ved at slynge Mennesker disse skrappe Ord i Ansigtet; Idealismen smeltede underfundigt sammen med et indtagende Letsind. Og som Byfogden var Hr. *Axel Strøm* selve den forstokkede og afstumpede Bureaukratisme og Konservatisme i fuldendt Legemliggørelse og dog præget smukt af den betænkte Klogskab og venlige Frihed, der trods alt gør Figuren sympatisk og endog menneskelig. — — — Denne Mønsterforestilling fra et Provinsteater havde fortjent det københavnske Bifald, der ikke vilde være udeblevet, dersom Planen om Opførelsen paa Dagmartheatret var blevet gennemført.« — —

Denne Dagmartheateropførelse, som *Richardt Gandrup* omtaler, blev jo desværre ikke til noget, og en paatænkt Opførelse næste Sæson paa Betty Nansen-Theatret maatte ogsaa opgives, da den først kunde finde Sted i Maj Maaned.

En af Grundene til, at *Garde* ønskede at vise en af Aarhus Theaters Forestillinger i København, var, at han vilde give Regeringen og Rigsdagen en Lejlighed til at se, hvorledes Theatret forvaltede sit Statstilskud.

Paa *Holbergs* Fødselsdag den 3. December opførtes »Jeppe paa Bjærget« med *Peter Christiansen* som Jeppe, en Rolle, han en halv Snes Aar tidligere havde spillet paa Aarhus

Theater uden synderlig Opmærksomhed. Nu blev »Jeppe« en straalende Succes, der gav 26 fulde Huse. *Peter Christiansens* Jeppe hører til den bedste Skuespilkunst, der har været set her paa Theatret. Alle hans menneskelige og kunstneriske Egenskaber og Forudsætninger virker her sammen; saa naturtro var hans sjællandske Bonde, saa levende i hvert Ord og hver Bevægelse, at hans Fremstilling blev fuldkommen illuderende.

En udmærket Medspillende havde han i Fru *Walleen* som Nille, en Rolle, hun mange Gange havde spillet paa Det kgl. Theater. Efter det udmærkede Forløb, Forsæsonen havde haft, fik *Garde* Lyst

Fru Else Skouboe som Puk.

Aage Garde som Dr. Stockmann og Peter Christiansen som Morten Kiil i »En Folkefjende«.

til at forsøge en klassisk Forestilling som Juleforestilling og valgte »En Skærsommernatsdrøm«. 2den Juledags-Plakaten blev da rigtig efter hans Hjærte: Eftermiddagsforestilling, »Jeppe paa Bjærget«, af *Holberg* — Aftenforestilling, »En Skærsommernatsdrøm«, af *Shakespeare*.

Denne Juleforestilling blev en smuk Succes. »En Skærsommernatsdrøm« var med megen Fantasi sat i Scene af Fru *Walleen*. Skovens Æventyrvæsener var fremstillet som Blomster, hvad

der skabte en smuk Farveharmoni og forlenede Aftenerne i Skoven med en særegen Ynde.

Puk var bleven betroet til Fru *Else Skouboe*, og hun havde af dette Skovens mystiske Barn skabt en fantasifuld Smaadjævel, der med Lune og Humør drev sit Spil med de stakkels jordbundne Mennesker. *Peter Christiansen* var

Scene af »Dybet«.

Garde.

Strøm.

Fru Ingeborg Gandrup.

Rendegarn, Fru *Kornbeck* og Fru *Gandrup* de to unge Kvinder og *Emanuel Jørgensen* og *Per Knutzon* — en ung Skuespiller fra Det kgl. Theaters Elevskole, som Theatret maatte laane, da *Poul Martin Jørgensen* blev syg — de to unge Mænd.

Efter Juleforestillingen opførtes *Carl Gandrups* vægtige Skuespil »Dybet«, der blev modtaget med den største Interesse.

De tre store karakterfulde Hovedroller: den abeagtigt grimme, kloge og følsomme Rigsadvokat *Kamp*; den tidligere Officer, Tugthusfangen *Reval*, og Fru *Margrete*

Kamp spillede af *Aage Garde*, *Axel Strøm* og Fru *Ingeborg Gandrup*.

»Dybet«, der senere kom op paa Det kgl. Theater, fik sin Førsteopførelse her. Det blev en stor Succes baade for Forfatteren og Theatret. I »Jyllandsposten« skrev *Sven*: »Aarhus Theater fik Æren af at starte Hr. *Carl Gandrups* nye Skuespil »Dybet«. Og det blev virkelig en Ære; thi Stykket er godt, og Udførelsen var det værdigt.« — —

Hans W. Petersen som »13« og Fru Ellen Kornbeck som Vivian i »Løjtnantens civile Bror«.

Den 29. Februar havde Theatret Premiére paa en romantisk Folkekomedie af *Chr. Bogø* og *Axel Strøm* med den lange Titel: »Springende Løver, Hjærter i Brand«, der var bygget over historiske Motiver fra Erik af Pommerns Tid og poetiske Motiver fra *Chr. Winthers* »Hjortens Flugt« og sat op med stor Pragt.

Som Folmer Sanger optraadte Hr. *Edgar Hansen* som Gæst og gjorde megen Lykke. Det fuldt besatte Theater modtog Stykket med stor Begejstring, men den store Succes, der var ventet, udeblev. Dog gik Stykket 24 Gange, ofte for udmærket Hus, og optog saaledes med Held Kampen med det vaagnende Foraar.

Sæsonen sluttede med *Will. Norries* lille elskværdige Komedie »Løjtnantens civile Bror«, der i en mønsterværdig Udførelse faldt i Publikums Smag. Det gav navnlig Fru *Else Skouboe* Lejlighed til et henrivende Spil som den unge Komtesse. Men ogsaa *Poul Martin Jørgensen* og *Hans W. Petersen* ydede god Kunst.

Nogen større Forandring skete der ikke i Personalets Sammensætning. Allerede inden Sæsonens Slutning var *Emanuel Jørgensen* blevet løst fra sit Engagement, da han ikke mente at have naaet den Stilling i Theatrets Ensemble, han selv følte sig berettiget til.

Af nye Kræfter engageredes Fru *Evelyn Nathan*.

Fru Else Skouboe som Inge og Poul Martin Jørgensen som Staven
i »Løjtnantens civile Bror«.

I den forløbne Sæson blev Repræsentantskabets ihærdige Anstrengelser for at faa Statstilskudet forhøjet kronet med Held. Rigsdagen forhøjede Tilskudet fra 10,000 Kr. til 30,000 Kr. mod, at Aarhus Kommune bevilgede et fast aarligt Tilskud paa 20,000 Kr. i Tilknytning til Statstilskudet. Dette ordnedes paa den Maade, at Byraadet overførte de 20,000 Kr., det tidligere havde betalt Theatrets Orkestermedlemmer, til Theatrets Drift, saaledes at Theatret fremtidig blev frit stillet med Hensyn til Bestemmelsen om Orkestrets Størrelse.

Dette lykkelige Resultat oplevede Etatsraad *Filtenborg*, hvem denne Sags heldige Løsning havde ligget meget paa Sinde, desværre ikke at se. Han havde, sammen med sin Hustru, ved Sæsonens Slutning begivet sig paa en Rejse til Amerika og kom i Efteraaret syg hjem, mærket til Døden. Den 12. Oktober sov han stille hen.

Han havde været en meget nidkær Formand, der omfattede den forretningsmæssige Del af Theatrets Arbejde med aldrig svigtende Interesse; under hans Formandsskab var Theatret ført frem til en solid og sikker Position.

Som hans Efterfølger valgtes, med eenstemmig Tilslutning, Grosserer *L. Hammerich*, der allerede under Etatsraad *Filtenborgs* Rejse og Sygdom som konstitueret Formand havde ledet Forhandlingerne med Skuespillerforbundet.

I Repræsentantskabets Sammensætning skete der nogle Forandringer. Birkedommer *Aug. Goll* forlod Byen for at overtage Civildommerembedet i Københavns nordre Birk, og Hotelejer *Oluf Christensen* forlod Hotel Royal for at overtage Chefposten paa Hotel d'Angleterre.

Med *Aug. Goll* mistede Repræsentantskabet et af sine mest interesserede Medlemmer, og Sceneudvalget en værdifuld Kraft. Hans Forbindelse med Theatret blev dog ikke helt afbrudt ved denne Forflyttelse, idet han vedblev som korresponderende Medlem af Repræsentantskabet at varetage Theatrets Interesser, naar Lejlighed gaves.

Ved *Golls* Bortrejse blev Næstformandspladsen ledig; den besattes med Overretssagfører *Fr. Bayer*.

Grosserer
L. Hammerich.

Til nye Medlemmer af Repræsentantskabet valgtes Redaktør *K. Hansen*, Grosserer *Martin Hansen* og Adjunkt *J. Ramm*; de tog Plads henholdsvis i Sceneudvalget, Lejeudvalget og Kasseudvalget.

Da Theatrets økonomiske Forhold var blevet forbedrede, strømmede der mange Krav ind, som man ikke kunde sidde

Overretssagfører
Fr. Bayer.

overhørig. Det største af disse var en absolut nødvendig Ombygning og Udvidelse af Møbelmagasinet og Skuespiller-Garderoberne. Denne Forbedring opnaedes ved, at man sammenbyggede selve Theaterbygningen med Administrationsbygningen, hvorved et grimt, tomt Rum udfyldtes og inddrogtes under Theatret, hvilket tilmed medførte en Forskønnelse af Facaden mod Kannikegade. Samtidig blev hele Scenens Lysanlæg omlagt og forbedret. Dette var meget gammeldags og havde ofte

voldt Direktionen store Bryderier, naar der til en Forestilling skulde anvendes særlige Lyseffekter. Det nye Anlæg konstrueredes og indlagdes under Ledelse af Det kgl. Theaters Belysningsmester *Poul Nielsen*.

I December Maaned udbrød der ved Midnatstid en Ildbrand paa Theatret, der let kunde have faaet skæbnesvangre Følger. Ilden opstod paa Malersalen og bredte sig til hele Taget i den nordøstlige Fløj, men blev heldigvis opdaget og slukket, før den naaede de store, fyldte Garderobrum, der laa i Malersalens umiddelbare Nærhed. Belært af denne Advarsel vedtog Repræsentantskabet at indføre autoriseret Nattevagt, og for at formindske Brandfaren indenfor selve

Theatret fjernedes Snedkerværkstedet fra dette og henlagdes til en særlig Bygning, der rejstes paa Ejendommens Grund, Kannikegade 14.

Alle disse Forandringer paaførte Theatret en Udgift paa c. 80,000 Kr.; men takket være den forløbne gode Sæson og den endnu bedre følgende, kunde Theatret klare denne store Post uden Laan.

Scene af »Hævnen«.

Garde.

Fru Walleen.

Fru Lauritzen.

1920—1921 var en udpræget dansk Sæson, ikke et eneste fremmed Arbejde blev opført. Af de tretten forskellige Skuespil, der fremførtes, var kun de fem Repriser, heraf ét norsk, og Resten Nyindstuderinger. Blandt disse sidste fandtes tre originale og værdifulde Arbejder, der alle i høj Grad samlede Interessen om Theatret, nemlig Adjunkt *O. Münsters* »Hævnen«, *Guðmundur Kambans* »Vi Mordere« og *Carl Gandrups* Trilogi »Hexedans«.

Det blev en Sæson, hvori saavel Kunsten som Kassen kulminerede. De nærmest paafølgende kom til at lide stærkt under Manglen paa nyt dansk Repertoire. Som efter Aftale holdt de danske dramatiske Forfattere op med at skrive, og Theatrene fik travlt med at endevende Arkiverne og finde gamle Kassestykker frem, som de supplerede med Oversættelser af fremmede Forfatteres Arbejder. Og samtidig gik Billetsalget ned med c. 25 %. Efterkrigstidens Guldfloed var ved at ebbe ud.

Sæsonen indlededes som sædvanlig med den saakaldte

Rundskueforestilling, til hvilken der var valgt et nyt dansk Lystspil af *Egill Rostrup*: »Der var en Svend med sin Pige-lil«. Heri havde *Fru Ellen Kornbeck* som Etatsraaddatteren *Inga Borg* en af sine bedste Roller og suppleredes udmærket af *Poul Martin Jørgensen* som den unge Polytekniker *Carl Hill*, Søn af Minister, fhv. Maskinarbejder, *Frants Hill*, der spillede af *Peter Christiansen*. Som Universitetslæreren, Professor, Dr. phil. *Fritz Borg*, overraskede *Ejnar Larsen* ved en nuanceret og paa alle Punkter illuderende Fremstilling af den gamle Videnskabsmand. Det blev hans bedste kunstneriske Ydelse paa Aarhus Theater.

Rundskueforestillingen afløstes den 28. September af *Henri Nathansens* Skuespil »Daniel Hertz«, som tidligere havde været opført her paa Theatret under *Jacob Jacobsen* med *Aage Garde* som Daniel Hertz, hvilken Rolle hører til hans bedste fra den Tid. Skuespillet havde hvilet i mange Aar og blev nu genoptaget, dels fordi Direktionen gerne vilde fremføre et Arbejde af *Henri Nathansen*, dels fordi »Daniel Hertz«, foruden at give *Garde* Lejlighed til at spille en Rolle, der særligt laa for ham, ejede to Kvinderoller, der egnede sig særligt for to af Theatrets Skuespillerinder, nemlig *Fru Sommer* til *Fru Kornbeck* og *Fru Hertz* til *Fru Nathan*.

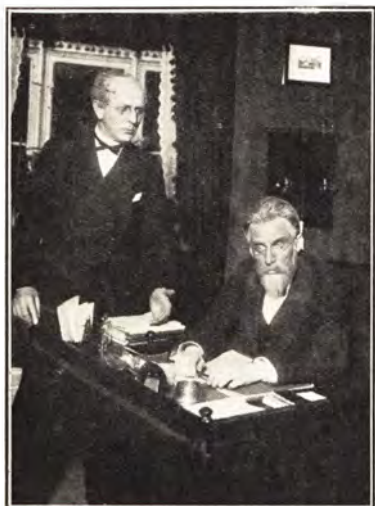
Skuespillet virkede stadigt smukt og levende, men maaske mindre stærkt end før Krigen. Dets Menneskelighed var stadig lige indtagende; men politisk var det, som havde

Garde som Daniel, Thejll som Gotfred og Axel Strøm som Gamle Hertz i »Daniel Hertz«.

Krigens revolutionære Efterdønninger gjort dets Konflikt for ubetydelig.

Den 10. Oktober opførtes for første Gang Adjunkt O. Münsters interessante Skuespil »Hævnen«. Det vakte overordentlig stor Opmærksomhed. Sammenspillet virkede for alles Vedkommende meget intimt og levende. For *Aage Garde* og *Axel Strøm* var der fortrinlige Opgaver i Adjunkt

Axel Strøm som Overlærer Strøm og Garde som Adjunkt Køster i »Hævnen«.

Køster og Overlærer Strøm. Men ogsaa Fru *Walleen* som Fru Køster og Fru *Henny Lauritzen* som den gamle gerrige Bedstemoder havde her to Roller, som gav dem Lejlighed til at skabe karakteristiske Skikkelser; ogsaa *Paul Martin Jørgensen* som Sønnen og Frk. *Astrid Jonassen* som Datteren spillede udmærket Komedie.

Bl. a. skrev »Jydsk Morgenblad« i sin Anmeldelse: »Skønt det var en Søndagspremière, og det ved saadanne tit og ofte er Publikums Lyst til at »more

sig«, der dominerer, formaade dette grumme alvorlige Problem-Skuespil at faa den ene Bifaldsstorm efter den anden til at rejse sig i det fyldte Teater. — — — — Det var især Direktør *Garde*, Bifaldet samlede sig om, og det med Rette. — Den Menneskefremstilling, denne trofaste og ærlige Kunstner ydede i Adjunkt Køsters Kæmperolle, indtager en Plads højt oppe i Rækken af de Skikkelser, Hr. *Garde* har givet Liv paa Aarhus Theaterscene. Saa naturligt og menneskeligt, saa lidt teateragtigt og netop derfor gribende Spil, falder det sjældent i en Tilskuers Lod at glæde sig over. Men

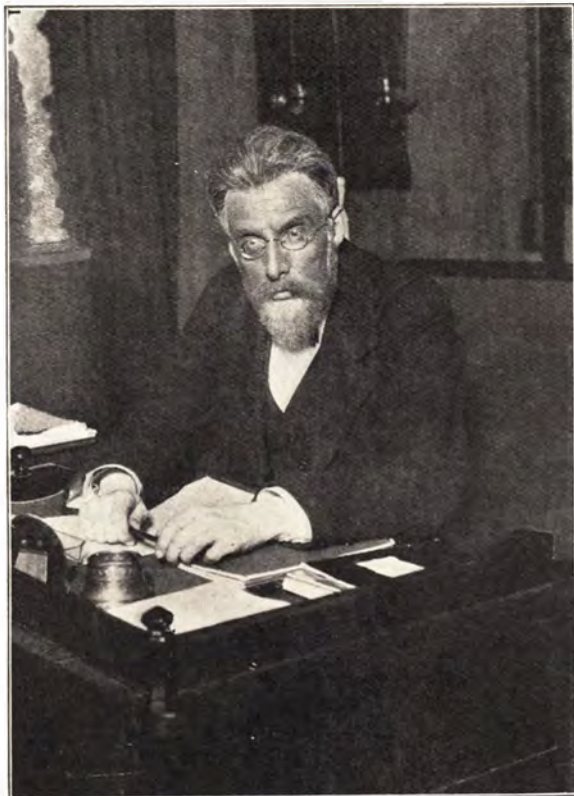
ogsaa Hr. *Gardes* Medspillende høstede deres velfortjente Del af Applausen.« —

I *Harald Tandrup's* »Kringleby« havde *Garde* brudt sit Princip med Hensyn til Gæstespil og engageret *Peter Nielsen* til at spille Konsul *Krajberg*. *Axel Strøm* vilde ellers have været selvskreven til at spille denne Rolle, men der fandtes i Stykket en anden Rolle, »Skyggen«, som laa særligt for hans Talent, og som i hans Hænder vilde blive til en ejendommelig og levende Skikkelse, som vilde hæve Stykket. Dette viste sig ogsaa at være rigtigt.

Paul Martin

Jørgensen var ogsaa udmærket som

Kommissen *Charles Frederiksen* og *Peter Christiansen* som Ejendomsmægleren. Som dennes Husholderske, *Ane Sjøberg*, havde Frk. *Laura Mogensen* en af de ganske smaa Roller, af hvilke hun ofte med sit pudsige og ejendommelige karikerende Talent har formet levende Skikkelser, der navnlig ved deres ydre Holdning staar meget forskelligartede for Erindringen.

Aage Garde som Adjunkt Køster i »Hævnen«.

Som Juleforestilling opførtes »Elverhøj«. Ogsaa til denne Forestilling maatte Direktør *Garde* undtagelsesvis indkalde Gæster. Fru *Walleen*, som i denne Sæson kun var knyttet til Aarhus Theater for enkelte Roller, ønskede ikke at udføre sin gamle Rolle fra Det kgl. Theater: Mor Karen, og *Poul Martin Jørgensen* var igen blevet syg og kom sig desværre aldrig mere. En Lungetuberkulose, der havde under-

Jon Iversen som Munk og
Fru Ellen Kornbeck som Bodil
i »Danser De?»

gravet hans Helbred gennem flere Aar, gjorde et Aars Tid senere Ende paa hans Liv. Ved Theatrets Hjælp fik han den bedste Pleje, dels i sit Hjem, dels paa Vejle fjord Sanatorium, og han havde intet Øjeblik under sin lange Sygdom Spekulationer for Udkommet. Hans tidlige Død følte af os alle som en stor Sorg.

Til Mor Karen i »Elverhøj« engageredes Fru *Gerda Christophersen* og til Ebbesen og Flemming *Jon Iversen* og *Harry Komdrup*. *Jon Iversen* forblev ved Theatret til Udgangen af

Sæsonen 1924—25 og fik mange store og fordringsfulde Roller betroet. Han udviklede sig fra lyrisk Elsker til en udmærket Karakterskuespiller og Sceneinstruktør og kunde saaledes vende fuldt udrustet tilbage til København.

I *Kambans* »Vi Mordere«, der kom op efter »Elverhøj«, vandt Fru *Else Skouboe* en meget betydelig Sejr som Mrs. Mc. Intyre. Hendes Sammenspil med *Aage Garde* var fortrinligt, og det meget interessante Skuespil, indtil da vel nok *Kambans* betydeligste, vakte i det hele stor Opmærksomhed.

Februar og Marts udfyldtes af to Lystspil: »Danser De?» af *Herdis Bergstrøm* og »Annemaries Giftermaal«, lokaliseret af *Anker Larsen* og *Paul Sarauw*; de morede begge Publikum og trak mange Folk i Theatret.

Den 28. Marts havde Theatret atter en litterær Premiére, nemlig paa *Carl Gandrups* tre Enaktere »Munken gaar i Enge«, »Aftenvisit« og »Komplet uskyldig«, der under

Aage Garde som Ernest og Fru Else Skouboe som Norma
i »Vi Mordere«.

Fællestitlen »Hexedans« havde deres Uropførelse i Aarhus. Ogsaa denne Forestilling vakte stor Opmærksomhed, navnlig dog det første af de tre Skuespil, der senere gjorde megen Lykke paa Det kgl. Theater. Som den sindssyge Musiker, Karl Vitus, havde *Aage Garde* atter en god Rolle.

Af de to andre Skuespil i Trilogien havde *Axel Strøm* sat »Aftenvisit« i Scene og spillede heri Chefredaktøren, medens Fru *Gandruf* spillede »En Dame«. Det tredje Skuespil, »Komplet uskyldig«, havde Forfatteren selv sat i Scene; heri fik *Hans W. Petersen* Lejlighed til at udfolde sit unge spænstige Humør.

I Slutningen af Marts og Begyndelsen af April skulde *de Féraudy* fra »Théâtre Français« give et Gæstespil med sit Selskab i København. Forinden havde Direktør *Garde* fra Paris faaet en Forespørgsel fra ham, om Aarhus Theater ikke kunde spille »En Folkefjende«, naar han kom til Danmark. Han vidste, at dette Skuespil havde været opført her Aaret forud og vilde gerne, da han forberedte en Opførelse

Scene af »Munken gaar i Enge«.

Garde.

Christiansen.

Fru Kornbeck.

af det paa »Théâtre Français«, se det i en nordisk Fremførelse. Paa denne Forespørgsel havde *Garde* svaret ja. Og denne Forespørgsel blev den første Oprindelse til de meget omtalte Repræsentationsforestillinger. Theatret havde i denne Sæson opført flere Skuespil, som var fortræffeligt egnede til at give et Indtryk af det selv og dets Arbejde. *Garde* fik da den Idé, at vi for en indbudt Kreds skulde give tre Forestillinger, bestaaende af: »En Folkefjende«, som udmærket repræsenterede vore Ibsen- og Bjørnson-Forestillinger, samt af »Vi Mordere« og »Hexedans«, to moderne danske Stykker. Alle tre Forestillinger var med i Theatrets Repertoire og

kunde saaledes give et Billede af Theatrets daglige Arbejde. Dette blev ogsaa forstaaet af vore Gæster. — Som *Louis Levy* skrev i »Tilskueren« (Maj 1921): »Det er naturligvis altid vanskeligt at bedømme et Teater efter nogle enkelte Forestillinger. Men lykkeligvis havde disse Forestillinger et tilforladeligt Præg, det var ikke Potemkin-Forestillinger, beregnet paa at overraske en naiv Presse, det var tydeligt nok selve Arbejdsdagen og Arbejdet, man mødte. — — — Vi skulde lære Arbejdet at kende i dets daglige Drift, vi skulde se dets sande Ansigt. Og intet ved disse Forestillinger ødelagde paa dette Punkt vor Tillid.« —

Idéen blev forelagt for Repræsentantskabet, som med stor Forstaaelse gik ind paa den og bevilgede de nødvendige Midler til dens Realisation.

Hovedformaalet var at give et Indtryk af den Maade, hvorpaa vi forvaltede vort Statstilskud. Vi havde jo ikke, som før omtalt, faaet Lov til at give en

Forestilling i København. Saa maatte vi jo invitere København til Aarhus. Det var en dristig Idé — men vi gjorde det, ikke fordi vi overvurderede vort eget Arbejde, men fordi vi vilde vise vor Vilje og vor Stræben, vort redelige Arbejde i den ærlige Kunst's Tjeneste.

Vi indbød til disse Repræsentationsforestillinger—der blev fastsat til den 1. April, Kl. 3 og Kl. 7½, henholdsvis: »Vi Mordere« og »Heksedans«, og til den 2. April, Kl. 2: »En Folkefjende«—Regeringen, Rigsdagen, Forfatterforeningen, Danske Dramatikeres Forbund, Skuespillerforeningen og

Axel Strøm som Chefredaktøren
og Fru Ingeborg Gandrup som
»En Dame« i »Aftenvisit«.

Skuespillerforbundet, Theaterdirektørforeningen, Det kgl. Theaters Direktion (som ikke kom), den københavnske Presse og Repræsentanter for hele Landets Presse, Odense Theaters Bestyrelse og Direktion, Foreningen af jyske Theaterejere, samt naturligvis alle lokale Autoriteter.

Med stor Tilslutning blev vor Indbydelse modtaget. Ved den Souper, som blev afholdt i Theatrets Restauration den

Frk. Mogensen som Fru Hansen og Jon Iversen som Direktør Hald i »Komplet uskyldig«.

første Aften, kunde vi glæde os over at have op mod halvandet Hundrede Gæster. Mange Taler blev holdt, der gav Udtryk for den Interesse, Forestillingerne havde vakt; af Rigsdagens Medlemmer talte bl. a. Finansudvalgets Ordfører Pastor *Laurson* og *Ove Rode*, der begge mente, at Statstilskudet blev forsvarligt forvaltet. Formanden, Grosserer *Hammerich*, og Direktør *Garde* gjorde Rede for vore Tanker og Maal.

Næsten alle vore Gæster blev til den sidste Forestilling Dagen efter.

I Rollebesætningen var der sket den Forandring, at Fru *Gandrup* havde overtaget Fru *Stockmann* med kort Varsel. Hun gled udmærket ind i den vel afstemte Forestilling. Til vore franske Gæster havde vi reserveret en hel Række i Theatret. — — Vore Gæster havde unægtelig haft to anstrengende Dage, men alle udtrykte de kun Glæde over Besøget i det jyske nationale Theater. Overvældende var den Anerkendelse, der mødte os, og som ogsaa fik Udtryk i hele Landets Presse. Danske Dramatikeres Forbund sendte *Garde* et Telegram, som særligt glædede ham, fordi det

viste, at det var lykkedes ham at naa et af de Maal, han havde sat sig.

»Paa Danske Dramatikeres Forbunds Vegne beder jeg Dem modtage en Hilsen i Anledning af Aarhus Theaters Præsentationsopførelse af nordiske dramatiske Arbejder i disse Dage. Forbundet ønsker gerne at udtale for Dem dets varme Tak for den store Interesse, De stedse har vist dansk dramatisk Digtning, og den kunstneriske Forstaaelse og lødige Udførelse, det danske Skuespil altid har faaet paa Aarhus Theaters Scene. Deres Opførelser i de sidste Dage viser hen til den store Fortjeneste, Aarhus Theater altid har indlagt sig ved at have en fyldig nordisk Repræsentation paa sit Repertoire. Vi beder Dem modtage vor hjerteligste Lykønskning og de bedste Ønsker om en fortsat god kunstnerisk Fremtid for den jyske Hovedstads nationale Scene.

P. B. V.

Otto Rung.«

Det havde været anstrengende og bevægede Dage. Direktøren og de fleste Skuespillere havde været i Ilden i alle tre Forestillinger — og Fester havde taget det meste af Nætternes Timer. Men alt var gaaet over Forventning. Theatret havde slaet et stort Slag — og havde sejret.

Ved Sæsonens Slutning forlod Fru *Walleen* helt Aarhus Theater, og, hvad der betød et meget stort Tab: Fru *Else Schouboe* og *Hans W. Petersen* udvandrede til »Det lille Theater« i København. Samtidig forlod *Ejner Federspiel* og *Poul Hofmann* Theatret for at tage Studieophold i Tyskland.

Af nye Kræfter engageredes Frk. *Carla Møller* fra Det kgl. Theaters Elevskole, Fru *Harriet Lehmann* samt Herrenerne *Johannes Guldbrandsen* og *Erik Winther*, der begge ønskede at vende tilbage til deres gamle Scene — og den unge *Poul Juhl* fra Det kgl. Theaters Elevskole.

Scene af »Brødrene Østermanns Huskors«.
Touborg Jensen. Christiansen. Fru Gandrup. Guldbrandsen.

Aage Gardes to sidste Sæsoner forløb uden større Begivenheder paa Kunstens Omraade. Repertoiret maatte søges frem, af sig selv kom meget lidt; det prægedes derfor i høj Grad af Repriser og fremmede Arbejder, der i Reglen kun toges op af Nød og Trang.

Fem nye originale danske Arbejder af Værdi viste sig dog i Løbet af de to Sæsoner, og de blev naturligvis straks erhvervede; men stor Succes fik intet af dem; kun et af dem, »Gamle Melodier«, opnaaede 21 Opførelser — ellers var det højeste Antal Opførelser 13.

Ligesom Prøverne skulde til at begynde i August 1921, blev *Garde* meget syg under sit Sommerophold paa Samsø og maatte lade sig indlægge paa Amtssygehuset i Aarhus, lidende af en hæftig Lungebetændelse.

Først hen i November kunde han atter melde sig til Tjeneste paa Theatret, og indtil da ledede *Axel Strøm* det kunstneriske Arbejde.

Rundskueforestillingen, der den 26. August indledede den

Scene af »Borgmesteren i Stilemonde«.
 Juhl Fru Lehmann. Strøm. Iversen.

22. Sæson — 1921-22 — var den svenske Forfatter *Oscar Wennerstens* morsomme Lystspil: »Brødrene Østermanns Huskors«, der blev en stor Publikums-Succes og gik 45 Gange. I den kvindelige Hovedrolle, Anna Søderberg, Husholdersken hos de tre gamle Ungkarle, var Fru *Ingeborg Gandrup* fortræffelig; hun fyldte hele Aftenen Scenen med Lune og Humør og fastslog, at hun besad store Evner for karakterfuldt Lystspil.

Johs. Guldbrandsen, der her havde sin første Rolle efter Genforeningen med Aarhus Theater, blev allerede i Sæsonens første Maaned ramt af et apoplektisk Anfald, der var saa alvorligt, at han ikke mere genvandt sine Kræfter. Han var sygemeldt Resten af den Sæson og døde i Begyndelsen af den følgende. Det blev saaledes kun en meget kort Tid, Theatret paany fik Glæde af hans Talent og Humør, som for nogle Aar siden havde skabt saa mange gode Resultater.

Sæsonens anden Forestilling var *Maeterlincks* smukke, triste Skuespil »Borgmesteren i Stilemonde«, hvori *Axel*

Strøm spillede Borgmesterens Rolle fint og stilfærdigt. Rollen laa maaske hans kunstneriske Naturel noget fjernt, men ved en stærk Nedstemning af sit Spil virkede han med ægte Følelse.

Fru *Lehmann Rosenberg*, der tidligere havde spillet paa

Erik Winther som Samuel Hofer og Fru Ingeborg Gandrup som Fru Irgens i »Skruen«.

Det kgl. Theater, Folketheatret og i Odense, havde som Isabella en meget smuk Debut her.

Derefter opførtes *Molbechs* »Ambrosius«, der nu havde hvilet saa længe, at Direktionen mente, det burde genoptages, ogsaa fordi Theatret i den unge *Povl Juhl* nu havde en lyrisk Skuespiller, der mentes at kunne udføre Hovedrollen. Trods sin manglende sceniske Erfaring og sin endnu usikre Teknik spillede *Povl Juhl* Rollen kønt og fint og med ikke ringe Virkning.

Egentlig havde det været Meningen, at »Ambrosius« kun skulde spilles som Eftermiddagsforestilling; men paa Grund af, at baade Direktør *Garde* og *Johs. Guldbrandsen* var syge, maatte *Axel Strøm* trække hele Læsset som Sceneinstruktør,

og da det viste sig, at Arbejdet med »Ambrosius« var langt større, end *Strøm* havde ventet, kom Theatret lidt bagud med Arbejdet paa den følgende Nyhed, »Skruen«, og »Ambrosius« maatte derfor udfylde Aftenerne paa en vanskelig Tid. Derved mistede det naturligvis en hel Del af

Scene af »Det gamle Hjem«.
Fru Lauritzen. Strøm. Fru Gandrup. Fru Kornbeck. Iversen.

sin Tiltrækning som Eftermiddags-Forestilling, hvorved Direktionens Planer forrykkedes betydeligt.

Paa *Carl Gandrups* Komædie »Skruen« havde Direktionen ventet en stor Succes, men blev sørgelig skuffet, idet det kun opnaaede 13 Opførelser. Grunden maa søges i, at Stykket kom for sent frem; det var blevet »sylvet« i København og burde have været opført mindst ét Aar tidligere; nu var Tiden løbet fra det, og det havde tabt sin Aktualitet.

Ved Premièren gjorde det overordentlig Lykke, og der blev spillet god Komædie af alle de Medvirkende; men Bladene spaaede det en kort Levetid, og Publikum reagerede overfor dette Fingerpeg. Der er navnlig Grund til at nævne *Jon Iversen* som Lægen og Fru Ingeborg Gandrup, der her,

som saa ofte før, paa en smuk Maade løste en stor Opgave i et af sin Mands Skuespil.

Gardes første Arbejde, efter at han atter havde meldt sig til Tjeneste paa Theatret, var at iscenesætte Juleforestillingen: »En Spurv i Tranedans«. Den gik en Maaned og gjorde Lykke, selv om *Erik Winther*, der spillede Peter Ravn, manglede noget af den gamle Komadies Stil. Fru *Ellen*

Kornbeck var en kvik og fornøjelig Mine Tokkerup.

Juleforestillingen afløstes af *Gustav Esmanns* »Det gamle Hjem«, hvori Hovedrollen, den gamle Frøken Urania, blev spillet overordentlig smukt og forstaaende af Fru *Henny Lauritzen*.

Paa dette Tidspunkt fik Direktionen Nys om, at *Egill Rostруп* havde skrevet et nyt Skuespil, »Lyse Camilla«, der ventede paa at komme op paa et københavnsk Theater, og da Aarhus Theater savnede et originalt dansk Skuespil, erhvervede det Stykket med Ret til at opføre det

Garde som Dr. jur. Hald, Peter Christiansen som Dommer Christensen og Fru Ingeborg Gandrup som Camilla i »Lyse Camilla«.

straks. Det var et meget interessant Arbejde, en sørgelig Familietragedie, der stærkt angreb det bestaaende Rets-system.

Premièrerepublikumet modtog det meget velvilligt, men trods et fortrinligt Spil faldt det alligevel. Navnlig Fru *Ingeborg Gandrup* som Lyse Camilla og *Peter Christiansen* som Dommer Christensen skabte lyslevende Mennesker. *Aage Garde*, der her optraadte første Gang efter sin Sygdom, og som havde sat Stykket i Scene, spillede Landsrets-

dommerens Rolle og Fru *Ellen Kornbeck* hans Hustru. Deres S sammenspil var smukt og ægte.

Den 24. Februar 1922 fejrede *Aage Garde* sit 25 Aars Skuespillerjubilæum med Opførelsen af *Olaf Hansens* »I Rungsted Kro«. Jubilæumsdagen var egentlig den 1. November, den Dag, han udførte sin første virkelige Rolle paa Dagmartheatret; men da laa han jo lænket til Sygelejet. Han havde længe vaklet mellem to Roller: *Johannes Ewald* og *Poul Lange*, men han valgte den første, fordi »I Rungsted Kro« var skrevet af en dansk Digter, der tilmed var blevet hans Ven.

Jubilæumsforestillingen blev en uforglemmelig Festaften for *Garde*. Fra alle Sider vistes der ham Venskab og Hengivenhed, og da han traadte ind paa Scenen mødtes han af et Bifald og en Blomsterregn, der var overvældende.

Om Festaftenens krev *Jyllandsposten*: »Den, der for otte Aar siden overværede Førsteopførelsen af »I Rungsted Kro« her paa Theatret, vil sikkert aldrig kunne glemme hin Aftens stærke Indtryk af Kunst, af Poesi og Skønhed, som strømmede ind mod Alle saavel fra Stykket som fra Udførelsen, der følte baaret oppe af den Glød og Begejstring, den Hengivelse i Opgaven, som skaber Kunst. Og den, der i Gaar Aftes overværede Skuespillets første Genopførelse ved Direktør *Gardes* 25-aarige Skuespiller-Jubilæum, vil aldrig glemme det Øjeblik af jublende og takfyldt Hyldest, der fra det festklædte Publikum, som havde fyldt

Aage Garde og Fru Ellen Kornbeck som Ægteparret i »Lyse Camilla«.

Theatret til sidste Plads, slog op mod Kunstneren ved hans Indtræden i første Akt og standsede Spillet, mens Blomsterne fra alle Sider dalede ned for hans Fod. Og endnu et festligt Øjeblik skabtes, da store Laurbærkranse efter Stykkets Slutning kastedes ned paa Scenen, og Jubilaren tilsidst traadte frem og i bevægede og festlige Ord takkede sit store Publikum for, hvad det gennem Aarene havde været for ham og for Theatret, hvis Leder han er.«

Efter Forestillingen samlede *Garde* paa Scenen med Repræsentantskabet, Skuespillerne og alle Theatrets Funktionærer, og Dagen efter blev der paa Hotel Royal af *Gardes* Venner givet en meget smuk Fest for ham og hans Hustru.

I Anledning af Jubilæet udkom et nydeligt lille Festskrift, der paa 51 Sider skildrede *Gardes* Arbejde og hans Kunst. Skriftet indeholdt Bidrag af *K. G. Brøndsted*, *Hans Bølling*, *Emil Fog*, *Carl Gandrup*, *Richardt Gandrup*, *August Goll*, *Sven Gundel* og *Olaf Hansen* og var i Beundring og Hengivenhed tilegnet Kunstneren, Vennen og Direktøren *Aage Garde*.

I den sidste Del af Sæsonen opførtes bl. a. *Peter Egges* muntre Tyvekomedie »Jakob og Kristoffer«. Mellem mange gode Præstationer er der Anledning til at nævne *Axel Jensens* Fiskeskipper Tobiasen. Hans barokke Lune, der ofte gjorde hans Spil utøjlet og for stærkt, havde her af en lille Rolle skabt en baade morsom og sandfærdig Skikkelse.

Sæsonens sidste Forestilling var den amerikanske Folkekomedie »Det tredie Skud«, som iscenesattes af *Egill Røstrup*, da *Garde* var optaget af andet Theaterarbejde, og *Axel Strøm* var syg.

I Sæsonens sidste Maaned planlagde Undervisningsminister *Appel* en Omordning af Administrationsforholdene ved Det kgl. Theater. Der blev ført Forhandlinger med Direk-

tør *Garde* om at overtage Stillingen som Direktør for Skuespillet. Han gik med store Betæneligheder til disse Forhandlinger, dels af Hensyn til de store Vanskeligheder, han vidste, der paa Det kgl. Theater vilde møde ham, og dels fordi han med Sorg tænkte paa at skulle forlade Aarhus Theater, som han følte sig knyttet til med inderlig Kærlighed. Han besluttede sig dog til sidst til at modtage Stillingen i København — men paa den Betingelse, at han blev endnu et Aar i Aarhus. Han vilde ikke sætte det Theater, som han skyldte saa meget, i den Forlegenhed at skulle skifte Direktør lige foran en ny Sæson. Dette fandt Ministeren naturligt, og *Poul Nielsen* blev da konstitueret for et Aar som Det kgl. Theaters Direktør. I Maj Maaned tog *Garde* til Schweiz for helt at genvinde sit Helbred, og vendte saa i Sommerens Løb hjem for at forberede sin sidste Sæson i Aarhus.

Ved Sæsonens Slutning forlod Fru *Nathan*, Frk. *Carla Møller* og *Ejner Larsen* Theatret. *Johs. Guldbrandsen*, der laa syg, vidste vi jo, at vi desværre ikke kunde regne med.

Som Erstatning for de Bortdragende engageredes *Søren Fjelstrup* og *Erik* og *Karen Henning-Jensen*.

Henning-Jensen havde i flere Aar været Odense Theaters Første-Kraft. Hans Engagement skulde blive af den største Betydning for Theatrets Fremtid, idet Kendskabet, som herigennem skabtes til hans Arbejde og hans Personlighed, dannede Betingelserne for Repræsentantskabets Valg af ham til *Gardes* Efterfølger, hvilket Valg fandt Sted i den kommende Sæson.

I Februar Maaned døde Redaktør *K. Hansen*, og Repræsentantskabet mistede i ham et Medlem, der interesserede sig stærkt for Theatrets Tarv, og som var afholdt af alle. Han havde i sin Tid, før han endnu var knyttet til Thea-

tret, været stærkt medvirkende til, at det opnaaede den officielle Anerkendelse, der laa i, at det fik Statstilskud. Som hans Efterfølger i Sceneudvalget indtraadte Lektor *Olaf Hansen*.

Aktieselskabet erhvervede atter i denne Sæson en Ejendom paa Skolegade — den tredie —, og en Udvidelse af Scenen mod Syd kan nu lade sig foretage, naar de nødvendige Midler kan skaffes. Arkitekt *Thorkel Møller* har udarbejdet Tegninger for en saadan Udvidelse, der ogsaa omfatter Theaterkaféen, og det maa haabes, at denne store Plan ved Borgerskabets Hjælp maa kunne realiseres indenfor en overskuelig Fremtid.

Scene af »Gamle Melodier«. 3. Akt. Bakkehuset.

Frk. Jonassen. Thejl. Fru Carla Christiansen. Henning-Jensen. Strøm. Fru Lehmann.
Juhl. Frk. Mogensen.

I Sæsonen 1922—23, *Aage Gardes* sidste, fejrede Aarhus Theater, den 23. September, 200-Aarsdagen for »Den danske Skueplads«s Oprettelse med en Festforestilling, bestaaende af følgende Prolog: »Den danske Tunge« af *Hans Hartvig Seedorff-Pedersen*, fremsagt af Direktøren, og *Holbergs* »Jeppe paa Bjærget«.

PROLOG.

I.

Et nyt Aarhundred hæver højt sin Bølge,	Vi hilser Bølgens Kraft og Bølgens Veje.
der stejler, skumblaa, mod en bleg Azur.	Stærk, stor og stille favner den et Land,
Saa segner den, med Stjærner i sit Følge,	hvis Skønhed blev et tusindaarigt Eje
og glider langsomt frem mod Dan- marks Mur.	for Drømmens Mø og Daadens mun- tre Mand.
En Farvevifte funkler over Vandet, en Straalebue spænder ud sit Slør...	Og aner vi i Dag den Bølge bruse med Fremtids Stemmer i sit dybe
Og rolig spejler Havene — og Lan- det —	Kog,
den Tid, der lever, og den Tid, der dør.	da hører vi vor egen Skæbne suse og tale til os i vort eget Sprog.

Ja dette Sprog, »hvori vort Hjærte
gynger«,
det hyller os paany i Duft og Klang.
Og nu — som før — vort Riges Liv
forynger
sin lyse Kraft ved Kildens dybe
Sang.

Det samme Sprog, der synger os i
Møde,
sang stærkt og stolt, da Danmarks
Stjerne steg.
Og det skal synges, naar vi selv er
døde,
som Aftensuk i Landets sidste Neg.

En Høvdingsøen af Folkets egen
Stamme,
det var et Sprog, — det var vort
Sprog e n g a n g.
Hans Hu var Ild. Hans Hjærte var
en Flamme,
der fyldte Brystet og slog ud som
Sang!

Hans Røst gav Kraft til Vølvens
dunkle Tale
og lagde Farve over Folkets Ord.
Den fyldte som en Vellyd Danmarks
Dale.
Og selv i Stenen satte den sit Spor.

Vi seer endnu hiin folkebaarne Herre.
Mod Tidens Taager funkler hans
Profil...
Siig, var det ham, der trak med Ar-
mods Kærre
og gik en Betlervandrings tunge Mil?

Var det i Kongesønnens Tiggerpose
— med tyske Ord og franske Brokker
fyldt —
at Sprogets Blomst blev til en duft-
løs Rose
og Ordets Guld til noget blot —
forgylt!

Jo, det var ham. Et Herskerbarn i
Pjalter, —
saaledes sad engang det danske Sprog
og kasted Røgelse paa fremmed Alter,
til Røgen bed ham i de svulne Laag.
Han bytted bort sin Vams mod al-
skens Flitter,
han gav sin Elskov for lidt fransk
Amour...
Og Harpens Strænge blev et
Fængselsgitter;
han selv en Fange — i et selvgjort
Bur.

Da lød en Røst: »Rejs dig paany af
Støvet
og stem igen den stærke, gyldne
Stræng,
hvis første Tone sang i Egeløvet,
dengang du saae dig selv som tolv-
aars Dreng«.
Og Sproget rejste sig: »Min Haand
har famlet,
og jeg har trællet under andres Aag...
Men klædt i Klude var dog Hamlet
H a m l e t !
Og selv er jeg endnu: — Det danske
Sprog.

II.

Saa fyldte atter Sangen Danmarks
Skove
og slog sin Bølge om de danske
Sind.
Hvert Jomfruhjærte kunde næppe
sove
for Tonesus i Gaardens gamle Lind.

Og trued Klagen atter med at falde,
saae Sangens Sønner Blomsten kvalt
af Korn:
da skænked een — den største af dem
alle —
sin Ungdoms Vin i Versets gyldne
Horn.

Saa sprang de da, de sorte, danske
 Synder
 som Lopper rundt i Dagens unge
 Lys.
 Og naar igen en Mørketid begynder:
 ved Holbergs Værk skal Landets
 Luft fornys.

Thi een han skænkede Tankens frie
 Tøjler, —
 skønt han stod bagest i det lange Tog:
 Det var A c t e u r e n — dengang kun
 en Gøgler —
 som Holberg hentede frem fra Mørkets
 Krog.

IV.

Der gik et Gisp igennem Modens Sale!
 Man smilte, lo og læspeede — paa
 Fransk:
 »Mon Dieu, de vover, disse usle Karle,
 at tugte os — og tugte os paa
 Dansk!»
 Det skræmte lidt kun Holbergs unge
 Væbner.
 Sit frie Sværd mod Smagens Nar han
 svang...
 Og Bønder rejste sig som tunge
 Skæbner
 og lyttede undrende til Sværdets Klang.

Han lyste op i alle skumle Kroge
 med Kundskabs Lygte — og Satirens
 Kost!
 Snart svam det ganske Danmark i en
 Taage
 af flænget Spindelvæv og Støv og
 Rust.
 Og stod en Tid som Tempelpost alene
 Theatret i det gamle København:
 vi glemmer ej, at ogsaa d e n n e
 S c e n e
 blev født og døbt i Holbergs store
 Navn.

En Skueplads blev hele Danmarks Rige,
 fra Soer til Havn, fra Anholt og til
 Aars;
 snart kæmpede imod Avind og Intrige
 Pernille, Henrik, Arv og Peder
 Paars...
 Acteuren lo med sine unge Øjne,
 hvis Vaarblik jog mod Landets skjulte
 Fejl.
 Han blev for Livet med dets Last og
 Løgne
 Samvittighedens Røst og Sandheds
 Spejl.

Her kæmpede vi for Sprogets Flugt
 og Klange.
 Og noget lykkedes — og andet brast.
 I Tider, der var muntre eller trange
 vi klamred os til Sprogets Fane
 fast.
 Og vender Lykken ingensinde Hælen
 til den, der fægter for sin Ungdoms
 Tro
 og gemmer Ordets rene Ild i Sjæl-
 len:
 skal ogsaa h e r ny Kunst og Fremtid
 groe!

V.

Nu hæver et Aarhundred højt sin
 Bølge,
 hvor tvende Sekler sank i Tidens
 Nat.
 Og Stjærner sejler frem i Stjærners
 Følge
 og lyser for en Stund. Og slukkes
 brat.

Dog er det, som om Tiden endnu
 dvæler
 et kort Sekund og mindes, hvad den
 gav . . .
 Mens Sproget, Folket og vor Fremtid
 knæler
 i Troe og Tak ved Ludvig Holbergs
 Grav.

Hans Hartvig Seedorff Pedersen.

Trods en næppe overstaaet alvorlig Sygdom udførte *Peter Christiansen* sin Glansrolle *Jeppe* og spillede den lige saa ypperligt og levende som tidligere.

Theatret var fyldt af et festklædt Publikum.

Den 24. September opførtes for første Gang »Gamle Melodier«, der blev en meget smuk Forestilling. *Erik Henning-Jensen* havde heri sin første store Rolle paa Aarhus Theater som *Weyse* og vakte Opmærksomhed ved et baade klogt og følelsesfuldt Spil. Fru *Kornbeck* var fin og nydelig som *Julie Tutein* og af *Rahbek* og *Kamma* havde *Axel Strøm* og Fru *Harriet Lehmann* skabt interessante og troværdige Figurer.

Den 3. November havde *Axel Strøm* 25 Aars Skuespillerjubilæum, og han havde til sin Beneficeforestilling valgt *Sutros'* Skuespil: »Mands Vilje« (*The choice*), som her fik sin Førstepførelse i Danmark.

I Stykkets Hovedrolle, den mægtige Fabriksdirektør *John Ingleby Cordways*, havde *Strøm* fundet en Rolle, der særligt interesserede ham, og som han gennemførte med stor Kraft. Hans Fremstilling hilstes med stærkt Bifald af det fulde Hus.

Paa en Maade var det tillige en Slags Afskedsforestilling for *Axel Strøm*; han havde allerede paa dette Tidspunkt offentligt meddelt, at han ikke vilde fortsætte sin Virksomhed ved Aarhus Theater under en ny Direktør.

Sæsonens interessanteste og ejendommeligste Forestilling

Strøm som *John Cordways* og Fru *Lehmann* som *Lady Clarissa* i »Mands Vilje«.

blev vel nok *Svend Clausens* »Bureauslaven«, der havde Première den 15. Oktober. »Bureauslaven« var en usædvanlig Forfatterdebut, og ubegribeligt er det, at dette Skuespil ikke er opført paa noget andet Theater. Det røber et stærkt og originalt Talent — Aarhus Theater regner det for en af de interessanteste og værdifuldste Forestillinger, det har

Aage Garde som Schultz og Henning-Jensen som Assessoren
i »Bureauslaven«.

fremført. Det var Direktionen en meget stor Skuffelse, at det ikke vakte den Opmærksomhed, det fortjente. Kun »Demokraten« vurderede helt ud dette nye Talent i vor samtidige, noget fattige, dramatiske Literatur.

Aage Garde og *Erik Henning-Jensen* spillede de to Hovedroller, Registrator Schulze og Assessoren; deres Sammenspil blev i bedste Forstand intimt. *Gardes* Fremstilling af den gamle, udslidte og af bureaukratisk Hovmod mishandlede Kontormand blev en kunstnerisk Ydelse paa Højde med hans bedste.

Garde havde i sin Tid begyndt sin Virksomhed som Direktør for Aarhus Theater med en Operette »Mis He-

lyet«; siden havde denne Kunstart ikke været synderlig dyrket her; men nu, i sin sidste Sæson, fik han Lyst til atter at gøre et Forsøg i denne Retning, og det lykkedes over al Forventning. Det var den uopslidelige »Frøken Nitouche«, der valgtes, og endda til Juleforestilling, og en af Byens Damer, Fru *Nina Hoeck*, født Sommerfeldt, der havde

Scene af »Milepæle«. 1. Akt.

Fru Lauritzen. Garde. Fru Gandrup. Fjeldstrup. Fru Kornbeck. Iversen.

ønsket at udføre Denises Parti, blev engageret hertil. Samtidig engageredes Sangeren *Edgar Hansen* til at spille *Fernand de Champlatreux's* Rolle.

Den morsomme Operette med de kendte, iørefaldende Melodier blev en stor Succes og naaede 37 Opførelser.

I denne Sæson indførtes de populære Juleferie-Eftermiddagsforestillinger for Børn. Forsøget gjordes med *Axel Breidahls* morsomme Børnekomedie »Den lille Rødhætte«, hvori Frk. *Astrid Jonassen* henrykkede alle Aarhusbørn som en lille nydelig, helt illuderende Æventyrpige. Den 4. Februar genopførtes det engelske Skuespil »Milepæle«, der i *Jacob Jacobsens* sidste Sæson havde haft en meget stor Succes. Det

Scene af »Milepæle«. 3. Akt.
 Fru Gandrup. Fru Kornbeck. Garde.

fik det ogsaa nu ved Genoptagelsen. Rollerne klædte Personalet. Som John Read havde *Aage Garde* sin sidste nye Rolle paa Aarhus Theater.

Fru Susanne Friis som Hanne, Jon Iversen som Overlæreren og Søren Fjelstrup som Præsten i »Ungdomskilden«.

Af Eftersæsonens øvrige Forestillinger er der kun Grund til at nævne *Harald Bergstedts* lille, muntre og poetiske Skuespil »Ungdomskilden«. Den kvindelige Hovedrolle, den lille yndige Hanne, blev smukt spillet af den talentfulde Fru *Susanne Friis* som Gæst. Fruen blev derefter fast engageret til Aarhus Theater for kommende Sæson.

Den 25. April tog *Aage Garde* Afsked med sit store Publikum som Poul Lange. Hans gamle

Medspillende, Fru *Forchhammer* og *Robert Neiiendam*, viste ham den Opmærksomhed at komme herover og spille deres tidligere Roller som Tora Parsberg og Arne Kraft.

Det blev en uforglemmelig Aften for *Garde*. Huset var udsolgt og Publikum festklædt — og Aftenens festlige Karakter markeredes straks ved et særligt Festprogram.

Om Aftenens Forløb skrev Jyllandsposten: »— — — Men til alt dette kom saa endelig hele Afskedsstemningen med Hr. *Aage Garde* som dens Genstand. Med et mægtigt Bifald blev han modtaget ved sin Entré som Poul Lange i 1. Akt, et Bifald, der paany brød løs, bestandig kraftigere, ved hvert Tæppefald, og tilsidst samlede sig i en hel Ovation, da Stykket var endt. Sin Rolle gennemførte han med den Inderlighed og Hengivelse i Spillet, som netop har gjort denne Rolle til hans bedste. Paa smukkere Maade kunde han ikke tage Afsked med sit Publikum.

Og da han til Slut henvendte Ordet til Publikum og udtalte, at han ikke saa længe, han lever, vil glemme Aarhus, og ønskede Theatret Fremgang, saa det i Tiden maatte komme til at løse større og større Opgaver, og endelig bevæget bragte sin Tak til Alle, der havde hjulpet ham i hans Gerning, Tilskuerne, Kammeraterne, Funktionærerne, Repræsentantskabet — ja, da slog en Bølge af Sympathi op mod ham. Paa ny rejste Bifaldet sig, og Gang paa Gang maatte han frem, inden Tæppet gik endeligt og for aller sidste Gang ned for ham her paa Aarhus Theater.« —

Fra Parkettet udbragte *Olaf Hansen* et Leve for *Garde*.

Som Anerkendelse for sit store og fortjenstfulde Arbejde ved Aarhus Theater blev *Aage Garde* efter Indstilling af Undervisningsminister *Appel* af Hans Majestæt Kongen udnevnt til Ridder af Dannebrog.

Siden Direktør *Garde* i 1913 tiltraadte Stillingen som Aarhus Theaters Direktør, var alle Forhold undergaaet en

stor Forandring. Krigstidens mægtige Begivenheder havde omvurderet alle Begreber og alle Værdier. Ogsaa Pengene havde forandret Værdi.

Theatrets Indtægter og Udgifter var blevet fordoblede. Gagebudgettet var steget fra 50,000 Kr. til 115,000 Kr.

Theatrets Lokaler var blevet udvidede og ombyggede. Materiel, Dekorationer og Kostumer var blevet forbedrede og forøgede. Theatrets Gæld var blevet betalt.

Vort Arbejde, Repræsentantskabets og Direktionens fælles Bestræbelser havde baaret Frugt.

Lykkelige Omstændigheder havde bidraget til det gode Resultat.

Byen var vokset, Befolkningsmængden betydelig forøget. Vi havde oplevet Krigsaarenes og de første Efterkrigsaares gode Konjunkturer; men først og fremmest var vi blevet støttet af Statens Tilskud — først med 10,000 Kr. om Aaret, senere med 30,000 Kr. — og af Aarhus Kommunes Tilskud.

I de store Summer, der medgaar til et stort, moderne Theaters Drift, tæller disse Tilskud ganske vist ikke overdreven meget; men de har dog været Theatret til uvurderlig Hjælp, og uden dem vilde det slet ikke kunne eksistere i sin nuværende Form.

Theatrets kulturelle Indsats i Byens Liv har i *Gardes* ti Aar været meget stor; det anerkendes fra alle Sider. Værdien af hans Arbejde er meget betydelig, og hans Navn vil for stedse med Hæder være indskrevet i Aarhus Theaters Historie.

Repertoiret i Sæsonerne 1913-14—1922-23.

14. Sæson. 1913—14.

29. Aug. 1913.	<i>Drachmann</i> : Dansen paa Koldinghus ...	opf. 15	Gange
29. - -	<i>Holberg</i> : Henrik og Pernille	- 15	-
9. Septb. -	<i>E. Audran og Boucheron</i> : Miss Helyett, Operette	- 9	-
19. - -	<i>Svend Rindom og Egill Rostrup</i> : Gammel Kærlighed	- 10	-
21. - -	<i>Holger Rasmussen</i> : Den sorte Panter (efter <i>Will. Magnay</i>)	- 10	-
5. Oktb. -	<i>Rivoire og Besnard</i> : Min Ven Teddy ...	- 19	-
24. - -	<i>Johan Sigurjónsson</i> : Bjærg-Eyvind og hans Hustru	- 13	-
9. Novb. -	<i>Edgar Collin, Alfr. Ipsen og Vilh. Øster- gaard</i> : Et Folkesagn (efter <i>Bournonville</i>)	- 25	-
3. Decb. -	<i>Holberg</i> : Jacob von Thyboe	- 5	-
14. - -	<i>Dennery og Mallian ved Paul Marcussen</i> : En Kvinde af Folket	- 9	-
26. - -	<i>Bayard Veiller</i> : Lovens Arm	- 22	-
11. Jan. 1914.	<i>Vilh. Østergaard</i> : I Skovridergaarden (efter <i>Bauditz</i>)	- 10	-
16. - -	<i>Olga Ott</i> : Lille Eva	- 12	-
30. - -	<i>Johan Skjoldborg</i> : Mikkel Larsens Dreng	- 17	-
20. Febr. -	<i>Julius Magnussen</i> : Skyldig eller uskyldig?	- 12	-
6. Marts -	<i>Olaf Hansen</i> : I Rungsted Kro	- 18	-
22. - -	<i>Bischitzky</i> : Excellencen Max	- 5	-
29. - -	<i>Johanne Luise Heiberg</i> : En Søndag paa Amager	- 10	-
29. - -	<i>Delphine de Girardin</i> : Man dør ikke af Glæde	- 10	-
5. April -	<i>Charlotte Birch-Pfeiffer ved H. P. Holst</i> : Et Vajsenhusbarn	- 4	-
13. - -	<i>Pierre Decourcelle</i> : De smaa Landstrygere	- 11	-
30. - -	<i>Poul Levin</i> : Flugten til Amerika	- 7	-
Ialt 248 Forestillinger.			

15. Sæson. 1914—15.

28. Aug. 1914.	<i>Olaf Hansen</i> : I Høstnatten	opf. 5	Gange
28. - -	<i>Gade</i> : Elverskud	- 5	-

1. Septb. 1914.	<i>Orla Bock og Henrik Malberg: Bolettes</i>			
	Brudefærd	opf.	9	Gange
11. - -	<i>Bernh. Shaw: Pygmalion</i>	-	22	-
15. - -	<i>Henrik Ibsen: Vildanden</i>	-	7	-
23. - -	<i>Overskou og A. L. Arnesen: Capriciosa</i>	-	20	-
1. Novb. -	<i>Felix Salten: Fra den anden Bred</i>	-	6	-
1. - -	<i>P. Chievitz og Ad. Recke: For Alvor</i>	-	6	-
8. - -	<i>Henry Bernstein: Tyven</i>	-	14	-
25. - -	<i>Montgomery: Rede Penge</i>	-	16	-
13. Decb. -	<i>Chr. Klein: Den gamle Pianist</i>	-	13	-
26. - -	<i>Jules Verne og Dennery ved Erik Bøgh:</i> Jorden rundt i 80 Dage	-	37	-
22. Jan. 1915.	<i>Carl Gandrup: Lazarus</i>	-	7	-
22. - -	<i>Aug. Enna: Elskovs Guld, Pantomime</i> ...	-	7	-
5. Febr. -	<i>P. Fristrup (efter Selma Lagerlöf): Hus-</i> mandstøsen	-	23	-
28. - -	<i>Valborg Hansen: Kærlighedens Ret</i>	-	11	-
14. Marts -	<i>Herm. Petersen og Olfert Jespersen:</i> Molboerne	-	9	-
5. April -	<i>Einar Christiansen: Manden paa Højriis</i>	-	12	-
22. - -	<i>Sophus Michaëlis: Revolutionsbryllup</i>	-	10	-
4. Maj -	<i>Leo Lenz: Fattig og rig</i>	-	7	-
Ialt 240 Forestillinger.				

16. Sæson. 1915—16.

29. Aug. 1915.	<i>Hjalmar Bergström: Møntergade 39</i>	opf.	18	Gange
19. Septb. -	<i>Paul Lindau: Den anden</i>	-	12	-
26. - -	<i>Ingeborg Vollquartz og Egill Rostrup:</i> Petersen og hendes Søstre	-	15	-
3. Oktb. -	<i>Bj. Bjørnson: Paul Lange og Thora Parsberg</i>	-	14	-
24. - -	<i>Gaillavet og de Flers: Det skønne Eventyr</i>	-	19	-
14. Novbr. -	<i>Svend Rindom: Fred paa Jorden</i>	-	30	-
12. Decbr. -	<i>Henrik Christiernsson: Gurli</i>	-	13	-
26. - -	<i>George R. Sims: London i Lygteskær</i> ...	-	50	-
11. Febr. 1916.	<i>Olaf Hansen: Tornerose</i>	-	23	-
5. Marts -	<i>Molière: Tartuffe</i>	-	5	-
17. - -	<i>Olga Ott: Stridens Æble</i>	-	13	-
5. April -	<i>Selma Lagerlöf: Dunungen</i>	-	14	-
24. - -	<i>Chr. Gjerløv: Under Værgeraadet</i>	-	6	-
Ialt 233 Forestillinger.				

17. Sæson. 1916—17.

27. Aug.	1916.	<i>Chr. Gjerløv: Under Værgeraadet</i>	opf. 33	Gange
22. Septb.	-	<i>Einar Christiansen: Fædreland</i>	12	-
8. Oktb.	-	<i>Edg. Høyer: Prinsessen og den hele Verden</i>	21	-
22.	-	<i>George R. Sims: London i Lygteskær</i> ...	7	-
1. Novb.	-	<i>Carit Etlar: Fangen paa Kalø</i>	27	-
29.	-	<i>Molière: Tartuffe</i>	2	-
3. Decb.	-	<i>Holberg: Jean de France</i>	7	-
3.	-	<i>Carl Gandrup: Lazarus</i>	7	-
10.	-	<i>Henrik Ibsen: De unges Forbund</i>	10	-
26.	-	<i>Megine og Hackett: Avertér</i>	33	-
18. Jan.	1917.	<i>Leth-Hansen: Ungdomsleg</i>	14	-
4. Febr.	-	<i>Johan Bojer: Sigurd Braa</i>	27	-
4. Marts	-	<i>Reizenstein: Paa Anklagebænken</i>	23	-
9. April	-	<i>Verdi: Troubaduren, Opera</i>	9	-
18.	-	<i>George Broadhurst: Købt og betalt</i>	11	-

Ialt 235 Forestillinger.

18. Sæson. 1917—18.

26. Aug.	1917.	<i>Niels Hoffmeyer og Erik Holberg: Alverdens Synd</i>	opf. 35	Gange
3. Oktb.	-	<i>Helge Rode: Det store Forlis</i>	16	-
14.	-	<i>Edg. Høyer: Familien Jensen</i>	23	-
4. Novb.	-	<i>Molière: Scapins Skalkestykker</i>	23	-
4.	-	<i>Harald Bergstedt og Fritz Holst: Fanden i Gammelby</i>	29	-
29.	-	<i>Svend Rindom: Det sorte Faar</i>	29	-
26. Decb.	-	<i>Gerhart Hauptmann: Klokken, der sank</i>	8	-
13. Jan.	1918.	<i>Alfr. Sutro: Udenfor Murene (The two virtues)</i>	35	-
17. Febr.	-	<i>Guillard og Decourcelle: Den sidste Nat</i>	23	-
17.	-	<i>C. Hostrup: Feriegæsterne</i>	23	-
6. Marts	-	<i>Olga Ott: Skjulte Kampe</i>	16	-
1. April	-	<i>Gounoud: Faust, Opera</i>	13	-
10.	-	<i>Bj. Bjørnson: Geografi og Kærlighed</i> ...	13	-
26.	-	<i>P. A. Rosenberg: Kunstnerneraturer</i>	7	-

Ialt 240 Forestillinger.

19. Sæson. 1918—19.

25. Aug. 1918.	<i>Herdis Bergstrøm</i> : Drengene fra Amerika	opf. 38	Gange
29. Septb. -	<i>Otto Rung</i> : Fanevagt	- 7	-
6. Oktb. -	<i>v. d. Lyhe Zernichow</i> : Som et Menneske saar —	- 7	-
16. - -	<i>Bj. Bjørnson</i> : Over Evne. Første Stykke	- 18	-
3. Novb. -	<i>Carl Gandrup</i> : Født Andersen	- 35	-
26. Decb. -	<i>Chr. Bogø og Ravn Jonsen</i> : Barken Mar- grethe af Danmark	- 41	-
30. Jan. 1919.	<i>Martin Andersen Nexø</i> : Folkene paa Dan- gaarden	- 7	-
9. Febr. -	<i>Gustav Esmann</i> : Den kære Familie	- 6	-
18. - -	<i>Holberg</i> : Den Vægelsindede	- 4	-
23. - -	<i>Jens Locher</i> : Hausse	- 19	-
23. Marts -	<i>Olaf Hansen</i> : Gøgen	- 25	-
3. - -	<i>Victor Massé, Barbier og Carré</i> : Jeanettes Bryllup. Opera comique	- 7	-
3. April -	<i>Leoncavallo</i> : Bajadser. Opera	- 7	-
Ialt 214 Forestillinger.			

20. Sæson. 1919—20.

24. Aug. 1919.	<i>Svend Rindom</i> : Tyrannens Fald	opf. 48	Gange
5. Oktb. -	<i>Otto Benzon</i> : Moderate Løjer	- 19	-
19. - -	<i>Henrik Ibsen</i> : En Folkefjende	- 17	-
9. Novb. -	<i>Edg. Høyer</i> : Hendes Type	- 27	-
3. Decb. -	<i>Holberg</i> : Jeppe paa Bjerget	- 26	-
26. - -	<i>Shakespeare</i> : En Skærsommernatsdrøm ...	- 21	-
25. Jan. 1920.	<i>Carl Gandrup</i> : Dybet	- 28	-
29. Febr. -	<i>Chr. Bogø og Axel Strøm</i> : Springende Løver, Hjærter i Brand	- 24	-
5. April -	<i>William Norrie</i> : Løjtnantens civile Bror	- 20	-
Ialt 232 Forestillinger.			

21. Sæson. 1920—21.

27. Aug. 1920.	<i>Egill Rostrup</i> : Der var en Svend med sin Pigelim	opf. 36	Gange
28. Septb. -	<i>Henri Nathansen</i> : Daniel Hertz	- 6	-
10. Oktb. -	<i>O. Münster</i> : Hævnen	- 11	-
24. - -	<i>Harald Tandrup</i> : Kringleby	- 24	-

7. Novb. 1920.	<i>William Norrie: Løjtnantens civile Broder</i>	opf. 3	Gange
21. - -	<i>Elith Reumert: Nøddebo Præstegaard</i> (efter <i>Henrik Scharling</i>)	- 33	-
26. Decb. -	<i>J. L. Heiberg: Elverhøj</i>	- 28	-
28. Jan. 1921.	<i>Gudmundur Kamban: Vi Mordere</i>	- 14	-
13. Febr. -	<i>Herdis Bergstrøm: Danser De?</i>	- 26	-
27. - -	<i>Frantz Fonson og Fernand Wicheler</i> ved <i>Anker Larsen og Poul Sarauw: Anne-</i> <i>maries Giftermaal</i>	- 14	-
28. Marts -	<i>Carl Gandrup: Hexedans (Munken gaar</i> <i>i Enge, Aftenvisit, Komplet uskyldig)</i>	- 16	-
2. April -	<i>Henrik Ibsen: En Folkefiende</i>	- 1	-
17. - -	<i>Olaf Bull og Helge Krog: Kærlighedens-</i> <i>Farce</i>	- 12	-
Ialt 227 Forestillinger.			

22. Sæson. 1921—22.

26. Aug. 1921.	<i>Oscar Wennersten: Brødrene Østermanns</i> <i>Huskors</i>	opf. 45	Gange
9. Oktb. -	<i>Maurice Maeterlinck: Borgmesteren i</i> <i>Stilmonde</i>	- 13	-
23. - -	<i>Molbech: Ambrosius</i>	- 23	-
13. Novb. -	<i>Carl Gandrup: Skruen</i>	- 13	-
30. - -	<i>J. H. Montgomery: Den nøgne Sandhed</i>	- 12	-
8. Decb. -	<i>Elith Reumert: Nøddebo Præstegaard</i> (efter <i>Henrik Scharling</i>)	- 8	-
26. - -	<i>C. Hostrup: En Spurv i Tranedans</i>	- 26	-
22. Jan. 1922.	<i>Gustav Esmann: Det gamle Hjem</i>	- 21	-
10. Febr. -	<i>Egill Rostrup: Lyse Camilla</i>	- 9	-
26. - -	<i>Olaf Hansen: I Rungsted Kro</i>	- 15	-
12. Marts -	<i>Peter Egge: Jakob og Kristoffer</i>	- 17	-
2. April -	<i>C. Pollock: Det tredje Skud</i>	- 18	-
Ialt 228 Forestillinger.			

23. Sæson. 1922—23.

25. Aug. 1922.	<i>Fleming Lynge og Svend Rindom: Ver-</i> <i>densry</i>	opf. 28	Gange
23. Septb. -	<i>Holberg: Jeppe paa Bjerget</i>	- 1	-
24. - -	<i>Verner Nielsen: Gamle Melodier</i>	- 21	-

29. Septb. 1922.		<i>Holberg: Jeppe paa Bjærgen</i>	opf. 6 Gange	
8. Oktb.	-	<i>Einar Christiansen: Frk. Bodil og hendes Broder</i>	- 8	-
15.	-	<i>Svend Clausen: Bureauslaven</i>	- 11	-
5. Novb.	-	<i>Alfred Sutro: Mands Vilje</i>	- 8	-
19.	-	<i>Rich. Schrøder: En Børsbaron (efter K. A. Görner)</i>	- 27	-
26. Decb.	-	<i>Hervé, Meilhac og Millaud: Frøken Nitouche, Operette</i>	- 37	-
28.	-	<i>Axel Breidahl: Rødhætte</i>	- 11	-
21. Jan. 1923.		<i>Vilh. Østergaard: I Skovridergaarden (efter Sophus Bauditz)</i>	- 11	-
4. Febr.	-	<i>Arn. Bennet og Edw. Knoblauch: Milepæle</i>	- 17	-
25.	-	<i>Harald Bergstedt: Ungdomskilden</i>	- 12	-
18. Marts	-	<i>Johan Skjoldborg: Ideale Magter</i>	- 14	-
8. April	-	<i>Ingeborg Vollquartz og Egill Rostrup: Petersen og hendes Søstre</i>	- 16	-
Ialt 228 Forestillinger.				

ERIK HENNING-JENSEN

1923-24—1924-25

Direktør Henning-Jensens to første Sæsoner, hvori han havde vist fin Forstaaelse af sin Gerning, og trods mange Vanskeligheder har ført Theatret videre med stor Energi og Dygtighed, var min Mand ikke blevet færdig med at skrive om.— Forfatteren, Hr. Lektor Olaf Hansen, som i flere Aar har staaet Aarhus Theater nær, har derfor været saa elskværdig at overtage Fuldførelsen af Arbejdet, for hvilket jeg er ham megen Tak skyldig.

Aarhus, i August 1925.

Marie Bayer.

E. reds Hennings-Jensen.

Scenebillede af »Jomfruburet«. I Akt.

Aage Gardes Efterfølger blev *Erik Henning-Jensen*.

Den nye Direktør er Søn af den tidligere saa kendte, forhenværende Præst, Folketingsmand og Redaktør *Henning-Jensen* og dennes Hustru, Elise, født Selmer.

Han kom til Verden 1887, blev Student 1907, cand. phil. 1908. 1910 blev han antaget som Elev paa Dagmartheatret, 1911—14 rejste han som Skuespiller i Provinsen hos Direktørerne *Stephensen* og *Axel Jacobsen*. 1914 kom han til Odense nye Theater og blev der til 1922; de to sidste Sæsoner virkede han tillige som Instruktør.

Da han blev Direktør i Aarhus, havde han været knyttet til denne Bys Theater i et Aar. Valget fandt Sted 15. November 1922. Der var foruden ham ikke saa faa Ansøgere til Posten; men *Henning-Jensen* var absolut Favorit hos et Parti indenfor Repræsentantskabet, og alle havde Sympati for ham; han havde fængslet ved sit intelligente Spil og vist sig som en god Instruktør; og man vidste, at han var pligt-opfyldende og energisk.

Samtidig med Direktørskiftet fandt der en delvis Fornyelse Sted af Personalet, idet flere af Theatrets Hovedkræfter forlod det, saaledes Fruerne *Ellen Kornbeck* og *Ingeborg Gandrup* samt Herrerne *Axel Strøm* og *Erik Winther*.

I Stedet for disse engageredes Fru *Susanne Friis*, der allerede havde gjort sig fordelagtigt bemærket ved sit Gæstespil i »Ungdomskilden«, og af helt nye: Fru *Karen Margrethe Glahn*, Frk. *Dagmar Wildenbrück*, Frk. *Katy Valentin* samt Herrerne *Carl Lauritzen*, *Christen Møller* og *William Knoblauch*.

Henning-Jensens Maal maatte blive det samme som hans Forgængers — at skabe betydende Forestillinger og skaffe Raad til at gennemføre disse — men Midlerne blev delvis andre.

Naar et Theater skal være saa alsidigt som Aarhusscenen, kan intet forsømmes, uden at det føles som et Savn, og en ny Direktion maa søge at bøde paa, hvad den afgaaede har lagt mindre Vægt paa. Derfor kom Sangen igen til Ære, og Personalet var derfor blevet sammensat med det for Øje, at det, i alt Fald ved Hjælp af en Gæst eller to, kunde besætte Stemmerne i en Operette — foruden at det, naturligvis, skulde kunne gøre Fyldest i Skuespillet.

Endvidere skulde der atter gøres Forsøg med Gæstespil. Dette havde tidligere været ret almindeligt, men var blevet meget sjældent under *Aage Garde*. Nu mentes Tiden atter at være inde. Dette vilde bringe Afveksling og muliggøre Opførelser, som det ellers ikke vilde være let at faa frem.

Dette er de nye Linier. En Fortsættelse af de gamle er: at overføre solide københavnske Succes'er og genoptage gamle, at give specielt jyske Forfattere Husly, at spille nogle klassiske Forestillinger (f. Eks. Holberg), men først og fremmest af de indleverede Stykker at antage og af andetsteds opførte at udvælge saadanne, som bød det faste Per-

sonale løselige kunstneriske Opgaver og kunde hævde Theatrets vundne Position.

Fredag d. 24. August 1923 aabnede Theatret under den nye Direktion med *Holbergs* »Den Stundesløse«. I hver af de to forløbne Sæsoner er der givet 235 Forestillinger med

»Den Stundesløse«.

Fru Lehmann.

Fru Friis.

Juhl.

Iversen.

forskelligt Held. Det højeste Antal Opførelser (43) naede *Svend Rindoms* »Wienerbarnet«, medens *Gustav Wieds* »Første Violin« staar med det laveste (7).

Stor Tilstrømning var der til de forskellige Operetter: »Jomfruburet«, »Hanne« og »Grevinde Mariza«. De var alle smukt iscenesatte og blev godt udførte. I den sidstnævnte medvirkede Fru *Kiss Gregers* som Gæst.

Derimod havde Theatret ikke megen Glæde af *Aubers* Opera comique »Den sorte Domino«. Forestillingen gik kun 9 Gange. Til at udføre de to Hovedpartier blev Operasangerinde Fru *Julie Winding* og Operasanger ved Det kgl. Theater Hr. *Gunder Knudsen* engagerede som Gæster. Og Theatret havde gjort sig store Anstrengelser: Orkestret var

Fru Kiss Gregers
i »Grevinde Mariza«.

Kathrine«. »Der var engang —« blev sat op efter Det kgl. Theaters mise-en-scène, hele Personalet fra den ældste til den yngste medvirkede i Staffagen, Theatrets nye Projektør-belysning var her for første Gang i Brug; alt — og ikke mindst den stilsikre Prins — gav Drachmanns gamle Skuespil Liv og Glans.

Mindre Opsigt vakte, men alt i alt af større Interesse var dog det andet Gæstespil: *Elith Pios* i »Støvlet-Kathrine«. Stykket syntes temmelig broget og ubetydeligt, men *Pios* Christian VII vil blive husket. Figuren lyste af indre Sandhed.

Af de Stykker, Theatret opførte med sine egne Kræfter — og som altid blev vel udførte — var nogle gamle, andre nye.

blevet betydeligt forstærket, og et stort Kor samlet. Men det siger sig selv, at en Forestilling af denne Art ikke kan blive fuldkommen; dertil er Indstuderingstiden for knap og Personalet for urutineret overfor denne specielle Opgave. Men alt i alt skabte den dog nogle baade høre- og seværdige Aftener.

Gæstespil blev givet af Hr. *Adam Poulsen* og Hr. *Elith Pio*, den første i »Der var engang —«, den sidste i »Støvlet-

Frk. Valentin og Fru Wantzin
i »Wienerbarnet«.

»Jomfruburet«. II Akt.

Fru Henning-Jensen.

Henning-Jensen.

Knoblauch.

Til de første hørte »Et Folkesagn«, en romantisk Feberkost, som hverken Publikum eller Skuespillere kunde goutere — til de sidste nogle træfsikre *Rindommere*, hvoriblandt »Kobberbryllup«, bygget over en morsom Idé.

»Den første Morgen«.

Fru Glahn.

Juhl.

Henning-Jensen.

Lauritzen.

En langt betydeligere Indsats ydede Theatret dog ved Opførelsen af *Skjoldborgs* »Slægten«. Særlig dramatisk virker Stykket ganske vist ikke; det er en Række Billeder, der skildrer Højskolebevægelsens, Provisoriets og Radikalismens Virkninger i et jydsk Bondehjem, men uden indre Sammenhæng. Men *Skjoldborgs* dybe og omfattende Kend-

»Der var engang —«.

Frk. Valentin. Christiansen. Adam Paulsen. Knoblauch.

skab til og Forstaaelse af de Mennesker, han vil skildre, prægede alle Replikker. De var Mennesker med særegne Forudsætninger og særegen Kultur, men alligevel Mennesker, som man umiddelbart kom til at føle med og forstod. Og Theatret havde skabt den rette Atmosfære om dem.

»Slægten«s Egenart træder tydeligt frem, naar man sammenligner det med *Aakjærs* Arbejder, f. Eks. »Livet paa Hegnsgaard«, som *Henning-Jensen* genoptog i sin første Sæson. *Aakjær* har Lune og Lyrik; hans Opfattelse virker mere subjektivt.

Men spørger man, i hvilke Arbejder man bedst skal søge

den nye Direktions Aand, bliver Svaret de Stykker, som hedder »Den første Morgen«, »Den blaa Fugl«, »Mod den fremmede Kyst« (Den sidste Rejse) og »Helligtrekongers Aften«.

Disse Stykker er indbyrdes meget forskellige, men eet har de fælles: De søger ud over Erfaringens Virkelighed eller

»Den sorte Domino«.

Fru Henning-Jensen.

Gunder Knudsen.

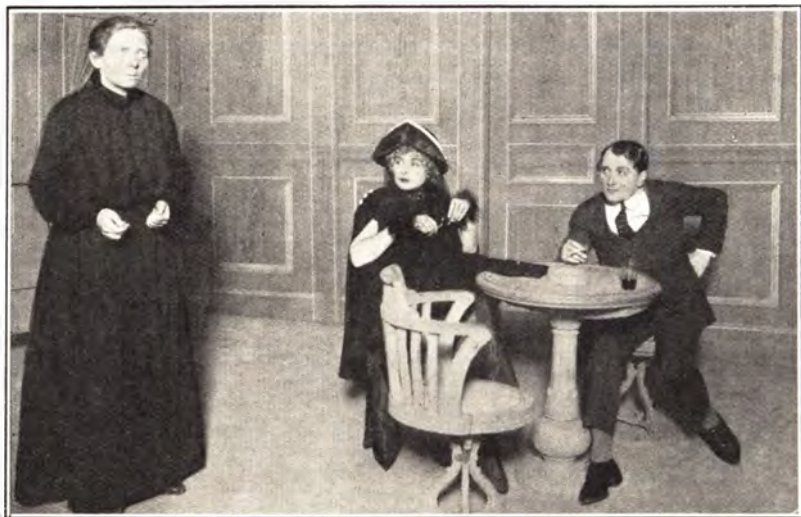
Fru Winding.

gaar i alt Fald til dennes yderste Grænse; det mest »realistiske« af dem, »Den første Morgen«, behandler Undtagelses-tilfældet; vi er i Periferien, ikke i Centrum.

»Den første Morgen« og »Den blaa Fugl« blev kun halve Sejre. Skønt Morgenens var logisk klar, blev den psykologisk en Gaade for det større Publikum og formaaede derfor ikke at samle Hus. Og *Maeterlincks* Drømebilleder brød for meget med det tilvante, var for symbolsk. Udstyret var smukt, og Udførelsen bød paa store Skønheder; men der kom ingen Helhedsstemning frem, Grebethoden udeblev.

Derimod virkede »Mod den fremmede Kyst« stærkt.

Theatret var gaaet sine egne Veje med Iscenesættelsen; alt Rampe- og Herdelys var udeladt, Projektørerne understregede paa bedste Maade hele Stykkets uvirkelige Karakter. Udførelsen støttede og fremhævede Forfatterens Mening, og Virkningen viste sig i Publikums dels begejstrede, dels absolut afvisende Holdning.

»Mod den fremmede Kyst«.

Fru Friis.

Fru Glahn.

Iversen.

Men sin største kunstneriske Sejr vandt *Henning-Jensen* med »Helligtrekongers Aften«. Stykket opførtes i en Iscenesættelse, som ikke tidligere havde været benyttet herhjemme. I en staaende, let stiliseret, Dekoration spillede alle Hovedoptrinene; men de mindre, de forklarende og udfyldende, foregik paa en Forscene med et Draperi som Baggrund. Paa den Maade var det lykkedes at undgaa de sinkende Dekorationsskifter, og den Fart og Flugt, der derved kom over Forestillingen, bidrog sit til Sejren — der dog væsentligt skyldtes, at Instruktionsen lod begge Stykkets Sider, den lyriske og den komiske, komme til deres Ret.

Af de nævnte Stykker har »Slægten« og »Den første

Morgen« haft deres Uropførelse paa Aarhusscenen. Det sidstnævnte er senere gaaet paa Det kgl. Theater.

Aarhus Theaters Personale fornyes ret jævnlgt. Efter *Henning-Jensens* første Sæson forlod Fru *Harriet Lehmann*, *Søren Fjeldstrup*, *Carl Thejll*, *Poul Juhl*, *Axel Jensen* og *Torkil Lauritzen* Aarhus. I Stedet for engageredes: Frk. *Sigrid Kirchheiner*, *Aage Foss*, *Valdemar Skjerning*, *Aksel Stevnsborg* og *Irwin Hasselmann*,

medens *Adolph Berggreen* ansattes som Underregissør. Efter den anden Sæson mistede Theatret *Katy Valentin*, *Sigrid Kirchheiner*, *Jon Iversen* og *Peter Christiansen*. Frk. *Valentin* og *Jon Iversen* blev engageret til Dagmartheatret, Frk.

Kirchheiner til Det kgl. Theater, og *Peter Christiansen* fik i Januar 1925 Theaterbevilling.

Af disse har flere betydet en Del for Theatret, og der er vel ingen af dem, uden at de ved Lejlighed har gjort Fyldest.

Fru *Harriet Lehmann* bar saaledes for sin Del i »Den blaa Fugl«. Om hende kan man sige, at hun var fyldt af Eventyrets Aand (som den drømmende Dreng). Hendes nedarvede Dannelse og fine poetiske Sans kom hende her som saa ofte til

Lauritzen, Stevnsborg og Frk. Valentin i »Mod den fremmede Kyst«.

Fru Henning-Jensen og Knoblauch i »Hanne«.

gode. Huskes vil ogsaa hendes morsomme Portræt af den emanciperede Lærerinde i »Kobberbryllup«.

Frk. *Katy Valentin* fandt ofte Lejlighed til at udfolde sine sceniske Evner. Hendes betydeligste Præstation var Viola i »Helligtrekongers Aften«. Naar de lyriske Partier i dette Stykke kom saa godt til deres Ret, skyldtes det for en stor Del hende. Der var en naturlig Poesi over hendes Skikkelse

Scene af »Støvlet-Kathrine«.

Møller.

Knoblauch.

Elith Pio.

Frit Friis.

Hasselmann

og i hendes Stemme. Ogsaa væsentlige Partier i »Der var engang —« lykkedes for hende, navnlig fandt hun smukke Udtryk for Prinsessens Angst og Sorg. I »Mod den fremmede Kyst« (som den ene halvvejs) virkede hun, ved ganske smaa og stilfærdige Midler, overbevisende. Mindre Fordringer, stillede, paa en Maade, de to store Roller i de Rindomske Stykker til hende (Wienerbarnet i »Wienerbarnet« og Eddy i »Den store Stemme«); men hendes Spil fængslede ogsaa her ved sin Sanddrthed. Hendes Teknik naaede vel ikke i disse to Aar sin fulde Udvikling, men hun dokumenterede betydelige Anlæg.

For Frk. *Kirchheiners* Vedkommende betegnede Maria i »Helligtrekongers Aften« Gennembruddet. Hendes Humør forgyldte, og hendes Latter smittede. Der var shakespeare'sk Overgivenhed over hende i Løjerne, en Kaadhed, der bundede i Overlegenhed over det opstyltede og i et sundt Temperament.

Jon Iversen var en fortræffelig Operetteinstruktør. Des-

Scene af »Slægten«.

Fru Friis. Christiansen. Skjærning. Frk. Wildenbrück. Lauritzen.

uden har han spillet mange og forskelligartede Roller. Det er derfor vanskeligt at danne sig et Helhedsbillede af ham. Men en udmærket Præstation var f. Eks. det Subjekt, han fremstillede i »Mod den fremmede Kyst«. I »Den store Stemme« havde han som Sekretæren anlagt en fint karakteriserende Maske og gennemførte sit Spil med en egen dæmpet Komik. Som Hunden i »Den blaa Fugl« brugte han de stærke Streger. Som den store Bastian i Børneforestillingerne vidste han at træffe den Tone, hvori man skal tale til de ganske smaa.

For de hidtil nævnte betegner Aarhus et kortvarigt (men

tit betydningsfuldt) Afsnit af deres sceniske Virksomhed. Anderledes med *Peter Christiansen*, som har lagt en stor Del af sin Manddomsvirksomhed her.

I det foregaaende har han ofte været nævnt, og det er vel ikke nogen vanskelig Opgave at drage Grænserne om hans Talent. Men indenfor sit Omraade har han tit ydet det udmærkede. Sygdom har i nogle Aar hindret ham i ret at ud-

»Helligtrekongers Aften«. III Akt.

Lauritzen.

Fru Glahn. Frk. Kircheiner.

folde sig, men at hans Talent endnu var sig selv ligt, viste han i sin Afskedsforestilling ved Udførelsen af Jeppe. Denne Figur er stadig lige bundvederhæftig.

Af nye Roller fra de sidste Aar kan nævnes Per Kold i »Slægten«. Ogsaa her havde *Christiansen* den fasteste Grund under Fødderne. »Vel har jeg aldrig været i København, men i Randers har jeg Fa'ne'me' været« — saadan omtrent lyder en af hans Replikker, og det var let at se paa Figuren, at Per Kolds Størrelsesbegreber var noget ubestemte. Soldatertiden var hans Poesi, og hans Udviklingsmuligheder havde ikke været mange. Men paa Hedegaard kendte han

alt og alle, umælende og mælende, og med sikkert Instinkt slog han altid, naar det drejede sig om Forholdene dør, ned paa det centrale. Og alt gengav *Christiansen* med urokkelig Virkelighedstroskab.

Af de Skuespillere, som endnu virker ved Aarhus Theater er der al Grund til at fremhæve *Erik Henning-Jensen*. Hvad man først lægger Mærke til, er den fint nuancerende Re-

»Helligtrekongers Aften«. III Akt.

Frk. Kircheiner. Christiansen. Henning-Jensen. Kuoblauch. Lauritzen.

plik. Han arbejder med Ordene, saa at Figuren udleverer sig igennem dem. Det »tant mieux«, hvorved han i »Støvlet Kathrine« smækkede en Snustobakksdaase til, rykkede ved sin Betoning for et Nu en lille Bifigur frem, saa at den fangede al Opmærksomhed.

Theatrets Repertoire er ikke blevet valgt for at give ham Lejlighed til at udmærke sig; derimod har han, for at tjene Theatret, tit paataget sig en utaknemlig Opgave, som han altid har afvundet et eller andet ved sin lydhøre Sans for Ordet og sin distinkte Mimik. Hans Hovedopgave har været Andreas Blegnæb i »Helligtrekongers Aften«. Der tog han,

med Intelligensens Glæde, Dumheden paa Kornet. En anden Side af sit Talent viste han i »Kobberbryllup«. Med en indlevende Medfølelse, der aldrig blev sentimental, fortalte han den halvgamle Lærers sarte Kærlighedshistorie.

Blandt de Skuespillere, der endnu virker ved Aarhus-scenen, bør, mellem de første, *Carl Lauritzen* nævnes. Han

»Helligtrekongers Aften«. V Akt.

Iversen.

Frk. Valentin.

Stevnsborg.

Fru Glahn.

har vist sig som en sikker og mangesidig Kunstner. Men navnlig i to Roller har han naaet det fortrinlige, som Stewarden i »Mod den fremmede Kyst« og som gamle Graves i »Slægten«.

I det førstnævnte Stykke gled hans mørke Skikkelse saa monotont og lydløst truende gennem Scenerne, at man forstod den ubestemte Angst, han vakte hos Skuespillets Skikkelser. Der var over alt, hvad han sagde, den Ro, som Talen maa faa hos den, for hvem intet mere kan være nyt. Og dog var den som baaret af en halvglemmt Erindring om, at de andres Skæbne ogsaa havde været hans, saa at Roen aldrig blev Kulde.

I Graves paa Hedegaard har *Skjoldborg* nedfældet det bedste, han véd om sine Bønder. Han var viis, den gamle Graves, d. v. s., at et Instinkt, han ligesom har dyrket, altid lader ham gaa den rette Vej — og han gaar ikke, før dette Instinkt har talt. Dette centrale i Skikkelsen havde *Lauritzen* grebet, og derved fik den et sjældent Helhedspræg.

»Grevinde Mariza«.

At gennemgaa de enkelte Skuespilleres Præstationer vilde føre for vidt. Fru *Susanne Friis* vakte allerede Opmærksomhed ved sit Gæstespil i »Ungdomskilden« og har siden ofte givet Prøver paa sit friske Talent. Hendes ypperste Ydelse bliver dog maaske den jævne, gamle Kone i »Mod den fremmede Kyst«. Fru *Karen Margrethe Glahn* havde en smuk og fordringsfuld Opgave som Hustruen i »Den første Morgen« og spillede med tiltalende Ægthed. Over Moderen i »Den blaa Fugl« var der noget poetisk fint. Endvidere har hun haft Held med sig i let komiske Roller. Frk. *Wildenbrück* har i al Fald skabt een betydende Skikkelse — som Hustruen og Moderen i »Slægten«. I samme Stykke tegnede Hr. *Aage*

Foss, næsten uden Ord, alene ved sin Holdning og sit stumme Spil, en Bondetype af den morsomste Art. Hr. *Valdemar Skjerning* har vist Dygtighed paa ret forskellige Omraader, og i den unge *Chresten Møller* synes der at være Kræfter, men han har endnu ikke ret formaet at udløse dem.

Forestilling for Landsbyskolebørn.

I Operetten har Fru *Karen Henning-Jensen* vakt Opmærksomhed og været en stor Støtte ved sin Ynde og smukke Sangstemme. Hr. *Knoblauch* har vundet Sympati ved sin friske Naturlighed og Hr. *Wantzin* skabt en af de rigtig gode gamle Theaterfigurer i Hofglassliber Tschøll.

Nyengagerede er: *Jessie Rindom* og *Inger Bolvig*, *Holger Madsen* og *Kaj Mervild*.

Repertoiret i Sæsonerne 1923-24—1924-25.

24. Sæson. 1923—24.

24. Aug.	1923.	<i>Ludvig Holberg</i> : Den Stundesløse	opf.	8	Gange
26. -	-	<i>Svend Rindom</i> : Wienerbarnet	-	43	-
16. Sept.	-	<i>Gustav Wied</i> : Første Violin	-	7	-
14. Okt.	-	<i>Schubert, Willner, Reichert</i> : Jomfruburet	-	28	-
28. -	-	<i>v. P. Fristrup</i> : Landmandsliv	-	15	-
16. Nov.	-	<i>Axel Valentiner</i> : Den første Morgen	-	8	-
3. Dec.	-	<i>Johanne Louise Heiberg</i> : Abekatten	-	8	-
26. -	-	<i>M. Maeterlinck</i> : Den blaa Fugl	-	10	-
27. -	-	<i>Axel Breidahl</i> : Hans og Grethe	-	17	-
13. Jan.	1924.	<i>Herdis Bergstrøm</i> : Konen der lærte at gyse	-	13	-
27. -	-	<i>Jeppe Aakjær</i> : Livet paa Hegnsgaard	-	26	-
17. Febr.	-	<i>v. Carl Møller</i> : Min egen Dreng	-	11	-
2. Marts	-	<i>Svend Rindom</i> : Kobberbryllup	-	17	-
23. -	-	<i>Holger Drachmann</i> : Der var engang — ..	-	20	-
21. April	-	<i>Auber og Scribe</i> : Den sorte Domino	-	9	-

Ialt 235 Forestillinger.

25. Sæson. 1924—25.

27. Aug.	1924.	<i>Edg. Høyer</i> : Tante Cramers Testamente .	opf.	36	Gange
14. Sept.	-	<i>de Flers og de Croisset</i> : I den syvende Himmel	-	9	-
10. Okt.	-	<i>Sutton Vane</i> : Mod den fremmede Kyst ...	-	14	-
26. -	-	<i>Schubert, Willner, Reichert</i> : Hanne:	-	26	-
9. Nov.	-	<i>Carit Etlar</i> : Tordenskjold i Dynekilen ...	-	10	-
28. -	-	<i>v. d. Lyhe Zernichow</i> : Støvlet-Kathrine ...	-	12	-
26. Dec.	-	<i>V. Østergaard</i> : Et Folkesagn	-	18	-
27. -	-	<i>Jon Iversen</i> : Snehvide	-	20	-
18. Jan.	1925.	<i>Svend Rindom</i> : Den store Stemme	-	22	-
8. Febr.	-	<i>Johan Skjoldborg</i> : Slægten	-	30	-
6. Marts	-	<i>W. Shakespeare</i> : Helligtrekongers Aften .	-	12	-
25. -	-	<i>Kalman, Brammer, Grünwald</i> : Grevinde Mariza	-	29	-

Ialt 235 Forestillinger.

FUNKTIONÆRER VED AARHUS THEATER

GENNEM 25 AAR

Fyrmester
A. C. Christensen.

Maskinmester
M. Andersen.

Maskinformand
J. Styver.

Koncertmester
C. Overgaard.

Theaterbud
P. Jochumsen.

Theaterskrædder
Ph. Petersen.

Frisør
I. C. Knudsen.

AARHUS THEATERS REPRÆSENTANTSKAB

Konsul
Hasselriis.

25. SÆSON
1924-25

Det er Aarhusborgere, der har rejst Aarhus Theater for at skabe et Hjem for god Skuespilkunst.

Lignende Ofre, som Generationen for 25 Aar siden

Fabrikant
Carl H. Sørensen.

bragte, har vel ingen senere bragt. Men det nære Forhold mellem Theatret og Byens Indbyggere er blevet ved at bestaa.

Lektor
Olaf Hansen.

Adjunkt
J. Ramm.

Købmand
Edvard Nielsen.

Konsul
Mikael Johansen.

Købmand
Martin Hansen.

Konsul
P. Petersen.

Forbindelsen dannes ved Repræsentantskabet, overfor hvilket Direktionen er ansvarlig. Repræsentantskabet samles til Møde hver Sæsonmaaned for sammen med Direktørerne at drøfte Theatrets Repertoire og Stilling.

Men der paahviler ogsaa Medlemmerne Pligter af anden Art. De forskellige Udvalg har hver sit Arbejde, der kan blive ret omfattende; selv om dette naturligvis bliver større for Formændene end for de menige Medlemmer, er der

Overlærer
K. Moustén.

Redaktør
M. Simonsen.

Fabrikant
Dambmann.

Smed
H. P. Christensen.

dog Sager, som alle
maa tage Stilling
til og sætte sig
ind i.

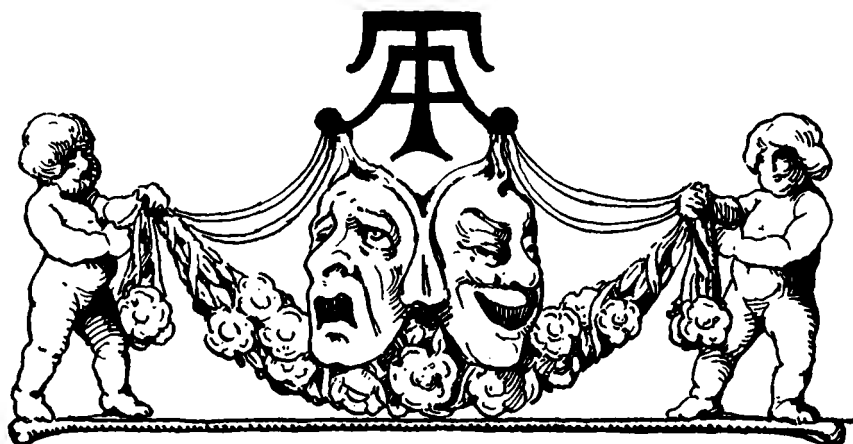
Repræsentantska-
bet er sig igen sit
Ansvar overfor Of-
fentligheden be-
vidst; det er et
Værn om Thea-
trets Sikkerhed og
Ære. Skønt Med-
lemmerne skifter,

Fabrikant
J. C. Møller.

bevares dog Traditionen — at Aarhus Theater har en Mis-
sion, som det efter bedste Evne maa se at opfylde. Og
Evnens skal bringes til at vokse.

AARHUS THEATERS PERSONALE

I JUBILÆUMS-SÆSONEN 1924-25

Katy Valentin.

Karen Henning-Jensen.

Laura Mogensen.

Karen Margrethe Glahn.

Henny Lauritzen.

Susanne Friis.

Dagmar Wildenbrück.

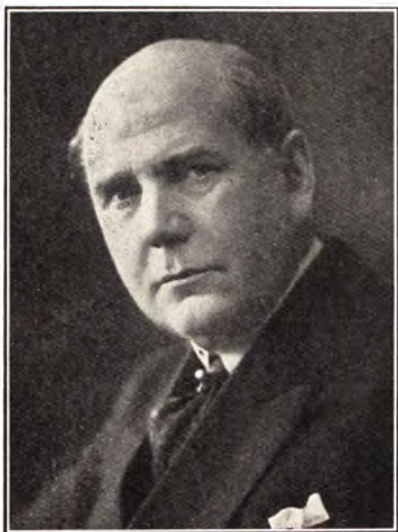
Sigrid Kirchheiner.

Carla Christiansen.

Astrid Wantzin.

Carl Lauritzen.

Jon Iversen.

Aage Foss.

Peter Christiansen.

Valdemar Skjerner.

Ad. Wantzin.

William Knoblauch.

Irwin Hasselmann.

Christen Møller.

Aksel Stevnsborg.

Navnefortegnelse over Skuespillere,
der i Løbet af de første 25 Sæsoner
har været knyttet til Aarhus Theater.

Aagaard, Caroline, Frk., I, II.

(Fru Erik Skram.)

Andreasen, Axel, II—IV.

Anker-Larsen II.

Arctander, Ellen, Frk., V—VII.

(Fru Benj. Christensen.)

Arnbach, Alfred, IX, X.

Bald, Anna, Frk., VII.

(Fru Svend Wedel.)

Bang, Ferd., II.

Bech, Philip, I—XIII.

Berendt, Lolly, Frk., VI.

Berggreen, Adolf, XXV.

Berg, Jesta, III—V.

Bernhard, Söphus, XVIII, XIX.

Bertelsen, Maria, Frk., XII, XIII.

Birch, Aase, Frk. XI, XII.

(Fru Bernhard Lehmann.)

Birch, Vilh., I—VIII.

Bille, Svend, XIV—XVII.

Bjerre-Jensen, Maja, Frk., VI—XI.

(Fru Kaj Lind.)

Bjørnbak, Aage, IX—XIII.

Brandstrup, Ludvig, XIV, XV.

Bruun, Angelo, XVIII, XIX.

Carlsen, Gudrun, Frk., IX.

(Fru Aage Fønss.)

Causse, Sophie, Frk., IV—X.

Christensen, Benjamin, IV—VII.

Christensen, Georg, XIII—XV.

Christensen, Ragnhild, Frk., VII—X.

Christiansen, Agnes, Frk., XVII.

Christiansen, Carla, Fru, XX—XXV.

(se Frk. Carla Johansen.)

Christiansen, Peter, XIII—XVII,
XX—XXV.

Christoffersen, Gerda, Fru, I, II.

Clausen, Lauritz, IV, V.

Cohn, Alfred, I—XIV.

Conradsen, Otto, II—VIII.

Didrichsen, Hulda, Frk., XIV—XVI

Diedrich, Ellen, Frk., IV, V.

(Fru Svend Rindom.)

Døgn, Axel, I.

Egeskov, Marius, XII.

Egeberg, Agnete, Frk., XVI.

(Fru Gudmundur Kambur.)

Eskildsen, Sophie, Frk., X.

Feddersen, Vald., III—VIII.

Federspiel, Ejner, XIX—XXI.

Fjeldgaard, Willy, Fru, XIV—XVII.

(Fru Svend Bille.)

Fjelstrup, Søren, XI, XXIII, XXIV.

Florentz, Herman, XIII.

Forchhammer, Berthe, Fru, XV—XVII.

Foss, Aage, VII, VIII, XXV.

Friis, Susanne, Fru, XXIV, XXV.

Funder, Tronier, V, VI, XI.

Fønss, Aage, VIII—X.

Gandrup, Ingeborg, Fru, XIX—XXIII

Garde, Aage, IX, X.

(Theatrets Direktør XIV—XXIII.)

Garde, Christine, Fru, IX, X.

Gay, Peter, VII.

Glahn, Karen Margrethe, Fru, XXIV,
XXV.

Guldbrandsen, Anna, Fru, XIV—XVIII.
Guldbrandsen, Johs., XIV—XVIII.
XXII.

Hansen, Agnes, Frk., II.
Hansen, Clara, Frk., I.
Hansen, Irvan, VIII, IX.
Hansen, Valborg, Fru, I—IV.
Hansen, Valdemar, I.
Hasselman, Irwin, XXV.
Hegner, Martha, III—V.
Helsingreen, Gunnar, IX—XII.
Helsingreen, Martha, Fru, IX—XII.
Henning-Jensen, Erik, XXIII.
(Theatrets Direktør fra XXIV S.)
Henning-Jensen, Karen, Fru, XXIII—
XXV.

Hennings, Maj, XII.
Hillebrandt, Carl, XIII, XIV.
Hofmann, Paul, XVIII—XXI.
Holck, Christel, Fru, IX—XII.
(Fru Jacob Jacobsen.)
Holm, Ellen, Frk., XII.
(Fru Christian Gottschalck.)

Hovgaard, Marie, Frk., I, II.
(Fru Eyvind Kornbeck.)
Howard, Tove, Frk., XIX.
Højme, Jensen, II.

Iversen, Jon, XXI—XXV.

Jacobsen, Anna, Fru, V—IX.
Jacobsen, Jacob, VII, VIII.
(Theatrets Direktør IX—XIII.)
Jensen, Schack, IX, X.
Jensen, Alfred, XIV.
Jensen, Axel, (XI), XVI—XVIII, ?
XX—XXIV.

Jensen-Eck, Frk., XIII.
Johannessen, Doris, Frk., XIII, XIV.
Johansen, Carla, Frk., XV—XVII.
(Fru Peter Christiansen.)
Jonassen, Astrid, Frk., XIV—XXV.
(Fru Adolf Wantzin.)

Josephsen, Svend, XVIII.
Juhl, Paul, XXI—XXIV.
Juil, Johanne, Frk., XIV, XV.
Jørgensen, Emanuel, XX.

Jørgensen, Paul Martin, XIX—XXI.
Jørgensen, Peter, IX—XI.

Kaae, Alf, XI.
Kirchheiner, Sigrid, Frk., XXV.
(Fru Mynster.)
Kjær, Ida, Frk., X.
(Fru Holger Nielsen.)
Kjær, Peter, IX—XII.
Knoblauch, William, XXIV, XXV.
Kolbye, Alice, Frk., XIII.
Kornbeck, Ellen, Fru, XVIII—XXIII.
Krarup, Dagmar, Fru, IX, X.
Krarup, Torben, IX, X.
Kreutz, Anker, I—XIII.
Kreutz, Jonna, Fru, I—XIII.
Kreutz-Hindborg, Sigrid, Fru, VII,
VIII.

Krum, Gerda, Frk., II—V.
(Fru Overretssagfører Juncker.)

Lagoni, Otto, IX.
Lambert, Andrea, Fru, I—IV.
Larsen, Antoinette, Frk., I—V.
(Fru Winding-Holberg.)

Larsen, Axel, XVIII, XIX.
Larsen, Ejnar, XV—XXII.
Lauridsen, Vang, Frk., VIII—XI.
(Fru Tronier Funder, nu Fru Peter Freuchen.)

Lauritzen, Carl, XXIV, XXV.
Lauritzen, Henny, Fru, XX—XXV.
Lauritzen, Lau., VII, VIII.
Lauritzen, Thorkild, XXIII, XXIV.
Lehmann, Bernhard, XI, XII.
Lind, Kai, X, XI.

Lundgren, Gudrun, Frk., VI.
(Fru Axel Kjerulf.)
Lund, Dagmar, Frk., XVIII.
Lund, Karen, Fru, VI—VIII.
(Fru Thalbitzer.)
Lund, Valdemar, VI—VIII.

Madsen, Dora, Frk., II—V.
Malberg, Henrik, IV, V.
Marer, Johannes, I, II.
Mathisen, Sigrid, Frk., XVIII, XIX.
Meyer, Anna, Frk., III—V.
(Fru Sihm.)
Mogensen, Laura, Frk., XI—XIV,
XVII—XXV.

Møller, Alfred, XVIII, XIX.
Møller, Carla, Frk., XXII.
Møller, Christen, XXIV, XXV.

Nathan, Evelyn, Fru, XXI, XXII.
Nathansen, Ludvig, II—VI.
Neergaard, Hans, I—III.
Nøiendam, Robert, XV—XVII (Gæst).
Nichum, Anna, Frk., III.

Nielsen, Iben, Frk., I.

(Fru Dr. Hjalmar Christensen.)

Niedermann, Marie, Frk., II, IX—XI.
(Fru Busch.)

Nielsen, Carl, II.

Nørlund, Agnes, Frk., I—III.

(Fru Harry Seemann.)

Olsen, Marie, Frk., VI.

Petersen, E. Helsted, Frk., I, II.
Petersen, Hans W., XIX—XXI.
Petersen, Viktoria, Fru, XII—XIX.

(Fru Ingeniør Lund.)

Price, Albert, I—X.

Price, Ellen, Fru, XIV, XV.

(Fru Colding.)

Raaschou, Chr., V—VII.

Rasmussen, Harald, VI.

(Nu Harald Holst.)

Rich, Johannes, IX—XI.

Riegels, Alli, Fru, XV (XVI).

Rindom, Svend, V.

Ringheim, Viking, VIII.

Roelsgaard, Jenny, VI—IX.

Roose, Thorkild, II—IV.

Rosenberg, Inga, Frk., XVIII.

Rosenberg, Harriet Lehmann, XXII
—XXIV.

(Fru Poul Hofmann.)

Rosenberg, Poul, XIV.

Schebye, Gerda, Fru, XII, XIII.
Schenstrøm, Chr., I—VII.

Schmidt, Aage, IX, X, XII, XV.

Schmidt, Henry, XVI—XVIII.

Schwanenflügel, Charles, I—VI.

Skjerning, Valdemar, XXV.

Skouboe, Else, Fru, XIX—XXI.

Sommerfeldt, Gunnar, XII—XV.

Starck, Hans, XII, XIII.

Stevnsborg, Aksel, XXV.

Stigaard, Alfred, VI.

Stigaard, Vilhelmine, Fru, VI.

Strøm, Axel, XIII—XXIII.

Strøm, Holger, XIX.

Søbørg, Ellen, Frk., XI.

Terndrup, Ingeborg, X—XIII.

(Fru Emil Poulsen.)

Thannum, I., Frk., III.

Theill, Carl, XVI—XXIV.

Thomsen, Vilhelm, II, III.

Touborg-Jensen, P., XXI, XXII.

Valentin, Katy, Frk., XXIV, XXV.

Walleen, Sophie, Fru, XIX, XX.

Wantzin, Adolf, XI—XXV.

Wantzin, Ludvig, I—V.

Wantzin, Nicoline, Fru, I—XI.

Wantzin, Sigurd, II—IV.

Weng, Else, Frk., XVII, XVIII.

Wildenbrück, Dagmar, Frk., XXIV,
XXV.

Winther, Erik, XVI, XVII, XXII,
XXIII.

Winther, Julie, Fru, XVI, XVII.

Zinn, Maggi, Frk., II—V.

Østergaard, Poul, I.

FORTEGNELSER
OVER
OPFØRTE DRAMATISKE ARBEJDER
I
AARHUS THEATERS FØRSTE 25 SÆSONER

Ved min Mands Død forelaa saavel Fortegnelse over opførte nordiske Arbejder, som det alfabetiske Register i 1. Korrektur. For at faa disse to vigtige Fortegnelser saa korrekte som muligt, har Herr Underbibliothekar Em. Sejr derfor gennemset Listerne og gjort de nødvendige Tilføjelser, for hvilket Arbejde jeg herved bringer ham min bedste Tak.

Aarhus, i August 1925.

Marie Bayér.

Alfabetisk Fortegnelse over dramatiske Arbejder
opførte paa Aarhus Theater
i Løbet af de første femogtyve Sæsoner.

Romertallene betegner de respektive Sæsoner.
Ved Operaer og Operetter er Komponisten nævnet først, derefter Tekstforfatteren.
Turnéer er ikke medtaget.

- Abekatten (*Johanne Luise Heiberg*) XXIV.
Adolf og Henriette (*Dumanoir* og *Bayard*) II.
Advokat Scarli (*Giuseppe Giacosa*) III.
Agnes Jordan (*Georg Hirschfeld*) II.
Agnete (*Amalie Skram*) VI.
Alexander den store (*Esmann*) XI.
Alverdens Synd (*Niels Hoffmeyer* og *Erik Holberg*) XVIII.
Ambrosius (*Molbech*) IX, X, XXII.
Amoriner (*Elith Reumert*) I.
Anders Tikjøb (*Vilh. Østergaard* efter *Ad. Rosenkilde*) V, VII.
Anna Raage (*Niels Hoffmeyer*) I, II.
Anne Lise (*Nicoline Kirkegaard*) V.
Annemaries Giftermaal (*Frantz Fonson* og *Fernand Wicheler* ved *J. Anker Larsen* og *Paul Sarauw*) XIII, XXI.
Aprilsnarrene (*J. L. Heiberg*) VII.
Arbejderliv (*Eugène Manuel*) I.
Avertér (*Megine* og *Hackett*) XVII.
Axel og Valborg (*Oehlschläger*) V.
- Barken Margrethe af Danmark (*Chr. Bogø* og *J. Ravn-Jensen*) XIX.
Bertran de Born (*Ernst v. d. Recke*) IX, X.
Betroede Midler (*Palle Rosenkrantz*) XI.
Bjerg-Eyvind og hans Hustru (*Johan Sigurjónsson*) XIV.
Blaa Husarer (*Kadelburg* og *Skowronnek*) VIII.
Boccaccio (*Suppé*, *Zell* og *Genée*) VII.

Bolettes Brudefærd (*Orla Bock og Henrik Malberg*) XV.
Borgmesteren i Stilmonde (*Maeterlinck*) XXII.
Brødre (*Herman Bang*) III.
Brødrene Hansen (*Edgard Høyer*) VIII—X.
Brødrene Østermans Huskors (*Oscar Wennersten*) XXII.
Bureauslaven (*Sv. Clausen*) XXIII.
Byens Stolthed (*Gustav Wied*) V.
Byen ved Havet (*P. A. Rosenberg*) VI.
Bæverskindspelsen (*Gerh. Hauptmann*) I.

Capriciosa (*Overskou og A. L. Arnesen*) I, VI, XV.
César Girodots Testamente (*Belot og Villetard*) I.
Charleys Tante (*Thomas*) VIII, XIII.
Clairettes 28 Dage (*V. Roger, Raymond og Mars*) VIII.
Corneilles Klokker (*Planquette, Clairville og Gabet*) III, XII.
Correggio (*Oehlenschläger*) I.

Da han var ung (*Anna Borch*) I.
Da vi var enogtyve — (*H. V. Esmond*) IX.
Damernes Ven (*Dumas fils*) XI.
Daniel Hertz (*Henri Nathansen*) X, XXI.
Dansen paa Koldinghus (*Drachmann*) XIV.
Danser De? (*Herdís Bergstrøm*) XXI.
De danske i Paris (*J. L. Heiberg*) VII.
De fattiges Dyrehave (*Hertz*) IV.
De flotte Drengene (*Albert Gnudtzmann*) XIII.
De forlovede (*Carl Møller*) VI.
De smaa Landstrygere (*Decourcelle*) VI, XIV.
De stille Stuer (*Sven Lange*) III.
De to Armringe (*Oehlenschläger*) IV.
De unges Forbund (*Ibsen*) XVII.
De Usynlige (*Holberg*) IV, V.
Declarationen (*Chr. Richardt*) VIII.
Den anden (*Paul Lindau*) XVI.
Den bestøvlede Kat (*Palle Rosenkrantz*) VIII.
Den blaa Fugl (*Maeterlinck*) XXIV.
Den eneste Redning (*Wills og Langbridge efter Dickens*) VIII.
Den fattige Drengs Eventyr (*Drachmann*) V.
Den forbudne Frugt (*Sardou ved Erik Bøgh*) II.

Den første Morgen (*Axel Valentiner*) XXIV.
 Den gamle Pianist (*Chr. Klein*) XV.
 Den gamle Præst (*Jakob Knudsen* og *Sven Lange*) IX.
 Den glade Enke (*Lehar, Victor Léon* og *Leo Stein*) IX, X.
 Den gode Borger (*Henri Nathansen*) VII.
 Den grimme Kone (*Croisset* og *Grésac*) XII.
 Den hvide Handske (*Johannes Marer*) I, II.
 Den indbildt Syge (*Molière*) I—III.
 Den kære Familie (*Esmann*) IV, V, XIII, XIX.
 Den Kærlighed, den Kærlighed (*Anna Charl. Edgren f. Leffler*) VIII.
 Den lille Pige med Svovlstikkerne (*Aug. Enna*) V, XII.
 Den mystiske Arv (*Emma Gad*) VII.
 Den nye Barselstue (*H. C. Andersen*) V.
 Den nøgne Sandhed (*James H. Montgomery*) XXII.
 Den pantsatte Bondedreng (*Holberg*) IV.
 Den politiske Kandestøber (*Holberg*) VII, X.
 Den røde Hane (*Palle Rosenkrantz*) IX, X.
 Den sidste Nat (*Guillard* og *Decourcelle*) XVIII.
 Den sjette Sans (*Palle Rosenkrantz*) XI.
 Den skønne Helene (*Offenbach, Meilhac* og *Halévy*) V.
 Den sorte Domino (*Auber* og *Scribe*) XXIV.
 Den sorte Panter (*Holger Rasmussen* efter *Will. Magnay*) XIV.
 Den store Afdøde (*Julius Magnussen* og *Paul Sarauw*) XII.
 Den store Stemme (*Svend Rindom*) XXV.
 Den Stundesløse (*Holberg*) XXIV.
 Den stærkeste (*Clyde Fitch*) XII.
 Den Usynlige paa Sprogø (*H. C. Andersen*) V.
 Den Vægelsindede (*Holberg*) XIX.
 Der var en Svend med sin Pigelil (*Egill Rostrup*) XXI.
 Der var engang — (*Drachmann*) V, XIII, XXIV.
 Det gamle Hjem (*Esmann*) XXII.
 Det lykkelige Skibbrud (*Holberg*) II.
 Det skønne Eventyr (*Caillavet* og *Robert de Flers*) XVI.
 Det sorte Faar (*Svend Rindom*) XVIII.
 Det store Forlis (*Helge Rode*) XVIII.
 Det tredje Skud (*C. Pollock*) XXII.
 Dollarprinsessen (*Leo Fall, A. M. Willner* og *F. Grünbaum*) X.
 Domklokkerne (*H. C. Bering Liisberg*) VI.
 Drengene fra Amerika (*Herdis Bergstrøm*) XIX.

- Dronning Margrethe (*Oehlenschläger*) III.
 Dronningens Jagtslot (*Rolf Harboe*) V.
 Dunungen (*Selma Lagerlöf*) XVI.
 Dybet (*Carl Gandrup*) XX.
 Dønvig Præstegaard (*P. A. Rosenberg*) XI.
- Efter Middagen (*Johan Keller*) VI.
 Elskovs Guld (*Aug. Enna*) XV.
 Elverhøj (*J. L. Heiberg*) II, XI, XII, XXI.
 En Bryllupsaften (*Peter Nansen*) III, IV.
 En Bryllupsdag (*Wilhelm Wolthers* og *Königsbrun-Schaufe* ved *Emmy Drachmann*) I, II.
 En Børsbaron (*Richard Schröder* efter *K. A. Görner*) XI, XXIII.
 En Dag ved Hoffet (*Thilo v. Trotha*) XII.
 En Fallit (*Bjørnson*) III.
 En fattig ung Mands Eventyr (*Feuillet*) X.
 En Folkefiende (*Ibsen*) XX.
 En Forbryder (*Sven Lange*) IV.
 En Forlovelse (*Edvard Brandes*) II.
 En Guldbryllupsaften (*Søphus Neumann* og *P. A. Rosenberg*) IV.
 En ideal Ægtemand (*Oscar Wilde*) XIII.
 En Kvinde af Folket (*Dennerly* og *Mallian* ved *Paul Marcussen*) XIV.
 En Lektion (*Walter Christmas*) VI.
 En Pokkers Tøs (*Erik Bøgh*) V.
 En Skandale (*Otto Benzon*) IV.
 En Skærsommernatsdrøm (*Shakespeare*) XX.
 En Spurv i Tranedans (*Hostrup*) III, XII, XXII.
 En Søndag paa Amager (*Johanne Luise Heiberg*) XIV.
 En Tilstaaelse (*Palle Rosenkrantz*) I.
 En Vilje (*Peder R. Møller*) III.
 En Ægteskabsfjende (*Charlotte Eilersgaard*) II.
 Erasmus Montanus (*Holberg*) I, III.
 Erik og Abel (*Oehlenschläger*) VI.
 Erotik (*Gustav Wied*) XIII.
 Et enfoldigt Pigebarn (*Erik Bøgh*) VII, IX.
 Et Eventyr i Rosenborg Have (*J. L. Heiberg*) XII.
 Et Folkesagn (*Edgar Collin*, *Alfr. Ipsen* og *Vilh. Østergaard* efter *Bournonville*) XIV, XXV.
 Et københavnsk Hjem (*Christopher Boeck*) V.
 Et Opgør (*Gustav Wied*) V.

- Et Sølvbryllup (*Emma Gad*) I, II, IV, VI, XIII.
 Et Vajsenhusbarn (*Charlotte Birch-Pfeiffer* ved *H. P. Holst*) XIV.
 Eventyr paa Fodrejsen (*Hostrup*) III, VIII.
 Excellencen Max (*Julius Bischitzky*) XIV.
- Fader og Søn (*Esmann*) VI.
 Faldgruben (*Zola* ved *Erik Bøgh*) XI.
 Familien Jensen (*Edgard Høyer*) V, XVIII.
 Fanden i Gammelby (*Harald Bergstedt*. Musikken af *Fritz Holst*) XVIII.
 Fanevagt (*Otto Rung*) XIX.
 Fangen paa Kalø (*Carit Etlar*) XVII.
 Fangen paa Zenda (*Anthony Hope*) IV.
 Farinelli (*de Forge*, *St. Georges* og *Leuven*) VI.
 Fattig og rig (*Leo Lenz*) XV.
 Feriegæsterne (*Hostrup*) I, XVIII.
 Flachsmanns Skole (*Otto Ernst*) III.
 Flagermusen (*Johann Strauss*, *Haffner* og *Geneé*) IV.
 Flugten til Amerika (*Poul Levin*) XIV.
 Folkene paa Dangaarden (*Andersen Nexø*) XIX.
 For Alvor (*P. Chievitz* og *Ad. Recke*) II, XV.
 Forhus og Baghus (*Sudermann*) VI.
 Formaaende Venner (*Vilh. Malling*) II.
 Forretning er Forretning (*Octave Mirbeau*) IV.
 Fra den anden Bred (*Felix Salten*) XV.
 Fred paa Jorden (*Svend Rindom*) XVI.
 Fru Mimi (*Gustav Wied*) II, III.
 Fruentimmerskolen (*Molière*) X, XI.
 Frøken Bodil og hendes Broder (*Einar Christiansen*) XXIII.
 Frøken Nitouche (*Hervé*, *Meilhac* og *Millaud*) I—IV, VI, IX, X, XII, XXIII.
- Fædreland (*Einar Christiansen*) XVII.
 Fædrenes Jord (*Martha Ottosen*) XIII.
 Fætter Georg (*Ernst Lundqvist*) XII.
 Født Andersen (*Carl Gandruf*) XIX.
 Første Violin (*Gustav Wied* og *Jens Petersen*) IX, XXIV.
- Gamle Melodier (*Verner Nielsen*) XXIII.
 Gamle Minder (*Mélesville* og *Dumanoir*) I.
 Gamle Ungkarle (*Sardou*) IV.
 Gammel Kærlighed (*Svend Rindom* og *Egill Rostrup*) XIV.

Genboerne (*Hostrup*) I—III, V, X.
 Geografi og Kærlighed (*Bjørnson*) XVIII.
 Gnisten (*Pailleron*) III.
 Greven af Luxemburg (*Lehar, A. M. Willner* og *Robert Bodanzky*) XI.
 Grevinde Mariza (*Kálmán, Brammer* og *Grünwald*) XXV.
 Gringoire (*Th. de Banville*) VII.
 Grøns Fødselsdag (*Clara Andersen*) IV.
 Gulddaasen (*Chr. Olufsen*) V, VI.
 Gurli (*Henrik Christiernsson*) XVI.
 Gutter ombord (*V. Blichfeldt, Axel Thiess* og *Paul Marcussen*) XII.
 Gøgen (*Olaf Hansen*) XIX.
 Gøngehøvdingen (*M. V. Brun* efter *Carit Etiar*) IV, X.

Haabet (*Herman Heyermans*) III.
 Hakon Jarl (*Oehlenschläger*) II.
 Haneben (*Elith Reumert*) VI.
 Hanne (*Schubert, Willner* og *Reichert*) XXV.
 Hans eneste Kone (*Julius Magnussen*) XIII.
 Hans Højhed (*Meyer-Førster*) III, X, XII.
 Hans og Grethe (*Axel Breidahl*) XXIV.
 Harlekins Omvendelse (*Ove Rode*) I.
 Hausse (*Jens Locher*) XIX.
 Hedda Gabler (*Ibsen*) III.
 Helligtrekongersaften (*Shakespeare*) XXV.
 Hendes Type (*Edgard Høyer*) XX.
 Henrik og Pernille (*Holberg*) XIV.
 Herren ser dine Veje (*Dennerly* og *Lemoine* ved *Overskou*) XIII.
 Hexedans (*Carl Gandrup*) XXI.
 Hjemme igen (*Rolf Harboe*) III.
 Hjælpen (*P. A. Rosenberg*) XII.
 Huset Bonardon (*G. Mitchell*) V.
 Huset i Orden (*Arthur W. Pinero*) VIII, IX.
 Husmandstøsen (*P. Fristrup* efter *Selma Lagerlöf*) XV.
 Hvem er hun? (*Alexandre Bisson*) IX, X.
 Hverdagsfolk (*Frits Holst*) IV.
 Hvo som elsker sin Fader — (*Julius Magnussen*) XII.
 Hvor man keder sig (*Pailleron*) IX.
 Hævnen (*O. Münster*) XXI.
 Højgaards Pensionat (*Elith Reumert*) IV.

I Blinde (*Albert Gnudtzmann*) XI.
I den syvende Himmel (*de Flers og Croisset*) XXV.
I Høstnatten (*Olaf Hansen*) XV.
I Rungsted Kro (*Olaf Hansen*) XIV, XXII.
I Skovridergaarden (*Vilh. Østergaard* efter *Sophus Bauditz*) XIV, XXIII.
Ideale Magter (*Skjoldborg*) IX, XXIII.
Inden Døre (*Magdalene Thoresen*) II.
Indenfor Murene (*Henri Nathansen*) XII.
Intrigerne (*Hostrup*) II.

Jacob von Thyboe (*Holberg*) XIV.
Jakob og Kristoffer (*Peter Egge*) XXII.
Jean de France (*Holberg*) XVII.
Jeppe paa Bjerget (*Holberg*) III, XIII, XX, XXIII.
Jomfruburet (*Schubert, Willner og Reichert*) XXIV.
Jorden rundt i 80 Dage (*Jules Verne* og *Dennery* ved *Erik Bøgh*) XV.
Julestuen (*Holberg*) II, XIII.
Jærgemesterinden (*Charlotte Eilersgaard*) IX, X.

Kabale og Kærlighed (*Shiller*) II.
Kameliadamen (*Dumas fils*) II, IV.
Karen Bornemann (*Hj. Bergstrøm*) X.
Karen, Maren og Mette (*J. Anker Larsen* og *Egill Rostrup*) XI.
Kean (*Dumas père*) X.
Klokken der sank (*Gerh. Hauptmann*) XVIII.
Kobberbryllup (*Svend Rindom*) XXIV.
Konen der lærte at gyse (*Herdis Bergstrøm*) XXIV.
Kong Erik og de Fredløse (*Vilh. Østergaard* efter *Ingemann*) III.
Kongen (*Caillavet, Robert de Flers og Aréne*) X.
Kongen morer sig (*Hugo*) XII.
Kringleby (*Harald Tandrup*) XXI.
Kunstnernaturer (*P. A. Rosenberg*) XVIII.
Kvinder (*Karl Larsen*) I, II.
Kærlighedens Farce (*Olaf Bull* og *Helge Krog*) XXI.
Kærlighedens Ret (*Valborg Hansen*) XV.
Kærlighedens Øjne (*Johan Bojer*) XII.
Købt og betalt (*George Broadhurst*) XVII.

Lad os skilles (*Sardou og de Najac*) II, III, VI.
Landlov (*Poul Nielsen*) V.

Landmandsliv (*P. Fristrup* efter *Fritz Reuter*) V, VII, XI, XXIV.
 Landsoldaten (*G. E. Betzonich, Vilh. Østergaard* og *Carl Møller*) XI.
 Lazarus (*Carl Gandrup*) XV, XVII.
 Lette Dragoner (*Ferdinand Zeemann*) VII.
 Lille Eva (*Olga Ott*) XIV.
 Livets Maskerade (*Ludwig Fulda*) VI.
 Livet paa Hegnsgaard (*Jeppé Aakjær*) VIII, XII, XXIV.
 Livselixiren (*Charles Kjerulf, Meilhac* og *Delavigne*) XIII.
 London i Lygteskær (*George R. Sims*) XVI, XVII.
 Lovens Arm (*Bayard Veiller*) XIV.
 Lykkebarnet (*Audran, Carl Møller* og *William Faber* efter *Chivot* og
Duru) IV.
 Lynggaard & Co. (*Hj. Bergstrøm*) VI, XII.
 Lyse Camilla (*Egill Rostrup*) XXII.
 Løgnens Ansigter (*Stellan Rye*) VII.
 Løjtnantens civile Bror (*William Norrie*) XX.

 Madame Sans-Gêne (*Sardou* og *Moreau*) XII.
 Madame Sherry (*Hugo Felix* og *Ordonneau*) IX.
 Madkærester (*Broug* og *Halliday*) IV.
 Manden paa Højriis (*Einar Christiansen*) XV.
 Mands Vilje (*Sutro*) XXIII.
 Man dør ikke af Glæde (*Delphine de Girardin*) XIV.
 Man tænker da først paa sig selv (*Notor* (Pseudonym)) II.
 Mara (*Hummel* og *Delmar*) II.
 Marie Magdalene (*Hebbel*) I.
 Mascarade (*Holberg*) IV.
 Med det gode (*Pailleron*) V.
 Meer end Perler og Guld (*H. C. Andersen* efter *F. Raimund*) I.
 Mefistofeles (*Rudolph Kneisel* ved *Otto Zinck*) VII.
 Mester og Lærling (*Hostrup*) II.
 Mikkel Larsens Dreng (*Skjoldborg*) XIV.
 Mikadoen (*Sullivan* og *W. S. Gilbert*) II.
 Millionen (*Georg Berr* og *Marcel Guillemaud*) XII.
 Milepæle (*Bennett* og *Knoblauch*) XIII, XXIII.
 Min egen Dreng (*L'Arronge* ved *Carl Møller* og *William Faber*) VI,
 XXIV.
 Min Ven Teddy (*Rivoire* og *Besnard*) XIV.
 Miss Helyett (*Audran* og *Boucheron*) XIV.
 Mod den fremmede Kyst (*Sutton Vane*) XXV.

- Moderate Løjer (*Otto Benzon*) III, XX.
 Molboerne (*Hermann Petersen. Musikken af Olfert Jespersen*) XV.
 Moral (*Ludwig Thoma*) XI.
 Morbus Tellermann (*Helge Rode*) VIII.
 Mor har Ret (*Henri Nathansen*) VI.
 Mor og Datter (*Duquesnel og Barde*) XII.
 Møntergade 39 (*Hj. Bergstrøm*) XVI.
- Naar Bønder elsker (*Jeppé Aakjær*) XII.
 Naar den nye Vin blomstrer — (*Bjørnson*) X.
 Nej (*J. L. Heiberg*) I.
 Nemesis (*Arthur W. Pinero*) II.
 Niels Nielsen (*J. Anker Larsen og Egill Rostrup*) VII.
 Niels Peter Svane (*Edgard Høyer*) XI.
 Niche (*Boullard, Hennequin og Millaud*) XI.
 Nøddebo Præstegaard (*Elith Reumert efter Henrik Scharling*) IV, X, XXI,
 XXII.
- Oliver Twist (*Comyns Carr efter Dickens*) VII.
 Opstandelse (*Einar Christiansen efter H. d. Bataille (Tolstoy)*) XIII.
 Orfeus i Underverdenen (*Offenbach og Cremieux*) III.
 Othello (*Shakespeare*) VIII.
 Over Evne. Første Stykke (*Bjørnson*) XIX.
- Paa Anklagebænken (*Elmer L. Reizenstein*) XVII.
 Pak (*Overskou*) II.
 Paria (*Strindberg*) X.
 Paul Lange og Thora Parsberg (*Bjørnson*) XVI.
 Petersen og hendes Søstre (*Ingeborg Vollquartz og Egill Rostrup*) XVI,
 XXIII.
- Pigernes Alfred (*J. Anker Larsen og Egill Rostrup*) IX, XI.
 Pigernes Jens (*Charles Kjerulf og Peter Nansen*) XI.
 Portnerens Datter (*Olga Ott*) XII.
 Prinsessen af Trapezunt (*Offenbach, Tréfeu og Nutter*) XII.
 Prinsessen og den hele Verden (*Edgard Høyer*) XVII.
 Prinsessen paa Ærten (*Aug. Enna og P. A. Rosenberg*) I.
 Pygmalion (*B. Shaw*) XV.
- Radikaleren (*Ludvig Rosenberg*) V.
 Ranke Viljer (*Gustav Wied*) VII.
 Redaktionssekretæren (*Erik Bøgh*) I.

Rede Penge (*Montgomery*) XV.
 Regimentets Datter (*Donizetti, St. Georges* og *Bayard*) X.
 Rejsen til Kina (*Labiche* og *Delacours* ved *Ad. Recke*) XI.
 Renæssance (*Drachmann*) X.
 Revolte (*Marius Wulff* og *Martin Jørgensen*) XIII.
 Revolutionsbryllup (*Sophus Michaëlis*) XV.
 Ridderen af Randers Bro (*M. V. Brun* efter *Ingemann*) V, XIII.
 Rivaler (*Walter Christmas*) IX.
 Rosa og Rositta (*Clara Andersen*) VI.
 Rødhætte (*Axel Breidahl*) XXIII.
 Røverne (*Offenbach, Meilhac* og *Halévy*) II, III.
 Røverne (*Schiller*) IV.

Samfundets Støtter (*Ibsen*) XIII.
 Scapins Skalkestykker (*Molière*) XVIII.
 Scenens Børn (*Edgard Høyer*) VI.
 Sherlock Holmes (*Conan Doyle* og *Will. Gillette*) II.
 Sigurd Braa (*Johan Bojer*) XVII.
 Skilsmisens Overraskelser (*Bisson* og *Mars*) XI.
 Skjulte Kampe (*Olga Ott*) XVIII.
 Skruen (*Carl Gandrup*) XXII.
 Skyldig eller uskyldig —? (*Julius Magnussen*) XIV.
 Skærmysler (*Gustav Wied*) XI.
 Skærsild (*Walter Christmas*) VII.
 Slægten (*Skjoldborg*) XXV.
 Snehvide (*Jon Iversen*) XXV.
 Sne (*Sophus Bauditz*) X.
 Soldaterløjer (*Hostrup*) III.
 Som et Menneske saar — (*Dikken v. d. Lyhe Zernichow*) XIX.
 Sommerfuglevinger (*K. Hansen*) II.
 Sparekassen (*Hertz*) I, VIII.
 Sportsmænd (*Otto Benzon*) VIII.
 Springende Løver — Hjerter i Brand (*Chr. Bogø* og *Axel Strøm*) XX.
 Standens Ære (*Edgard Høyer*) VIII.
 Stor i Skrøbelighed (*Axel E. Betzonich*) VII.
 Stridens Æble (*Olga Ott*) XVI.
 Støvlet-Kathrine (*Dikken v. d. Lyhe Zernichow*) XXV.
 Svend Dyrings Hus (*Hertz*) IV, XIII.
 Sylfiden (*Bournonville. Musik* af *Herman Löwenskjold*) V.

Syvsoverdag (*J. L. Heiberg*) IX.

Søstre (*Rolf Harboe*) I.

Tak (*Erik Bøgh*) III.

Tante Cramers Testamente (*Edgard Høyer*) IV, XXV.

Tappenstreg (*Beyerlein*) VII, IX.

Tartuffe (*Molière*) XVI.

Tersløsegaard (*K. Hansen*) V.

Theaterbanditterne (*Offenbach, Dupeuty og Bourget*) V.

Tidens Mand (*Olga Ott*) XIII.

Tjenestefolk (*Roderich Benedix*) VII, XI.

Tordenskjold (*Oehlenschläger*) I.

Tordenskjold i Dynekilen (*Carit Etlar*) VI, XXV.

Tordenvejr (*Hostrup*) II.

Tornerose (*Olaf Hansen*) XVI.

Trilby (*Paul M. Potter efter du Maurier*) XI.

Trold kan tæmmes (*Shakespeare*) VII.

Tummelumsen (*Gustav Wied*) I.

Tvillinger (*Ellen Reumert*) V.

Tyrannens Fald (*Svend Rindom*) XX.

Tyven (*Henry Bernstein*) XV.

Udenfor Murene (*Sutro*) XVIII.

Ulvens Søn (*Jepppe Aakjær*) X.

Under Enevælden (*Helge Hostrup*) VII.

Under Snefog (*Hostrup*) IV.

Under Værgeraadet (*Chr. Gjerløv*) XVI.

Ungdomskilden (*Harald Bergstedt*) XXIII.

Ungdomsleg (*Leth-Hansen*) V, XVII.

Verdensry (*Flemming Lyng og Svend Rindom*) XXIII.

Vildanden (*Ibsen*) XV.

Vi Mordere (*Kamban*) XXI.

Wienerbarnet (*Svend Rindom*) XXIV.

Willemoes (*L. C. Nielsen*) VIII, IX.

Wolle Krogh (*Skjoldborg*) II.

Wuthhorn (*Gjellerup*) I.

Zaza (*Pierre Berton*) XIII.

Nordiske Dramatikeres Arbejder
opførte paa Aarhus Theater
i Løbet af de første femogtyve Sæsoner.

Romertallene betegner de respektive Sæsoner.

Dramatiseringer og Bearbejdelser er medtaget, derimod ikke Oversættelser.

- Aakjær, Jeppe*: Livet paa Hegnsgaard VIII, XII, XXIV.
— Ulvens Søn X.
— Naar Bønder elsker XII.
- Andersen, Clara*: Grøns Fødselsdag IV.
— Rosa og Rositta VI.
- Andersen, H. C.*: Meer end Perler og Guld (efter *F. Raimund*) I.
— Den nye Barselstue V.
— Den Usynlige paa Sprogø V.
- Arnesen, A. L.*, se *Overskou*.
- Bang, Herman*: Brødre III.
- Bauditz, Sophus*: Sne X.
- Benzon, Otto*: Moderate Løjer III, XX.
— En Skandale IV.
— Sportsmænd VIII.
- Bergstedt, Harald*: Ungdomskilden XXIII.
— og *Fritz Holst*: Fanden i Gammelby XVIII.
- Bergstrøm, Herdis*: Drengene fra Amerika XIX.
— Danser De? XXI.
— Konen der lærte at gyse XXIV.
- Bergstrøm, Hjalmar*: Lynggaard & Co. VI, XII.
— Karen Bornemann X.
— Møntergade 39 XVI.
- Betzonich, Axel*: Stor i Skrøbelighed VII.
- Betzonich, G. E., Vilh. Østergaard* og *Carl Møller*: Landsoldaten XI.

- Bjørnstjerne Bjørnson*: En Fallit III.
 — Naar den ny Vin blomstrer — X.
 — Paul Lange og Thora Parsberg XVI.
 — Geografi og Kærlighed XVIII.
 — Over Evne. Første Stykke XIX.
- V. Blichfeldt, Axel Thiess og Paul Marcussen*: Gutter ombord XII.
Bock, Orla og Henrik Malberg: Bolettes Brudfærd XV.
Boeck, Christopher: Et københavnsk Hjem V.
Bogø, Chr. og J. Ravn-Jensen: Barken Margrethe af Danmark XIX.
 — og *Axel Strøm*: Springende Løver — Hjærter i Brand XX.
Bojer, Johan: Kærlighedens Øjne XII.
 — Sigurd Braae XVII.
Borch, Anna: Da han var ung I.
Brandes, Edvard: En Forlovelse II.
Breidahl, Axel: Rødhætte XXIII.
 — Hans og Grethe XXIV.
Brun, M. V.: Ridderen af Randers Bro (efter *Ingemann*) V, XIII.
 — Gøngehøvdingen (efter *Carit Etlar*) IV, X.
Bull, Olaf og Helge Krog: Kærlighedens Farce XXI.
Bøgh, Erik: Redaktionssekretæren I.
 — Den forbudne Frugt (efter *Sardou*) II.
 — Tak III.
 — En Pokkers Tøs V.
 — Et enfoldigt Pigebarn VII, IX.
 — Faldgruben (efter *Zola*) XI.
 — Jorden rundt i 80 Dage (efter *Jules Verne* og *Dennery*) XV.
- Chievitz, P. og Ad. Recke*: For Alvor II, XV.
Christiansen, Einar: Opstandelse (efter *H. de Bataille (Tolstoy)*) XIII.
 — Manden paa Højriis XV.
 — Fædreland XVII.
 — Frøken Bodil og hendes Broder XXIII.
- Christiernsson, Henrik*: Gurli XVI.
Christmas, Walter: En Lektion VI.
 — Skærsild VII.
 — Rivaler IX.
- Glausen, Svend*: Bureauslaven XXIII.
Collin, Edgar, Alfr. Ipsen og Vilh. Østergaard: Et Folkesagn (efter *Bournonville*) XIV, XXV.

Drachmann, Emmy: En Bryllupsdag (efter *Wolthers* og *Königsbrun-Schaufe*) I, II.

Drachmann, Holger: Der var engang — V, XIII, XXIV.

— Den fattige Drengs Eventyr V.

— Strandby Folk VII.

— Renæssance X.

— Dansen paa Koldinghus XIV.

Egge, Peter: Jakob og Kristoffer, XXII.

Eilersgaard, Charlotte: En Ægteskabsfjende II.

— Jægermesterinden IX, X.

Enna, Aug.: Den lille Pige med Svovlstikkerne V, XII.

— Elskovs Guld XV.

— og *P. A. Rosenberg*: Prinsessen paa Ærten I.

Esmann, Gustav: Den kære Familie IV, V, XIII, XIX.

— Fader og Søn VI.

— Alexander den store XI.

— Det gamle Hjem XXII.

Etlar, Carit: Tordenskjold i Dynekilen VI, XXV.

— Fangen paa Kalø XVII.

Faber, William, se *Carl Møller*.

Fristrup, P.: Landmandsliv (efter *Fritz Reuter*) V, VII, XI, XXIV.

— Husmandstøsen (efter *Selma Lagerlöf*) XV.

Gad, Emma: Et Sølvbryllup I, II, IV, VI, XIII.

— Den mystiske Arv VII.

Gandrup, Carl: Lazarus XV, XVII.

— Født Andersen XIX.

— Dybet XX.

— Hexedans XXI.

— Skruen XXII.

Gjellerup, Karl: Wuthhorn I.

Gjerløv, Chr.: Under Værgeraadet XVI.

Gnudtzmann, Albert: I Blinde XI.

— De flotte Drengene XIII.

Hansen, K.: Tersløsegaard V.

— Sommerfuglevinger II.

Hansen, Olaf: I Rungsted Kro XIV, XXII.

- Hansen, Olaf*: I Høstnatten XV.
 — Tornerose XVI.
 — Gøgen XIX.
- Hansen, Valborg*: Kærlighedens Ret XV.
- Harboe, Rolf*: Søstre I.
 — Hjemme igen III.
 — Dronningens Jagtslot V.
- Heiberg, J. L.*: Nej I.
 — Elverhøj II, XI, XII, XXI.
 — Aprilsnarrene VII.
 — De danske i Paris VII.
 — Syvsoverdag IX.
 — Et Eventyr i Rosenborg Have XII.
- Heiberg, Johanne Luise*: En Søndag paa Amager XIV.
 — Abekatten XXIV.
- Hertz, Henrik*: Sparekassen I, VIII.
 — De fattiges Dyrehave IV.
 — Svend Dyrings Hus IV, XIII.
- Hoffmeyer, Niels*: Anna Raage I, II.
 — og *Erik Holberg*: Alverdens Synd XVIII.
- Holberg, Erik*, se *Niels Hoffmeyer*.
- Holberg, Ludvig*: Erasmus Montanus I, III.
 — Det lykkelige Skibbrud II.
 — Julestuen II, XIII.
 — Jeppe paa Bjerget III, XIII, XX, XXIII.
 — Den pantsatte Bondedreng IV.
 — Mascarade IV.
 — De Usynlige IV, V.
 — Den politiske Kandestøber VII, X.
 — Henrik og Pernille XIV.
 — Jacob von Thyboe XIV.
 — Jean de France XVII.
 — Den Vægelsindede XIX.
 — Den Stundesløse XXIV.
- Holst, Frits*: Hverdagsfolk IV.
- Holst, Fritz*, se *Harald Bergstedt*.
- Holst, H. P.*: Et Vajsenhusbarn (efter *Charlotte Birch-Pfeiffer*) XIV.
- Hostrup, C.*: Genboerne I—III, V, X.
 — Feriegæsterne I, XVIII.

Hostrup, C.: Intrigerne II.

- Mester og Lærling II.
- Tordennejr II.
- Soldaterløjer III.
- En Spurv i Tranedans III, XII, XXII.
- Eventyr paa Fodrejsen III, VIII.
- Under Snefog IV.

Hostrup, Helge: Under Enevælden VII.

Høyer, Edgard: Tante Cramers Testamente IV, XXV.

- Familien Jensen V, XVIII.
- Scenens Børn VI.
- Brødrene Hansen VIII, X.
- Standens Ære VIII.
- Niels Peter Svane XI.
- Prinsessen og den hele Verden XVII.
- Hendes Type XX.

Ibsen, Henrik: Hedda Gabler III.

- Samfundets Støtter XIII.
- Vildanden XV.
- De unges Forbund XVII.
- En Folkefiende XX.

Ipsen, Alfr., se Edgar Collin.

Iversen, Jon: Snehvide XXV.

Jespersen, Olfert, se Hermann Petersen.

Jørgensen, Martin, se Marius Wulff.

Kamban, Gudmundur: Vi Mordere XXI.

Keller, Johan: Efter Middagen VI.

Kirkegaard, Nicoline: Anne Lise V.

Kjerulf, Charles og Peter Nansen: Pigernes Jens XI.

Knudsen, Jakob og Sven Lange: Den gamle Præst IX.

Krog, Helge, se Olaf Bull.

Lagerlöf, Selma: Dunungen XVI.

Lange, Sven, se Jakob Knudsen.

- De stille Stuer III.

- Lange, Sven*: En Forbryder IV.
- Larsen, J. Anker* og *Egill Rostrup*: Niels Nielsen VII.
- — Pigernes Alfred IX, XI.
- — Karen, Maren og Mette XI.
- og *Paul Sarauw*: Annemaries Giftermaal (efter *Fonson* og *Wicheler*) XIII, XXI.
- Larsen, Karl*: Kvinder I, II.
- Leffler, Anna Charlotte Edgren*: Den Kærlighed, den Kærlighed VIII.
- Leth-Hansen, Fr.*: Ungdomsleg V, XVII.
- Levin, Poul*: Flugten til Amerika XIV.
- Liisberg, H. C. Bering*: Domklokkerne VI.
- Locher, Jens*: Hausse XIX.
- Lundqvist, Ernst*: Fætter Georg XII.
- Lynge, Flemming* og *Svend Rindom*: Verdensry XXIII.
- Magnussen, Julius*: Hvo som elsker sin Fader — XII.
- Hans eneste Kone XIII.
- Skyldig eller uskyldig —? XIV.
- og *Paul Sarauw*: Den store Afdøde XII.
- Malberg, Henrik*, se *Orla Bock*.
- Malling, Vilh.*: Formaaende Venner II.
- Marer, Johannes*: Den hvide Handske I, II.
- Marcussen, Paul*, se *V. Blichfeldt*.
- En Kvinde af Folket (efter *Dennery* og *Mallian*) XIV.
- Michaëlis, Sophus*: Revolutionsbryllup XV.
- Molbech, Chr. K. F.*: Ambrosius IX, X, XXII.
- Münster, O.*: Hævnen XXI.
- Møller, Carl*, se *G. E. Betzonich*.
- De forlovede VI.
- og *W. Faber*: Lykkebarnet (efter *Chivot* og *Duru*) IV.
- — Min egen Dreng (efter *L'Arronge*) VI, XXIV.
- Møller, Peder R.*: En Vilje III.
- Nansen, Peter*, se *Charles Kjerulf*.
- En Bryllupsaften III, IV.
- Nathansen, Henri*: Mor har Ret VI.
- Den gode Borger VII.
- Daniel Hertz X, XXI.

Nathansen, Henri: Indenfor Murene XII.
Neumann, Sophus og *P. A. Rosenberg*: En Guldbryllupsaften IV.
Nexø, Martin Andersen: Folkene paa Dangaarden XIX.
Nielsen, L. C.: Willemoes VIII, IX.
Nielsen, Poul: Landlov V.
Nielsen, Verner: Gamle Melodier XXIII.
Norrie, William: Løjtnantens civile Bror XX.
Notor (Pseudonym): Man tænker da først paa sig selv II.

Olufsen, Chr.: Gulddaasen V, VI.

Ott, Olga: Portnerens Datter XII.

— Tidens Mand XIII.

— Lille Eva XIV.

— Stridens Æble XVI.

— Skjulte Kampe XVIII.

Ottosen, Martha: Fædreens Jord XIII.

Overskou, Thomas: Pak II.

— Herren ser dine Veje (efter *Dennery* og *Lemoine*) XIII.

— og *A. L. Arnesen*: Capriciosa I, VI, XV.

Petersen, Hermann og *Olfert Jespersen*: Molboerne XV.

Petersen, Jens, se *Gustav Wied*.

Rasmussen, Holger: Den sorte Panter (efter *Will. Magnay*) XIV.

Ravn-Jensen, J., se *Chr. Bogø*.

Recke, Ad., se *P. Chiewitz*.

— Rejsen til Kina (efter *Labiche* og *Delacours*) XI.

Recke, Ernst v. d.: Bertran de Born IX, X.

Reumert, Elith: Amoriner I.

— Nøddebo Præstegaard (efter *Henrik Scharling*) IV, X,
XXI, XXII.

— Højgaards Pensionat IV.

— Haneben VI.

Reumert, Ellen: Tvillinger V.

Richardt, Chr.: Declarationen VIII.

Rindom, Svend, se *Flemming Lynge*.

— Fred paa Jorden XVI.

— Det sorte Faar XVIII.

— Tyrannens Fald XX.

- Rindom, Svend*: Wienerbarnet XXIV.
 — Kopperbryllup XXIV.
 — Den store Stemme XXV.
 — og *Egill Rostrup*: Gammel Kærlighed XIV.
- Rode, Helge*: Morbus Tellermann VIII.
 — Det store Forlis XVIII.
- Rode, Ove*: Harlekins Omvendelse I.
- Rosenberg, Ludvig*: Radikaleren V.
- Rosenberg, P. A.*, se *Aug. Enna* og *Sophus Neumann*.
 — Byen ved Havet VI.
 — Dønvig Præstegaard XI.
 — Hjælpen XII.
 — Kunstnernaturer XVIII.
- Rosenkrantz, Palle*: En Tilstaaelse I.
 — Den bestøvlede Kat VIII.
 — Den røde Hane IX, X.
 — Betroede Midler XI.
 — Den sjette Sans XI.
- Rostrup, Egill*, se *J. Anker Larsen*, *Svend Rindom* og *Ingeborg Vollquartz*.
 — Der var en Svend med sin Pigelil XXI.
 — Lyse Camilla XXII.
- Rung, Otto*: Fanevagt XIX.
- Rye, Stellan*: Løgnens Ansigter VII.
- Saranw, Paul*, se *Anker Larsen* og *Julius Magnussen*.
- Schrøder, Richard*: En Børsbaron (efter *K. A. Görner*) XI, XXIII.
- Sigurjónsson, Johan*: Bjærg-Eyvind og hans Hustru XIV.
- Skjoldborg, Johan*: Wolle Krogh II.
 — Ideale Magter IX, XXIII.
 — Mikkellarsens Dreng XIV.
 — Slægten XXV.
- Skram, Amalie*: Agnete VI.
- Strindberg, Aug.*: Paria X.
- Strøm, Axel*, se *Chr. Bøgg*.
- Tandrup, Harald*: Kringleby XXI.
- Thiess, Axel*, se *V. Blichfeldt*.
- Thoresen, Magdalene*: Inden Døre II.

Valentiner, Axel: Den første Morgen XXIV.
Vollquartz, Ingeborg og *Egill Rostrup*: Petersen og hendes Søstre XVI,
XXIII
Wennersten, Oscar: Brødrene Østermans Huskors XXII.

Wied, Gustav: Tummelumsen I.
— Fru Mimi II, III.
— Den gamle Pavillon III.
— Byens Stolthed V.
— Et Opgør V.
— Ranke Viljer VII.
— Skærmydsler XI.
— Erotik XIII.
— og *Jens Petersen*: Første Violin IX, XXIV.
Wulff, Marius og *Martin Jørgensen*: Revolte XIII.

Zeemann, Ferd.: Lette Dragoner VII.
Zernichow, Dikken v. d. Lyhe: Som et Menneske saar — XIX.
— Støvlet-Kathrine XXV.
Zinck, Otto: Mefistofeles (efter *Rudolph Kneisel*) VII.

Oehlenschläger, Adam: Correggio I.
— Tordenskjold I.
— Hakon Jarl II.
— Dronning Margrethe III.
— De to Armringe IV.
— Axel og Valborg V.
— Erik og Abel VI.

Østergaard, Vilh., se *G. E. Betzonich* og *Edgar Collin*.
— Kong Erik og de Fredløse (efter *Ingemann*) III.
— Anders Tikjøb (efter *Ad. Rosenkilde*) V, VII.
— I Skovridergaarden (efter *Sophus Bauditz*) XIV, XXIII.